

CHRISTIAN JACQ

RAMZES

Medzinárodný bestseller

SYN SVETLA

MOTÝL

Copyright © Christian Jacq 1995
Translation © Tamara Zemková 1997
Cover Design © Branko Kocian 1997
Slovak edition © by vydavateľstvo Motýľ 1997

Digitalizácia: MimoI

ISBN 80-88775-41-8

CHRISTIAN JACQ

RAMZES

SYN SVETLA

vydavatelství MOTUL

Predslov

„Ramzes, najväčší z víťazov, kráľ Slnko, strážca Pravdy.“ Týmto slovami charakterizoval faraóna Ramzesa II. Jean-Francois Champollion, ktorý nám dešifrovaním hieroglyfov otvoril cestu do Egypta.

Meno Ramzesa skutočne prešlo storočiami a zvíťazilo nad časom. Už samo o sebe stelesňuje moc a veľkosť faraónskeho Egypta, ktorý sa stal kolískou západných civilizácií. Počas šesťdesiatich siedmich rokov, od r. 1279 do r. 1212 pred Kr., Ramzes, „Syn svetla“, vynesie svoju krajinu na vrchol slávy a prežiaru ju svojou múdrosťou.

Na pôde Egypta sa cestovateľ stretáva s Ramzesom na každom kroku. Zanechal svoj znak na nespočetných monumentoch, vybudovaných jeho staviteľmi alebo zreštaurovaných za jeho vlády. Každý si iste spomenie na dva chrámy v Abú Simbel, kde navždy vládne zbožštený Ramzes a jeho veľká kráľovská manželka Nefertari, aj na obrovskú stĺpovú dvoranu karnackého chrámu, či na sediaci a usmievavý kolos pred chrámom v Luksore.

Ramzes nie je hrdinom na jeden román, ale na viac románov, na skutočnú epopeju, čo by nás previedla od Ramzesovho zasväcovania do funkcie faraóna pod vedením jeho otca Setchiho, rovnako impozantnej osobnosti ako jeho syn, až po posledné dni tohto panovníka, ktorý musel čeliť množstvu skúšok. Preto som Ramzesovi venoval sériu piatich románov, aby som mohol na dostatočnom priestore opísať pozoruhodné dimenzie jeho osudu, na ktorom sa podieľali nezabudnuteľné postavy ako Setchi, jeho manželka Tuja, ušľachtilá Nefertari, krásna Iset, básnik Homér, zaklínač hadov Setau, Hebrej Mojžiš a mnoho iných, ktorí ožijú na ich stránkach.

Ramzesova múmia sa zachovala. Črty veľkého starca pôsobia úžasným dojmom moci. Mnohí návštevníci sály múmií v káhirskom múzeu mali pocit, že už-už vstane zo svojho spánku. To, čo fyzická smrť Ramzesovi nedovolí, dopraje mu magická moc románu. Vďaka fikcii a egyptológii môžeme prežívať jeho úzkosti a nádeje, prežívať jeho prehry i víťazstvá, postretnúť ženy, ktoré miloval, trpieť spolu s ním zradou a tešiť sa z nerozborných priateľstiev, bojovať proti silám zla a hľadať ono svetlo, z ktorého sa všetko zrodilo a ku ktorému sa všetko opäť vracia.

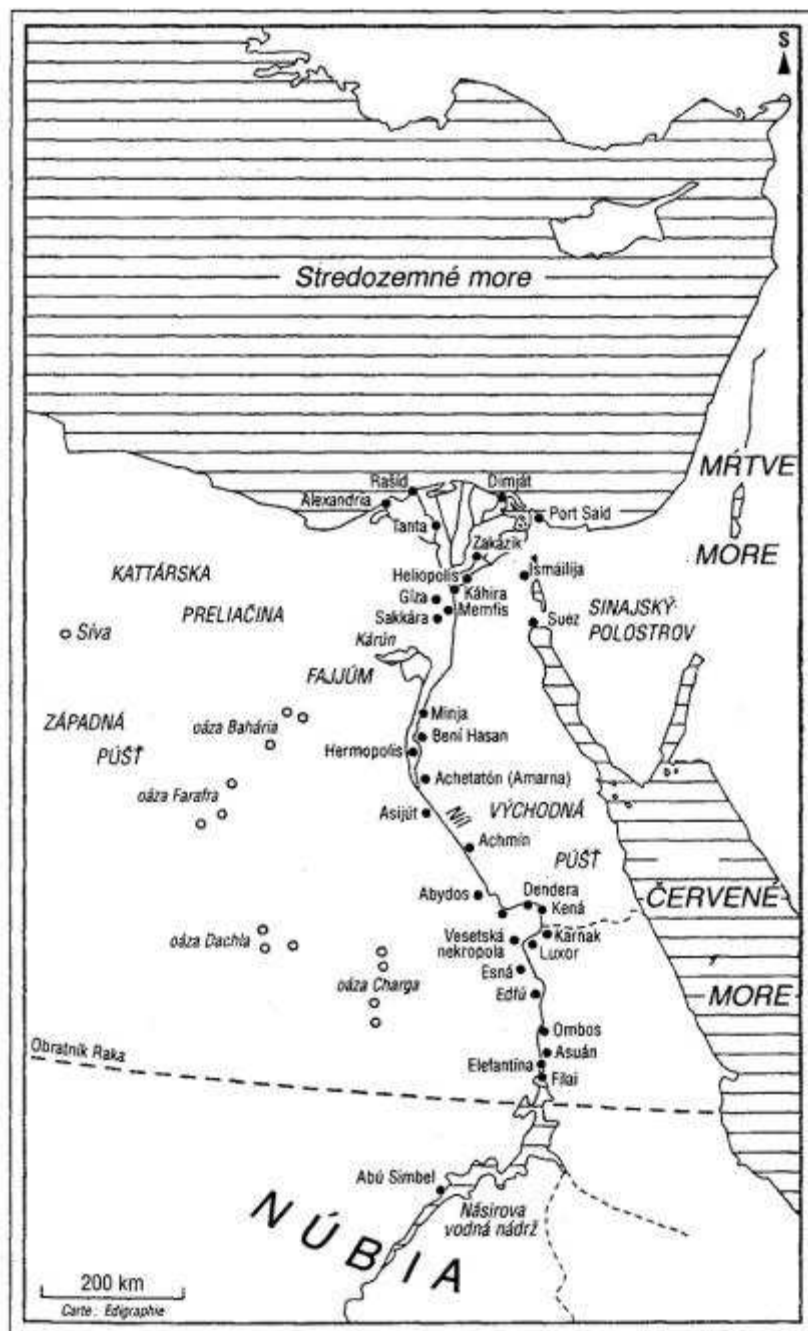
Ramzes Veľký... Aký to spoločník na spisovateľovej púti! Od jeho prvého zápasu s divým býkom až po upokojujúci tieň akácie v Západnej ríši je to osud veľkého faraóna spojený s osudom Egypta, krajinou milovanou bohmi. Krajinou vody a slnka, kde slová priamosť, spravodlivosť a krása mali svoj zmysel a premietali sa do každodenného života. Krajinou, kde nadpozemské a pozemské bolo v ustavičnom spojení, kde zo smrti mohol povstať život, kde bola hmatateľná prítomnosť neviditeľného a kde láska k životu a k nesmrteľnosti rozširovala srdcia ľudí a naplňala ich radosťou.

Taký bol ozajstný Ramzesov Egypt.

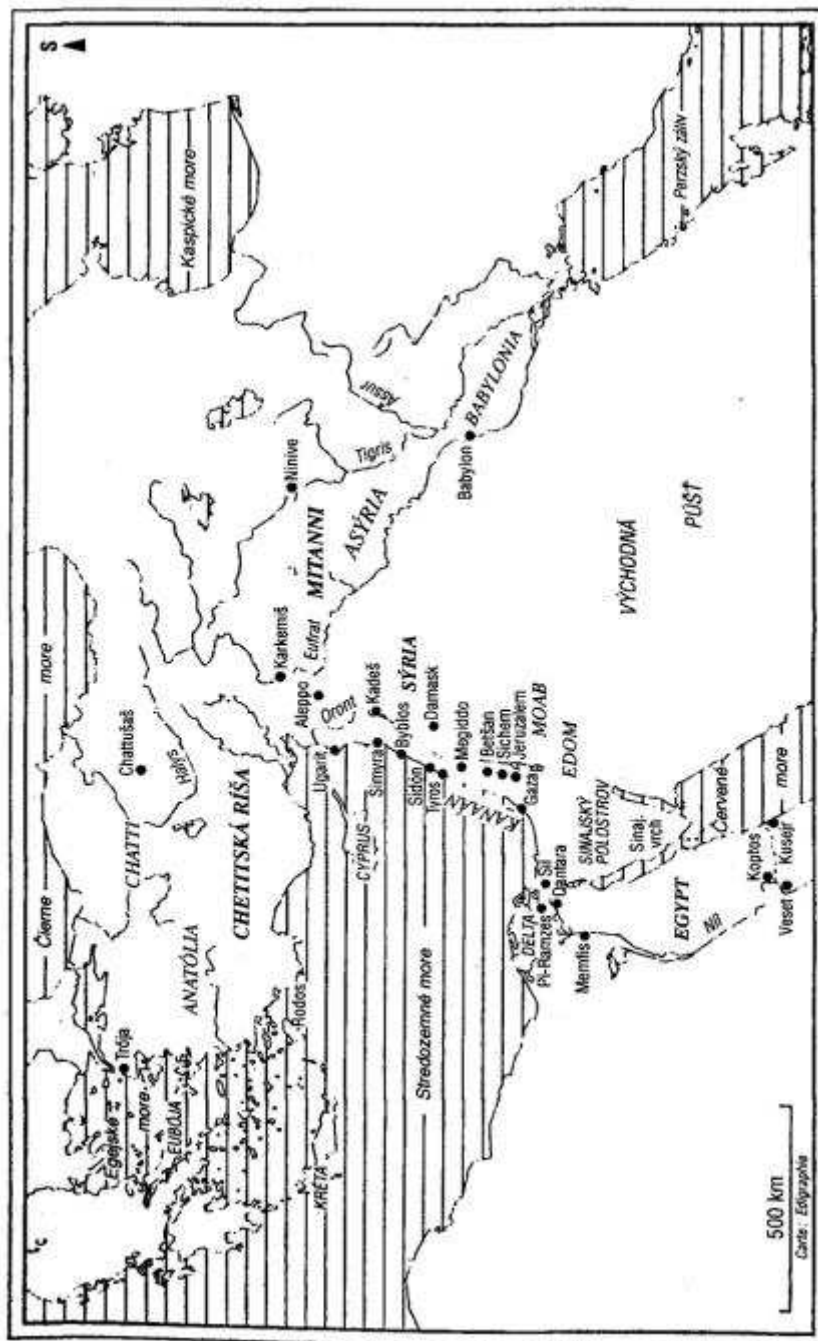
Poznámka vydavateľstva:

Ramzes bol jeden z najznámejších a najslávnejších egyptských panovníkov. V odbornej literatúre sa uvádza jeho egyptské meno RAMESSE II. VELKÝ. V tejto pentológii sme sa rozhodli používať

meno RAMZES, keďže čitateľskej verejnosti je všeobecne známejší ako faraón RAMZES.

Mapa Egypta

Mapa starovekého Blízkeho východu – Nová ríša

1. kapitola

Divý býk nehybne upieral oči na mladého Ramzesa.

Zviera, ktoré mladíka práve zavetrilo, bolo príšerné. Nohy hrubé ako piliere, dlhé ovisnuté uši, na spodnej čeľusti tvrdé fúzy, hnedo-čierna srst'.

Ramzes fascinovane hľadel na jeho rohy. Pri koreni ich mal hrubé a blízko vedľa seba, potom sa skrúcali dozadu a napokon týčili dohora a vytvárali mu na hlave akúsi prilbu zakončenú ostrými hrotmi, ktoré by roztrhali hocakého protivníka.

Chlapec ešte nikdy nevidel takého obrovského býka.

Zviera patrilo k obávanému druhu, s ktorým si radšej nezačínali ani tí najzdatnejší poľovníci. Vo svojom stáde to bol mierumilovný samec, ktorý sa pozorne staral o zranené alebo choré zvieratá a vychovával mladé, no akonáhle niekto narušil jeho pokoj, zmenil sa na hrôzostrašného bojovníka. Pri najmenšom podráždení s prekvapujúcou rýchlosťou zaútočil a neuspokojil sa, kým nepriateľ neskolil.

Ramzes ustúpil o krok dozadu.

Divý býk švihol chvostom a vrhol zúrivy pohľad na votrelca, ktorý sa odvážil vstúpiť na jeho územie, na pastviny neďaleko močiara, porasteného vysokým trstím. Tým skôr, že neďaleko sa v kruhu svojich družiek telila krava. Na týchto pustatinách pri Níle vládol nad svojím stádom on a nestrpel tam nikoho cudzieho.

Mladík dúfal, že porast ho zamaskuje, ale hnedé bykove oči, hlboko zasadené v očných jamkách, ho uprene sledovali. Ramzes vedel, že mu neunikne.

Celý sinavý sa pomaly otočil k otcovi.

Setchi, faraón Egypta, ktorého prezývali „Víťazný býk“, stál asi desať krokov za synom. Hovorilo sa o ňom, že už len jeho prítomnosť paralyzovala nepriateľov. Jeho prenikavý duch, ostrý ako

zobák sokola, zasiahol všade a nebolo nič, čo by nevedel. Setchi, štíhly muž s prísnou tvárou, vysokým čelom, orlím nosom a vystupujúcimi lícnymi kosťami, bol stelesnením autority. Uctievaný a obávaný, vrátil Egyptu jeho niekdajšiu slávu.

Štrnásťročný Ramzes, ktorého postava už bola postavou dospelého muža, sa stretol s otcom po prvý raz.

Až doteraz ho v kráľovskom paláci vychovával pestún, poverený urobiť z neho hodnotného muža, lebo ako panovníkov syn si bude šťastne nažívať v nejakej vysokej funkcii. Dnes ho však Setchi vytrhol z vyučovania hieroglyfov a vzal ho so sebou do širšej prírody, ďaleko od akejkoľvek dediny. Zatiaľ nepadlo ani slovo.

Keď porast príliš zhustol, kráľ so synom zostúpili z dvojkolesového voza ťahaného dvoma koňmi a vnorili sa do vysokej trávy. Po zdolaní tejto prekážky sa ocitli na býkovom území.

Kto bol desivejší, divé zviera alebo faraón? Z jedného i z druhého vyžarovala sila, pred ktorou sa Ramzes cítil bezmocný. Netvrdili azda rozprávači, že býk je nebeským zvieraťom planúcim ohňom onoho sveta a že faraón je zas spriaznený s bohmi? Napriek vysokej urastenej postave a nebojácnosti sa mladík cítil medzi týmito dvoma takmer sprisahaneckými silami ako v kliešťach.

- Zbadal ma, - povedal čo najpokojnším hlasom.

- Tým lepšie.

Prvé slová, ktoré otec vyslovil, zneli ako rozsudok.

- Je obrovský a...

- A ty? Kto si ty?

Otázka Ramzesa prekvapila. Býk ľavou prednou nohou zúrivo rozhrabol zem. Volavky splašene odleteli, akoby opúšťali bojové pole.

- Si zbabelec alebo kráľov syn?

Setchiho pohľad prevrátil dušu.

- Rád zápasím, lenže...

- Skutočný muž ide na hranicu svojich síl, kráľ až za ňu. Ak to nedokážeš, nebudeš vládnuť a už nikdy sa nestretneme. Žiadna skúška ťa nesmie roztriasť. Odíď, ak chceš, a ak nie, ulov ho.

Ramzes sa odhodlal zdvihnúť zrak a vydržať otcov pohľad.

- Posielate ma na smrť.

- „Bud’ večne mladý mocný býk s tvrdým srdcom a ostrými rohami, ktorého nepremôže nijaký nepriateľ,“ povedal mi môj otec. Ty, Ramzes, si vyšiel z matkinho lona ako skutočný býk a musíš sa stať žiariacim slnkom, ktoré bude vysielat’ lúče pre blaho tvojho národa. Ukrýval si sa v mojej dlani ako hviezda. Dnes roztváram prsty. Zažiar, alebo zmizni.

Býk zaručal. Rozhovor votrelcov ho dráždil. Celá príroda zamrela. Od hlodavcov až po vtákov všetko stíchlo, cítili, že každú chvíľu sa rozpúta boj.

Ramzes sa obrátil k býkovi.

V zápase s holými rukami už vďaka hmatom, čo ho naučil pestún, premohol ťažších a silnejších súperov, ako bol on. Akú stratégiu má však zvoliť proti takej oblude?

Setchi dal synovi dlhé lano s pohyblivým uzlom.

- Jeho sila je v hlave. Chyť ho za rohy a zvíťazíš.

Mladíka sa zmocnila nádej, že uspeje. Pri vodných zápasoch na jazere patriacom k palácu sa veľakrát cvičil používať laná.

- Keď býk začuje svišťanie lasa, - upozornil ho faraón, - vyrúti sa na teba. Nemiň ho, lebo druhú šancu mať nebudeš.

Ramzes si v duchu zopakoval pohyb, ktorým hodí laso, a dodával si odvalu. Napriek svojej mladosti už meral vyše stosedemdesiat centimetrov a mohol sa pochváliť svalmi atléta, pestujúceho viacero športov. Či ho len dráždila tá kučera detstva, čo mal stužkou zviazanú vo výške ucha, tá rituálna ozdoba urobená z jeho nádherných plavých vlasov! Až keď mu pridelia nejaké miesto na dvore, bude smieť nosiť iný účes.

Dopraje mu však osud dožiť sa toho? Je síce pravda, že búrlivácky mladík sa už veľakrát chvastúnsky domáhal skúšok, ktoré by ho boli hodné, no netušil, že sám faraón takým nemilosrdným spôsobom splní jeho túžby.

Býk vydráždený ľudským pachom nebude dlho čakať. Ramzes stisol v dlani laso. Ak zviera chytí, musel by mať silu obra, aby ho znehybnil. A pretože tú ešte nemá, bude musieť prekonať sám seba, čo by mu pritom aj srdce puklo.

Nie, nesklame faraóna.

Ramzes rozkrútil laso. Býk s rohmi vystrčenými dopredu vyrazil.

Mladík zaskočený rýchlosťou zvieraťa urobil dva kroky nabok, pravou rukou hodil laso, ktoré sa zavlnilo ako had a narazilo na chrbát obludy. Keď Ramzes dokončoval pohyb, pošmykol sa na vlhkej pôde a spadol. Stalo sa to presne vo chvíli, keď sa ho už býk chystal nabráť na rohy, takže sa mu nimi iba otrel o hrud'. Chlapec nezatvoril oči.

Chcel vidieť smrti do tváre.

Rozbesnený býk bežal až k trstinám a vzápätí sa rútil naspäť. Ramzes, ktorý medzitým vstal, zapichol pohľad do jeho očí. Bude vzdorovať až do poslednej chvíle, dokáže Setchim, že syn kráľa vie dôstojne zomrieť.

Zrazu sa býk prudko zastavil. Rohy mu obkrútilo lano, ktoré v rukách zvieral faraón. Nepríčetne rozzúrené zviera mykalo hlavou a pokúšalo sa vyslobodiť aj za cenu, že si zláme väzy. Setchi obrátil jeho chaotickú silu proti nemu.

- Chyt' mu chvost! - prikázal synovi.

Ramzes pribehol a schmatol takmer holý chvost s chumáčom srsti na konci, rovnaký chvost, aký mával faraón pripnutý k bedrovému pásu suknice ako nositeľ sily býka.

Porazené zviera sa upokojilo a už iba fučalo a ručalo. Kráľ naznačil Ramzesovi, aby sa postavil zaňho, a potom býka pustil.

- Toto plemeno je neskrotiteľné. Samca ako je tento, nezastraší oheň ani voda a vie sa dokonca ľstivo ukryť za strom, aby prekvapil nepriateľa.

Zviera otočilo hlavu a chvíľu si premeriavalo svojho súpera. Ako keby vedelo, že proti faraónovi je bezmocné, pokojným krokom sa pobralo na svoje územie.

- Ste silnejší než on!

- Už nie sme nepriatelia, pretože sme uzavreli dohodu.

Setchi vytiahol z koženého puzdra dýku a rýchlym, presným pohybom odrezal synovi kučeru detstva.

- Otče...

Tvoje detstvo je mŕtve, Ramzes, život začína zajtra.

- Nepremohol som býka.

- Premohol si strach, prvého nepriateľa na ceste k múdrosti.

- Je ich ešte veľa?

- Bezpochyby viac ako pieskových zrníkov na púšti.

Pery mladíka spaľovala otázka.

- Mám to chápať tak... že ste ma vybrali za následníka?

- Myslíš, že odvaha stačí na to, aby si vládol nad ľuďmi?

2. kapitola

Ramzesov pestún Sary chodil krížom-krážom po okolí paláca a hľadal svojho žiaka. Nestalo sa po prvý raz, že chlapec zdupkal z vyučovania matematiky a išiel sa venovať koňom, alebo sa s bandou neposedných a vzpurných priateľov pustil do pretekov v plávaní.

Bruchatý a žoviálny Sary nenávidel telesné cvičenia a ustavične na svojho žiaka hromžil, no pri jeho najmenšom výstrelku sa znepokojoval. Manželstvo s oveľa mladšou ženou, staršou Ramzesovou sestrou, mu vynieslo miesto princovho pestúna, ktoré mu mnohí závideli.

Závidieť mu ho však mohli len tí, čo nepoznali neústupčivú a neznesiteľnú povahu mladšieho Setchiho syna! Bez istej vrodenej trpezlivosti a húževnatosti, s akou sa usiloval rozšíriť duševné obzory toho drzého a príliš sebaistého chlapčiska, by sa Sary musel svojej úlohy vzdať. Faraón sa v súlade s tradíciou o výchovu malých detí nestaral. Počkal, až sa z dospievajúceho chlapca začne vyklúvať dospelý muž a len potom sa s ním stretol a podrobil ho skúške, aby vedel, či bude schopný vládnuť. V tomto prípade však bolo dávno rozhodnuté: na trón nastúpi starší Ramzesov brat Šenar. Ostávalo už len správne usmerniť elán mladšieho, aby sa z neho stal v lepšom prípade dobrý generál, v horšom spokojný dvoran.

Prekvitajúci tridsiatnik Sary by bol celkom rád trávil čas pri jazere vo svojej vile a venoval sa dvadsaťročnej manželke. Ale nenudil by sa? Vďaka Ramzesovi sa ani jeden deň nepodobal na ten predchádzajúci. Chlapcov smäd po živote bol neuhasiteľný a jeho predstavivosť bezbrehá. Kým prijal Saryho, umordoval viacerých pestúnov. Sary však napriek častým potýčkam dosiahol svoje. Podarilo sa mu priučiť ho všetkým vedám, ktoré musel poznať a využívať pisár. Aj keď si to nepriznával, cibriť bystrého

Ramzesovho ducha, vyznačujúceho sa niekedy až výnimočnou intuíciou, bolo preňho skutočným potešením.

Od istého času sa mladík menil. Hoci donedávna ani minútu neobsedel na mieste, teraz zrazu hľbal nad Ponaučeniami starého mudrca Ptahhotepa a Sary ho dokonca prekvapil, ako zasnene pozoruje v rannom svetle poletovanie lastovičiek. Dozrievanie sa pokúšalo zavŕšiť svoje dielo. U mnohých zlyhalo. Pestún si kládol otázku, ako asi bude vyzerat' muž Ramzes, či sa oheň jeho mladosti zmení na iný, disciplinovanejší avšak rovnako silný.

Ako sa neznepokojoval' zoči-voči toľkým vlohám? Na dvore, ako v hociktorej spoločenskej vrstve, sa to len tak hemžilo priemernými ľuďmi, ktorí neznášajú, ba nenávidia osobnosti, pri ktorých ešte väčšmi bledne ich bezvýznamnosť. Hoci o Setchiho nástupcovi bolo rozhodnuté a Ramzes si nemusí robiť starosti s nevyhnutnými intrigami mocných, jeho zajtrajšky sú možno menej úsmevné, než sa predpokladá. Poniektorí, jeho vlastným bratom počínajúc, už teraz pomýšľajú, že ho odsunú čo najďalej od najvyšších funkcií v štáte. Čo sa z neho stane, keď ho vyženú do nejakej vzdialenej provincie? Privykne si na vidiecky život v prostom rytme ročných období?

Sary sa neodvažoval priznať so svojimi mukami žiakovej sestre, pretože sa obával jej radorečnosti. Zdôveriť sa Setchimu? Nemožné. Faraón mal plné ruky práce so spravovaním krajiny, ktorá každým dňom väčšmi prekvitala. Kde by vzal čas počúvať domnienky nejakého pestúna? Dobré, že sa otec a syn vôbec nestýkali. Pri takej silnej osobnosti ako Setchi by Ramzes nemal inú voľbu ako vzburu alebo pokoru. Na starých zvykoch bolo rozhodne niečo dobré. Otcovia nie sú tou najvhodnejšou osobou na výchovu detí.

Postoj Tuji, veľkej kráľovskej manželky a Ramzesovej matky, sa zdal úplne odlišný. Sary si ako jeden z mála všimol, že zjavne dáva prednosť mladšiemu synovi. Kultivovaná a bystrá, poznala dobré i

zlé stránky každého dvorana a bola skutočnou vládkyňou nad kráľovskou domácnosťou. Bdela nad prísnyim dodržiavaním etikety a požívala úctu šľachty aj ľudu. Sary mal však strach predstúpiť pred Tuju. Kráľovná nemala rada tárajov. Keby ju obťažoval so svojimi smiešnymi obavami, len by sa znevážil. Nepodložené obvinenie považovala za rovnako vážne previnenie ako klamstvo. Lepšie je mlčať, než byť považovaný za veštca so zlými predtuchami.

Sary s nechutou vošiel do stajní. Báľ sa koní a ich vyhadzovania zadkom a nenávidel koniarov, no ešte väčšmi jazdcov, zaľúbených do zbytočných hrdinských kúskov. Pestún si nevšímal uštipačné poznámky, čo ho sprevádzali, a bezúspešne sa usiloval nájsť svojho žiaka. Nikto ho vraj v stajni už dva dni nevidel a im samým sa to zdalo čudné.

Sary zabudol aj na obed a celé hodiny hľadal Ramzesa. Keď sa zotmelo, rozhodol sa celý vyčerpaný a zaprášený vrátiť do paláca. Čoskoro bude musieť ohlásiť chlapcovo zmiznutie a dokázať, že s tou drámou nemá nič spoločné. A ako sa ukáže na oči princovej sestry?

Zachmúrený pestún bez pozdravu prešiel okolo svojich kolegov, vychádzajúcich z učebne. Hneď ráno vypočuje najlepších Ramzesových priateľov, aj keď si veľa od toho nesľubuje. Ak nič nezistí, bude musieť pripustiť hroznú skutočnosť.

Čím sa Sary previnil proti bohom, že ho takto týra zlý démon? Pri pomyslení na zničenú kariéru sa v ňom ozval pocit tej najkrikľavejšej nespravodlivosti. Vyženú ho z dvora, jeho manželka ho zapudí a on klesne na úroveň práča! Zdesený predstavou takého hlbokého pádu, sadol si v pisárskej póze so skríženými nohami na zvyčajné miesto.

Obvykle oproti nemu sedel Ramzes, raz pozorný, inokedy zasnený, no vždy schopný nečakane ho niečím prekvapiť. Ako osemročný už

istou rukou písal hieroglyfy a vedel vypočítať uhol sklonu steny pyramídy... lebo sa mu to cvičenie páčilo.

Pestún zatvoril oči, aby si v pamäti uchoval najkrajšie chvíle svojho spoločenského vzostupu.

- Je ti niečo, Sary?

Ten hlas... Ten hlas, už teraz taký vážny a autoritatívny!

- Si to ty? Si to naozaj ty?

- Ak spíš, spi ďalej. Ak nie, tak sa pozri.

Sary otvoril oči.

Bol to vskutku Ramzes, aj on celý zaprášený, no s rozžiarenými očami.

- Tuším sa obaja potrebujeme umyť. Kde si sa túlal?

- Po kdejakých nezdravých miestach, ako sú stajne a podobne.

- Hľadal si ma?

Ohromený Sary vstal a zo všetkých strán si Ramzesa obzrel.

- Čo si si urobil s detskou kučerou?

- Otec mi ju vlastnoručne odrezal.

- Vylúčené! Rituál vyžaduje, aby...

- Vari spochybňuješ moje slová?

- Prepáč.

- Sadni si, pestún, a počúvaj.

Princ, ktorý už nebol dieťaťom, to vyslovil takým tónom, že Sary poslúchol.

- Otec ma podrobil skúške s divým býkom.

- To... to nie je možné!

- Nezvíťazil som, ale postavil som sa proti tej oblude a myslím... že otec ma vybral za následníka trónu!

- Nie, princ môj. Určený bol tvoj starší brat.

- Podrobil sa skúške s býkom?

- Setchi ťa chcel iba postaviť zoči-voči nebezpečenstvu, ktoré tak obľubuješ.

- Bol by márnili čas pre takú hlúposť? Prizval ma k sebe, som si tým istý!
- Nevzrušuj sa a zabudni na tú pochybnú myšlienku.
- Pochybú?
- Priveľa vplyvných dvoranov nemá o tebe najlepšiu mienku.
- Čo mi vyčítajú?
- Že si sám sebou.
- Chceš mi naznačiť, že sa mám poslušne zaradiť?
- Sám rozum to káže.
- Ten nemá silu býka.
- Mocenské hry sú krutejšie, ako si predstavuješ. Odvaha na víťazstvo nestačí.
- Tak mi pomôžeš.
- Prosím?
- Dobre poznáš kráľovský dvor. Zisti, kto je mi naklonený a kto je proti mne, a poraď mi.
- Nežiadať odo mňa priveľa... Som iba tvoj pestún.
- Zabudol si, že moje detstvo je mŕtve? Buď sa staneš mojím učiteľom, alebo sa rozídeme.
- Nútiš ma do neuváženeho rizika. Nie si stvorený pre najvyššiu moc. Tvoj starší brat sa na ňu už dlho pripravuje. Ak ho budeš provokovať, zničí ťa.

3. kapitola

Konečne nadišiel ten veľký deň!

Mesiac bol v nove, noc ani nemohla byť temnejšia. Ramzes pozval všetkých spolužiakov, ktorých rovnako ako jeho vychovávali kráľovskí pestúni, na rozhodujúcu schôdzku. Podarí sa im uniknúť spod dohľadu dozorcov a stretnúť sa v centre mesta, aby sa pohovárali o tom najpodstatnejšom a dali si odpoveď na otázku, čo im spaľovala srdcia, no nikto sa ju neodvážil vysloviť?

Ramzes vyliezol cez okno svojej izby a z prvého poschodia zoskočil do kvitnúcej záhrady. Mätko dopadol na sypkú zem a vykročil popri budove. Strážnikov sa obávať nemusel. Jedni spali, iní sa hrali v kocky. A keby predsa len ako na potvoru narazil na nejakého, čo si svedomite plní svoje povinnosti, voľajako by ho už obalamutil, alebo by ho omráčil.

Od samého vzrušenia celkom zabudol na neoblomného strážcu, ktorý nikdy nezaháľal: na zlatožltého psa strednej veľkosti, zavalitého a svalnatého, s ovisnutými ušami a špirálovitým chvostom. Rozhodne sa mu postavil do cesty a hoci neštekal, bolo jasné, že prejsť ho nenechá.

Ramzes sa mu inštinktívne zahľadel do očí. Pes si sadol a rovnomerne pohyboval chvostom. Mladík k nemu podišiel a pohladkal ho. Okamžite medzi nimi preskočila iskra priateľstva. Na červeno zafarbenom koženom obojku mal napísané meno: „Strážca“.

- A čo keby si šiel so mnou?

Strážca krátkou papuľkou s čiernym ňufáčikom súhlasne prikývol a odviezol svojho nového pána k východu z priestorov paláca, kde boli vychovávaní budúci egyptskí hodnostári.

Napriek pozdnej hodine sa na uliciach Mennoferu¹ potulovalo ešte veľa ľudí. Pri všetkom bohatstve Vesetu² si toto najstaršie hlavné mesto udržalo svoju niekdajšiu prestíž a sídlili v ňom významné univerzity, kde dostávali prísnu a intenzívnu výchovu deti z kráľovskej rodiny spolu s inými nadanými deťmi, o ktorých usúdili, že budú hodné nastúpiť do najvyšších funkcií. Prijatie do Kapu, do tejto „uzatvorenej, chránenej a formujúcej inštitúcie“, vzbudzovalo nemalú závisť, no tí, čo v ňom žili od útleho detstva ako Ramzes, netúžili po inom, len ako sa odtiaľ dostať.

Ramzes, ktorý sa na túto príležitosť obliekol do tuctovej tuniky s krátkymi rukávami, aby sa nelíšil od ostatných chodcov, dorazil k vychýrenému domu piva, kam sa radi chodievali po dni tvrdého štúdia zabaviť budúci terapeuti z neďalekej lekárskej školy. Keďže Strážca ho verne sprevádzal až sem, princ ho neodohnal a vzal ho so sebou do podniku, zakázaného deťom Kapu.

Ramzes však už nebol dieťa a podarilo sa mu uniknúť z pozlátenej väznice.

Vo veľkej sále pivárne vybielenej vápnom vítali milovníkov silného piva, vína a palmového likéru rohože a taburety. Majiteľ rozjareným hosťom ochotne ukazoval amfory s pijatikou z Delf, oáz či Grécka a vychvaľoval kvalitu svojho tovaru. Ramzes si vybral pokojné miesto, odkiaľ videl na dvere.

- Čo si dáš? - spýtal sa čašník.

- Zatiaľ nič.

- Neznámi platia vopred.

Princ mu podal karneolový náramok.

- Stačí?

Čašník si predmet pozorne prezrel.

- V poriadku. Víno alebo pivo?

¹ Po grécky Memfis.

² Po grécky Théby. (Pozn. prekl.)

- Najlepšie pivo, aké máš.

- Koľko pohárov?

- Ešte neviem.

- Prinesiem krčah... Až to budeš vedieť, dostaneš aj poháre.

Ramzes si uvedomil, že vôbec nepozná hodnotu tovarov. Ten chlap ho určite okradol! Bol ozaj najvyšší čas ukončiť vysokú školu, až priveľmi dobre chránenú pred vonkajším svetom.

Princ so Strážcom pri nohách nespúšťal zrak z vchodu do pivárne. Ktorý z jeho druhov sa odváži pokúšať osud? Rozhodol sa tipnúť si. Vylúčil najväčších slabochov a najväčších šplhúňov a dospel k trom menám. Títo necúvnu pred nebezpečenstvom.

Keď Setau prekročil prah, Ramzes sa spokojne usmial.

Územčistý mužný mladík so svalnatým telom, tmavou pokožkou a čiernymi vlasmi bol synom námorníka a Núbijčanky. Jeho výnimočná vytrvalosť, nadanie na chémiu a hlboký záujem o rastliny upútali pozornosť jeho učiteľa a profesori Kapu neľutovali, že mu otvorili brány k vysokoškolskému štúdiu.

Setau si mlčky sadol vedľa Ramzesa.

Chlapci spolu nestihli prehodiť ani pár slov, lebo vzápätí vošiel Ameni. Malý, chudý a krehký, s bledou tvárou a na svoj vek nezvyčajne preriedenými vlasmi. Nevládal športovať ani nosiť ťažké bremená, ale zato všetkých v ročníku prevyšoval v umení písania hieroglyfov. Vyznačoval sa až neuveriteľnou pracovitosťou. Noc čo noc spával iba tri-štyri hodiny a veľkých autorov poznal lepšie než jeho profesor literatúry. Ako syn sadrára, stal sa pýchou rodiny.

- Venoval som jednému strážnikovi večeru, aby ma nechal prejsť, - oznámil hrdo.

Aj jeho Ramzes očakával. Vedel, že Setau v prípade potreby použije silu a Ameni lešť.

Tretí príchodiaci princa prekvapil. Jakživ by si nebol pomyslel, že bohatý Aša podstúpi také riziko. Bol jediným synom zámožnej

šľachtickej rodiny a pobyt v Kape preňho predstavoval úplne prirodzenú, no súčasne nevyhnutnú prípravu na kariéru vysokého funkcionára. Bol to veľký fešák so štíhlymi končatinami a pretiahnutou tvárou, ozdobenou veľmi starostlivo udržiavanými fúzikmi, ktorému sa v pohľade často zablyslo pohrdanie inými. Medovým hlasom a očami iskriacimi inteligenciou si vedel podmaniť svojich spolubesedníkov.

Usadil sa naproti trojici.

- Si prekvapený, Ramzes?
- Priznám sa, že áno.
- Spustiť sa s vami na jeden večer mi prišlo celkom vhod. Život mi už pripadal hrozne monotónny.
- Riskujeme tresty.
- O to bude tento neslýchaný poklesok pikantnejší. Sme kompletní?
- Ešte nie.
- Že by ťa bol zradil tvoj najlepší priateľ?
- Príde.

Ironický Aša dal naliať pivo, no Ramzes sa ho ani nedotkol. Hrdlo mu zvieral strach a sklamanie. Vari sa tak veľmi zmýlil?

- Aha ho, už je tu! - zvolal Ameni.

Urastený Mojžiš so širokými plecami, bohatou hrivou a polkruhovitou briadkou vyzeral na svojich pätnásť rokov oveľa starší. Pochádzal z rodiny hebrejských robotníkov, ktorí už niekoľko generácií žili v Egypte. Do Kapu bol prijatý v celkom útlom veku pre svoju pozoruhodnú múdrosť. A pretože telesne bol rovnako silný ako Ramzes, netrvalo dlho a obaja chlapci začali proti sebe bojovať, kde sa len dalo, až kým neuzatvorili pakt o neútočení a nespojili sa do jednotného ťaženia proti učiteľom.

- Jeden starý dozorca ma nechcel pustiť, a keďže som ho nechcel omráčiť, musel som ho siahodlho presviedčať, že sa nevyhnutne musím vzdialiť.

Zablahoželali si k úspechu a zapili ho pohárom piva, ktoré malo nenapodobiteľnú chuť zakázaného.

- Odpovedzme si na jedinú dôležitú otázku, - požiadal ich Ramzes. - Ako dosiahnuť skutočnú moc?

- Prostredníctvom hieroglyfov, - odvetil okamžite Ameni. - Náš jazyk je jazykom bohov, mudrci ho použili na odovzdanie ich ponaučení. „Chod' v šľapajach svojich predkov,“ je napísané, „lebo oni poznali život pred tebou. Moc je daná poznaním a len to, čo je napísané, sa stáva nesmrteľným.“

- Táraniny vzdelancov! - namietol Aša.

Ameni očervenel.

- Popieraš, že pisár vlastní skutočnú moc? Upravený zovňajšok, zdvorilosť, uhladené vystupovanie, presnosť, dodržiavanie daného slova, odmietanie nečestnosti a závesti, sebaovládanie, umenie mlčať, aby napísané malo väčšiu váhu, to sú kvality, ktoré chcem rozvíjať.

- Nedostačujúce, - usúdil Aša. - Najvyššou mocou je moc diplomacie. Preto čoskoro odídem do cudziny a naučím sa jazyky našich spojencov aj protivníkov. Zistím, ako fungujú medzinárodné vzťahy a aké sú skutočné zámery iných panovníkov, aby som nimi mohol manipulovať.

- Typické ambície mestského človeka, ktorý stratil akýkoľvek kontakt s prírodou, - povzdychol si Setau. - Najväčšie nebezpečenstvo, čo na nás číha, je mesto!

- Nehovoriš o tom, ako si ty chceš vydobýť moc, - poznamenal britko Aša.

- Vedie k nej len jedna cesta, tá na ktorej sa ustavične preplietajú život so smrťou, krása s hrôzou, liek s jedom: hady.

- Žartuješ?

- Kde sa nachádzajú hady? Na púšti, na poliach, v močiaroch, na brehu Nílu a kanálov, na miestach, kde sa mláti obilie, v pastierskych príbytkoch, v stajniach a dokonca v tmavých a chladných

kútoch domov! Hady sú všade. Prechovávajú tajomstvo stvorenia a ja sa im ho budem usilovať vyrvať.

Nikto si netrúfol Setaua skritizovať. Zdalo sa, že k svojmu rozhodnutiu dospel po zrelej úvahe.

- A čo ty, Mojžiš? - spýtal sa Ramzes.

Mladý obor zaváhal.

- Závidím vám, priatelia, lebo ja neviem odpovedať. Zmocňujú sa ma zvláštne predstavy, blúdim okolo nich, no môj osud ostáva zahmlený. Majú mi prideliť významné miesto vo veľkom hárme³ a ja som sa ho zatiaľ rozhodol prijať a vyčkať na strhujúcejšiu budúcnosť.

Pohľady všetkých mládencov sa obrátili na Ramzesa.

- Existuje len jedna skutočná moc, - vyhlásil. - Moc faraóna.

³ V starovekom Egypte hárem nebol pozláteným väzením krásnych žien, ale významnou ekonomickou inštitúciou, ktorú opíšeme ďalej. (Pozn. autora.)

4. kapitola

- Nehovor! - zastonal Aša.
- Otec ma podrobil skúške divého býka, - priznal sa Ramzes. - Prečo iné by to robil, ak nie preto, že ma pripravuje na úlohu faraóna? Jeho slová vyrazili dych všetkým štyrom princovým spolužiakom. Prvý sa spamätal Aša.
- Neurčil Setchi za svojho následníka tvojho staršieho brata?
- Prečo ho potom nenechal podstúpiť zápas s tou obludou? Amení žiaril.
- To je úžasné, Ramzes! Byť priateľom budúceho faraóna, veď to je zázrak!
- Len sa toľko nenadchýnaj, - radil mu Mojžiš. - Setchi si možno ešte nevybral.
- Budete so mnou alebo proti mne? - spýtal sa Ramzes.
- S tebou až do smrti! - odpovedal Amení.
- Mojžiš súhlasne prikývol.
- Je to na uváženie, - súdil Aša. - Ak pobadám, že tvoje šance sa zväčšujú, postupne prestanem veriť v tvojho staršieho brata. V opačnom prípade nebudem podporovať porazeného.
- Amení zaťal päste.
- Zaslúžil by si si...
- Možno som spomedzi vás všetkých najúprimnejší, - tvrdil budúci diplomat.
- To by ma prekvapovalo, - odsekol Setau. - Jediné triezve stanovisko zastávam ja.
- Môžeš nám ho prezradiť?
- Pekné rečičky ma nezaujímajú. Rátajú sa iba činy. Nastávajúci kráľ musí mať odvahu postaviť sa proti hadom. Pri najbližšom splne mesiaca, keď všetky povyliezajú z úkrytov, zavediem Ramzesa medzi ne. Uvidíme, či je hoden svojich ambícií.

- Odmietni! - úpenlivo zaprosil Ameni.
- Prijímam, - povedal Ramzes.

V ctihodnej inštitúcii Kap zavládlo neslýchané pohoršenie. Od jej založenia sa ešte nikdy nestalo, aby najskvelejší žiaci z absolventského ročníka takto hrubo porušili vnútorné predpisy. Hoci sa Sary veľmi zdráhal, kolegovia ho poverili, aby si piatich previnilcov predvolal a udelil im prísne tresty. Splnenie tejto úlohy sa mu videlo o to ťažšie, že bolo pár dní pred prázdninami a navyše všetkým piatim mládencom práve prideliť zodpovedné miesta, ktoré boli odmenou za ich úsilie a schopnosti. Brány Kapu sa pred nimi čo nevidieť doširoka otvorila a vstúpia do aktívneho života.

Ramzes sa hral so psom, ktorý si rýchlo zvykol na život s novým pánom. Sary nervózne čakal, kedy zviera konečne omrzí šialené behanie za handrovou loptou, čo mu princ vytrvalo hádzal, lebo jeho kráľovský žiak nemienil obráť psa ani o chvíľku zábavy. Bývalý majiteľ ho vraj veľmi zanedbal a on mu to musel vynahradiť.

Vyčerpaný pes sa napokon vrhol k miske z pálenej hliny a dychtivo začal chlípať vodu.

- Zaslúžiš si pokarhanie, Ramzes.
- Za čo?
- Za ten drzý útek...
- Nezveličuj, Sary, veď sme sa ani neopili.
- Útek o to hlúpejší, že tvoji kamaráti si už vlastne odkrútili štúdium.

Ramzes nadšene chytil vychovávateľa za plecia.

- Občas vieš človeka aj potešiť! Rýchlo, hovor!
- Tresty...
- Až potom! Mojžiš?

- Vymenovaný za námestníka správcu veľkého háremu Merver⁴ vo Fajjúme. Ozaj veľká zodpovednosť pre také mladé plecia.
 - Aspoň trochu vyburcuje starých spohodlných funkcionárov. Amení?
 - Vstupuje do kráľovskej písárskej kancelárie.
 - Výborne! Setau?
 - Dostane zvitok liečiteľov a zaklínačov hadov a bude poverený zbieraním jedu na výrobu liekov. Tresty za...
 - A Aša?
 - Keď sa zdokonalí v líbijskom, sýrskom a chetitskom jazyku, odíde do Byblu, kde bude zastávať svoj prvý post tlmočníka. Ale všetky tieto nominácie sú pozastavené!
 - Kto ich pozastavil?
- Ramzes sa zamyslel.
- Ak sa ten prípad rozmaže, dostane sa až k vezírovi a potom k Setchimu. Ozaj najlepší spôsob, ako rozhnevať kráľa!
- Sary, netreba vždy postupovať spravodlivo?
 - Iste.
 - Potrestajme teda jediného skutočného vinníka: mňa.
 - Ale...
 - Ja som zorganizoval to stretnutie, určil miesto schôdzky a prinútil kamarátov, aby ma poslúchli. Keby som nosil iné meno, boli by odmietli.
 - Pravdepodobne áno, lenže...
 - Oznám im tú dobrú správu a všetky zamýšľané tresty uvaľ na moju hlavu. Tým sme to uzavreli, takže ma nechaj, nech môžem tomu chudákovi psovi dopriať trochu radosti.

Sary ďakoval bohom, že vďaka Ramzesovmu nápadu sa celkom dobre dostal z tejto chýlostivej situácie. Princ, ktorý sa v

⁴ Približne sto kilometrov juhovýchodne od Káhiry. (Pozn. autora.)

profesorskom zbore netešil veľkým sympatiám, mal za trest stráviť sviatky záplavy v Kape a prehlbovať si tam vedomosti z matematiky a literatúry, pričom nesmel ani len vkročiť do koniarne. To znamená, že na Nový rok, v júli, keď bude faraón slúžiť náboženské obrady pri príležitosti príchodu záplavy, bude po Setchiho boku jeho starší brat a Ramzesova neprítomnosť dostatočne poukáže na jeho bezvýznamnosť.

Pred týmto obdobím izolácie, ktorú mu spestrí len zlatožltý pes, dostal Ramzes povolenie rozlúčiť sa so spolužiakmi.

Ameni bol srdečný a optimistický. Keďže ostáva v Mennoferi a celkom blízko svojho priateľa, každý deň bude naňho pamätať a iste nájde spôsob, ako mu prepašovať niečo na osladenie života. Po odpykaní trestu ho čaká skvelá budúcnosť.

Mojžiš Ramzesa iba mocne objal. Odchod do Merveru mu pripadal ako zaťažkávajúca skúška, ktorú chcel zvládnuť najlepšie, ako vedel. Jeho sny mu stále nedali pokoj, ale povie mu o nich až neskôr, keď priateľ vyjde z tohto väzenia.

Aša bol chladný a rezervovaný. Poďakoval sa princovi, že vzal vinu na seba, a sľúbil, že mu to vráti, ak sa vyskytne podobná príležitosť, o čom však silno pochybuje. Je malá pravdepodobnosť, že by sa ich cesty skrížili.

Setau pripomenul Ramzesovi, že ho vyzval na súboj s hadmi a že sľub treba dodržať. Kým bude zatvorený v Kape, vyhľadá najvhodnejšie miesto na túto konfrontáciu. Neskrýval radosť, že bude môcť uplatniť svoj talent ďaleko od mesta a byť deň čo deň v spojení s ozajstnou mocou.

Na Saryho veľké prekvapenie Ramzes bez reptania prijal odsúdenie na samotu. Kým mládež v jeho veku vychutnávala radosti sezóny záplav, princ sa naplno venoval matematike a starým autorom. Iba sem-tam si doprial prechádzku po záhradách v spoločnosti svojho psa. Rozhovory so Sarym sa dotýkali tých najvážnejších tém a Ramzes pri nich preukázal obdivuhodnú schopnosť sústrediť sa a

vynikajúco si všetko pamätať. V priebehu niekoľkých týždňov sa mladík zmenil na muža. Čoskoro ho už bývalý vychovávateľ takmer nebude mať čo učiť.

Ramzes sa vrhol do obdobia núteného ústrania s rovnakou vervou ako do zápasenia, no tentoraz súperil sám so sebou. Od potýčky s divým býkom mal chuť bojovať proti inej oblude, proti tomu domýšľavému, priveľmi sebaistému, netrpezlivému a rozháranému chlapcovi, čo sa v ňom skrýval. Nebude to možno o nič ľahší boj.

Princ ustavične myslel na otca.

Možno sa s ním už nikdy nestretne, možno sa bude musieť uspokojiť len s touto jedinou spomienkou na faraóna, ktorému sa nik nevyrovná. Keď pustil býka, dovolil mu na chvíľu držať opraty voza. Potom sa ich bez slova chopil on. Ramzes nemal odvahu klásť mu otázky. Už to bolo veľkým privilegiom, že s ním mohol stráviť pár hodín života.

Stane sa faraónom? Nezmysel. Nechal sa ako zvyčajne uniesť svojou horúcou hlavou a popustil uzdu fantázii!

Ale veď podstúpil skúšku s býkom, starý rituál, ktorý sa už síce nedodržiaval, no Setchi bol známy tým, že nič nebral na ľahkú váhu.

Ramzes sa rozhodol, že namiesto zbytočného mudrovania si doplní medzery vo vzdelaní, aby sa vyrovnal svojmu priateľovi Amenimu. Nech ho poveria čímkoľvek, nikde nevystačí iba s odvahou a elánom. Aj Setchi, rovnako ako iní faraóni, prešiel cestou pisára.

A opäť bol myšlienkami tam, kde predtým! Tá pochybná predstava sa k nemu vždy nanovo vracala ako vlna, hoci sa ju usiloval potlačiť. Nepovedal mu azda Sary, že jeho meno je na dvore takmer zabudnuté? Že nikto proti nemu ani nebrojí, pretože všetci vedia, že je odsúdený na pozlátený exil v hlavnom meste niektorej provincie? Ramzes mu na podobné reči nikdy nič neodsekol a zvrtol rozhovor na svätý trojuholník, umožňujúci vybudovať múr chrámu, alebo na

pravidlo proporcií, nevyhnutné na postavenie budovy podľa zákona Maat, krehkej a úžasnej bohyne harmónie a pravdy.

On, čo sa tak rád preháňal na koni, plával alebo zápasil, zabudol na prírodu a vonkajší svet a nechal sa viesť učiteľom, natešeným, že vychováva budúceho vedca. Ešte zopár rokov vytrvalosti a niekdajší výtržník sa ukáže hodný veľkých budovateľov minulosti! Ramzesov prečin a podstúpený trest priviedli mladíka na správnu cestu.

V posledný večer pred prepustením na slobodu večeral princ so Sarym na streche učebne. Sedeli na rohožiach, popíjali chladné pivo a pochutnávali si na sušenej rybe a okorenených bôboch.

- Blahoželám ti, urobil si nesmierny pokrok.
- Ešte taká drobnosť: aké miesto mi prideliť?

Učiteľ vyzeral nesvoj.

- No... nemal by si si po toľkom štúdiu navyše trochu oddýchnuť?
- Čo znamená to zahováranie?
- Je to trochu chúlостivé, ale... Princ môže využiť svoje postavenie.
- Aké je moje budúce miesto, Sary?

Učiteľ uhol pohľadom.

- Zatiaľ žiadne.
- Kto o tom rozhodol?
- Tvoj otec, kráľ Setchi.

5. kapitola

- Sľub je sľub, - vyhlásil Setau.

- Si to ty? Si to naozaj ty?

Setau bol na nepoznanie. Zle oholený, bez parochne a v tunike z antilopej kože s množstvom vreciek sa vôbec neponášal na niekdajšieho študenta na najlepšej univerzite krajiny. Keby ho jeden zo strážcov paláca nebol spoznal, bezohľadne by ho odohnali.

- Čo sa ti prihodilo?

- Robím si svoje remeslo a držím dané slovo.

- Kam ma mieniš zaviesť?

- Uvidíš... Ibaže by sa z teba od strachu stal krivoprísazník.

Ramzesovi zaiskrilo v očiach.

- Poďme!

Vysadli na somáre, prešli mestom, na južnej strane z neho vyšli, pokračovali popri kanáli a potom odbočili do púšte smerom k starému pohrebisku. Ramzes po prvý raz vyšiel z údolia Nílu a vstúpil do znepokojujúceho sveta, kde neplatil zákon ľudí.

- Dnes v noci je spln, - prehodil Setau s labužníckym výrazom v očiach. - Všetky hady budú vonku.

Somáre išli po chodníku, ktorý by princ nedokázal rozoznať. Istým a rýchlym krokom vošli do opusteného cintorína.

V diaľke modrý Níl a zelené rastlinstvo, tu až do nedohľadna sterilný piesok, ticho a vietor. Ramzes naplno pochopil, prečo kňazi nazývajú púšť „Sutechova červená zem“. Sutech, boh kozmickej búrky a ohňa, spálil v tejto pustatine pôdu, no súčasne oslobodil ľudí od času a rozkladu. Vďaka nemu si mohli stavať príbytky na večnosť, v ktorých múmie nehnili.

Ramzes sa zhlboka nadýchol životodarného vzduchu.

Faraón bol pánom tejto červenej zeme rovnako ako tej čiernej, úrodnej a bahnistej, ktorá dávala Egyptu hojnosť potravy. Musel poznať aj jej tajomstvá, použiť svoju silu a ovládnuť jej mocnosti.

- Ak chceš, ešte je čas ustúpiť.
- Už aby bola noc.

Okolo Ramzesa sa preplazil had s červenkastým chrbtom a žltým bruchom a schoval sa medzi dva kamene.

- Neškodný, - prehodil Setau. - Tento druh sa zdržiava pri opustených hrobkách. Cez deň sa zvyčajne utiahne dovnútra. Pod' za mnou.

Mládenci zišli po strmom svahu, vedúcom k rozpadávajúcej sa hrobke. Ramzes na okamih zaváhal, kým vošiel dnu.

- Nie je tam už nijaká múmia. Je to chladné a suché miesto, uvidíš. Žiadny démon ťa nenapadne.

Setau zapálil olejovú lampu.

Ramzes uvidel čosi ako jaskyňu s nahrubo vytesaným stropom a múrmi. Možno tu ani nikdy nikto nebol pochovaný. Zaklínač hadov tam mal niekoľko nízkych stolíkov, na ktorých ležala oslička, bronzová britva, drevený hrebeň, miska, drevené tabuľky, písarska paleta a množstvo dózičiek naplnených balzamami a masťami. V baňatých hlinených nádobách uchovával prísady potrebné na prípravu liekov: asfalt, medené piliny, oxid olova, hematit, kamenec, argilit a početné rastliny ako bryóniu, komonicu, ricín a valeriánu.

Prichádzal večer. Slnko sa sfarbilo do oranžova a púšť sa zmenila na nedozerú zlatú plochu, vlniacu sa stuhami piesku, ktorý vietor presúval z duny na dunu.

- Vyzleč sa, - prikázal Setau.

Keď bol princ nahý, priateľ ho ponatieral zmesou, ktorej základ tvorila rozdrvená cibuľa rozriedená s vodou.

Hady neznášajú tento pach, - vysvetlil. - Aký úrad ti zverili?

- Žiadny.
- Nečinný princ? Ďalší podraz od tvojho učiteľa!
- Nie, otcov príkaz.
- Vraj si neuspel na skúške s býkom.

Ramzes si to nechcel pripustiť, ale vysvetľovalo by to, prečo ho nechali od všetkého bokom.

- Zabudni na dvor, na jeho intrigy a nízkoosti a pridaj sa ku mne. Hady sú nebezpeční nepriatelia, ale aspoň neklamú.

Ramzesa to úplne vzalo. Prečo mu otec nepovedal pravdu? Vysmieval sa z neho a nedal mu najmenšiu šancu ukázať, čo dokáže.

- A teraz príde ozajstná skúška: aby si bol imúnny, musíš vypiť nechutný a nebezpečný liek z hlúz žihľavovitých rastlín. Spomaľuje prúdenie krvi, niekedy až tak, že ho celkom zastaví... Ak začneš vracať, je po tebe. Amenimu by som ho určite nedal. No ty máš mocné telo, mal by si to vydržať. Je to účinné proti uštipnutiu niektorých hadov.

- Nie všetkých?

- Proti tým najväčším by si si musel každý deň vstreknúť trochu zriedenej kobrej krvi. Ak sa dáš na moje remeslo, budeš mať možnosť podrobiť sa tejto výnimočnej liečbe. Vypi to!

Nápoj mal príšernú chuť.

Do žíl mu vnikol chlad, žalúdok mal na kraji pier.

- Vydrž.

Žiadalo sa mu vyvracať tú bolesť, čo ho rozožierala, ľahnúť si a spať...

Setau priložil Ramzesovi ruku na zápästie.

- Vydrž! Otvor oči!

Princ sa pozbieral. Setau ho predsa v zápasoch nikdy neporazil!

Žalúdok sa mu uvoľnil, pocit zimy sa zmiernil.

- Si naozaj zdatný, no nemáš najmenšiu šancu vládnuť.
- Prečo?

- Pretože si mi dôveroval. Mohol som ťa otráviť.
- Si môj priateľ.
- Ako to môžeš vedieť?
- Viem to.
- Ja verím iba hadom. Riadia sa hlasom svojej krvi a podľa toho vždy aj konajú. U ľudí je to ináč. Trávia život podvádzaním a klamstvami, len aby vyťažili pre seba čo najviac.
- Aj ty?
- Ja som odišiel z mesta a žijem tu.
- Keby som bol býval v nebezpečenstve života, nebol by si sa mi usiloval pomôcť?
- Obleč si túto tuniku a ideme. Nie si až taký hlúpy, ako vyzeráš.
Nočná púšť bola nádherná. Ani hrôzostrašný smiech hyen, ani štekanie šakalov, ani tisíc a jeden zvláštnych zvukov prichádzajúcich z druhého sveta, nenaštrbili Ramzesovo nadšenie. Sutechova červená zem v sebe niesla hlasy vzkriesených a čaro údolia nahrádzala nadpozemskou mocou záhrobia.
Skutočná moc... Nenašiel ju práve Setau v samote púšte navštevovanej duchmi mŕtvych?
Všade okolo nich bolo počuť sipenie.
Setau išiel prvý a dlhou palicou udieral o zem. Smeroval ku kamennému návršiu, ktoré v žiari mesiaca pôsobilo ako hrad duchov. Ramzes kráčal za ním a už vôbec nemyslel na nebezpečenstvo. Znalec hadov mal na opasku zavesené vrecká s liekmi na poskytnutie prvej pomoci.
Pred vrškom zastal.
- Tu býva môj pán, - prezradil Setau. - Možno sa neukáže, lebo nemá rád votrelcov. Budme trezliví a modlime sa k Neviditeľnému, aby nám ho poslal.
Setau s Ramzesom si sadli do pisárskej pózy. Princ sa cítil celkom ľahučký, takmer ako vzduch, a vychutnával povetrie púšte ako nejakú maškrtu. Múry učebne vystriedala obloha s tisíckami hviezd.

Z vnútra kopca sa elegantnými kľukatými pohybmi začal vynárať had. Čierna kobra s lesklými šupinami, dlhá pol druha metra, vyliezla zo svojho dúpäť a majestátne sa vztýčila. Mesiac ju ovenčil striebornou aurou a jej kmitajúca hlava bola pripravená zaútočiť.

Len čo Setau vykročil, z čierneho kobriehto jazyka sa ozvalo zasyčanie. Zaklínač hadov kývol na Ramzesa, aby sa postavil vedľa neho.

Znepokojený had sa zaknísal. Ktorý z votrelcov zaútočí prvý?

Setau postúpil ešte o dva kroky a dva metre pred kobrou zastal. Ramzes urobil to isté.

- Ty si pán noci a oplodňuješ zem, aby bola úrodná, - povedal Setau svojím najvážnejším hlasom a veľmi pomaly, zreteľne oddeľujúc každú slabiku.

Keď zaklínadlo aspoň zo desať ráz zopakoval, prikázal Ramzesovi, aby ho odriekal aj on. Zdalo sa, že melódia slov hada upokojuje. Dvakrát zaútočil, ale zakaždým sa tesne pri Setauovej tvári zastavil. Keď Setau položil kobre na hlavu ruku, znehybnela. Ramzesovi sa zazdalo, že jej v očiach rozoznal červený záblesk.

- Teraz ty, princ.

Mladík natiahol ruku. Plaz zaútočil.

Ramzes mal pocit, že už cíti uhryznutie, no útočník nezatvoril papuľu. Zápach cibule sa mu bridil.

- Polož mu ruku na hlavu.

Ramzes sa ani nezachvel. Zdalo sa, že kobra sa stiahla. Spojenými prstami sa dotkol hlavy čierneho hada. Pán noci sa na pár okamihov podrobil kráľovskému synovi.

Setau strhol Ramzesa dozadu - kobra zaútočila do prázdna.

- Prehnal si to, priateľko. Zabudol si, že sily temnôt nikdy nemožno poraziť? Kobra, uraeus, sa týči na čele faraóna. Vieš, čo by sa stalo, keby ťa nebola strpela?

Ramzes vydýchol a zahľadel sa na hviezdy.

- Si neopatrný, ale máš šťastie. Na uštipnutie týmto hadom neexistuje nijaký liek.

6. kapitola

Ramzes sa vyšvihol na plť, zhotovenú z papyrusových snopov, pozväzovaných povrazmi. Slabí plavci už nevydržia desiate kolo rýchlostných pretekov, do ktorých sa princ pustil proti celému regimentu plavcov, rozpálených túžbou poraziť ho. Prahli po víťazstve o to väčšmi, že súťaž z brehu kanála sledovalo množstvo dievčat. Mládenci si z túžby po výhre puväzovali na hrdlá amulety, jeden žabu, iný býčie stehno, či ochranné oko. Ramzes nič také nemal, nepomáhal si nijakou čarovnou mocou, a napriek tomu plával rýchlejšie než ostatní.

Väčšinu športovcov povzbudzovala myšlienka na dámu ich srdca. Mladší Setchiho syn však nebojoval pre nikoho iného, len pre seba, aby si dokázal, že vždy môže ísť až za hranicu svojich síl a dotknúť sa brehu prvý.

Ramzes skončil preteky s náskokom piatich dĺžok a nepociťoval ani najmenšiu únavu, bol by mohol ďalej plávať celé hodiny. Namrzení súperu mu s nechutou zablahoželali. Všetci poznali jeho divú povahu a vedeli, že mladý princ je navždy odstavený od prístupu k moci a odsúdený stať sa záhaľčivým vzdelancom kdesi na Ďalekom juhu, preč od Mennoferu a od hlavného mesta.

Zrazu k nemu pristúpila pekná pätnásťročná brunetka, už žena, a ponúkla mu kus látky.

- Veje chladný vietor, tu s týmto sa môžete osušiť.
- Netreba.

Vyzývavo zelené oči, malý rovný noštek, jemne krojené pery a nevýrazná brada jej dodávali šibalský výraz. Oblečené mala priesvitné šaty z luxusného ateliéru, ktoré rafinovane vyzdvihovali jej pôvab, vo vlasoch čelenku s lotosovým kvetom.

- Robíte chybu, aj tí najotužilejší môžu chytiť nádchu.
- Neviem, čo je to choroba.

- Volám sa Iset. Dnes večer usporadúvam s priateľkami malú slávnosť. Nechcete byť mojím hosťom?
 - Ani trochu.
 - Keby ste zmenili názor, budete vítaný.
- S úsmevom na perách bez obzretia odišla.

Sary spal v tieni veľkej sykomory, zasadenej uprostred záhrady. Ramzes nervózne chodil sem a tam pred ležadlom, na ktorom znavené polihovala jeho sestra Dolente. Ani pekná, ani škaredá, nestarala sa o iné, iba o svoje blaho a pohodlie. Vzhľadom na manželovo postavenie viedla pokojný život bez každodenných starostí. Priveľmi vysoká a ustavične unudená Ramzesova staršia sestra, trpiaca na mastnú pleť, ktorú si celý deň potierala balzami, sa rada vychvaľovala, že dobre pozná drobné tajomstvá vysokej spoločnosti.

- Nenavštevuješ ma často, milovaný braček.
- Som veľmi zaneprázdnený.
- Povráva sa, že skôr zaháľáš.
- Spýtaj sa manžela.
- Iste si neprišiel len preto, aby si ma poobdivoval...
- Máš pravdu, potrebujem tvoju radu.

Dolente bola nadšená. Ramzes sa len veľmi nerád cítil niekomu za niečo zaviazaný.

- Počúvam ťa. Ak mi to nálada dovoľí, odpoviem ti.
- Poznáš istú Iset?
- Opíš mi ju.

Princ poslúchol.

Krásna Iset! Nebezpečná zvodkyňa. Mladučká, ale nápadníkov má už viac než dosť. Mnohí ju považujú za najkrajšiu ženu v Mennoferi.

- Čo sú jej rodičia?

- Bohatí hodnostári. Ich rodina už celé generácie patrí k palácu. Nebodaj ťa krásna Iset lapila do svojich sietí?
- Pozvala ma na banket.
- Určite nielen teba! To dievča usporadúva večierky každý deň. Pomútila ti hlavu?
- Nadbiehala mi.
- Tým, že ona urobila prvý krok? Nebuď staromódny, milovaný braček! Jednoducho si jej bol sympatický, to je všetko.
- Dievčaťu neprislúcha...
- A prečo nie? Sme v Egypte, nie kdesi medzi zaostalými barbarmi. Za manželku ti ju neodporúčam, ale...
- Mlč.
- Nechceš sa o krásnej Iset dozvedieť viac?
- Ďakujem, drahá sestra. Už nepotrebujem tvoje vedomosti.
- Neostávaj príliš dlho v Mennoferi.
- Prečo tá výstraha?
- Tu už nie si nikým. Ak tu ostaneš, zakrnieš ako nepolievaný kvet. Na vidieku budeš niečo znamenať. A nerátaj s tým, že by si tam zobral so sebou krásnu Iset. Nemá rada porazených. Dopočula som sa, že o jej pôvaby má záujem tvoj brat, budúci kráľ Egypta. Vzdial sa od nej čo najskôr. Ak to neurobíš, vystavíš svoj úbohý život vážnemu nebezpečenstvu.

Nebol to banket ako iné. Viaceré dievčatá z vynikajúcich rodín, trénované profesionálnou choreografkou, sa na ňom rozhodli predviesť svoje tanečné umenie. Ramzes prišiel neskoro, lebo pôvodne sa na večierku nemienil zúčastniť. Proti svojej vôli sa však zrazu ocitol v prvom rade početných divákov.

Dvanásť tanečníc si na vystúpenie vybralo breh veľkého bazéna zakvitnutého bielymi a modrými lotosmi. Scénu osvetľovali fakle, pripevnené na vysokých žrdiach.

Dievčatá v perlových sieťkach a kratučkých tunikách, s trojradovými vrkôčikovými parochňami a širokými lazuritovými náhrdelníkmi a náramkami, sa vlnili v zmyselných pohyboch. Pružné a vynikajúco zohraté, sklonili sa k zemi, vztiahli ruky k neviditeľným partnerom a objali ich. Pohyby tanečníc boli tak lahodne vláčne a pomalé, že diváci ani nedýchali.

Odrazu si dievčatá sňali parochne, tuniky i sieťky. S vlasmi vyčesanými do uzla, nahými prsami a len zľahka odeté v kratučkých zásterkách, dupli pravou nohou na zem a v dokonalom súlade urobili premet dozadu, čo vyvolalo nadšený aplauz. Vzápätí nasledovali ďalšie akrobatické kúsky, rovnako strhujúce ako ten prvý.

Potom štyri dievčatá vystúpili zo skupinky a ostatné sa pustili do spevu a rukami tlieskali do taktu. Sólistky unášané starodávnou piesňou napodobňovali štyri druhy vetra, fúkajúce z hlavných svetových strán. Krásna Iset stelesňovala osviežujúci vánok severu, ktorý za sparných večerov umožňoval všetkému živému dýchať. Úplne zatienila svoje partnerky a viditeľne bola spokojná, že všetky pohľady sa upierajú na ňu.

Nech sa Ramzes bránil, ako chcel, aj jemu učarila. Áno, bola úžasná, žiadna iná sa s ňou nedala porovnať. Pôsobila, ani čo by hrala na svoje telo ako na hudobný nástroj, z ktorého nenútene vyludzovala melódiu a súčasne ho bez ostychu pozorovala. Po prvý raz Ramzes hľadel na ženu s túžbou zovrieť ju v náručí.

Len čo tanec skončil, vyšiel spomedzi divákov a sadol si do ústrania k ohrade s oslami.

Krásna Iset ho provokovala a dobre sa na ňom zabávala. Vie, že sa vydá za jeho brata a vysmieva sa z jeho prehry. Utápal sa v snoch o veľkej budúcnosti a namiesto toho znáša jedno poníženie za druhým! Musí vyjsť z toho pekelného kruhu a zbaviť sa démonov, čo sa mu motajú popod nohy! Vidiek? V poriadku. Aj tam dokáže

svoje kvality, aj keby ho to malo stáť čokoľvek. A ak zlyhá, pôjde za Setauom a presadí sa pri tých najnebezpečnejších hadoch.

- Trápi vás niečo?

Krásna Iset k nemu prišla úplne nečujne a usmievala sa naňho.

- Nie, iba som premýšľal.

- Muselo to byť veľmi hlboké premýšľanie... Všetci hostia už odišli, rodičia aj služobníctvo spia.

Ramzes úplne stratil pojem o čase. Namrzene vstal.

- Prepáčte, už idem.

Postavila sa mu do cesty.

- Už vám nejaká žena povedala, že ste krásny a príťažlivý? Oči jej horúčkovito blčali, vlasy mala rozpustené, prsia nahé.

- Nie ste náhodou zasnúbená s mojím bratom?

- Kráľovský syn dá na klebety? Lúbim koho chcem, a tvojho brata neľúbim. Túžim po tebe a chcem ťa, tu a teraz.

- Kráľov syn... Som ním ešte?

- Pomiluj ma.

Odviazali si vzájomne suknice.

- Uctievam krásu, Ramzes, a ty si stelesnením krásy.

Princove ruky sa zmenili na tok láskajúcich pohladení a nedovolili mladej žene vyvinúť nijakú iniciatívu. Chcel dávať a nič brať, chcel svojej milenke darovať oheň, ktorý spaľoval celú jeho bytosť. Okamžite sa mu roztúžene podvolila. Ramzes s neuveriteľnou istotou inštinktívne našiel tajné miesta jej rozkoše a hoci celý horel, nežne sa pri nich pristavil.

Milovala sa po prvý raz, rovnako ako on. Oddali sa vo vlahej noci jeden druhému opojení túžbou, ktorá sa v nich znovu a znovu prebúdzala.

7. kapitola

Strážca bol hladný.

Nástojčivo oblízal tvár svojho pána, ktorý akosi pridlho vyspával. Ramzes sa strhol, no nevedel sa vymaniť zo sna, v ktorom objímal telo zaľúbenej ženy s prsami ako granátové jablká, perami nežnými ako sladká trstina a nohami pružnými ako popínavé rastliny.

Sníva sa mu... Nie, nebol to sen! Tá žena naozaj jestvuje, volá sa krásna Iset, oddala sa mu a dala mu spoznať rozkoš.

Strážca, ktorému boli princove spomienky úplne ľahostajné, zopár ráz zaštekal. Ramzes konečne pochopil, že situácia je vážna, a zaviedol ho do palácových kuchýň, aby sa nažral. Keď vyprázdnil misku, vzal ho princ na prechádzku do koniarní.

Boli v nich ustajnené nádherné kone, držané v prísnej čistote, o ktoré sa ustavične starali. Strážca veľmi nedôveroval týmto štvornožcom na vysokých nohách, lebo občas sa správali dosť nepredvídane. Preto sa radšej opatrne držal za svojím pánom.

Koniari sa vysmievali z akéhosi nováčika, čo ledva niesol kôš naplnený trusom. Jeden z nich mu podrazil nohu. Nešťastníkovi vyletel kôš z rúk a jeho obsah sa vysypal pred neho.

- Pozbieraj to! - prikázal trýzniteľ, asi päťdesiatročný chlap s drsnou tvárou.

Neborák chlapec sa obzrel a Ramzes zdúpnal od prekvapenia.

- Amen!

Princ sa vrhol dopredu, odsotil koniara a zdvihol priateľa, trasúceho sa na celom tele.

- Prečo si tu?

Znivočený mladík vyjachtal nezrozumiteľnú odpoveď.

Koniar nevraživo zdrapil Ramzesa za plece.

- Hej, ty...! Kto si, že si nás dovoľuješ otravovať?

Ramzes laktom vrazil grobianovi do hrude a zrazil ho na zem.

Chlap, nazúrený, že ho zosmiešnil, so skrivenými ústami podpi-
choval svojich kumpánov.

- Všet my tie drzé chlapčiská naučíme zdvorilosti...

Zlatožltý pes zaštekala a vyceril zuby.

- Ujdi! - prikázal Ramzes Amenimu.

Pisár sa nevládal pohnúť z miesta.

Ramzes sám proti šiestim nemal nádej vyhrať. Ak sa paholci zatnú,
len ťažko sa dostane bez ujmy z tohto osieho hniezda. Najstatnejší z
chlapov sa vyrútil proti nemu, no jeho ruka dopadla do prázdna.
Ešte než si útočník uvedomil, čo sa deje, Ramzes ho nadvihol a
šmaril o zem. Rovnako dopadli aj ďalší dvaja.

Ramzes si blahoželal, že bol pri výučbe zápasenia takým horlivým a
svedomitým žiakom. Tí chlapi sa spoliehali len na hrubú silu
vedúcu k rýchlemu víťazstvu, ale biť sa nevedeli. Strážca sa tiež
zapojil do boja. Zahryzával sa štvrtému protivníkovi do lýtok a
šikovne uskakoval pred jeho zlostnými kopancami. Amení zatvoril
oči. Spod viečok mu tiekli slzy.

Zneistení paholci sa zhákli dokopy. Také hmaty mohol ovládať len
syn šľachtica.

- Čo si zač?

- Nebodaj ste dostali strach? Šiesti proti jednému?

Najzúrivejší z nich s úškľabkom na tvári vytiahol nôž.

- Máš pekný ksichtík, ale stane sa ti nehoda a zohaví ťa.

Ramzes sa ešte nikdy nebil s ozbrojeným mužom.

- Nehoda za účasti svedkov... Dokonca aj tamten chudáčik to
potvrdí, aby si zachránil kožu.

Princ ani na okamih nespustil oči z noža s krátkou čepel'ou. Koniar
ním výhražne krúžil vo vzduchu, aby mu nahnal strach.

Ramzes sa ani nepohol a nechal muža prešľapovať okolo neho. Pes
chcel brániť svojho pána.

- Strážca, ľahni!

- Takže ty máš rád to odporné zviera... Je také škaredé, že si nezaslúži žiť.

- Zaútoč najprv na silnejšieho od seba.

- Si veľmi domýšľavý!

Čepel' zľahka prešla Ramzesovi po líci. Pokúsil sa paholka odzbrojiť kopancom do zápästia, no nezasiahol ho presne.

- Si húževnatý... Ale sám!

Aj ostatní vytiahli nože.

Ramzes vôbec necítil strach. Vošla doňho akási nová, doteraz nepoznaná sila: zúrivosť proti nespravodlivosti a zbabelosti.

Kým sa jeho protivníci stihli zorganizovať, prudko do dvoch vrazil a zvalil ich na zem. Len zázrakom sa vyhol pomstychtivým čepeliam.

- Prestaňte, kamaráti! - zakričal jeden z chlapov.

Dverami koniarne prešli nosidlá a ich nádhera prezrádzala vysoké postavenie toho, čo v nich sedel. Tučný muž, opretý o vysoké operadlo, s nohami položenými na podnožke a laktami na bočných operadlách, si potľapkával čelo navoňanou handričkou. Hlavu mu chránil slnečník. Mal asi dvadsať rokov, okrúhlu, takmer mesačne bielu tvár, bacuľaté líca, malé hnedé očka a hrubé pôžitkárske pery. Dobré živený šľachtic, nenávidiaci akýkoľvek pohyb, musel dať svojou váhou poriadne zabráť dvanástim nosičom, ktorí za svoju rýchlosť dostávali slušnú mzdu.

Koniari rýchlo zmizli. Ramzes sa obrátil k príchodiacemu, zatiaľ čo pes oblizoval Amenimu nohu, aby ho upokojil.

- Ramzes! Zase v koniarňach... Zvieratá sú pre teba zrejme tou najlepšou spoločnosťou.

- A čo hľadá na tomto mieste so zlou povest'ou môj brat Šenar?

- Prišiel som na kontrolu, ako mi prikázal faraón. Budúci panovník musí poznať svoju ríšu.

- Poslali ťa sem samotné nebesá.

- Myslíš?

- Neváhal by si napraviť nespravodlivosť?
- O čo ide?
- O tohto mladého pisára Ameniho. Nasilu ho sem zavlieklo šesť paholkov a týrali ho.

Šenar sa usmial.

- Úbohý Ramzes, máš nesprávne informácie! Vari ti tvoj priateľ zatajil, že je tu za trest?

Princ sa otočil k Amenimu, ktorý zo seba nevládal dostať ani slovo.

- Tento začínajúci pisár si dovoľil tvrdiť, že musel naprávať chybu istého nadriadeného, ktorý sa mi okamžite posťažoval na jeho neslýchanú drzosť. Usúdil som, že pobyt v stajniach urobí tomu chvastúňovi dobre. Nosenie trusu a krmiva mu zohne chrbát.

- Amení na to nebude mať silu.

Šenar prikázal nosičom, aby položili nosidlá na zem. Jeho nosič sandálov ihneď pristavil schodíky, obul pánovi sandále a pomohol mu zostúpiť.

- Poďme sa prejsť, - povedal Šenar. - Musím s tebou hovoriť osamote.

Ramzes zanechal Ameniho pod ochranou Strážcu.

Bratia urobili zopár krokov po dlažbe v zastrešenej časti dvora, chránenej pred slnkom, ktoré Šenar s bielou pokožkou nenávidel.

Odlišnejších mužov si ani nebolo možné predstaviť. Šenar bol malý, rozložitý, sadlovitý a už teraz sa ponášal na veľmoža, priveľmi vypaseneného dobrým jedlom. Ramzes bol vysoký, štíhly a svalnatý, v plnom rozkvetе nádhernej mladosti. Ten prvý mal sladkastý a preskakujúci hlas, kým hlas toho druhého bol hlboký a jasný. Nič ich nespájalo, iba ak to, že obaja boli synmi faraóna.

- Zruš svoje rozhodnutie, - požiadal ho Ramzes.

- Zabudni na to nedochôdča a venujme sa vážnym veciam. Nemal si čo najrýchlejšie opustiť hlavné mesto?

- Nik mi to neprikázal.

- Takže ti to teraz prikazujem ja.

- Prečo by som t'a mal poslúchnuť?
- Zabudol si, v akom postavení som ja a v akom ty?
- Mám si gratulovať, že sme bratia?
- Nezahrávaj sa so mnou a uspokoj sa s behaním, plávaním a naberaním svalov. Jedného dňa, ak to otec a ja budeme chcieť, dostaneš možno miesto v činnej armáde. Brániť vlasť je vznešená úloha. Pre chlapca ako si ty, je mennoferské ovzdušie škodlivé.
- V posledných týždňoch som si naň začal zvykať.
- Nepúšťaj sa do zbytočného boja a nenúť ma, aby som sa musel postarať o rázny otcov zásah. Potichu sa priprav na odchod a rovnakým spôsobom zmizni. O dva-tri mesiace ti dám vedieť, kam máš ísť.
- A Ameni?
- Povedal som ti, aby si zabudol na toho mizerného špehúnika. Nenávidím, keď sa musím opakovať. Posledná maličkosť: nesnaž sa znovu stretnúť s krásnou Iset. Zabudol si, že neznáša porazených?

8. kapitola

Hlavná kráľovská manželka Tuja mala za sebou vyčerpávajúce predpoludnie. Manžel odišiel skontrolovať pás obranných pevností na severovýchodnej hranici, a preto sama prijala vezíra, vrchného správcu pokladnice, dvoch správcov provincií a pisára z archívov. Musela teda okamžite vyriešiť rovnaký počet súrných problémov a pokúsiť sa nenarobiť pritom ďalšie.

Setchiho čoraz väčšmi zamestnávalo ustavičné vrenie v malých ázijských a sýrsko-palestínskych spoločenstvách, ktoré Chetiti⁵ podnecovali k vzbure. Faraónova obradná návšteva obyčajne stačila na upokojenie drobných vladárikov, bažiacich po daroch.

Tuja, dcéra dôstojníka jazdy, nepochádzala z kráľovského rodu ani z inej urodzenej rodiny, napriek tomu sa však na dvore i v celej krajine rýchlo presadila svojimi vlastnými kvalitami. Vyznačovala sa prirodzenou eleganciou a jej štíhlučká postava, tvár s veľkými prísnymi a prenikavými mandľovými očami a jemný rovný nos jej dodávali odmeraný výzor. Rovnako ako jej manžel, vyžadovala si úctu a netolerovala nijaké familiárnosti. Za svoju prvoradú úlohu považovala starať sa o príkladný lesk egyptského dvora. Vykonávaním svojich povinností prispievala k veľkosti krajiny a spokojnosti jej národa.

Pri myšlienke, že má prijať Ramzesa, svojho obľúbeného syna, sa jej únava rozplynula. Aj keď za miesto stretnutia vybrala záhradu, nechala si na sebe dlhé ľanové šaty so zlatým lemovaním, na pleciach krátku plisovanú pelerínku, šesťradový ametystový náhrdelník a parochňu so špirálovito skrútenými, rovnako hrubými prameňmi vlasov, ktoré jej zakrývali uši a šiju. Ako sa len rada prechádzala medzi akáciami, vrbami a granátovníkmi, pod ktorými

⁵ Chetitský národ obýval dnešné Turecko. (Pozn. autora.)

rástli nevädze, sedmokrásy a stračie nôžky! Nič krajšieho boh nestvoril ako záhradu, kde všetko rastlinstvo celý rok ospevovalo stvoriteľ'a. Ráno i večer si Tuja vždy dopriala niekoľko minút snenia v tomto raji, kým sa začala venovať svojim povinnostiam.

Keď k nej Ramzes podišiel, kráľovná užasla. Za pár mesiacov sa z neho stal nápadne krásny muž, z ktorého vyžarovala mocná vnútorná sila. V chôdzi a v držaní tela bolo síce ešte vidieť stopy dospievania, no detská bezstarostnosť sa vytratila.

Ramzes sa pred matkou uklonil.

- Protokol ti zakazuje objasť ma?

Kratučko ju stisol v náručí. Aká mu pripadala krehučká!

- Pamätáš sa na sykomoru, čo si zasadil, keď si mal tri roky? Pod' ju poobdivovať, darí sa jej skvele.

Tuja veľmi rýchlo pochopila, že sa jej nepodariť uhasiť synovu nemú zlosť. Záhrada, kde sa celé hodiny staral o stromy, sa mu stala cudzia.

- Máš za sebou tvrdú skúšku.

- Myslíš tú s býkom alebo samotú minulého leta? Vlastne je to úplne jedno, lebo odvaha a statočnosť nič nezmôžu proti nespravodlivosti.

- Stala sa ti azda nejaká krivda?

- Môjho priateľa nespravodlivo obvinili z neposlušnosti a urážky nadriadeného. Na bratov zásah ho vyhodili z písárskej kancelárie a odsúdili na ťažké práce v stajniach. Nemá na ne silu, ten trest ho zabije.

- To sú vážne obvinenia. Vieš, že nepravdy neznášam.

- Amen! mi neklamal, je to priamy a čistý človek. Má zomrieť len preto, že je to môj priateľ a Šenar ho znenávidel?

- Ty nemáš rád svojho staršieho brata?

- Ignorujeme sa.

- On sa ťa bojí.

- Prikázal mi, aby som čo najrýchlejšie odišiel z Mennoferu.

- Čo ak ho podráždilo, že si sa stal milencom krásnej Iset?

- Ty už vieš, že...
- Nie je to moja povinnosť?
- Vari ma ustavične niekto špehuje?
- Si kráľovský syn a krásna Iset je zas trochu radorečná.
- Prečo by sa vychvaľovala, že darovala panenstvo porazenému?
- Bezpochyby preto, že v teba verí.
- Robí si iba posmech z môjho brata.
- Nie som si tým taká istá. Lúbiš ju, Ramzes?

Mladík zaváhal.

- Milujem jej telo, prajem si znovu sa s ňou stretnúť, ale...
- Mieniš sa s ňou oženiť?
- Oženiť sa?!
- Taký je poriadok, syn môj.
- Nie, ešte nie...

Krásna Iset je veľmi tvrdohlavá, ak si ťa vybrala, len tak ľahko sa nevzdá.

- Nie je môj brat lepšou partiou?
- Zdá sa, že ona si to nemyslí.
- A čo ak sa nás rozhodla zviest' oboch!
- Myslíš, že taká mladá žena by bola až natoľko prefíkaná?
- Dá sa niekomu veriť po tom, čo sa prihodilo Amenimu?
- Ani ja už nie som hodná tvojej dôvery?

Ramzes chytil matku za pravú ruku.

- Viem, že ty ma nikdy nezradíš.
- Pokiaľ ide o Ameniho, jedno riešenie by tu bolo.
- Aké?
- Staň sa kráľovským pisárom. Sekretára si budeš vyberať sám.

Ramzes obdivoval Ameniho húževnatosť, s akou sa usiloval vydržať ťažkú fyzickú prácu, čo od neho vyžadovali. Odkedy koniari zistili, že je priateľom Setchiho syna, ktorý by mohol znovu proti nim zasiahnuť, už ho netýrali. Jeden z nich mu dokonca z

kajúčnosti nakladal menej trusu a často slabučkému chlapcovi pomohol, no ten aj tak zo dňa na deň chradol.

Ramzes sa dostavil na konkurz na kráľovského pisára bez prípravy. Skúška sa konala na nádvorí susediacom s vezírovými úradovňami. Tesári na ňom vztýčili drevené stĺpiky a natiahli medzi ne látku, aby ochránili uchádzačov pred slnkom.

Ramzes nemal nijaké výsady. Otec ani matka sa zaňho nemohli prihovoriť, ak nechceli prestúpiť zákon bohyne pravdy a spravodlivosti Maat. Amení by sa bol skôr-neskôr určite pokúsil vyhrať tento konkurz. Ramzes nemal ani jeho vedomosti, ani talent. Bude však zaňho bojovať zo všetkých síl.

Starý pisár, podpieraajúci sa palicou, oslovil päťdesiat mladých ľudí, ktorí dúfali, že práve oni sa dostanú na jedno z dvoch miest kráľovských pisárov, ponúknutých ústrednou správou.

- Študovali ste, aby ste dosiahli funkciu, ktorá vám umožní vykonávať moc. No viete, ako sa máte správať? Majte vždy čistý odev, nezašpinené sandále, starostlivo dbajte o svoj papyrusový zvitok a zaháňajte lenivosť! Nech vaša ruka píše bez váhania a vaše ústa vyslovujú spravodlivé slová. Neúnavne sa vzdelávajte a vzdelávajte. Poslúchajte príkazy nadriadených a majte iba jeden ideál: dobre vykonávať svoje povolanie a byť užitočný iným. Nebuďte nedisciplinovaní. Opica rozumie, čo sa jej hovorí, a leva možno vycvičiť, no niet väčšieho hlupáka ako je rozptýlený pisár. Proti lenivosti je jediný liek: palica. Otvorí ucho, ktoré je na chrbte, a vráti myšlienky na správne miesto. A teraz do práce.

Rozdali uchádzačom palety zo sykomorového dreva, natreté tenučkou vrstvou stuhnutej sadry, v strede so žliabkom na trstinové paličky, ktorými budú písať. Všetci si rozpustili v troche vody červený a čierny kúsok atramentu, potom poprosili o pomoc veľkého mudrca a patróna pisárov Imhotepa a vyliali na jeho pamiatku zopár kvapiek atramentu.

Niekoľko hodín museli odpisovať nápisy, odpovedať na otázky z gramatiky a slovníka, riešiť matematické a geometrické úlohy, zoštylizovať vzorový list, odpisovať z klasikov. Viacerí kandidáti sa vzdali, iní sa zas nevedeli dostatočne sústrediť. Ramzes sa pripravoval k poslednej časti skúšky, ktorou boli hádanky.

Pri štvrtí bol bezradný. Ako pisár mení smrť na život? To teda ozaj netušil, že vzdelanec má takú moc! Na um mu neprichádzala nijaká prijateľná odpoveď. Toto zlyhanie, znásobené drobnými chybami, ktoré určite urobil, ho môže nadobro vyradiť. Nech premýšľal ako chcel, riešenie mu unikalo.

Aj keď neuspeje, Ameniho neopustí. Zavedie ho do púšte k Setauovi a jeho hadom. Lepšie je riskovať každým okamihom smrť, než živiť ako väzeň.

Z palmy zliezol pavián a vbehol medzi žiakov. Kým sa dozorcovia spamätali, už sedel na pleci Ramzesovi, ktorý zostal pokojne sedieť, akoby sa nič nedialo. Opica zašepkala mladíkovi do ucha niekoľko slov a ako prišla, tak aj zmizla.

Syn kráľa a posvätné zviera boha Thovta, tvorca hieroglyfov, na malú chvíľočku splynuli v jedinú bytosť. Ich myšlienky sa spojili a duch jedného viedol ruku druhého.

Ramzes si prečítal nadiktovanú odpoveď: Škrabka z jemného pieskovca, ktorou pisár odstraňuje z palety popísanú vrstvu sadry, aby na ňu mohol naniesť vrstvu novú, mu umožňuje premeniť mŕtvu paletu na živú tým, že ju urobí znovu použiteľnú, ako novú.

Ameni bol taký ubolený, že už nevládal zdvihnúť kôš. Kosti sa mu išli polámať, šiju a krk mal stuhnutejšie ako odumretý konár. Aj keby ho bili, nemal by silu pokračovať. Aký krutý sa ukázal osud! Čítať, písať, kresliť hieroglyfy, načúvať slovám mudrcov, odpisovať texty, na ktorých stojí civilizácia... Akú nádhernú budúcnosť si vysníval! Posledný raz sa pokúsil zdvihnúť náklad.

Vtom ho uchopila akási pevná ruka.

- Ramzes!

- Čo povieš na tento predmet?

Princ ukázal priateľovi pozlátené drevené puzdro na štetce v tvare stĺpa zakončeného ľaliou s kužeľovitou hlávkou, slúžiacou na vyleštenie písma.

- Nádherné!

- Je tvoje, ak vylúštiš nápis.

- „Nech Thovtov pavián ochraňuje kráľovského pisára...“ Je to úplne ľahké!

- Ja, Ramzes, ťa z titulu kráľovského pisára najímam za svojho osobného sekretára.

9. kapitola

Trstinová chatrč na okraji obilného poľa bola v noci prázdna, a tak si ju krásna Iset a Ramzes vybrali za prístrešok na svoje ľúbostné schôdzky pod ochranou Strážcu, pripraveného odohnať prípadného zvedavca.

Mladý párik si pri milovaní dokonale rozumel. Obaja boli vášniví, vynaliezaví a nenásytní a celé hodiny sa oddávali rozkošiam lásky bez toho, že by si vymenili slovko.

Tejto noci si plne uspokojená a uvoľnená krásna Iset s hlavou položenou na milencovej hrudi pospevovala.

- Prečo ostávaš so mnou?
- Pretože si sa stal kráľovským pisárom.
- Netúži dievča v tvojom postavení po lepšom vydaji?
- Žiť so Setchiho synom... Čo úžasnejšie si možno priať?
- Vydať sa za budúceho faraóna.

Mladá žena vystrúhala grimasu.

- Myslela som na to... Ale vôbec sa mi nepáči. Je priveľmi tučný, priveľmi ťažký, priveľmi prefíkaný. Keď si predstavím, že by sa ma mal dotýkať, je mi z toho nanič. Tak som sa rozhodla ľúbiť teba.
- Rozhodla?

- Každá bytosť vlastní istú silu lásky. Niektorí sa nechávajú zvädzať, iní zvädzajú. Ja sa nikdy nestanem hračkou nejakého muža, aj keby to bol kráľ. Vybrala som si ťa, Ramzes, a ty si vyberieš mňa, lebo sme z jedného cesta.

Keď sa Ramzes, ešte rozpálený vášnivou nocou prežitou v milenkinom náručí vracal záhradou do svojho služobného sídla, vybehol z kancelárie otvárajúcej sa na záhon kosatcov Amení a zastal mu cestu.

- Musím s tebou hovoriť!

- Som ospalý... Nemôže to počkať?
 - Nie, nie! Je to veľmi dôležité.
 - V tom prípade mi daj niečo na pitie.
 - Mlieko, čerstvý chlieb, datle a med: raňajky hodné princa už čakajú. Ale ešte predtým sa musí kráľovský pisár Ramzes dozvedieť, že je spolu s kolegami pozvaný do paláca na recepciu.
 - Chceš povedať... k môjmu otcovi?
 - Je len jeden Setchi.
 - Do paláca ako hosť! Nie je to zas jeden z tých tvojich pochybných žartíkov?
 - Odovzdávať ti dôležité správy patrí k mojej funkcii.
 - Do paláca...
- Ramzes po ničom tak netúžil ako po stretnutí s otcom. Ako kráľovský pisár bude mať iste právo na krátky rozhovor. Čo mu povie? Má sa vzbúriť, žiadať vysvetlenie, ohradiť sa proti jeho správaniu, vyzvedieť sa, čo od neho žiada, spýtať sa ho, akú budúcnosť mu určil...? Ešte má čas popremýšľať o tom.
- Ďalšia správa je menej potešujúca.
 - Povedz.
 - V hrudkách atramentu, ktorý mi včera dodali, sú dva kusy veľmi nekvalitné. Mám mániu každý vyskúšať, než ho použijem, a neľutujem to.
 - Je to až taká dráma?
 - Urobili pri ich výrobe hrubú chybu! Chcem to v tvojom mene vyšetriť. Kráľovský pisár nemôže niečo také tolerovať.
 - Ako myslíš. Môžem si teraz trochu pospať?

Sary zablahoževal svojmu bývalému žiakovi. Odteraz už Ramzes nebude potrebovať učiteľa, ktorý ho, ako sám priznal, nepripravoval na náročný konkurz na kráľovského pisára. Zásluhu za žiakov úspech však sčasti pripísali aj jemu a vymenovali ho za administrátora Kapu, čo mu zaručovalo pokojnú budúcnosť.

- Priznám sa, že si ma prekvapil. Ale nenechaj sa tým úspechom príliš uniešť. Umožnil ti napraviť nespravodlivosť a zachrániť Ameniho. Nie je to dost'?

- Nerozumiem, čo máš na mysli.

- Splnil som úlohu, ktorú si mi zveril: určiť tvojich priateľov a nepriateľov. Medzi tými prvými vidím viac-menej len tvojho sekretára. V mnohých vyvolal tvoj skvelý kúsok žiarlivosť, ale to ti môže byť jedno. Najdôležitejšie je, aby si odišiel z Mennoferu a usadil sa na juhu.

- Neposlal ťa náhodou za mnou môj brat?

Sary vyzeral zmätene.

- Nenamýšľaj si, že sú za tým nejaké intrigy... ale nechod' do paláca. Tá recepcia sa ťa netýka.

- Som kráľovský pisár.

- Ver mi, tvoja prítomnosť v tomto meste nie je ani želaná ani žiaduca.

- A čo ak neustúpim?

- Ostaneš kráľovským pisárom... no bez zadelenia. Nestavaj sa proti Šenarovi, bol by si strojcom vlastného nešťastia.

Do paláca doniesli tisíc šesťsto vriec pšenice a práve toľko vriec jačmeňa na prípravu tisícok koláčov a pečiva najrôznejších tvarov, ktorými sa bude zajedať sladké pivo a víno z oáz. Vďaka horlivému dvorskému čašníkovvi si budú hostia na recepcii, usporiadanej na počesť kráľovských pisárov, hneď po východe prvej hviezdy na nočnú oblohu pochutnávať na majstrovských výtvoroch cukrárov a pekárov.

Ramzes sa dostavil k hlavnej bráne v hradbách, dňom i nocou stráženej faraónovou osobnou strážou, medzi prvými. Hoci vojaci spoznali mladšieho Setchiho syna, pozorne skontrolovali jeho diplom kráľovského pisára a až potom ho vpustili do rozľahlej záhrady, vysadenej stovkami stromov, medziiným aj starými akáciami, ktoré sa nádherne odrážali na hladine jazera. Tu a tam

boli roztrúsené stoly s košíkmi zákuskov, pečiva a ovocia a okrúhle stojany s kyticami kvetov. Čašníci nalievali do alabastrových pohárov víno a pivo.

Princ mal však oči len pre hlavnú budovu, kde sa nachádzali prijímacie sály so stenami obloženými glazovanou keramikou žiarivých farieb, ktoré návštevníkov uvádzali do úžasu. Než sa stal chovancom Kapii, hrával sa v kráľovských priestoroch a raz sa odvážil dokonca zájsť až na schody v trónnej sieni, za čo ho dojka, ktorá ho viac než tri roky pridávala, prísne vyhrešila. Pamätal sa na faraónov trón, postavený na podstavci, symbolizujúcom Maat, právo, spravodlivosť a pravdu.

Ramzes dúfal, že panovník prijme pisárov v paláci, no musel sa zmieriť s tým, že Setchi sa objaví iba v okne a odtiaľ prednesie krátky prejav. Pisári zhromaždení na veľkom nádvorí si opäť ráz vypočujú, aké rozsiahle sú ich povinnosti a s akou zodpovednosťou ich treba vykonávať.

Ako sa s ním za týchto okolností porozpráva medzi štyrmi očami? Občas sa kráľ zamieša medzi svojich poddaných a osobne zablahoželá tým najvynikajúcejším spomedzi nich. A Ramzes predsa urobil skúšku bez chyby a ako jediný vylúštil aj hádanku so vzkriesenou paletou! Otec ho teda určite osloví a on sa bude môcť ohraďiť proti jeho mlčaniu. Ak má opustiť Mennofer a odísť do ústrania v úlohe bezvýznamného provinčného pisára, chce, aby mu to prikázal faraón, a nikto iný!

Kráľovskí pisári s rodinami a množstvo svetákov, ktorí nevynechali žiadnu významnejšiu recepciu, popíjali, jedli a klebetili. Ramzes ochutnal víno z oáz, potom silné pivo. Ako pil, zbadal na kamennej lavičke za stĺpom sedieť dvojicu muža a ženy.

Mužom bol jeho brat Šenar a ženou krásna Iset.

Ramzes k nim rázne vykročil.

- Nemyslíš, moja krásna, že by bolo vhodné, aby si si konečne vybrala?

Mladá žena sa mykla, Šenar ostal celkom pokojný.

- Si veľmi nezdvorilý, milovaný braček. Nemám právo porozprávať sa s urodzenou dámou?

- Nespráva sa tak.

- Nebuď hrubý.

Krásna Iset s horiacimi lícami ušla a nechala bratov osamote.

- Stávaš sa nezniesiteľný, Ramzes. Nemáš tu už čo hľadať?

- Nie som azda kráľovský pisár?

- Ďalšie chvastúnstvo! Bez môjho súhlasu nedostaneš žiadne miesto.

- Tvoj priateľ Sary ma na to už upozornil.

- Môj priateľ... Skôr tvoj! Pokúsil sa ťa vystríhať pred ďalším chybným krokom.

- Nepribližuj sa viac k tej žene.

- Ty sa mi opovažuješ vyhrážať?

- Ak v твоjich očiach nič neznamenam, čo môžem stratiť?

Šenar zatrúbil na ústup, hlas mu zosladol.

- Máš pravdu, je dobré, keď je žena verná. Nechajme ju, nech sa sama rozhodne, dobre?

- Prijímam.

- Bav sa, keď si už tu.

- Kedy prehovorí panovník?

- Ach... ty o tom nevieš? Faraón odišiel na sever. Poveril ma, aby som v jeho mene zablahoževal kráľovským pisárom. Tvoj úspech si zaslúži vopred stanovenú odmenu: poľovačku v púšti.

Šenar sa vzdialil.

Roztrpčený Ramzes vliat do seba na dúšok pohár vína. Takže otca už neuvidí. Šenar ho naschvál podpichoval, aby ho čo najväčšmi ponížil. Princovi sa nechcelo pripojiť k žiadnemu hlúčiku hostí, lebo ich malicherné táraniny ho iba dráždili, a pil viac, než bolo rozumné. So zahmlenou hlavou vrazil do akéhosi elegantného pisára.

- Ramzes! To som rád, že ťa vidím!
- Aša... Ty si ešte v Mennoferi?
- Pozajtra odchádzam na sever. Počul si tú veľkú novinu? Trójska vojna nabere rozhodujúce obrátky. Grécki barbari sa nevzdali úmyslu dobyť Priamovo mesto a povráva sa, že Achilles zabil Hektora. Mojm prvým poslaním je po boku ostrieľaných vyslancov potvrdiť alebo vyvrátiť tieto chýry. A čo ty... čoskoro sa asi ujmeš vysokého úradu, nie?
- Neviem.
- Tvoj nedávny úspech vyvoláva chvály aj závisť.
- Zvyknem si na to.
- Netúžiš odísť do cudziny? Ach, prepáč! Zabudol som, že sa ideš ženiť. Na svadbe sa síce nezúčastním, ale celým srdcom budem s tebou.

Akýsi vyslanec vzal Ašu pod pazuchu a odviedol ho nabok. Misia budúceho diplomata sa už začala.

Ramzes cítil, že začína byť nebezpečne opitý. Ponášal sa na zlomené veslo, na dom s rozknísanými múrmi. Nazlostene šmaril pohár ďaleko od seba a zaprisahal sa, že nikdy viac nepodľahne tejto neresti.

10. kapitola

Početná skupina poľovníkov vyrazila na úsvite do Západnej púšte. Ramzes zveril svojho psa Amenimu, rozhodnutému využiť deň na oslovenie úradníkov zodpovedných za výrobu atramentu a nájst stopu vedúcu k pôvodcovi lajdáckeho omylu.

Šenar z výšky nosidiel pozdravil poľovníkov a poprosil bohov, aby boli naklonení odvážnym mužom, povereným priniesť zverinu. Sám sa na poľovačke nezúčastňoval.

Ramzes z ľahkého dvojkolesového voza, poháňaného bývalým vojakom, s radosťou znovu objavoval púšť. Ibexy, byvolce, oryxy, leopardy, levy, jelene, pštrosy, gazely, hyeny, zajace, lišky... Žilo v nej rozmanité zverstvo, obávajúce sa iba organizovaných útokov človeka.

Vodca poľovačky nenechal nič na náhodu. Na viacerých vozoch sa viezli zásoby potravín a vody v nádobách, v ktorých sa neoteplí. Nezabudol ani na stany, pre prípad, že by sa prenasledovanie nejakého pekného kusa pretiahlo až do noci. Výpravu sprevádzali dobre vycvičení psi a poľovníci boli vyzbrojení lasami, novými lukmi a množstvom šíпов.

- Čo radšej robíš? - spýtal sa vozataj. - Zabíjaš alebo lovíš?

- Lovím, - odvetil Ramzes.

- Tak ty si vezmeš laso a ja luk. Zabíjať je nevyhnutné, ak chce človek prežiť. Nikto tomu neunikne. Viem, kto si. Setchiho syn. Ale pred nebezpečenstvom sme si rovní.

- Nie celkom.

- Cítiš sa až o toľko lepší?

- Ty si ten lepší, lebo máš skúsenosti. Ja som na poľovačke po prvý raz.

Veterán pokrčil plecami.

- Koniec rečí. Sleduj okolie a keby si zazrel nejakú korisť, upozorni ma.

Vyplašená líška ani frčik nestáli veteránovi za námahu, prenechal ich posádkam iných vozov. Čoskoro sa celistvá skupina poľovníkov rozptýlila.

Princ zbadal stádo gaziel.

- Úžasné! - zvolal jeho spoločník a vyrazil za nimi.

Tri z nich, staré alebo choré, sa odpojili od stáda a vbehli do koryta vadi, ktoré sa hadilo medzi dvoma skalnými útesmi.

Voz zastal.

- Musíme pokračovať pešo.

- Prečo?

- Zem je príliš hrboľatá, zlomili by sme kolesá.

- Ale gazely nám ujdú.

- Neboj sa, poznám toto miesto. Utiahnu sa do jaskyne, kde ich ľahko pobijeme.

Viac ako tri hodiny kráčali mysl'ou upriamení sa svoj cieľ a vôbec nevnímali ťarchu zbraní a zásob. Keď začalo byť priveľmi horúco, zastavili sa v tieni skalného výčnelku, na ktorom rástli tučnolisté rastliny, a posilnili sa.

- Unavený?

- Nie.

- To znamená, že máš cit pre púšť. Buď podlomí človeku nohy, alebo mu dáva energiu, ktorá sa pri dotyku so žeravým pieskom stále obnovuje.

Z útesu sa uvoľňovali kamene a kotúľali sa po svahu do vyschnutého koryta bystriny. Ako si len predstaviť uprostred tejto červenej, neplodnej zeme, že jestvuje životodarná rieka, stromy a obrobené polia? Púšť bola iný svet, prítomný v srdci ľudí. Ramzes pocítil dočasnosť svojho bytia a súčasne silu, ktorú môžu prírodné živly odovzdať duši mlkveho. Boh stvoril púšť, aby človek zmlkol a začul hlas tajomného ohňa.

Veterán skontroloval šípy, zakončené hrotom z kremeňa. Ako záťaž im slúžili oblé krídelká, pripevnené na opačnom konci.

- Nie sú to tie najlepšie, ale vystačíme s nimi.

- Ďaleko je ešte tá jaskyňa?

- Asi hodinu. Chceš sa vrátiť?

- Vykročme!

Ani had, ani škorpión... Zdalo sa, že túto spustošenú krajinu neobýva nijaký živý tvor. Zrejme všetky pozaliezali do piesku a medzi skaly a vynoria sa až večer, keď sa ochladí.

- Bolí ma ľavá noha, - postŕažoval sa Ramzesov spoločník. - Ozýva sa mi staré zranenie. Radšej by sme sa mali zastaviť a oddýchnuť si. Keď padla noc, muž ešte stále trpel.

- Spi, - povedal Ramzesovi, - bolesť mi nedovolí zaspať. Keby sa mi začalo driemať, upozorním ťa.

Najprv to bolo pohladenie a vzápätí pálenie. Vychádzajúce slnko iba kratučko prejavovalo nehu. Len čo víťazne vyšlo z boja proti temnotám a drakovi požieračovi života, dávalo najavo svoje víťazstvo s takou silou, že ľudia sa museli pred ním schovávať.

Ramzes sa zobudil.

Jeho spoločník zmizol. Princ ostal sám, bez jedla, bez vody a zbraní, vzdialený niekoľko hodín chôdze od miesta, kde sa poľovníci rozdelili. Ihneď sa vydal na cestu. Kráčal pravidelným krokom, aby si šetril sily.

Ten chlap ho určite opustil v nádeji, že neprežije tento rýchly pochod. Kto ho na to naviedol? Kto bol strojcom tejto pasce, ktorá mala zmeniť vopred premyslenú vraždu na nehodu pri poľovačke? Všetci poznali jeho horkokrvnosť, ľahko mohol pri prenasledovaní nejakej koristi zabudnúť na opatrnosť a zablúdiť v púšti.

Šenar... Zákerný a pomstychtivý Šenar! Pretože nechcel opustiť Mennofer, poslal ho na breh smrti. Ramzes sa až triasol od zúrivosti

a odmietol sa poddať osudu. Obdarený dokonalou pamäťou na cestu, ktorou už raz prešiel, kráčal rázne vpred ako dobyvateľ.

Vyplašene pred ním ušla gazela a po nej ibex so zahnutými rohmi, ktorý na votrelca dlho hľadel, kým sa rozhodol odbehnúť. Nenaznačuje prítomnosť zvierat, že nablízku je prameň, ktorý pred ním jeho spoločník zatajil? Mal len dve možnosti. Buď bude pokračovať tou istou cestou a riskovať, že umrie od smädu, alebo sa spoľahne na zvieratá.

Princ sa rozhodol pre druhé riešenie.

Keď zbadal ibexy, gazely a v diaľke zo desať metrov vysoký balanit, zaumienil si, že vždy sa bude riadiť svojím inštinktom. Strom s bohatou korunou a sivou kôrou, kvitnúci žltozelenými voňavými kvietkami, rodil jedlé plody vajcovitého tvaru, ktoré mohli narásť až do štvorcentimetrovej dĺžky. Mali mäkkú a sladkú dužinu a poľovníci ich nazývali „púštne datle“. Krásny strom mal však nebezpečnú zbraň, dlhé rovné trne so svetlozeleným špicom. V jeho tieni sa ukrýval jeden z tých záhadných prameňov, čo s požehnaním boha Sutecha vytryskli z útrobov púšte.

Pod stromom sedel akýsi muž a opretý o kmeň jedol chlieb.

Len čo Ramzes prišiel bližšie, okamžite ho spoznal. Bol to koniar, čo týral Ameniho.

- Nech sú ti bohovia naklonení, princ môj. Nebodaj si zabľúdil?

Ramzes s vysušenými perami, stvrdnutým jazykom a hlavou v ohni nespúšťal oči z mechu naplneného čerstvou vodou, ktorý ležal pri ľavej nohe zle oholeného a strapatého chlapa.

- Si smädný? Nedá sa nič robiť. Prečo by som mrhal tou dobrou a prevzácnou vodou pre niekoho, kto aj tak zomrie?

Princ bol na desať krokov od svojej záchrany.

- Dovolil si si ma ponížiť len zato, že si kráľovský syn! Moji podriadení sa teraz zo mňa vysmievajú...

- Zbytočne klameš. Kto ťa podplatil?

- Na koniarovej tvári sa objavil zlý úsmev.

- Užitočné sa spojilo s príjemným... Keď mi tvoj spoločník ponúkol päť kráv a desať kusov ľanovej látky, aby sa ťa zbavil, hneď som to vzal. Vedel som, že sem prídeš. Pokračovať po tej istej ceste bez vody by bola samovražda. Myslel si si, že gazely, oryxy a ibexy ti zachránia život, ale zmenili ťa na obeť.

Chlap vyzbrojený nožom vstal.

Ramzes čítal jeho myšlienky. Bol presvedčený, že princ tak ako minule použije hmaty zápasníka vytrénovaného na šľachtické turnaje. Že sa neozbrojený, unavený a vysmädnutý bude brániť úplne smiešnou technikou v porovnaní s jeho drsnou silou.

Princ nemal inú voľbu, len ju tiež použiť.

So zúrivým výkrikom, uvoľniac všetku svoju energiu, vyrútil sa na koniara.

Zaskočený chlap nemal čas použiť nôž. Mladík doňho prudko vrazil, odsotil dozadu a napichol ho na trne balanitu, ktoré sa mu zavrtali do tela ako dýky.

Poľovníci neboli nespokojní. Ulovili jedného živého ibexa, dve gazely a jedného oryxa, ktorého viedli za rohy. Viac-menej upokojené zvieratá kráčali poslušne s nimi, keď ich jemne tľapkali po bruchu. Jeden muž niesol na chrbte gazelie mláďa, iný držal za uši vyplašeného zajaca. Dvaja pomocníci niesli hyenu, priviazanú nohami na tyč. Ustavične sa okolo nej motal pes, vyskakoval na ňu a márne sa ju usiloval pohryzť.

Tieto zvieratá mali byť odovzdané odborníkom, ktorí budú sledovať ich správanie a pokúsia sa ich zdomácnit'. Hoci vykrmovanie hyen pre ich pečienku neprinieslo veľký úspech, niektorí sa ešte nevzdávali. Ďalšie početné obete poľovačky poputujú do chrámových mäsiarstiev, a keď ich obetujú bohom, stanú sa potravou pre ľudí.

Všetci poľovníci sa až na Ramzesa a jeho vozataja zišli na mieste zrazu. Pisár zodpovedný za výpravu sa o nich usiloval niečo zistiť, no márne. Čakanie neprichádzalo do úvahy. Okamžite musí za nimi

vyslať voz. Ale ktorým smerom? V prípade nešťastia padne zodpovednosť na jeho hlavu a môže ho to stáť kariéru. Aj keď Ramzesa odstavili a nečaká ho nijaká skvelá budúcnosť, jeho zmiznutie by neprešlo bez povšimnutia. Rozhodol sa, že s dvoma poľovníkmi vyčká na mieste až do polovice popoludnia a ostatní, ktorí sa musia kvôli zverine vrátiť do údolia, zburcujú púštnu políciu.

Pisár nervózne napísal na tabuľku hlásenie, no vzápätí sadrovú vrstvu zoškrabal a začal ho písať nanovo. Napokon sa vzdal. Nech by zvolil akýkoľvek štýl, dve osoby jednoducho chýbajú a jednou z nich je mladší kráľov syn.

Keď slnko trónilo uprostred oblohy, zazdalo sa mu, že na pozadí svetla vidí pomaly sa pohybujúcu postavu. Pretože v púšti nie je zriedkavosťou zrakový klam, požiadal oboch poľovníkov, aby mu to potvrdili. Aj oni boli presvedčení, že k nim smeruje nejaký človek.

Zachránený muž každým krokom nadobúdal určitejšie obrysy.

Ramzes vyviazol z pasce.

11. kapitola

Šenar si voľkal v rukách manikéra a pedikéra. Obaja boli vynikajúci odborníci, vyučení v palácovej škole. Prvorodený Setchiho syn si dával na sebe veľmi záležať: ako verejný činiteľ a budúci kráľ bohatej a mocnej krajiny musel predsa vyzeráť čo najlepšie. Nie je pestovanosť charakteristickou črtou civilizácie, ktorá si nesmierne zakladala na hygiene, na zušľachtovaní a skrášľovaní tela? S pôžitkom vychutnával chvíle, keď sa oňho starali ako o vzácnu sochu, keď mu natierali telo voňavými masťami a kaderník mu upravoval účes.

Pohodu vo veľkej mennoferskej vile narušili vzrušené hlasy. Šenar otvoril oči.

- Čo sa deje? Nepripustím, aby...

Do prepychovej kúpeľne vtrhol Ramzes.

- Pravdu, Šenar! Okamžite!

Šenar poslal pedikéra a manikéra preč.

- Upokoj sa, milovaný braček. O akú pravdu ti ide?

- Ty si podplatil chlapov, aby ma zabili?

- Ako ti mohlo niečo také prísť na um? Ranil si ma do samej hĺbky duše!

- Dvoch komplicov... Jeden je mŕtvy, druhý zmizol.

- Ako si na to prišiel, prosím ťa. Zabudol si, že som tvoj brat?

- Ak si vinný, dozviem sa to.

- Vinný... Uvedomuješ si, aké slová používaš?

- Niektí sa ma pokúsili zniesť zo sveta počas poľovačky, na ktorú si ma pozval ty.

Šenar položil ruku na Ramzesovo plece.

- Pripúšťam, že sme veľmi odlišní a nemáme sa príliš v láske. Ale prečo by sme mali byť ustavične proti sebe, namiesto toho, aby sme brali veci reálne a prijali osud, ktorý nám bol určený? Je pravda, že

si prajem, aby si odišiel, lebo tvoja povaha je nezlučiteľná s potrebami dvora. Nemám však v úmysle spôsobiť ti najmenšiu krivdu a násilie už vôbec neznášam. Ver mi, prosím ťa, nie som tvoj nepriateľ.

- V tom prípade mi pomôž s vyšetrovaním. Musím nájsť vozataja, ktorý ma vlákal do pasce.

- Môžeš so mnou rátať.

Ameni venoval svojim písárskym pomôckam až úzkostlivú pozornosť. Nádobku na vodu i štetce čistil radšej dvakrát než raz, paletu oškraboval, až kým nedosiahol dokonale hladký povrch, škrabku a gumu menil hneď, ako s nimi nebol celkom spokojný. Ako sekretár kráľovského pisára nemal ťažký prístup k papyrusu, no napriek tomu s ním šetril a na koncepty používal úlomky vápenca. V starom korytnačom pancieri miešal minerálne pigmenty, aby dostal žiarivú červenú a sýtu čiernu farbu.

Keď sa Ramzes konečne objavil, Ameni bol od radosti celý bez seba.

- Vedel som, že si živý a zdravý! Keby to tak nebolo, cítil by som to. A nestrácal som čas... Mal by si byť na mňa hrdý.

- Čo si zistil?

- Naša administratíva je zložitá, má početné oddelenia a ich riaditelia sú dosť nedôtkliví... Tvoje meno a titul mi však otvorili mnohé dvere... Možno ťa nemajú radi, ale boja sa ťa!

V Ramzesovi sa prebudila zvedavosť.

- Buď presnejší.

- Atrament je v našej krajine základným produktom. Bez neho by nebolo písma a bez písma našej civilizácie!

- Stáva sa s teba mentor?

- Tak ako som predpokladal, kontroly sú veľmi prísne. Žiadny kus atramentu neopustí sklad bez toho, aby ho nevyskúšali. Pomiešať rôzne kvality je prakticky nemožné.

- Takže...
 - Takže je za tým kšeftárstvo a sprenevera.
 - Nie si náhodou prepracovaný?
- Ameni sa zamračil ako dieťa.
- Ty ma neberieš vážne!
 - Musel som zabiť jedného chlapa, ináč by ma bol zabil on.
- Ramzes mu vyrozprával svoje dramatické dobrodružstvo. Ameni so sklonenou hlavou počúval.
- Musel som ti pripadať smiešny s tými svojimi atramentmi...
- Samotní bohovia ťa zachránili! Už ťa nikdy neopustia.
- Kiež by si mal pravdu.

Trstinovú chatrč zahľovala vlašná noc, z brehu neďalekého kanála sa ozývalo kŕkanie žiab. Ramzes sa rozhodol čakať na krásnu Iset celú noc. Ak nepríde, už nikdy sa s ňou nestretne. V mysli sa mu vynorila spomienka na okamih, keď koniara vrazil do balanitových trňov a zachránil si život. Urobil to úplne bez premýšľania, zrazu ho prenikol akýsi žeravý oheň, ktorý znásobil jeho sily. Pochádzal z onoho tajomného sveta? Bol prejavom moci boha Sutecha, ktorého meno nosil jeho otec?⁶

Až dovtedy si Ramzes myslel, že je absolútnym pánom svojho života, schopným vzdorovať bohom aj ľuďom, a že víťazne vyjde z akéhokoľvek boja. Neuvedomoval si však, za akú cenu a zabudol aj na prítomnosť smrti, tej smrti, ktorej prostredníkom sa stal. Bez pocitu ľútosti si kládol otázku, či bude táto dráma znamenať koniec jeho snov, alebo je hranicou neznámeho sveta.

Pes, ktorý sa potuloval naokolo, zaštekal. Niekoľko prichádzal.

Nespráva sa Ramzes neopatrne? Kým sa nenájde vozataj, čo podplatil koniara, bude v ustavičnom nebezpečenstve. Čo ak ho

⁶ Setchi znamená „Patriaci Sutechovi“. Sutech bol okrem iného ochrancom egyptského kráľa, chránil ho fyzicky i magicky. (Pozn. prekl.)

sledoval? Určite je ozbrojený a chce ho nečakane prepadnúť na tomto opustenom mieste.

Ramzes cítil, že útočník je nablízku. Aj keď ho nevidel, presne vedel, v akej vzdialenosti sa nachádza. Mohol by opísať každý jeho pohyb, uviesť dĺžku jeho tichých krokov. Len čo sa priblížil k vchodu do chatrče, princ vyrazil a zrazil ho na zem.

- Aká surovosť, princ môj!
- Iset! Prečo sa zakrádaš ako zlodejka?
- Zabudol si na náš dohovor? Diskrétnosť nadovšetko. Zovrela milenca v náručí a zacítila jeho vzrastajúcu túžbu.
- Útoč na mňa ďalej... prosím.
- Vybrala si si?
- Ináč by som tu nebola.
- Stretneš sa ešte so Šenarom?
- Mlč už.

Mala na sebe iba voľnú tuniku, pod ktorou bola nahá. Rozochvene sa oddala láskaniu muža, do ktorého sa tak šialene zaľúbila, že zabudla na svoje plány vydať sa za budúceho vládcu Egypta. Jej vášeň sa nedala vysvetliť len Ramzesovou krásou. Mladý princ mal v sebe neodolateľnú moc, ktorú si ani sám neuvedomoval, a tá jej tak počarila, že strácala schopnosť rozumne uvažovať. Na čo ju použije? Nenájde záľubu v ničení? Šenar bude síce najvyšším vládcom, ale ako staro vyzerá, aký je nudný! Krásna Iset priveľmi milovala lásku a mladosť, aby sa ich predčasne vzdala.

Úsvit ich našiel v objatí. Ramzes s nečakanou nežnosťou hladil svoju milú po vlasoch.

- Vraj si na poľovačke zabil jedného muža.
- Pokúšal sa ma zmárniť.
- Prečo?
- Z pomsty.
- Vedel, že si synom kráľa?
- Áno, ale vozataj, čo ma sprevádzal, ho mastne podplatil.

Krásna Iset sa znepokojene nadvihla.

- Zatkli ho?

- Ešte nie. Podal som žalobu, polícia po ňom pátra.

- A ak...

- Myslíš na sprisahanie? Šenar to poprel a zdalo sa mi, že je úprimný.

- Daj si naňho pozor. Je zbabelý a prefíkaný.

- Určite vieš, že si si dobre vybrala?

Pobozkala ho s prudkosťou vychádzajúceho slnka.

Ameniho pracovňa bola prázdna. Nenechal v nej dokonca ani odkaz, prečo tam nie je. Ramzes bol presvedčený, že jeho sekretár sa nevzdal predsavzatia odhaliť záhadu nekvalitného atramentu. Pri jeho pútičkárskej dôkladnosti jednoducho nemohol prepáčiť takú povrchnosť. Neuspokojí sa, kým nezistí pravdu a vinník nebude potrestaný. Zbytočne by sa pokúšal krotiť jeho zápal. Keď si niečo zaumienil, vedel napriek svojej dengľavosti vyvinúť až prekvapujúcu aktivitu.

Ramzes sa pobral k veliteľovi polície, koordinujúcemu pátranie, ktoré bolo, žiaľ, bezvýsledné. Nebezpečný vozataj zmizol a poriadkové služby nenarazili na nijakú stopu. Princ neskrýval podráždenie, hoci mu vysoký funkcionár sľuboval, že zintenzívni pátranie.

Sklamaný Ramzes sa rozhodol, že sa sám pustí do hľadania. Zašiel do mennoferskej kasárne, kde boli zhromaždené vojenské a poľovnícke vozy, vyžadujúce si ustavičnú údržbu. Z titulu kráľovského pisára požiadal o stretnutie so svojím kolegom, ktorý má na starosti evidenciu vzácných vozidiel. Podrobne mu opísal vozataja na úteku, aby zistil, či tam nepracoval.

Úradník ho poslal za kontrolórom stajní Bachenom.

Odborník na kone si pozorne prezeral sivého žrebca, ešte priveľmi mladého do záprahov, a hrešil koniara, že s ním kruto zaobchádza.

Bachen bol asi dvadsaťročný urastený muž s hranatou nepeknou tvárou, ozdobenou krátkou briadkou. Na mohutných bicepsoch mal dva medené náramky. Vážnym, chrapľavým hlasom prísne sekal slová výčitiek.

Keď sa previnilec vzdialil, Bachen pohladkal koňa. Zviera ho obdarilo vd'ačným pohľadom.

Mladík oslovil kontrolóra.

- Som princ Ramzes.
- Tým lepšie pre teba.
- Potrebujem istú informáciu.
- Chod' na políciu.
- Len ty mi môžeš pomôcť.
- To by som sa čudoval.
- Hľadám jedného vozataja.
- Ja mám na starosti kone a vozy.
- Ten chlap je zločinec na úteku.
- To nie je moja vec.
- Praješ si, aby ušiel?

Bachen naňho zlostne zazrel.

- Chceš zo mňa urobiť spolupáchatel'a? Princ neprinc, urobíš najlepšie, ak zmizneš!
- Nemysli, že sa ti budem prosiť.

Bachen sa rozosmial.

- Ty si ešte tu?
- Ty niečo vieš, a povieš mi to.
- Odvaha ti teda nechýba!

Ozvalo sa zaerdžanie koňa. Znepokojený Bachen odbehol k nádhernému zvieraťu s tmavohnedou srst'ou, ktoré prudko vyhadzovalo zadnými nohami a pokúšalo sa oslobodiť od povrazu, čo ho obopínal.

- Pokoj, môj krásny, pokoj!

Zdalo sa, že Bachenov hlas žrebca trochu upokojil. Chlapovi sa podarilo priblížiť k zvieraťu, ktorého krása vzbudila Ramzesov obdiv.

- Ako sa volá?

- „Boh Amon mu prikázal srdnatosť.“ Je to môj najobľúbenejší kôň. Nebol to však Bachen, čo Ramzesovi odpovedal, ale hlas spoza jeho chrbta, hlas, ktorý v ňom zmrazil krv.

Ramzes sa otočil a poklonil sa pred otcom, faraónom Setchim.

12. kapitola

- Odchádzame, Ramzes.

Princ neveril vlastným ušiam, no nemohol otca požiadať, aby znovu zopakoval tie dve magické slová. Preniklo ním také šťastie, že na chvíľočku zatvoril oči.

Setchi podišiel k svojmu koňovi, ktorý sa už celkom upokojil. Faraón ho odviazal, zviera vykročilo za ním a nechalo sa zapriať do ľahkého voza. Pri hlavnej kasárenskej bráne bdela panovníkova telesná stráž.

Princ nastúpil po otcovej ľavici.

- Vezmi opraty.

Ramzes s hrdosťou dobyvateľa viedol kráľovský voz až k prístavisku, kde kotvila flotila pripravená vyraziť smerom na juh.

Ramzes nemal čas upozorniť Ameniho, že odchádza. A čo si pomyslí krásna Iset, keď nepríde na ich ľúbostnú schôdzku do trstinového prístrešku? Čo na tom záleží, keď sa mu dostalo takého nečakaného šťastia plaviť sa na palube kráľovského korábu, ktorý severný vietor rýchlo poháňal dopredu!

Ako kráľovský pisár bol Ramzes poverený podrobne zaznamenávať všetko o expedícii a viesť palubný denník. Horlivo sa pustil do práce, zaujatý krajinou, ktorú po prvý raz objavoval. Mennofer delilo od cieľa cesty, Džebel Silsily, osemsto kilometrov. Počas celých sedemnástich dní plavby sa princ neprestával nadchýnať krásou nílkeho pobrežia, pokojom dedín postavených na vrškoch popri rieke, trblietavosťou vody. Otváral sa pred ním Egypt. Nemenný, zaľúbený do života, schopný povzniesť aj tie jeho najskromnejšie podoby.

Počas cesty sa Ramzes ani raz nestretol s otcom. Dni uplynuli ako hodina, palubný denník sa rozrástol. V tomto šiestom roku vlády

Setchiho sa v Džebel Silsile, kde sa nachádzali hlavné pieskovcové kameňolomy krajiny, vylodilo tisíc vojakov, kamenárov a námorníkov. Rieka sa na tomto mieste musela predierať pomedzi vrchy, jej brehy sa k sebe priblížili a vytvárali pomerne úzky priechod s nebezpečnými vírmi. Nejedna loď sa v nich prevrátila a jej posádka sa utopila.

Setchi z provy lode pozoroval prácu členov expedície. Pod velením predákov vynášali debny s nástrojmi a zásobami, spievali a povzbudzovali sa, no stále si udržiavali vysoké pracovné tempo.

Keď sa deň chýlil ku koncu, kráľovský hovorca oznámil, že Jeho Veličenstvo odmení každého robotníka piatimi librami chleba na deň, zväzkom zeleniny, porciou pečeného mäsa, sezamovým olejom, medom, figami, hroznom, sušenou rybou, vínom a dvoma vrecami obilia mesačne. Zvýšenie prídelu im dodalo chuť do práce a všetci si zaumieňovali, že ju budú vykonávať čo najlepšie.

Lámači kameňa po jednom vyberali z útesu bloky vápenca, ktoré predtým z každej strany do hĺbky otesali a oddelili od materskej skaly. V ich práci nebolo nijakej improvizácie. Postupovali presne podľa značiek, ktoré na kameni urobili predáci, vyhľadávajúci žily. Niekedy, keď potrebovali vylomiť veľmi veľký kváder, zarazili do vodorovne navrtaných otvorov drevené klíny, ktoré pri namáčaní vyvíjali taký tlak, že blok kameňa sa na jeden raz oddelil.

Niektoré balvany hneď na mieste zverili do rúk kamenárov, iné zas po klzadlách pokrytých vrstvou bahna spúšťali po strmom svahu k brehu. Dopravné lode ich odvezú na stavenisko chrámu, pre ktorý boli určené.

Ramzes nevedel, kde mu hlava stojí. Ako má opísať neutíchajúcu aktivitu všetkých tých odborníkov a spísať výsledky ich práce? Rozhodnutý dôsledne splniť svoju úlohu, zoznámil sa so zvyklosťami panujúcimi v kameňolome a usiloval sa dobre vychádzať s tými tvrdými chlapmi, ktorých sa vystríhal rušiť. Naučil

sa ich žargón aj rozlišovacie znaky ich bratstva. Keď ho podrobili skúške a zverili mu drevené kladivo a dláto, otesal svoj prvý kameň so šikovnosťou, ktorá prekvapila aj tých, čo mu neboli veľmi naklonení. Už dávno princ zamenil prepychový ľanový odev za obyčajnú koženú zásteru a neprekážala mu horúčava ani pot. Svet kameňolomu sa mu páčil oveľa väčšmi než ten dvorský. V styku s týmito ozajstnými ľuďmi, ktorým materiál nedovolil švindľovať, sa zbavil samolúbosti bohatého študenta.

Rozhodol sa: ostane tu, s kamenármi, zasväť sa do tajomstiev ich remesla a bude žiť s nimi, ďaleko od mesta a jeho zbytočných okázalostí. Venuje svoju silu hľadaniu pieskovcových kvádrov pre bohov.

Presne toto posolstvo mu chcel otec odovzdať: zabudnúť na zlaté detstvo, umelú výchovu a pod nemilosrdným slnkom kameňolomov nájsť sám seba. Mýlil sa, keď si myslel, že stret s divým býkom bol prípravou na panovanie. Setchi mu umožnil odhaliť svoje skutočné schopnosti a založenie, zbavil ho týchto bludných predstáv.

Ramzes nemal najmenšiu chuť žiť životom hodnostára, spútaného svojím pohodlím a návykmi. Šenar sa v tejto úlohe bude cítiť oveľa lepšie ako on. Keď si to takto v sebe ujasnil, úžasne sa mu ulávilo. S pohľadom strateným vo hviezdach, pokojne na palube lode zaspal.

V kameňolome, z ktorého včera vyťažili mnohé kvádre, vládlo nezvyčajné ticho. Obyčajne sa lámači už za úsvitu púšťali do práce, aby využili ranný chlad. Prečo predáci oddielov neboli na svojich miestach, prečo nezvolali robotníkov?

Princ nevedel odolať mágii kameňolomu a pobral sa do tichých alejí, vrúbených pieskovcovými útesmi. Odteraz tvorili súčasť jeho bytosti, už nezažije iné horizonty ako tento. Vychutnával jeho pokoj, ešte nenarušený piesňou nástrojov.

Ramzes sa vnoril do labyrintu chodieb. Orientoval sa podľa značiek vytesaných v skale, ktoré vymedzovali pracovný priestor

jednotlivých čiat. Už sa nevedel dočkať, kedy zo seba definitívne zhodí odev kráľovského pisára, aby mohol žiť rovnakým rytmom ako jeho druhovia, deliť sa s nimi o ich bolesti a radosti a navždy zabudnúť na svoj život záhaľčivého šľachtica.

Na konci kameňolomu bola v útese vyhlbená kaplnka. Naľavo od vchodu sa týčila stéla s chválospevom na vychádzajúce slnko. Pred posvätným kameňom stál faraón Setchi a pozdvihnutými rukami s otvorenými dlaňami oslavoval znovuzrodenie svetla, ktorého lúče začínali osvetľovať kameňolom.

Ramzes si kľakol a započúval sa do otcových slov. Keď sa Setchi domodlil, obrátil sa k synovi.

- Čo hľadáš v týchto miestach?

- Svoju životnú dráhu.

- Stvoriteľ vykonal štyri dokonalé skutky, - vyhlásil faraón. - Stvoril vietor zo štyroch strán neba, aby mohla každá bytosť počas života dýchať, počal vodu a nílsku záplavu, aby z nich mal rovnaký úžitok biedny aj mocný, vytvoril každého človeka rovného druhému a nakoniec vryl do ľudského srdca spomienku na Západnú ríšu a onen svet, aby Neviditeľnému prinášali obete. Ľudia však prestúpili slovo stvoriteľa a nebažili po inom, než ako spotvoriť jeho dielo. Patíš tiež k tejto hávedí?

- Ja... Ja som zabil človeka.

- Je zabíjanie zmyslom tvojho života?

- Bránil som sa, riadila ma akási sila!

- V tom prípade sa vyrovnaj so svojím činom a nenariekaj nad sebou.

- Chcem nájsť skutočného vinníka.

- Neutápaj sa v chvíľkových rozmaroch. Si pripravený obetovať Neviditeľnému?

Princ prikývol.

Setchi vošiel do kaplnky a vyšiel z nej so zlatožltým psom v náručí. Na Ramzesovej tvári sa rozžiaril široký úsmev.

- Strážca!
- Je to tvoj pes?
- Áno, ale...
- Zdvihni kameň, preraz mu hlavu a obetuj ho duchu kameňolomu. Tým sa očistíš zo svojho násilného činu.

Faraón pustil zviera, ktoré okamžite vytrieľilo k Ramzesovi a radostne naňho začalo vyskakovať.

- Otče...

- Konaj.

Oči Strážcu volali po pohladení a nežnosti.

- Odmietam.

- Si si vedomý, čo privodí tvoja odpoveď?

- Prajem si vstúpiť do korporácie kamenárov a nikdy sa nevrátiť do paláca.

- Vzdal by si sa vysokého postavenia pre akéhosi psa?

- Dal mi svoju dôveru, som povinný chrániť ho.

- Nasleduj ma.

Úzkym chodníčkom na úbočí kopca sa Setchi, Ramzes a Strážca vyškriabali až na skalnatý vrchol, týčiaci sa nad kameňolomom.

- Keby si bol zabil svojho psa, bol by si tým najohavnejším zhubcom. Svojím postojom si urobil ďalší krok vo svojom živote.

Ramzes sa potešil.

- Tu dokážem, čoho som hodný!

- Mýliš sa.

- Viem tvrdo pracovať!

- Kameňolomy ako tento zabezpečujú nepominuteľnosť našej civilizácie. Kráľ ich musí často navštevovať, aby sa ubezpečil, že lámači a kamenári stále pracujú podľa určených pravidiel. Obydlia bohov musia byť skrášľované a musia pretrvať. V styku s remeselníkmi sa najlepšie formuje zmysel pre vládnutie. Kameň a drevo neklamú. Egypt vytvára faraóna a faraón vytvára Egypt. Musí

stavať a stavať, lebo budovať chrám a národ je najväčším prejavom lásky.

Každé Setchiho slovo bolo ako záblesk svetla, rozširujúci Ramzesovho ducha. Mladík ich hltal s dychtivosťou vysmädnutého pútnika, ktorý si pri prameni hasí smäd čerstvou vodou.

- Moje miesto je teda naozaj tu.

- Nie, syn môj. Džebel Silsila je len pieskovcový lom. Teba si žiada žula, alabaster, vápenec a iné kamene a materiály. Nikde sa pred nimi neukryješ, ani keby tým úkrytom mala byť korporácia. Je čas pobrat' sa na sever.

13. kapitola

Ameni triedil vo svojej veľkej kancelárii získané informácie a tešil sa z dosiahnutých výsledkov. Kde-kade strčil nos a z množstva drobných, viac-menej zhovorčivých úradníkov povytáhoval najrôznejšie údaje. S inštinktom poľovníckeho psa cítil, že pravda je na dosah ruky. Bezpečne išlo o podvod. Komu však išli zisky z tohto kšeftovania? Až bude mať dôkaz, mladý pisár to nenechá len tak a poženie vinníka pred súd.

Keď si znovu čítal poznámky na drevenej tabuľke, vtrhla do Ramzesovho sídla krásna Iset a prudko otvorila dvere na sekretárskej pracovni.

Ameni celý nesvoj vstal. Ako sa má správať k tej peknej dievčine, namyslenej na svoj pôvod?

- Kde je Ramzes? - spýtala sa útočne.
- Neviem.
- Neverím ti.
- Napriek tomu je to pravda.
- Všetci tvrdia, že Ramzes pred tebou nemá nijaké tajnosti.
- Sme priatelia, ale nezmenil sa mi, že odchádza z Mennoferu.
- Vylúčené!
- Nemienim kvôli vám klamať.
- Nevyzeráš znepokojene.
- Prečo by som sa mal znepokojovať?
- Ty vieš, kde je, a nechceš mi to povedať!
- Neprávom ma obviňujete.
- Bez neho nepožívaš nijakú ochranu.
- Ramzes sa vráti, môžete si byť istá. Keby ho postihlo nejaké nešťastie, cítil by som to. Medzi ním a mnou sú neviditeľné putá. Preto sa oňho neznepokojujem.
- Robíš si zo mňa blázna!

- Vráti sa.

Na dvore kolovali o Ramzesovi hmlisté a protirečivé chýry. Jedni tvrdili, že ho Setchi odsunul na juh, iní zas, že princa poverili, aby išiel skontrolovať stav hrádzí pred budúcou záplavou. Krásnu Iset neopúšťala zlosť. Jej milenec ju potupil a zosmiešnil! Keď našla trstinovú chatrč prázdnu, myslela si, že žartuje, no nadarmo naňho vyvolávala. Odrazu sa jej zdalo, že sa to miesto hemží ropuchami, hadmi a túlavými psami a vydesene ušla.

Pre toho bezočivého princa sa cítila sama pred sebou smiešna! No súčasne taká znepokojená... Ak Ameni neklamal, Ramzes určite padol do pasce.

Jeden jediný muž poznal pravdu.

Šenar práve končil s obedom. Ohromne si pochutnal na pečenej prepelici.

- Drahá Iset! Aký som rád, že vás vidím... Dáte si so mnou figové pyrė? Nechcem sa chváliť, ale je najlepšie v celom Mennoferi.

- Kde sa ukrýva Ramzes?

- Milá a sladká priateľka... Ako to mám vedieť?

- Že by budúci kráľ nemal ani potuchy o takýchto maličkostiach?

Šenar sa usmial.

- Oceňujem vašu bystrosť.

- Povedzte mi to, prosím vás.

- Neponáhľajte sa tak. Sadnite si a ochutnajte to pyrė, neľutujete.

Mladá žena si vybrala pohodlnú stoličku so zeleným vankúšom.

- Osud nám uštedril privilegované postavenie. Prečo sa nechopiť našej šance?

- Nechápem, čo máte na mysli.

- Nezdá sa vám, že my dvaja si spolu výborne rozumieme? Nemali by ste sa viazať na môjho brata. Radšej dobre popremýšľajte a zvážte svoju budúcnosť.

- Ako ju vidíte vy?
- Nádherný život po mojom boku.

Krásna Iset sa pozorne zahľadela na staršieho kráľovho syna. Chcel pôsobiť elegantne, príťažlivo a rozvážne. Už teraz hral svoju budúcu rolu, no nech by robil čokoľvek, Ramzesovu magnetickosť a divokú krásu nikdy mať nebude.

- Prajete si naozaj vedieť, kde je môj brat?

- Áno.

- Obávam sa, že vás nepoteším.

- Podstúpim to riziko.

- Venujte mi svoju dôveru a ušetríte si sklamanie.

- Myslím, že som dosť silná, aby som sa s ním vyrovnala.

Šenar sa zatváril ľútostivo.

- Ramzesa najali ako pisára na expedíciu do pieskovcových lomov v Džebel Silsile. Má napísať správu o prácach a urobiť ich vyúčtovanie. Úplne podpriemerná robota, ktorá ho prinúti ostať dlhé mesiace s kamenármi a usadiť sa na juhu. Môj otec opäť raz dokázal, ako sa vyzná v ľuďoch. Postavil brata na jeho pravé miesto. Čo keby sme sa teraz vrátili k našej spoločnej budúcnosti?

- Som hrozne vyčerpaná, Šenar...

- Ja som vás varoval.

Vstal a chytil ju za pravú ruku.

Jeho dotyk jej bol odporný. Áno, Ramzes je odsunutý zo scény a Šenar bude absolútnym pánom. Šťastnej vyvolenej prinesie jeho láska slávu a bohatstvo. Nesnívajú vari desiatky dievčat z urodzených rodín o sobáš s následníkom trónu?

Prudko sa mu vytrhla.

- Nechajte ma!

- Nepremrhajte svoju šancu.

- Lúbim Ramzesa.

- Čo tam po láske! Mňa nezaujíma a vy na ňu zabudnete. Chcem od vás iba to, aby ste boli krásna, aby ste mi dali syna a boli prvou dámou Egypta. Váhať by bol nezmysel.

- Pokojne ma považujte za bláznivú.

Šenar k nej natiahol ruku.

- Neodchádzajte! Lebo...

- Lebo?

Šenarova bledá tvár bola zrazu hrozivá.

- Bola by škoda, keby sa z nás stali nepriatelia... Apelujem na vašu inteligenciu.

- Zbohom, Šenar. Chod'te ďalej svojou cestou. Moja je už určená.

Mennofer bolo hlučné a živé mesto. Do prístavu, ktorý bol v ustavičnej prevádzke, prichádzalo množstvo nákladných lodí z juhu i zo severu. Ich odchody boli prísne regulované poriadkovými orgánmi poverenými riečnou dopravou a náklady kontrolovala celá armáda pisárov. V jednom z početných skladov sa nachádzali písárske potreby a medzi nimi desiatky kusov atramentu.

Ameni využil svoje postavenie sekretára mladšieho faraónovho syna a získal povolenie prezrieť si ich. Sústredil sa na výrobky prvej akosti, ktoré boli najdrahšie, no na nič neprišiel.

Mladý pisár sa ponoril do úzkych uličiek, preplnených ľuďmi a oslami obťažkanými ovocím, zeleninou a vrecami obilia. Len vďaka drobnej a útlej postave sa mu podarilo predať sa do štvrte neďaleko Ptahovho chrámu, ktorý Setchi zväčšil: pred jeho pylónom, širokým sedemdesiatpäť metrov, sa týčili obrovské sochy kráľa z ružovej žuly, prezrádzajúce božiu prítomnosť. Ameni mal rád hlavné mesto, ktoré založil zjednotiteľ Severu a Juhu Meni. Neponášalo sa na kalich, nad ktorým držala ochrannú ruku bohyňa Zlatá? Aké len bolo príjemné zahľadiť sa na jazerá postlané lotosmi, vdychovať vôňu kvetov, vznášajúcu sa na jeho námestiach, záhaľčivo si posediť pod korunami stromov alebo obdivovať Níl! Žiaľ, teraz nemal čas na potulky. Ameni prešiel okolo zbrojnice,

kde skladovali výzbroj pre rôzne vojenské útvary, a zastal pred dverami dielne, pripravujúcej atrament pre najlepšie školy v meste. Prijatie bolo chladné, no Ramzesovo meno mu umožnilo prekročiť prah a vypočuť remeselníkov. Jeden z nich, ktorý už nemal ďaleko do odchodu na odpočinok, sa mu usiloval byť nápomocný. Mrzelo ho lajdáctvo niektorých výrobcov, čo napriek tomu dostali od paláca povolenie vykonávať túto činnosť. Amení bol taký presvedčivý, že mu napokon dal adresu istej dielne v severnej časti mesta, ležiacej už mimo starej pevnosti s bielymi múrmi.

Mladý pisár sa vyhol preplneným prístavným hrádzam a prešiel štvrťou „Život Obidvoch krajín“⁷. Potom vykročil popri jednej z kasární, až došiel na zaľudnené predmestie, kde sa striedali veľké vily s malými dvojposchodovými domami a remeselníckymi dielňami. Viackrát zabľúdil, no vďaka ochote gazdiniiek, ktoré zametali uličky a pritom trkotali, nakoniec dielňu našiel. Aj keď padal od únavy, bol rozhodnutý presnoriť hoci aj celý Mennofer, lebo bol presvedčený, že nekvalitný atrament musí mať pôvod v niektorej z jeho výrobní.

Na prahu budovy stál strapatý štyridsiatnik, ozbrojený bakoľou.

- Zdravím ťa. Mohol by som vojsť dnu?
- Je to zakázané.
- Som osobný sekretár istého kráľovského pisára.
- Chod' svojou cestou, maličký.
- Ten pisár sa volá Ramzes, syn Setchiho.
- Dielňa je zatvorená.
- O dôvod viac, aby si mi dovoľil prezrieť si ju.
- Mám svoje príkazy.
- Ak mi vyjdeš v ústrety, vyhneš sa úradnej sťažnosti.
- Odíď.

⁷ To znamená Horného a Dolného Egypta. Mennofer, vybudovaný na ich rozhraní, predstavoval rovnovážnu os krajiny. (Pozn. autora.)

Ameni ľutoval, že je taký slabý. Ramzes by toho grobiana zdvihol ako pierko a hodil do kanála. Musí ho preľstiť.

Pozdravil strážnika, akoby odchádzal, no po rebríku sa vyšplhal na strechu sýpky, čo bola za dielňou. Keď sa zotmelo, cez svetlík do nej vliezol. Zapálil lampu, položenú na polici, a preskúmal sklad. Prvý rad atramentov ho sklamal. Zato tie v druhom rade už na prvý pohľad nevyzerali v poriadku. Hoci už zjavne prešli kontrolou, lebo boli označené značkou „prvotriedna kvalita“, boli menšie, mali neurčitú farbu a nedostatočnú váhu. Keď vyskúšal, ako sa s nimi píše, bol si už celkom istý: práve odhalil centrum podvodnej výroby.

Od samej radosti pisár nezačul prichádzať strážnika. Muž ho ovalil bakoľou, prehodil si ho cez plece a hodil na neďaleké verejné smetisko, kde sa kopili odpadky, ktoré nadránom pálili.

Zvedavec nebude mať príležitosť nič prezradiť.

14. kapitola

Zamestnanec správy pre čistenie mesta ťahal za ruku ešte rozospatú dcérku a pomalým krokom sa uberal po spiacich uličkách v severnej časti Mennoferu. Kým sa rozbrieždi, musí rozložiť oheň na skládkach odpadu medzi skupinami domov. Každodenné pálenie smetia a odpadkov bol dobrý spôsob, ako vyčistiť mesto a dodržať hygienické predpisy nariadené úradmi. Bola to síce jednotvárna práca, no celkom dobre platená, a mal pri nej pocit, že je osožný svojim spoluobčanom.

Smetiar dobre poznal dve najšpinavšie rodiny v týchto miestach. Už im to niekoľkokrát vytkol, no nepobadal, že by si to vzali k srdcu. Bude nútený dať im pokutu. Šomrúc na lenivosť, vlastnú ľudskému rodu, zdvihol handrovú bábiku, čo dcérke vypadla z ruky, a utešil ju. Hneď ako bude s prácou hotový, dajú si dobré raňajky a pospia si v tieni tamarišky neďaleko chrámu bohyne Neit.

Smetisko našťastie nebolo preplnené. Muž ho fackou zapálil na viacerých miestach, aby sa rýchlejšie rozhorelo.

- Ocko... Chcela by som veľkú bábu.

- Čo vravíš?

- Tú veľkú bábu.

Dievčatko ukázalo rukou na obrys ľudského tela. Spod zadymených odpadkov trčala ruka.

- Daj mi ju, ocko.

Smetiara sa zmocnilo zlé tušenie, a hoci si mohol popáliť nohy, vošiel na smetisko.

Ruka... Chlapčenská ruka! Opatrne vyhrabal nehybné telo. Mladík mal na krku zaschnutú krv.

Počas spiatočnej cesty sa Ramzes s otcom nestretol. V palubnom denníku nebude chýbať žiadny detail a jeho text bude zahrnutý do

kráľovských análov, hovoriacich o významných udalostiach šiesteho roku Setchiho vlády. Princ zanechal svoj odev a náčinie písára a pripojil sa k posádke lode. Naučil sa robiť uzly, napínať plachty, a dokonca aj narábať s kormidlom. No najmä sa dobre zoznámil s vetrom. Nehovorí sa vari, že tajomný boh Amon, ktorého podobu nikto nepozná, prejavuje svoju prítomnosť vzdúvaním plachiet na koráboch a bez nehody ich vedie do cieľa? Neviditeľné dávalo o sebe vedieť, aj keď ostávalo neviditeľným.

Kapitán lode pristúpil na túto hru, pretože kráľov syn zabudol na svoje postavenie a odmietal akékoľvek výsady. A tak ho zahrnul kopou prác, patriacich k životu námorníkov. Ramzes sa nepriecil, umýval palubu a odhodlane si sadal na veslársku lavicu. Plavba na sever si vyžadovala dobrú znalosť prúdov a zdatnú posádku. Princovi spôsobovalo nesmierne potešenie cítiť, ako sa loď kĺže po vode a byť s ňou v absolútnom súlade, aby rýchlejšie napredovala. Návrat výpravy bol príležitosťou na veľkú oslavu. Na nábreží hlavného menoferského prístavu so sugestívnym názvom „Šťastnú cestu“, sa tiesnil početný dav. Len čo sa ich nohy znova dotkli egyptskej zeme, ľudia obdarili námorníkov kvetinovými náhrdelníkmi a pohármi chladného piva, tancovali a spievali na ich počesť, oslavovali ich odvahu aj dobrotu rieky, ktorá ich viedla.

Pôvabné ruky nastokli Ramzesovi na krk náhrdelník z nevädzí.

- Postačí princovi takáto odmena? - spýtala sa Iset so vzdorovitým výrazom v tvári.

Ramzes neuhol.

- Musíš byť poriadne nazlostená.

Vzal ju do náručia, no ona sa tvárila, že o to vonkoncom nestojí a usilovala sa mu vymaniť.

- Myslíš, že len čo na teba pozriem, už zabudnem na tvoju hrubosť?

- A prečo nie, ak za ňu nemôžem?

- Ak si musel náhle odísť, mal si mi to povedať.

- Faraónove rozkazy sa musia plniť okamžite.

- Chceš povedať, že...
 - Otec ma vzal do Džebel Silsily a stálo to zato.
- Krásna Iset bola hneď prívetivejšia.
- Dlhé dni cesty v jeho spoločnosti... Iste sa ti so všeličím zdôveril.
 - Si na omyle. Robil som pisára, kamenára a námorníka.
 - Čo tým sledoval?
 - To vie iba on sám.
 - Stretla som sa s tvojím bratom. Povedal mi, že si zosadený, že sa usadiš na juhu a budeš tam zastávať bezvýznamné miesto.
 - V očiach môjho brata je všetko bezvýznamné, až naňho, samozrejme.
 - Ty si sa však vrátil a ja som tvoja.
 - Si pekná a inteligentná. Dve veci, ktoré nesmú chýbať veľkej kráľovskej manželke.
 - Šenar si ma ešte stále chce vziať.
 - Prečo váhaš? Je nerozum odmietat' takú veľkolepú budúcnosť.
 - Nie som rozumná, ale zaľúbená. Do teba, Ramzes.
 - Budúcnosť...
 - Zaujíma ma iba prítomnosť. Rodičia sú na vidieku, vila je prázdna... Nebolo by nám v nej pohodlnejšie ako v trstinovej chatrči?

Je tá závrtná rozkoš, čo prežíva s Iset láska? Ramzes si zbytočne kládol túto otázku. Stačila mu telesná vášeň, tie opojné chvíle, keď si ich telá tak rozumeli, že tvorili jedinu bytosť unášanú vírom rozkoše. Jeho milenka v ňom vedela svojím láskaním prebudiť túžbu a vzbudzovať ju znova a znova. Aké len bolo ťažké od nej odísť, keď k nemu nahá vystierala ruky a usilovala sa ho zadržať! Krásna Iset po prvý raz spomenula manželstvo. Princ neprejavil nijaké nadšenie. Tak ako sa mu jeho družka páčila, tak ho predstava, že by mali tvoriť manželský pár, dráždila. Aj keď boli ešte veľmi mladí, boli už mužom a ženou, a tak by sa nikto proti ich sobášu

nepostavil. Ramzes sa však vôbec necítil pripravený vrhnúť sa do tohto dobrodružstva. Iset nevyslovila ani jedno vyčítavé slovo, no v duchu si zaumienila, že ho postupne presvedčí. Čím lepšie ho poznala, tým väčšmi v neho verila. Rozum jej síce diktoval čosi iné, ale ona sa mienila riadiť inštinktom. Muž, ktorý dával toľko lásky, bol nenahraditeľný poklad, vzácnejší než akékoľvek bohatstvo.

Ramzes sa pobral do paláцovej štvrte v centre mesta. Ameni ho už určite netrpezlivo očakáva. Ktovie, či pokračoval v pátraní a dopracoval sa k nejakému výsledku.

Vchod do princovho sídla strážil ozbrojený policajt.

- Čo sa robí?

- Vy ste princ Ramzes?

- Áno.

- Vášho sekretára niekto prepadol, preto som dostal príkaz strážiť ho.

Ramzes bežal do priateľovej izby.

Ameni ležal s obviazanou hlavou na posteli a sedela pri ňom ošetrovatel'ka.

- Ticho, - požiadala ho. - Spí.

Odviedla princa von z izby.

- Čo sa mu stalo?

- Našli ho na skládke odpadu v severnej štvrti. Zdalo sa, že je mŕtvy.

- Prežije to?

- Lekár je optimistický.

- Povedal niečo?

- Iba zopár nezrozumiteľných slov. Drogy odstraňujú bolesť, ale ponárajú človeka do hlbokého spánku.

Ramzes okamžite zašiel za policajným veliteľom. Prijal ho zástupca, lebo jeho nadriadený bol na inšpekčnej obchôdzke po južnom Mennoferi. Skrúšený úradník mu nevedel dať žiadnu in-

formáciu. V štvrti, kde Ameniho prepadli, nikto nič nevidel. Napriek dôkladnému vypočúvaniu mali prázdne ruky. Nepokročili ani v pátraní po vozatajovi, ktorý sa podľa všetkého ukryl a možno aj opustil Egypt.

Princ sa vrátil domov, sadol si k Amenimu a čakal, až sa zobudí. Keď zranený mladík uvidel Ramzesa, rozžiarili sa mu oči.

- Vrátil si sa... Vedel som to!

Hlas mal slabý, ale jasný.

- Ako sa cítiš?

- Podarilo sa mi to, Ramzes! Podarilo!

- Ak budeš ďalej takto riskovať, prídeš o krk.

- Nevidíš, aký ho mám pevný?

- Kto ťa ovalil?

- Strážnik dielne, ktorá má na sklade zlé atramenty.

- Takže si naozaj uspel.

Ameniho tvár hrdo zažiarila.

- Povedz mi, kde to je, - požiadal ho Ramzes.

- Je to nebezpečné... Nechod' tam bez polície.

- Neznepokojuj sa a oddýchni si. Čím skôr sa postavíš na nohy, tým rýchlejšie mi budeš môcť pomáhať.

Ramzes podľa Ameniho opisu ľahko našiel pokútnu dielňu, ale napriek tomu, že slnko vyšlo už pred troma hodinami, dvere boli zatvorené. Princovi sa to nepozdávalo. Prebrúsil celú štvrť, no nezbadal, že by sa v nej dialo niečo neobvyklé. Všetko nasvedčovalo tomu, že sklad je opustený.

Ramzes si pomyslel, že je to možno pasca, a tak sa tam rozhodol vyčkať až do večera. Okolo dielne sa premotalo veľa ľudí, avšak nik nevošiel dnu.

Oslovil muža, roznášajúceho remeselníkom voľu.

- Poznáš tú dielňu?

- Vyrábajú sa tam atramenty.

- Prečo je zatvorená?
- Je to čudné, ale už dva týždne tam nikto nie je.
- Čo sa stalo s jej majiteľmi?
- Neviem.
- Kto je to?
- Vždy tu bolo vidieť iba robotníkov, ich šéfa nie.
- Komu dodávali svoje výrobky?
- To nie je moja vec.

Roznášač vody sa vzdialil.

Ramzes si zvolil rovnakú taktiku ako Ameni. Vyškriabal sa po rebríku, prešiel po streche sýpky k dielni a vliezol dnu.

Dlho sa tam nezdržal - sklad bol prázdny.

Spolu s ostatnými kráľovskými pisármi bol Ramzes povolaný do chrámu boha Ptaha, ktorý slovom stvoril svet. Každý predstúpil pred veľkňaza a odovzdal mu stručnú správu o svojich súčasných aktivitách. Veľmajster remeselníkov im pripomenul, že majú slová tvarovať ako materiál a modelovať svoj prejav podľa učenia mudrcov.

Keď sa ceremónia skončila, Sary pochválil svojho bývalého žiaka.

- Som hrdý, že som bol твоjím vychovávateľom. Napriek klebetám sa zdá, že kráčaš cestou poznávania. Neprestaň sa učiť a stane sa z teba vážený muž.

- Nie je dôležitejšie dosiahnuť pravdivosť svojho bytia?

Saryho to viditeľne rozladilo.

- Práve keď si sa umúdril, začínajú sa o tebe trúsiť čudné reči.

- Aké?

- Vraj hľadáš akéhosi vozataja na úteku a tvoj osobný sekretár bol ťažko zranený.

- Nie sú to klebety.

- Nechaj to na odborníkov a zabudni na tie drámy. Polícia je kompetentnejšia ako ty. Skôr či neskôr vinníkov nájdú, spoľahni sa.

Pre teba je teraz najdôležitejšie, aby si sa správal tak, ako si to vyžaduje tvoje spoločenské postavenie.

Obedovať vo dvojici s matkou bolo zriedkavé privilegium a Ramzes si ho vysoko vážil. Veľká kráľovská manželka bola natoľko pohltená spravovaním štátu, na ktorom sa aktívne podieľala každodennými i sezónnymi rituálmi, o nespočetných povinnostiach na dvore ani nehovoriac, že jej ostávalo len veľmi málo času na seba a svojich blízkych.

Alabastrové misy boli nachystané na nízkych stolíkoch v záhradnej besiedke s drevenými stĺpmi, ktorá poskytovala príjemný chládok. Tuja prichádzala priamo z porady venovanej výberu hlavných speváčok boha Amona, zodpovedných za hudobnú zložku rituálov. Bola odetá v dlhých ľanových plisovaných šatách a na hrdle sa jej skvel široký zlatý náhrdelník. Ramzes ju mal bezhranične rád a čoraz väčšmi ju obdivoval. Žiadna žena sa s ňou nemohla ani porovnať a nijaká by si to ani netrúfla. Hoci nepochádzala z urodzenej rodiny, stala sa kráľovnou. Len ona dokázala v Setchim prebudiť lásku a vládnuť po jeho boku Egyptu.

Na obed sa podával šalát, uhorky, hovädzie rebierko, kozí syr, okrúhly medový koláč, pšeničné placky a víno z oáz, rozriedené vodou. Kráľovná si vážila chvíle obeda a nezvykla naň pozývať nijakých dotieravcov alebo prosebníkov. Pokoj jej súkromnej záhrady okolo bazéna ju sýtil nemenej ako jedlá, čo pre ňu starostlivo vyberal jej kuchár.

- Aká bola tvoja cesta do Džebel Silsily?
- Spoznal som moc kameňolomov aj silu námorníkov.
- Nezotrval si ani pri jednom, ani pri druhom.
- Otec si to neprial.
- Je veľmi náročným učiteľom, ktorý bude od teba chcieť viac, ako môžeš dať.
- Nevieš, ako o mne rozhodol?

- Dnes nemáš veľkú chuť do jedla.
 - Je nevyhnutné, držať ma v nevedomosti?
 - Bojíš sa faraóna, alebo mu veríš?
 - V mojom srdci niet miesta pre strach.
 - Pust' sa celou svojou bytosťou do ponúknutého boja, nepozerať dozadu, nič neľutuj a nevyčítaj si, nebuď závistlivý ani žiarlivý. A vychutnaj každú sekundu strávenú s otcom ako dar nebies. Čo záleží na ostatnom? Princ si pochutnal na výborne upečenom hovädzom rebierku ochutenom cesnakom a bylinkami. Po modrej oblohe bez jediného mráčika preletel veľký ibis.
 - Potrebujem tvoju pomoc. Polícia si zo mňa robí dobrý deň.
 - To je vážne obvinenie, syn môj.
 - Som presvedčený, že je oprávnené.
 - Máš dôkazy?
 - Nijaké. Práve preto sa obraciam na teba.
 - Nestojím nad zákonom.
 - Ak požiadaš, aby začali s riadnym vyšetrovaním, urobia to. Nikto nehľadá chlapa, čo podplatil môjho vraha, a nikto nechce označiť toho, kto vyrába nekvalitné atramenty a predáva ich pisárom ako prvotriedny tovar. Môj priateľ Ameni takmer doplatil životom za to, že vypátral jeho dielňu. Ten kriminálnik vyprázdnil sklad a nik z celej štvrte sa neodvažuje proti nemu vypovedať. Musí to byť nejaký významný človek, taký významný, že sa ho ľudia boja.
 - Na koho myslíš?
- Ramzes sa odmlčal.
- Postarám sa o to, - sľúbila Tuja.

15. kapitola

Faraónova loď sa vydala na Sever. Keď vyplávala z Mennoferu, najprv sledovala hlavný tok Nílu a potom zabočila do jedného z ramien, prenikajúcich hlboko do srdca Delt.

Ramzes bol uchvátený.

V tomto kraji, patriacom Horovi⁸, nebola nijaká púšť, kým v údolí, kde vládol Sutech,¹ si rieka razila cestu medzi brehmi, bojujúcimi proti suchote. Divoká časť Delt sa ponášala na obrovský močiar s tisíckami vtákov, papyrusovými húštinami a rybami. Nijaké mesto, ba ani mestečko, len zopár rybárskych chatrčí na vrškoch, vynárajúcich sa z vody. Svetlo tu nebolo nehybné ako v údolí. Trstiny roztancoval vietor prichádzajúci od mora. O toto rozľahlé panstvo, kde sa strácalo koryto rieky, sa delili čierne plameniaky, kačice, volavky a iné pelikány. Tu ženetka vyjedala vajcia z hniezda rybárika, tam zas had vklzol do húštiny, nad ktorou poletovali pestrofarebné motýle. Človek toto územie ešte nedobyl.

Loď, opatrne vedená kapitánom, poznajúcim vrtochy tohto bludiska, plávala čoraz pomalšie. Na jej palube bolo zo dvadsať skúsených námorníkov a vládca krajiny, týčiaci sa na prove. Syn ho potajomky pozoroval, fascinovaný jeho impozantným zjavom. Pokračovateľ viac ako tisícročnej reťaze svojich predchodcov, vedomých si božskej veľkosti a ľudskej malosti, Setchi stelesňoval Egypt, bol Egypt. V očiach svojho národa ostával faraón tajomnou osobnosťou, ktorej skutočnou domovinou bolo hviezdnaté nebo. Svojou prítomnosťou na zemi udržiaval spojenie s oným svetom, svojím pohľadom otváral jeho brány pre svoj národ. Bez neho by na

⁸ Hor a Sutech, dvaja bratia ktorí si po rozsudku bohov rozdelili vesmír a Egypt. (Pozn. autora.)

oboch brehoch rýchlo zavládlo barbarstvo, s ním však bola budúcnosť príslubom večnosti.

Hoci Ramzes nepoznal cieľ cesty, aj o tejto výprave všetko zapisoval. Ani otec, ani mužstvo mu o nej nechceli nič povedať. Princ v nich vycítil akýsi utajovaný nepokoj, ani čo by loď ohrozovali nejaké skryté nebezpečenstvá. Každú chvíľu sa zrazu mohla vynoriť nejaká obluda a zhltnúť posádku lode.

Rovnako ako prvýkrát, ani teraz nedal Setchi synovi čas, aby upozornil krásnu Iset a Ameniho, že odchádza. Ramzes si vedel živo predstaviť zlosť tej prvej i znepokojenie toho druhého. No nič na svete, dokonca ani láska či priateľstvo, by mu nezabránilo nasledovať otca tam, kam si ho prial zaviesť.

Vynoril sa pred nimi ničím nehatený priechod. Loď ľahšie napredovala a napokon pristála pri trávnom ostrovčeku, na ktorom bola postavená zvláštna drevená veža. Kráľ zostúpil po povrazovom rebríku z lode. Ramzes za ním. Spoločne vyšli na vrchol veže zamaskovanej haťou. Bolo z neho vidieť iba oblohu.

Odrazu sa faraónovi rozsvietili oči.

- Dívaj sa, Ramzes, dobre sa dívaj!

Po blankytnej oblohe, tak vysoko, až sa zdalo, že sa dotýka slnka, letel na juh roj sťahovavých vtákov, zoradených do V.

- Prichádzajú sponad všetkých známych svetov, - prezradil mu Setchi. - Z nekonečna, kde bohovia každým okamihom tvoria život. Keď prebývajú v oceáne energie, majú tvar vtákov s ľudskou hlavou a živia sa svetlom. Akonáhle prekročia hranice zeme, vezmú na seba podobu lastovičky alebo iného sťahovavého vtáka. Nezabudni ich pozorovať, lebo sú to naši vzkriesení predkovia, ktorí sa u slnka prihovárajú, aby nás nezničilo svojím ohňom. To oni inšpirujú myseľ faraóna a ukazujú mu cestu, ktorú ľudské oči nevidia.

Keď sa zotmelo a zasvietili hviezdy, Setchi zasvätil syna do oblohy. Odhalil mu mená súhvezdí, vysvetlil pohyb neúnavných planét,

Slnka i Mesiaca a zmysel dekanov. Nemusí vari faraón rozšíriť svoju moc až k hraniciam kozmu, aby jeho ruku neodmietli v nijakej krajine?

Ramzes počúval s otvorenými ušami i srdcom. Vstrebával do seba faraónove slová ako vzácnu potravu, neprepásol z nej ani jedinú omrvinku. Úsvit prišiel priveľmi rýchlo.

Porast tak zhustol, že kráľovská loď nemohla pokračovať ďalej. Setchi, Ramzes a štyria námorníci, vyzbrojení kopijami, lukmi a oštepami, prestúpili na ľahkú papyrusovú bárku. Veslárom ukazoval cestu sám faraón.

Ramzes mal pocit, že sa preniesol do akéhosi iného sveta, ktorý s údolím nemá nič spoločné. Nebolo tu najmenej stopy po zásahu človeka a vysokánske osem metrové papyrusy chvíľami úplne zastierali slnko. Keby nemal telo natreté hrubou vrstvou masťného balzamu, zožrali by ho mrákavy hmyzu, čo okolo neho krúžili, až mu zaliehalo v ušiach.

Keď prešli vodným lesom, loďka vklzla na čosi ako jazero, v strede ktorého trónili dva ostrovčeky.

- Sväté mestá Pe a Dep, - prezradil faraón.

- Mestá? - prekvapil sa Ramzes.

- Sú určené dušiam spravodlivých, ich sídlom je celá príroda.

Keď z prapôvodného oceánu vytryskol život, prejavil sa v podobe kopca zeme, ktorý sa vynoril z vôd. Toto sú dva posvätné pahorky, čo spojené v tvojej duši tvoria jedinú krajinu, kde bohovia radi prebývajú.

Ramzes spolu s otcom vstúpil na pôdu „svätých miest“ a pomodlil sa pred skromnou svätyňou, jednoduchou trstinovou chyžou, pred ktorou bola do zeme zasadená tyč, hore vyrezaná do špirály.

- To je symbol funkcie, - povedal kráľ. - Každý musí nájsť tú svoju a naplniť ju, kým sa začne starať sám o seba. Tá faraónova je byť

prvým služobníkom bohov. Keby chcel slúžiť sebe samému, bol by iba tyranom.

Všade okolo nich sa to hemžilo znepokojujúcimi silami. Bolo nemožné cítiť sa pokojne v tomto chaose, kde sa museli mať usta-
vične na pozore. Zdalo sa, že iba Setchi je odolný voči akémukoľ-
vek druhu emócií, ani čo by sa tá nevyspytateľná príroda skláňala
pred jeho vôľou. Nebyť pokojnej istoty v jeho očiach, Ramzes by
bol presvedčený, že sa navždy stratia medzi obrovskými papyrusmi.
Odrazu sa horizont pred nimi otvoril. Bárka vkĺzla na zelenkastú
vodu, obmývajúcu breh, obývaný rybármi. Žili nahí a strapatí v
jednoduchých chatrčiach, používali siete, udice a vrše, dlhými
nožmi rozrezávali ryby a sušili ich na slnku. Dvaja chlapi niesli
takého obrovského nílскеho okúňa, až sa pod ním prehýbala tyč, na
ktorú ho zavesili.

Rybárov nečakaná návšteva zaskočila. Vyzerali vystrašene a
nepriateľsky. Zhĺkli sa tesne dokopy a vytiahli nože.

Ramzes vykročil. Všetky útočné pohľady sa sústredili naňho.

- Pokloňte sa pred faraónom.

Ruky s nožmi sa zdvihli, dlane sa roztvorili a zbrane padli na zem.
Setchiho poddaní sa vrhli na zem pred svojím panovníkom, a potom
ho pozvali k stolu.

Rybári žartovali s vojakmi, ktorí im venovali dva džbány piva. Keď
na nich prišiel spánok, Setchi sa vo svetle faklí, odháňajúcich hmyz
a divé zvieratá, obrátil na Ramzesa:

- Toto sú tí najbiednejší ľudia, ale plnia si svoju funkciu a očakávajú
tvoju pomoc. Faraón je ten, kto pomáha slabému, ochraňuje vdovu,
kŕmi sirotu, nesklame nikoho, kto je v tiesni. Je zdatným pastierom,
ktorý dňom i nocou bdie, je štítom, ochraňujúcim svoj národ. Boh
ho vybral, aby plnil najvyššiu funkciu tak, aby sa o ňom hovorilo:
„Za jeho čias nikto nehladoval.“ Niet vznešenejšej úlohy ako stať sa
Ka Egypta, syn môj, živiteľom celej krajiny.

Ramzes ostal niekoľko týždňov s rybármi a zberačmi papyrusov. Naučil sa rozpoznáť mnohé druhy jedlých rýb a vyrábať ľahké člny, rozvinul svoj poľovnícky inštinkt, a keď sa stratil v bludisku ramien a močiarov, vedel sa z neho vymotať. Vypočul si aj ne jeden príbeh silákov, ktorí po viachodinovom boji vytiahli z vody obrovské ryby. Hoci žili tvrdým životom, netúžili ho zmeniť. Život obyvateľov údolia sa im videl jednotvárny a fádny. Krátke návštevy v tom priveľmi civilizovanom kraji im celkom stačili. Dopriali si ženskú nehu, zásobili sa mäsom a zeleninou a opäť sa vracali do mokradi Delt.

Princ do seba nasal ich silu, nadobudol ich pozorný pohľad i sluch a stal sa v ich spoločnosti oveľa tvrdší. Nikdy sa ani slovom neposťažoval, keď ho celé telo bolelo od únavy, a opäť raz zabudol na svoje privilegované postavenie. Jeho sila a šikovnosť robili zázraky: on sám vydal za troch ostrieľaných rybárov. Vyvolalo to však skôr žiarlivosť než obdiv a čoskoro začali rybári od kráľovho syna bočiť.

Zrútili sa jeho predstavy, že by sa mohol stať niekým iným, že by sa mohol vzdať tej záhadnej sily, čo ho poháňala, a ponášať sa na ostatných, prežívať podobnú mladosť ako kamenári, námorníci alebo rybári. Setchi ho zaviedol do týchto opustených miest na hranici krajiny, kde blízke more začínalo pohlcovať zem, aby si vyliečený z detinských ilúzií uvedomil sám seba.

Otec ho opustil. Nevytýčil mu však v tú noc pred svojím odchodom cestu k vláde? Jeho slová boli adresované jemu, Ramzesovi, nikomu inému.

Nie, aj to je iba sen. Bola to len chvíľa láskavosti, nič viac. Setchi hovoril k vetru, vode, k šírej Delte, syn mu slúžil len ako obecenstvo. Zaviedol ho sem, na kraj sveta, aby zlomil jeho márnivosť a zbavil ho preludov. Jeho život nebude životom panovníka.

Napriek tomu mal pocit, že mu je Setchi veľmi blízky, aj keď otcova osobnosť bola až zničujúca svojou veľkosťou a neprístupnosťou. Túžil počúvať jeho zasvätené slová, dokázať mu svoje schopnosti, ísť až za hranicu seba samého. Nie, to nebol obyčajný oheň, čo v ňom horel. Otec to rozpoznal a naozaj mu po troškách odkrýval povolanie kráľa.

Nikto poňho nepríde, odísť musí sám.

Ramzes opustil rybárov pred úsvitom, keď ešte zhrčení okolo ohniska spali. Vyzbrojený dvoma krátkymi veslami, rýchlym tempom napredoval v papyrusovom kanoe priamo na juh. Podľa hviezd si stanovil správny smer a potom sa už spoľahol na inštinkt, ktorý ho doviedol k hlavnému toku rieky. Oprel sa doňho severný vietor. Jeho ruky však ďalej neúnavne veslovali. Upriamený na svoj cieľ, doprial si len krátke prestávky, aby sa posilnil sušenými rybami, ktoré si vzal na cestu, a opäť splynul s riekou. Ponad hlavu mu preleteli kormorány, zalialo ho slnko.

Tam, pod špičkou Delty, sú biele múry Mennoferu.

16. kapitola

Horúčava sa stávala dusivá. Ľudia i zvieratá pracovali v spomalenom rytme a už sa nevedeli dočkať príchodu záplavy, ktorá znamenala dlhé obdobie oddychu pre tých, čo sa nechceli zamestnať ako robotníci na faraónových stavbách. Úroda bola zozbieraná a pôda vyzerala, akoby umierala od smädu. Farba Nílu sa však zmenila a jeho hnedastý odtieň naznačoval, že hladina životodarnej vody, od ktorej záviselo bohatstvo Egypta, čoskoro stúpne.

Obyvatelia veľkých miest vyhľadávali tieň, trhovníci sa chránili pred slnkom pod veľkými plachtami, ponatáňovanými medzi kolmi. Práve sa začalo obdobie, ktorého sa všetci obávali: obdobie posledných piatich dní roka, čo nepatrili do harmonického kalendára, pozostávajúceho z dvanástich tridsaťdňových mesiacov. Tých päť dní mimo pravidelného cyklu bolo panstvom Sachmety, ukrutnej bohyně s hlavou levice, ktorá by bola vyhubila ľudstvo, čo sa postavilo proti svetlu, keby nebol stvoriteľ naposledy zasiahol v jeho prospech. Oklamal božskú šelmu, že pije ľudskú krv, zatiaľ čo pila červené pivo z kúkoľa. Každý rok v tomto čase Sachmet prikázala hordám chorôb a morových výparov, aby zaútočili na krajinu a urputne sa usilovala zbaviť zem podlých, zbabelých a zákerných ľudí. V chrámoch sa dňom i nocou spievali litánie, určené na upokojenie Sachmety, a sám faraón slúžil tajné bohoslužby, ktoré umožňovali premeniť smrť na život, ak bol kráľ spravodlivý.

Počas týchto piatich obávaných dní život v krajine takmer úplne ustal. Plánované cesty sa odložili na neskôr, lode kotvili v prístave, polia zívali prázdnotou. Len niektorí oneskorenci ešte narýchlo spevňovali hrádze z obáv pred nápmi silného vetra, ktorým sa

prejavoval hnev pomstychtivej levice. Nebyť zásahu faraóna, čo by ostalo z krajiny, spustošenej zúrením ničivých síl?

Veliteľ bezpečnostnej služby v mennoferskom paláci by sa bol tiež najradšej utiahol do svojej kancelárie a čakal na prvý sviatočný deň nového roka, keď srdcia oslobodené od strachu ovládne nespútaná radosť. Práve si ho však dala predvolať kráľovná Tuja, čo ho poriadne rozrušilo. Zvyčajne s ňou nebol v priamom kontakte a príkazy dostával od jej komorníka⁹. Čo vyvolalo tento neobvyklý postup?

Veľká kráľovská manželka mu rovnako ako mnohí hodnostári naháňala strach. Záležalo jej na príkladnom chode egyptského dvora a neznášala priemernosť. Znepáčiť sa jej, by bolo nenapraviteľnou chybou. Až doteraz mal veliteľ palácovej bezpečnosti celkom pokojný život bez pochvál aj bez pokarhaní, a keďže do nikoho nezapáral, šplhal sa po stupienkoch hierarchie čoraz vyššie. Vynikal umením byť nenápadný a pevne sa usadiť na mieste, ku ktorému sa prepracoval. Odkedy sa ujal funkcie v paláci, nič nenarušilo jeho pokoj.

Nič, až na terajšie predvolanie ku kráľovnej.

Ohovoril ho niektorý jeho podriadený, túžiaci zaujať jeho post? Alebo ho chcel potopiť niekto z blízkeho okruhu kráľovskej rodiny? Z akej chyby ho obviní? Tieto a podobné otázky mu neschádzali z mysle a spôsobovali mu neznesiteľnú migrénu.

Celý rozochvený, s okom, ktorým mu od nervozity ustavične šklbalo, vstúpil do audienčnej siene, kde ho očakávala kráľovná. Hoci bol vyšší ako ona, pripadala mu obrovská.

Vrhol sa pred ňou na kolená.

- Nech sú vám bohovia naklonení, Veličenstvo, a nech...
- Nechajte tie prázdne formulky. Sadnite si.

⁹ Vysoký kráľovský úradník. (Pozn. prekl.)

Veľká kráľovská manželka ukázala na pohodlnú stoličku. Policajt sa neodvážil zdvihnúť k nej oči. Ako sa môže v takej drobnej žene skrývať toľká autorita?

- Ako zrejme viete, istý koniar sa pokúsil zabiť Ramzesa.
- Áno, Veličenstvo, viem o tom.
- A viete aj to, že sa hľadá vozataj, čo Ramzesa sprevádzal na poľovačke a ktorý je možno strojcom toho zločinu.
- Áno, Veličenstvo.
- Bezpochyby ste informovaný, ako pokročilo vyšetrovanie.
- Môže sa stať, že bude zdĺhavé a obťažné.
- „Môže sa stať...“ Prekvapujúci výraz! Azda sa bojíte odhaliť pravdu?

Šéf bezpečnosti vyskočil, akoby ho pichla osa.

- Samozrejme, že nie! Ja...
- Sadnite si a pozorne ma počúvajte. Mám dojem, že je tu snaha ututlať celú záležitosť a zúžiť ju na obyčajný prípad sebaobrany. Ramzes ostal nažive, ten, čo ho napadol je mŕtv, a jeho tichý spoločník zmizol. Načo teda ďalej pátrať? Napriek synovmu naliehaniu sa s tým nič nerobí. Že by sme klesli na úroveň nejakého barbarského kniežatstva, kde nemá pojem spravodlivosť nijaký zmysel?
- Veličenstvo! Poznáte oddanosť polície...
- Konštatujem jej nevýkonnosť a dúfam, že je len prechodná. Ak niekto blokuje vyšetrovanie, odhalím ho. Presnejšie, vy ho odhalíte.
- Ja? Ale...
- Vaše postavenie vám najlepšie umožňuje rýchlo a diskkrétne to vypátrať. Nájdite vozataja, čo zaviedol Ramzesa do pasce a postavte ho pred súd.
- Veličenstvo, ja...
- Nejaké námietky?

Zničený šéf bezpečnosti mal pocit, že ho práve prebodol jeden zo Sachmetiných šípov. Ako sa mu podarí uspokojiť kráľovnú, aby si

to sám neodniesol, alebo nepopudil proti sebe niekoho iného? Ak je skutočným vinníkom nejaký vysokopostavený človek, môže sa ukázať ešte neľútostnejší než Tuja... Tá by mu však jakživ neodpustila, keby zlyhal.

- Nie, pravdaže nie... No nebude to ľahké.

- To ste už povedali. Práve preto sa obraciam na vás, že to nie je bežná záležitosť. Popritom vás poverujem ešte ďalšou úlohou, oveľa jednoduchšou.

Tuja mu povedala o nekvalitných atramentoch a o záhadnej dielni, kde sa vyrábal. Vďaka Ramzesovým informáciám mu uviedla jej adresu a požiadala ho, aby zistil jej majiteľa.

- Je medzi tými prípadmi súvislosť, Veličenstvo?

- Nie je to veľmi pravdepodobné, ale ktovie. Vaša príčinnivosť nám to objasní.

- O tom nepochybujte.

- To som rada. A teraz do práce.

Kráľovná opustila audienčnú sálu.

Zdeptaný hodnotár, ktorého ešte navyše trápila migréna, si pomyslel, či nie je jeho jedinou záchranou mágia.

Šenar žiaril.

Okolo najstaršieho faraónovho syna sa v jednej z prijímacích siení paláca zhromaždili na jeho pozvanie desiatky kupcov z celého sveta. Cyperčania, Feničania, Egejčania, Sýrčania, Libanončania, Afričania, Orientálci so žltou pokožkou aj muži z hmlistého severu s veľmi bledými tvármi. Medzinárodný lesk Setchiho Egypta bol taký veľký, že pozvanie na jeho dvor sa považovalo za poctu. Chýbali len kupci z chetitského štátu, ktorý sa staval čoraz nepriateľskejšie k faraónovej politike.

Šenar považoval medzinárodný obchod za budúcnosť ľudstva. Vo fenických prístavoch v Byble a Ugarite už kotvili lode z Kréty, Afriky či zo vzdialeného Východu. Prečo by sa mal Egypt stále stavať zdržanlivo k tejto expanzii obchodovania pod zámienkou

zachovania svojej identity a tradícií? Šenar obdivoval otca, ale vyčítal mu, že nie je mužom pokroku. Na jeho mieste by vysušil väčšiu časť Deltu a postavil by na pobreží mora kopu obchodných prístavov. Rovnako ako jeho predkovia, Setchi bol posadnutý bezpečnosťou Obidvoch krajín. Nebolo by však výhodnejšie s Chetitmi obchodovať a tých najbojachtivejších v prípade potreby spacifikovať bohatstvom, ako budovať obranný systém a pripravovať armádu na vojnu?

Keď nastúpi na trón on, odstráni násilie. Nenávidel armádu, generálov a vojakov, obmedzenosť zarytých vojnových štváčov, nadvládu dosiahnutú hrubou silou. Takým spôsobom sa nedá zabezpečiť trvalá moc. Skôr či neskôr sa z porazeného národa stáva víťaz, pretože sa vzbúri proti okupantovi. Keď ho však uväzní do siete ekonomických zákonov, ktorým rozumie a manipuluje nimi úzka kasta, každý pokus o odpor rýchlo zlyhá.

Šenar ďakoval osudu, že je najstarším kráľovým synom a následníkom trónu. Nedopustí, aby mu nejaký rozháraný a nekompetentný Ramzes zabránil uskutočniť jeho grandiózne sny! Poprepája civilizovaný svet obchodnými sieťami a stane sa jeho absolútnym pánom, uzatvorí spojenectvá slúžiace jeho záujmom, vytvorí jediný národ, z ktorého vymiznú partikularizmy a zvyky... Jestvuje vzrušujúcejší plán?

Čo tam po Egypte... Poslúži mu, prirodzene, ako východiskový bod, no čoskoro sa pre jeho plány stane priúzky. Juh spútaný tradíciami nemá nijakú budúcnosť. Keď Šenar uspeje, usadí sa v niektorej pohostinnej krajine a odtiaľ bude kontrolovať svoju ríšu.

Zahraničných kupcov zvyčajne neprijímali na dvore, no Setchiho následník chcel zdôrazniť, aký význam im pripisuje. Spadalo to do jeho plánov na budúcnosť a dúfal, že čoskoro prikročí k ich uskutočňovaniu. Presvedčiť Setchiho, aby zmenil názor, nebude ľahké, ale nemal by sa panovník, aj keď uctieva Maat, podriaďiť

požiadavkám doby? Šenar bol odhodlaný použiť tie najpádnejšie argumenty.

Prijatie bolo skutočným úspechom. Cudzokrajní kupci Šenarovi sľúbili, že mu venujú najkrajšie vázy, ktoré vytvoria ich remeselníci, takže si obohatí zbierku, preslávenú na celom Blízkom východe až po Krétu. Čo by neobetoval, aby získal dokonalý predmet s pôvabnými líniami a skvostnými farbami? Netešilo ho len to, že takú krásu vlastní, ale že sa ňou môže kochať. Ten pôžitok, čo pociťoval, keď sa osamote opájal pohľadom na svoje poklady, mu nikto nevezme.

V srdečnom rozhovore s ázijským obchodníkom ho vyrušil jeden z jeho informátorov.

- Nepříjemnost', - pošepol mu informátor.
- Aká?
- Vaša matka sa neuspokojila s výsledkami úradného vyšetrovania. Šenar vystrúhal grimasu.
- Prechodná podráždenosť?
- Oveľa viac.
- Chce sama viesť vyšetrovanie?
- Poverila ním šéfa palácovej bezpečnosti.
- Úplne neschopný.
- Pritlačila ho k stene, mohol by narobiť problémy.
- Nechajme ho konať.
- A ak niečo zistí?
- Nepravdepodobné.
- Nebolo by dobré povedať mu, aby si dal pozor?
- Ktovie, ako by zareagoval, hlupáci sa nedržia rozumu. Navyše neodhalí nijakú dôležitú stopu.
- Aké sú vaše príkazy?
- Sledovať a podávať mi správy.

Informátor odišiel a Šenar sa znova vrátil k hosťom. Hoci bol podráždený, tváril sa milo.

17. kapitola

Riečna polícia nepretržite strážila prístupovú cestu do severného mennoferského prístavu. Príchody a odchody lodí boli upravené predpismi, aby sa zabránilo nehodám. Každá loď bola preverená a v prípade návalu musela vyčkať, kým dostala povolenie vplávať na svoje miesto.

Policajt dozerajúci na hlavný kanál ho sledoval dosť nesústredeným pohľadom. V čase obeda premávka viditeľne zredla. Z výšky bielej veže, spaľovanej slnkom, nie bez hrdosti pozoroval Níl, kanály a zelenú krajinu, ktorá už svojou rozlohou ohlasovala začiatok Delt. O necelú hodinu, keď slnko začne zostupovať z vrcholu, vráti sa domov do južného predmestia, dá si oddychovú siestu a potom sa zahrá s deťmi.

Od hladu mu už začínalo škvŕkať v žalúdku, a tak si odhryzol z placky, naplnenej ráno odtrhnutým šalátom. Jeho práca je rozhodne únavnejšia, ako sa zdá. Nevyžaduje si azda veľkú schopnosť sústrediť sa?

Zrazu ho upútalo čosi zvláštne.

Najprv si myslel, že je to iba klamné zdanie, vyvolané hrou letného svetla na modrej rieke, no potom zabudol na jedlo a uprene sa zahľadel na neuveriteľné plavidlo, čo sa prepletalo medzi dvoma šalandami, naloženými amforami a vrecami s obilím.

Naozaj to bolo papyrusové kanoe... A v ňom urastený mladík, veslujúci pekelným tempom!

Takýto ľahký čln zvyčajne nevychádzal von z vodného labyrintu Delt... A najmä nebol na zozname lodí, ktoré mali povolenie plaviť sa toho dňa! Policajt vzal zrkadlo a vyslal optický signál skupine rýchleho zásahu.

Tri rýchle bárky s dobre vycvičenými veslármi vyštartovali k narušiteľovi poriadku a prinútili ho zastať. Princ Ramzes vystúpil na breh v sprievode dvoch policajtov.

Krásnu Iset išlo rozhodiť od zlosti.

- Prečo ma Ramzes nechce prijať?
- Neviem, - odvetil Ameni, ktorého ešte stále bolela hlava.
- Je chorý?
- Dúfam, že nie.
- Hovoril ti o mne?
- Nie.
- Mal by si byť zhovorčivejší, Ameni!
- To nespadá do funkcie osobného sekretára.
- Vrátim sa zajtra.
- Ako si želáte.
- Čo keby si bol ústretovejší? Ak ma k nemu pustíš, odmením sa ti.
- Môj plat mi stačí.

Mladá žena mykla plecami a odišla.

Ameni bol bezradný. Hneď po návrate z Deltý sa Ramzes zatvoril vo svojej izbe a neprehovoril ani slovo. S nechutou zjedol jedlo, čo mu priateľ nosil, a znovu sa zahĺbil do čítania Ptahhotepových múdrych rád, alebo sa zdržiaval na terase, zahľadený na mesto a v diaľke sa črtajúce pyramídy v Gíze a Sakkáre.

Aj keď sa Amenimu nepodarilo vzbudiť jeho záujem, informoval ho, ako pokročil v pátraní. Koncepty dokladov neomylné naznačovali, že podozrivá dielňa patrila nejakému významnému majiteľovi, pretože zamestnával viacerých robotníkov. Ameni však všade narážal na múr mlčania, ktorý nedokázal preboriť.

Strážca privítal svojho pána úplne šialený od radosti a viac sa od neho nepohol, aby oňho náhodou znovu neprišiel. Ustavične si od princa vymáhal pohladkanie, alebo ležal schúlený pri jeho nohách a

vytrvalo plnil úlohu strážcu. Len jemu sa Ramzes zdôveroval so svojimi myšlienkami.

V predvečer Nového roka a sviatku záplavy krásna Iset stratila trpezlivosť a napriek milencovmu zákazu za ním prišla na terasu, kde rozjímal v spoločnosti svojho psa. Strážca vyceril zuby, zavrčal a nastražil uši.

- Upokoj to zviera!

Ľadový Ramzesov pohľad zabránil mladej žene podísť bližšie.

- Čo sa stalo? Povedz mi to, prosím ťa!

Ramzes sa ľahostajne odvrátil.

- Nemáš právo takto sa ku mne správať... Strachovala som sa o teba, ľúbim ťa, a ty mi nevenuješ ani jediný pohľad!

- Nechaj ma samého.

Prosebné si kľakla.

- Konečne aspoň slovo!

Strážca vyzeral menej nepriateľsky.

- Čo odo mňa chceš?

- Pozri sa na Níl, Iset.

- Môžem ísť k tebe?

Neodpovedal, no odhodlala sa to urobiť. Pes nezasiahol.

- Hviezda Sopdet¹⁰ sa vynorí z temnoty, - povedal Ramzes, - zajtra vyjde spolu so slnkom a ohlásí zrod záplavy.

- Nie je to tak každý rok?

- Nechápeš, že tento rok sa nebude ponášať na nijaký iný?

Jeho vážny tón na Iset hlboko zapôsobil, nemala odvahu klamať.

- Nie, nechápem.

- Pozri sa na Níl.

Nežne sa doňho zavesila.

- Nebuď taký tajnostkársky, nie som tvoja nepriateľka. Čo sa prihodilo v Delte?

¹⁰ Sírius. (Pozn. prekl.)

- Otec ma postavil zoči-voči sebe samému.
- Čo tým chceš povedať?
- Nemám právo ujst'. Zbytočne by som sa chcel pred sebou ukryť.
- Verím v teba, Ramzes, nech bude tvoj osud akýkoľvek.

Nežne ju pohladil po vlasoch. Hľadela naňho celá zmätená.

To, čo prežil tam, na pôde Severu, ho zmenilo.

Z dospievajúceho mladíka sa stal muž.

Muž fascinujúcej krásy, muž, do ktorého bola zúfalo zaľúbená.

Odborníci na nílometre sa nepomýlili pri stanovení dňa, keď záplava prudko zaútočí na brehy Mennoferu.

Okamžite sa začali oslavy. Všade zavládla hlasná radosť, že bohyňa Eset po dlhom hľadaní našla a oživila Usira¹¹. Krátko po úsvite otvorili hrádzu uzatvárajúcu hlavný kanál, ktorý zásoboval mesto vodou. Divo sa doňho vovalili vody záplavy a ľudia hádzali do prúdu tisícky sošiek, aby záplava ešte zosilnela, ale len tak, aby nenarobila škody. Znázorňovali Hopeja, oplodňujúcu silu Nílu, symbolizovanú mužom s ovisnutými prsami, s papyrusovou húštinou na hlave a podnosom plným plodín v rukách. Každá rodina si starostlivo uchová keramikovú nádobu naplnenú vodou zo záplavy, ktorá im zabezpečí prosperitu.

V paláci vládol živý ruch. O necelú hodinu sa vydá na cestu k Nílu procesia na čele s faraónom, ktorý tam odslúži obetný rituál.

Šenar bol ako na trňoch. Už aspoň desiaty raz sa obracal na komorníka.

- Potvrdil už konečne otec moju rolu?
- Ešte nie.
- To je neuveriteľné! Informujte sa u obradníka.
- Poradie na čele sprievodu určí kráľ.
- Každý ho predsa pozná!

¹¹ Eset, Usire - grécka podoba je Isis, Osiris. (Pozn. prekl.)

- Prepáčte mi, naozaj viac neviem.

Nervózne Šenar si skontroloval záhyby na dlhých ľanových šatách a upravil si nádherný trojradový náhrdelník z karneolových koráľkov. Rád by sa bol obliekol prepychovejšie, no nesmel zatieniť otca. Takže to neboli len klebety. Setchi má s kráľovným súhlasom naozaj v úmysle urobiť zmeny v protokole. Ale prečo mu o tom nepovedali? Kráľovský pár ho drží bokom, to znamená, že upadá do nemilosti. Kto iný to mohol zaviniť, ak nie ctibažný Ramzes?

Zrejme sa dopustil chyby, keď podceňoval mladšieho brata. Ten had proti nemu potajomky ďalej intrigoval a myslel si, že ohováraním mu zasadí rozhodujúci úder. Tuja uverila jeho klamstvám a ovplyvnila manžela.

Áno, Ramzesov úmysel bol jasný: na veľkej verejnej ceremónii zaujať miesto hneď za kráľovským párom a všetkým ukázať, že vytlačil staršieho brata.

Šenar požiadal o prijatie u matky.

Dve kňažky práve doobliekali veľkú kráľovskú manželku. Na hlave sa jej vynímala koruna s dvoma dlhými perami, pripomínajúca, že je stelesnením dychu života, oplodňujúceho celú krajinu. Vďaka jej prítomnosti bude sucho porazené a vráti sa obdobie plodnosti.

Šenar sa poklonil pred matkou.

- Prečo panuje okolo mojej osoby taká nerozhodnosť?
- Na čo sa sťažuješ?
- Nemal by som otcovi asistovať pri obetnom rituáli Nílu?
- O tom rozhoduje on.
- Nie ste informovaná, ako sa rozhodol?
- Vari si stratil dôveru k otcovi? Zvyčajne ako prvý vychvaľuješ múdrosť jeho rozhodnutí.

Šenar sa zarazil. Už ľutoval, že prišiel za matkou. Odrazu sa pred ňou cítil nesvoj. Pokojne, ale s bezchybnou presnosťou, ktorá

naháňala strach, prerazila jeho pancier a zasiahla ho na správnom mieste.

- Ubezpečujem vás, že ich aj naďalej schvaľujem.

- Prečo sa teda znepokojuješ? Setchi urobí to, čo najväčšmi prospeje Egyptu. A to je hlavné, nie?

Aby si zamestnal ruky i myseľ, Ramzes odpisoval na papyrus poučenie mudrca Ptahhotepa: „Ak si vo vedúcom postavení a máš dávať príkazy veľkému počtu ľudí,“ odporúčal, „usiluj sa dosiahnuť všetky znamenité vlastnosti, aby nebolo chýb v tvojej povahe.“ Na princa tá myšlienka tak hlboko zapôsobila, akoby sa starý autor ponad celé stáročia obracal priamo naňho.

Ani nie o hodinu poňho príde obradník a oznámi mu, aké miesto zaujme v procesii. Ak ho inštinkt neklame, bude to miesto, ktoré je zvyčajne rezervované pre Šenara. Podľa správnosti by Setchi nemal porušiť zabehaný poriadok, ale prečo potom robí protokol také tajnosti okolo hierarchie, v akej predstúpia pred obrovský dav ľudí, zhromaždený na brehoch Nílu? Faraón pripravuje ohurujúce prekvapenie: výmenu Šenara za Ramzesa.

Nijaký zákon nezaväzuje kráľa určiť za svojho následníka najstaršieho syna. Nebol dokonca povinný vybrať ho ani spomedzi hodnostárov. Mnohí faraóni a kráľovné pochádzali zo skromného prostredia alebo z rodín, čo vôbec nemali spojenie s dvorom. Sama Tuja bola iba nemajetná vidiečanka.

Ramzes si premietol chvíle prežité s otcom. Ani jedna z nich nebola vecou náhody. Drsnými zaťažkávajúcimi skúškami ho Setchi prinútil, aby si uvedomil, čo je v ňom, zbavil ho ilúzií a osvetlil mu jeho skutočnú podstatu. Rovnako ako sa lev rodí, aby bol levom, Ramzes sa cítil zrodený na to, aby vládol.

Donedávna si myslel, že je slobodný, no nebolo to tak. Životnú dráhu mu vytyčoval osud a Setchi bdel, aby sa od nej neodchýlil.

Popri ceste vedúcej od kráľovského paláca k Nílu sa tiesnilo množstvo ľudí. V tento sviatočný deň, ohlasujúci začiatok nového roka a návrat záplavy, sa im naskytla zriedkavá príležitosť zazrieť faraóna s manželkou a ich deťmi, ako aj hlavných hodnostárov.

Šenar sa z obloka pozeral na zvedavcov, ktorí budú o niekoľko minút svedkami jeho zosadenia. Setchi mu dokonca nedal ani možnosť brániť sa a dokázať mu, že Ramzes nemá schopnosti stať sa kráľom. Neprezieravý panovník sa uspokojil so svojvoľným a nespravodlivým rozhodnutím.

Mnohí dvorania to nebudú schvaľovať. Šenar ich musí dať dokopy a vyburcovať ich, aby dali svoj nesúhlas najavo, čo faraón nebude môcť prejsť bez povšimnutia. Veľa hodnostárov verí v Šenara. Ak Ramzes urobí zopár chybných krokov, rýchlo sa dostane opäť hore. A keby ich neurobil sám od seba, Šenar mu nastaví také pasce, ktorým neunikne.

Hlavný obradník poprosil staršieho kráľovho syna, aby ho nasledoval, lebo procesia sa už každú chvíľu dá do pohybu.

Ramzes vykročil za obradníkom.

Procesia sa tiahla od brány paláca až k východu z chrámovej štvrte. Obradník ho viedol na jej čelo, kde stál kráľovský pár a pred ním otvárač cesty. Kňazi s vyholenými hlavami, oblečení v bielom, sprevádzali prekvapenými pohľadmi mužnú a dôstojnú postavu mladšieho Setchiho syna. Niektorí ho až doteraz považovali za dospievajúceho chlapca, milujúceho hry a nekonečné zábavy, ktorý je predurčený k ľahkému a bezvýznamnému životu.

Ramzes bol čoraz bližšie k čelu procesie.

Už predišiel niekoľkých vplyvných dvoranov a honosne oblečených urodzených dám. Po prvý raz sa mladší Setchiho syn objavil na verejnosti. Nie, nesnívalo sa mu to, otec ho práve na Nový rok spojí s trónom.

Odrazu však zastali.

Obradník ho poprosil, aby sa postavil za Ptahovho veľkňaza, ďaleko za kráľovským párom, ďaleko za Šenarom, ktorý sa po otcovej pravici stále vystatoval svojím postavením Setchiho následníka.

18. kapitola

Dva dni Ramzes odmietal jest' a s kýmkoľvek sa zhovárať.

Ameni si uvedomoval, aké sklamanie prežíva jeho priateľ. Stiahol sa do úzadia a nedobiedzal doňho otázkami. Bdel nad princom ako tieň a nerušil ho. Hoci Ramzes vyšiel z anonymity a odteraz figuroval medzi dvoranmi, oprávnenými zúčastňovať sa na rituáloch štátu, miesto, čo mu bolo pridelené, z neho robilo obyčajného figuranta. V očiach všetkých ostal korunným princom Šenar.

Zlatožltý pes s ovisnutými ušami vycítil pánov smútok a nedožadoval sa prechádzok ani hier. Vďaka nemu princ napokon vyšiel z väzenia, do ktorého sa sám uvrhol. Ako ho krmil, nakoniec sa aj on pustil do jedla, čo mu doniesol jeho osobný sekretár.

- Som samotársky hlupák, Ameni. Otec mi dal dobrú príučku.
- Načo sa tak týraš?
- Nemyslel som si, že som až taký hlúpy.
- Je moc až natoľko dôležitá?
- Moc nie, ale dostať svojej skutočnej podstate áno! A ja som bol presvedčený, že moja skutočná podstata si vyžaduje, aby som vládol. Otec ma odsúval od trónu, a ja som to nevidel.
- Zmieriš sa so svojím osudom?
- Mám vôbec ešte nejaký?

Ameni sa obával najhoršieho. Ramzesova beznádej bola taká hlboká, že ho mohla strhnúť do sebazničujúcej priepasti. Len čas mohol zmierniť jeho sklamanie, no trpezlivosť nepatrila medzi princove cnosti.

- Sary nás pozval na rybačku, - nadhodil nesmelo Ameni. - Nešiel by si sa trochu rozptýliť?
- Ako chceš.

Mladý pisár len horko-ťažko ovládol nával radosti. Keď Ramzes znovu ochutná každodenné radosti, rýchlo sa pozbiera.

Bývalý Ramzesov vychovávateľ s manželkou zhromaždili u seba výkvet vzdelanej mládeže, aby ich zasvätili do dôvtipnej zábavy - rybačky s udicou v bazéne, kde chovali ryby. Každý účastník dostal trojnožku a udicu z akáciového dreva. Najšikovnejší z nich bude vyhlásený za víťaza a za odmenu dostane nádherný papyrus so Sinuhetovými dobrodružstvami, klasický román, ktorý si cenili celé generácie vzdelancov.

Ramzes prepustil svoje miesto Amenimu, ktorého táto neznáma hra vyslovene nadchla. Ako by mohol pochopiť, že ani jeho priateľstvo, ani láska k Iset neuhasia oheň, čo mu spaľuje dušu? Čas iba väčšími rozneti ten nenásytý plameň a on mu musí dať, čo si žiada. Nech si o tom hovorí osud čo chce, nezmieri sa s obyčajným životom. Fascinovali ho iba dve bytosti: jeho otec, kráľ, a jeho matka, kráľovná. Ich vízie chcel zdieľať, a nijaké iné.

Sary láskavo položil ruku na plece svojho bývalého žiaka.

- Teba nebaví tá hra?
- Je to veľmi vydarená recepcia.
- Ako ináč, keď si tu ty?
- Stávaš sa ironický?
- Vonkoncom nie. Od procesie tvoja prestíž veľmi stúpila. Mnohým dvoranom si sa na procesii ohromne páčil.

Žoviálny Sary vyzeral úprimne. Odviedol Ramzesa pod prístrešok, kde sa podávalo čerstvé pivo.

- Funkcia kráľovského pisára je najzávideniahodnejšia funkcia, aká môže byť, - vyhlásil oduševnene. - Získaš si dôveru kráľa, máš prístup k pokladniciam a sýpkam, dostávaš peknú časť z obetných darov, po tom ako boli obetované v chrámoch, pekne sa obliekaš, vlastníš kone a bárku, bývaš v krásnej vile, dostávaš výnosy zo svojich polí a horliví sluhovia sa starajú o tvoje pohodlie.

Neunavuješ si ruky, máš ich stále jemné a biele, nekrivíš si chrbát, nenosíš ťažké náklady, nenarábaš s motykou ani špičiakom, netýkajú sa ťa povinné práce a všetci horlivo plnia tvoje príkazy. Paleta, trstiny a papyrusový zvitok ti zabezpečujú blahobyť a robia z teba váženého muža. A čo sláva? - povieš mi. - Ale tá ti predsa patrí! Súčasníci múdrych pisárov upadli do zabudnutia, kým spisovateľov ospevujú celé generácie.

- Buď pisárom, - odrecitoval Ramzes jednotvárnym hlasom, - lebo kniha je trvácnejšia ako stéla alebo pyramída. Zachová tvoje meno lepšie než akákoľvek stavba. Dedičstvom pisárov sú ich knihy múdrosti. Kňazi slúžiaci pohrebné rituály, to je ich dielo. Synom pisára je tabuľka, na ktorú píše, manželkou kameň pokrytý hieroglyfmi. Najmohutnejšie stavby sa rozpadnú, dielo pisárov pretrvá veky.

- Skvelé! - zvolal Sary. - Nezabudol si ani na odrobinku z môjho učenia.

- Je to učenie našich otcov.

- Iste, iste... Ale ja som ti ho odovzdal.

- Vzdávam ti za to úctu.

- Som na teba čoraz pyšnejší! Buď dobrým kráľovským pisárom a nepomýšľaj na nič iné.

Domáci pán sa presunul k ďalším hostom. Rozprávalo sa, popíjalo, rybárčilo s udicou, vyslovovali sa falošné dôvernosti, a Ramzes sa nudil. Cítil sa cudzo v tejto spoločnosti, spokojnej so svojou priemernosťou a postavením.

- Staršia sestra ho nežne vzala za ruku.

- Si šťastný? - spýtala sa ho.

- Nie je to na mne vidieť?

- Som pekná?

Odstúpil a sklúzol po nej pohľadom. Šaty mala skôr exotické, s množstvom živých farieb, a parochňu priveľmi zložitú, no vyzerala menej otrávene ako inokedy.

- Si dokonalá domáca pani.
- Poklona z tvojich úst... To je ozaj zriedkavosť!
- O to je vzácnejšia.
- Tvoje vystupovanie pri obetnom rituáli Nílu bolo vysoko hodnotené.
- Ani som sa nepohol a nevyriekol jediné slovo.
- Ved' práve... Vzbudilo to úžasné prekvapenie! Dvor predpokladal inú reakciu.
- Akú?

V pichľavom Dolentinom pohľade sa zablyslo zlé svetielko.

- Protest... Dokonca vzburu. Keď nedostaneš, čo si praješ, zvyčajne to dáš najavo oveľa ostrejšim spôsobom. Že by sa z leva stal baránok?

Ramzes zat' al päste, aby jej jednu nevlepil.

- Ty vieš, čo si prajem, Dolente?
- To, čo má tvoj brat a čo ty nikdy mať nebudeš.
- Mýliš sa, nie som závistlivý. Hľadám iba svoju pravdu, nič iné.
- Je čas dovoleníek, v Mennoferi sa už nedá dýchať. Odchádzame na naše sídlo v Delte. Pod' s nami, tak zriedkavo sme spolu ako rodina. Naučíš nás viesť loď, zaplávame si a ulovíme obrovské ryby.

- Moja funkcia...

- Pod', Ramzes. Ved' všetko je už jasné. Venuj sa teda svojim blízkym a teš sa z ich lásky.

Vít' az v rybačke radostne vykrikoval. Domáca pani mu bežala zablahoželať. Jej manžel mu už odovzdával papyrus, rozprávajúci o Sinuhetových dobrodružstvách.

Ramzes zakýval na Ameniho.

- Zlomila sa mi udica, - priznal sa mladý pisár.
- Pod'me preč.
- Už?
- Hra sa skončila, Ameni.

Tu k Ramzesovi podišiel nádherne vyobliekaný Šenar.

- Mrzí ma, že prichádzam tak neskoro a nemohol som obdivovať tvoju zručnosť.

- Súťážil za mňa Ameni.

- Prechodná únava?

- Vysvetli si to, ako chceš.

- Som rád, Ramzes, že si každým dňom lepšie uvedomuješ, kde sú tvoje hranice. Dúfal som však, že sa mi poďakuješ.

- Za čo?

- Len na môj príhovor si sa smel zúčastniť na tej skvelej procesii. Setchi ťa z nej chcel vylúčiť. Obával sa, a nie neprávom, že sa nebudeš vedieť dôstojne správať. Našťastie si sa držal celkom slušne. Pokračuj tak aj naďalej a budeme spolu dobre vychádzať.

Šenar, okamžite nasledovaný zástupom pätolízačov, sa vzdialil. Sary s manželkou sa pred ním uklonili, celí nadšení, že ich poctil nečakanou návštevou.

Ramzes hladkal psa po hlave. Uveličený Strážca zatvoril oči. Princ pozoroval cirkumpolárne hviezdy, označované za nehynúce. Podľa mudrcov tvorili na onom svete srdce vzkrieseného faraóna, keď ho božský tribunál uznal za „spravodlivého“.

Nahá Iset ho objala okolo krku.

- Zabudni na chvíľu na toho psa... Napokon naňho začnem žiarliť. Pomiluješ ma, a odídeš si!

- Zaspala si, a mne sa nechcelo spať.

- Ak mi dáš pusku, prezradím ti malé tajomstvo.

- Neznášam vydieranie.

- Podarilo sa mi uhovoriť tvoju staršiu sestru, aby pozvala aj mňa. Budeš sa aspoň so svojou drahou rodinkou cítiť menej sám. Už vidím, ako si na nás zgustnú všetci tí klebetníci, čo nás už vidia zosobášených.

Bola taká nežná a láskyplná, že princ neodolal jej zvädzaniu. Vzal ju do náručia, odniesol z terasy do izby, položil na posteľ a ľahol si na ňu.

Ameni bol šťastný. Ramzesovi sa vrátila jeho dravá chuť do jedla.

- Všetko je pripravené na odchod, - oznámil hrdo. - Sám som prekontroloval batožinu. Tá dovolenka nám ozaj prospeje.

- Zaslúžil si si ju. Mieniš sa na nej aj trochu vyspať?

- Keď sa pustím do nejakej práce, neviem sa od nej odtrhnúť.

- U sestry budeš môcť zaháľať.

- Obávam sa, že nie. Tvoje postavenie si vyžaduje poznať mnohé spisy a...

- Ameni! Vieš ty vôbec oddychovať?

- Aký pán, taký sluha.

Ramzes ho objal okolo pliec.

- Ty nie si môj sluha, ale priateľ. Daj na moju radu. Pust' všetko z hlavy a zopár dní oddychuj.

- Pokúsím sa, lenže...

- Nejaký problém?

- Ten nekvalitný atrament, tá podozrivá dielňa... Chcem sa dopátrať pravdy.

- Je to v našich silách?

- Ani Egypt, ani my nemôžeme tolerovať podobné podvody.

- Hovoríš ako nejaký štátnik.

- Som si istý, že ty zmýšľaš rovnako.

- Požiadal som matku, aby nám pomohla.

- To je... to je ohromné!

- Zatiaľ žiadne výsledky.

- Podarí sa nám to.

- Na ten atrament a dielňu kašlem, ale chcem mať pred sebou chlapa, čo sa ťa pokúsil zabiť, aj toho, čo mu to prikázal.

Ramzes to vyslovil takým pevným hlasom, že jeho osobný sekretár sa až zachvel.

- Mám dobrú pamäť, Amení.

Sary najal elegantnú loď, na ktorej mohlo pohodlne cestovať zo tridsať ľudí. Už sa tešil na plavbu po tom mori, čo vytvorila povodeň, aj na pobyt v pohodlnom sídle, ukrytom v palmovom háji na vrcholku kopca. Horúčava tam bude znesiteľnejšia a dni poplynú v príjemnej záhaľčivosti.

Kapitán bol netrpezlivý. Riečna polícia mu práve povolila vyplávať z prístavu. Ak premešká poradie, budú musieť dve alebo tri hodiny čakať.

- Ramzes sa oneskoril, - lamentovala Dolente.

- Ved' krásna Iset je už na palube, - prehodil Sary.

- Čo jeho batožina?

- Naložená na úsvite, ešte než začalo byť horúco.

Dolente zlostne dupla nohou.

- Aha, tam je jeho sekretár!

Pohl'ady sa upreli na Ameniho. Bežal malými krôčikmi a nevel'mi stavaný na také výkony, musel sa najprv vydýchať, než prehovoril.

- Ramzes zmizol, - oznámil.

19. kapitola

Pútnik, sprevádzaný zlatožltým psom s ovisnutými ušami, niesol na chrbte zrolovanú rohož, previazanú remeňom. V ľavej ruke držal kožené vrečko so sukniceou a sandálmi, v pravej palicu. Keď si chcel oddýchnuť, rozložil rohož v tieni stromu a pod ochranou verného spoločníka si pospal.

Prvú časť cesty zdolal princ Ramzes na lodi, druhú absolvoval pešo. Kráčal po úzkych cestách, vedúcich po vrškoch, kam voda záplavy nedoťahla. Zastavoval sa v mnohých dedinách, jedával s roľníkmi. Unavený mestom, objavoval pokojný, večne rovnaký svet vidieka, žijúci pravidelným rytmom ročných období a sviatkov.

Ramzes o svojom odchode nepovedal ani Amenimu, ani krásnej Iset. Želal si cestovať sám ako ktorýkoľvek iný Egyptan, idúci navštíviť rodinu alebo putujúci na niektorú z početných stavieb, kde sa v čase záplav intenzívne pracovalo.

Občas si privolať prievozníka, prevážajúceho chudobných alebo tých, čo nevlastnili ani najjednoduchšiu bárku. Širokánsku hladinu križovali desiatky plavidiel najrôznejších veľkostí. Niektoré boli plné detí, ktoré na nich tak šantili, že napokon skončili vo vode a potom za nimi ozlomkrky plávali.

Bol čas oddychu, hier a cestovania... Ramzes vnímal dych egyptského ľudu, jeho mocnú a pokojnú radosť, zakotvenú v hlbokéj dôvere vo faraóna. Zopárkrát si vypočul, s akou úctou a obdivom o Setchim rozprávali. Bol na otca hrdý a zaprisahal sa, že ho bude hoden, aj keby mal ostať len kráľovským pisárom, povereným dozerať na zväžanie obilia alebo zapisovaním kráľovských nariadení.

Na začiatku sýtozelenej provincie Fajjúm, kde vládol Sobek, boh krokodíl, sa na viacerých hektároch, obhospodarovaných vybranými záhradníkmi, rozkladal kráľovský hárem Merver,

„Veľká láska“. Obrovské panstvo zásobovala vodou sieť dômyselne poprepávaných kanálov a mnohí toto miesto považovali za najkrajšie v Egypte. Urodzené dámy tu trávievali pokojné roky staroby a obdivovali nadané mladé ženy, ktorým sa dostalo pocty pracovať v jeho tkáčskych dielňach a učiť sa v školách poézie, hudby a tanca. Špecialisti na glazúry si tu po boku skúsených návrhárov šperkov cibrili zručnosť a zdokonaľovali techniku. V celom hárme sa usilovne pracovalo ako v úli.

Než Ramzes podišiel k vstupnej bráne, prezliekol si suknicu, obul si sandále a oprášil psa. Keď usúdil, že už vyzerá k svetlu, oslovil vrátnika s nevrlým výrazom v tvári.

- Prišiel som navštíviť priateľa.
- Máš odporúčací list, mladý muž?
- Ja ho nepotrebujem.

Strážnik sa vypol.

- Nie si trochu namyslený?
- Som princ Ramzes, syn Setchiho.
- Robíš si zo mňa blázna. Kráľovský syn chodí s eskortou.
- Stačí mi môj pes.
- Chod' svojou cestou, chlapče, nemám chuť na žartíky.
- Prikazujem vám, aby ste sa mi vystúpili.

Rozhodný tón a ostrý pohľad strážnika zaskočil. Má odohnať toho dotieravca, alebo byť radšej opatrný?

- Ako sa volá tvoj priateľ?
- Mojžiš.
- Počkaj tu.

Strážca si sadol do tieňa persey. Vzduch opojne voňal, v korunách háremových stromov hniezdili stovky vtákov. Mohol byť život ešte sladší?

- Ramzes!

Mojžiš odsotil strážnika a rozbehol sa k Ramzesovi. Priatelia sa vrelo objali a prešli háremovou bránou. Strážca nevedel, kam strčiť

ňufák, tak mu vône, šíriace sa z kuchyne strážneho stanoviska, dráždili čuch.

Vykročili po vydláždenej aleji, hadiacej sa medzi sykomorami, ktorá ich doviedla k jazeru posiatemu nádhernými bielymi lotosmi so široko rozvinutými listami.

Usadili sa na lavičke z troch kusov vápenca.

- Vieš, ako si ma príjemne prekvapil, Ramzes? Menovali ťa sem?

- Nie, chcel som ťa vidieť.

- Prišiel si sám, bez eskorty?

- Šokuje ťa to?

- To si celý ty! Čo si porábal, odkedy sa naša skupinka rozišla rôznymi smermi?

- Stal som sa kráľovským pisárom a žil vo viere, že ma otec vybral za svojho následníka.

- So Šenarovým súhlasom?

- Bol to, samozrejme, iba sen, ale zaťato som sa ho držal. Keď ma otec verejne zavrhol, prestal som si robiť ilúzie, lenže...

- Lenže?

- Lenže akási sila, tá istá sila, čo mi klamala, že som predurčený vládnuť, mi stále nedá pokoj. Uspokojiť sa s údelom obyčajného boháča sa mi hnuší. Čo urobíme so svojimi životmi, Mojžiš?

- Máš pravdu, to je jediná dôležitá otázka.

- Ako si na ňu odpovedáš?

- Rovnako zle ako ty. Som jedným z pomocníkov šéfa tohto háremu, pracujem v tkáčskej dielni, kontrolujem prácu hrnčiarov, mám k dispozícii päťizbový dom so záhradou a dostávam vyberanú stravu. Vďaka háremovej knižnici som teraz ja, Hebrej, podkutý vo všetkej múdrosti Egypťanov. Čo viac si priať?

- Peknú ženu.

Mojžiš sa usmial.

- O tie tu nie je núdza. A ty si sa už zaľúbil?

- Možno.

- Do koho?
- Do krásnej Iset.
- To je vraj kráľovský kus, takmer ti závidím... Ale prečo hovoríš „možno“?
- Je nádherná, výborne si rozumieme, no neviem s istotou povedať, či ju ľúbim. Predstavoval som si lásku ináč, oveľa intenzívnejšiu, oveľa bláznivejšiu, oveľa...
- Netráp sa tým a teš sa z prítomnej chvíle. Neradia nám to harfistky, ktoré na banketoch očarujú naše uši?
- A čo ty? Našiel si lásku?
- Nejednu, bezpochyby... Ibaže nijaká ma neuspokojuje. Aj mňa spaľuje oheň, ktorý neviem pomenovať. Mám naň radšej zabudnúť, alebo ho naopak živiť?
- Nemáme na výber, Mojžiš, ak sa dáme uspať, rozplynieme sa ako nešťastné tiene.
- Myslíš, že tento svet je svetlo?
- Svetlo je v tomto svete.
Mojžiš zdvihol oči k oblohe.
- Neskrýva sa v srdci slnka?
Ramzes prinútil priateľa sklopiť oči.
- Nedívaj sa priamo doňho, oslepí ťa.
- To, čo je skryté, ja odhalím.
Z rozhovoru ich vyrušil vydesený krik. Paralelnou alejou ozlomkrky trielili dve tkáčky.
- Teraz ťa zas ja prekvapím, - povedal Mojžiš. - Podme potrestať démona, čo straší tie nešťastnice.
Vinník, ktorý mal na svedomí všetok ten rozruch, sa nepokúsil ujst'. Zohol sa, vzal do ruky hada nádhernej tmavozelenej farby a strčil ho do vreca.
- Setau!
Špecialista na hady vôbec nedal najavo prekvapenie. Zato Ramzes sa nevedel vynačudovať, že ho tu stretol. Setau mu vysvetlil, že

predáva jed háremovému laboratóriu, čo mu zabezpečuje nezávislosť. Navyše ho nesmierne teší, že môže občas stráviť pár dní s Mojžišom. Ani jeden, ani druhý sa príliš nezaťažovali dusivými morálnymi zásadami a vyhadzovali si spolu z kopýtka, kým sa ich cesty znovu nerozdelili.

- Naučil som Mojžiša zopár vecičiek z môjho umenia. Zatvor oči, Ramzes.

Keď princovi prikázal, aby ich otvoril, Mojžiš, pevne zapretý nohami o zem, držal v ruke tmavomodrú tenkú palicu.

- To nie je ktovieaký výkon.

- Pozri sa lepšie, - vyzval ho Setau.

Palica ožila a rozvlnila sa. Mojžiš hodil na zem hada slušnej veľkosti. Setau ho okamžite zdvihol.

- Nie je to pekný kúsok prírodnej mágie? Stačí trochu chladnokrvnosti a hockto sa naň chytí, dokonca aj kráľovský syn!

- Čo keby si aj mňa naučilarábať s takou palicou?

- Prečo nie?

Traja priatelia sa utiahli do sadu a Setau začal s vyučovaním. Manipulácia so živým plazom si vyžadovala veľkú zručnosť a presnosť.

Štíhlučké dievčatá si nacvičovali viac-menej akrobatický tanec. Oblečené boli v úzkych polodlhých zásterkách s ramienkami prekríženými cez prsia a chrbát, vlasy mali vyčesané do konských chvostov s malou drevenou guľôčkou na konci a v pôsobivom súlade robili zložité figúry.

Ramzes sa mohol zúčastniť na nácviku dievčat vďaka Mojžišovi, ktorého mali tanečnice viditeľne v láske. Napriek tomu bol jeho priateľ čoraz otrávenejší. Setau, ten sa netrápil ako oni dvaja. Ustavičný styk s hadmi, nositeľmi náhlej a neodvolateľnej smrti, dával jeho životu dostatočný zmysel. Aj Mojžiš by rád niečo tak intenzívne prežíval, no namiesto toho ostával väzňom spleti úrad-

nických prác, ktoré si napriek všetkému plnil tak svedomite, že čoskoro sa mal stať riaditeľom niektorého veľkého háremu.

- Jedného dňa všetko opustím, - sľúbil Ramzesovi.
- Čo tým chceš povedať?
- Ešte sám neviem, no tento život je pre mňa čoraz neznesiteľnejší.
- Odídeme spolu.

Tanečnica s navoňaným telom sa zľahka obtrela o oboch priateľov, ale nepodarilo sa jej ich rozveseliť. Keď sa predstavenie skončilo, dali sa predsa len prehovoriť, aby prišli na olovrant pri bazéne s modrastou vodou. Mladé ženy začali princovi Ramzesovi hneď klásť zvedavé otázky o dvore, o jeho funkcii kráľovského pisára a plánoch do budúcnosti. Ramzes odpovedal vyhýbavo a úsečne, takmer až príkro. Sklamané dievčatá začali súťažiť v poetických citáciách, aby predviedli šírku svojho vzdelania.

Ramzes si všimol, že jedna z nich stále mlčí. Bola mladšia ako jej družky a so svojimi tuhočiernymi lesklými vlasmi a zelenomodrými očami pôsobila úchvatným dojmom.

- Ako sa volá? - spýtal sa Mojžiša.
- Nefertari.
- Prečo je taká utiahnutá?
- Pochádza zo skromnej rodiny a do háremu vstúpila len nedávno. Upútala na seba pozornosť zručnosťou v tkaní. V svojej skupine sa však rýchlo dostala na čelo vo všetkých oblastiach. Dievčatá z bohatých rodín jej to nevedia odpustiť.

Niektoré tanečnice znovu prešli do útoku a pokúšali sa získať si priazeň princa Ramzesa. Doniesli sa im síce chýry o jeho budúcom manželstve s krásnou Iset, lenže nie je srdce kráľovho syna širšie ako srdce iných mužov? Princ sa odpútal od zvodkýň a prisadol si k Nefertari.

- Prekáža vám moja prítomnosť?

Útočnosť otázky ju odzbrojila. Zdvihla k Ramzesovi znepokojené oči.

- Prepáčte mi tú hrubosť, ale ste tu tak sama...
 - To... to preto, že som premýšľala.
 - Aké trápenie vám leží na srdci?
 - Máme si vybrať jedno z ponaučení mudrca Ptahhotepa a rozobrať ho.
 - Ten text si veľmi vážim. Ktoré ponaučenie si vyberiete?
 - Ešte váham.
 - Pre aké povolanie ste sa rozhodli, Nefertari?
 - Kvetinové umenie. Rada by som viazala kytice pre bohov a trávila čo najdlhšiu časť roka v chráme.
 - Nie je to trochu prísny život?
 - Mám rada meditáciu, z nej čerpám silu. Nie je napísané, že ticho rozvíja dušu ako rozkvitnutý strom?
- Dozorkyňa vyzvala dievčatá, aby sa zhromaždili a išli sa pred hodinou gramatiky prezliecť. Nefertari vstala.
- Ešte chvíľočku... Preukážete mi tú láskavosť?
 - Dozorkyňa je prísna, neznáša, keď sa niekto oneskorí.
 - Aké ponaučenie si vyberiete?
- Jej úsmev by upokojil aj tú najhorúcejšiu hlavu.
- Dokonalý výrok je skrytejší než zelený drahokam, a predsa ho nájdeš aj u slúžok drviacich obilie.
- Vzdušná a žiarivá, zmizla mu z očí.

20. kapitola

Ramzes sa zdržal v háreme Merver celý týždeň, no už sa mu nenaskytla príležitosť znovu sa stretnúť s Nefertari. Mojžiš, ktorého nadriadený pre jeho výkonnosť preťažoval prácou, mal na priateľa len málo času. Napriek tomu načerpali zo svojich rozhovorov novú silu a sľúbili si, že neupadnú na duchu a nenechajú sa uspať.

Pobyt mladšieho Setchiho syna v háreme sa rýchlo stal veľkou udalosťou. Vznešené staré dámy sa s ním chceli za každú cenu porozprávať a niektoré ho priam zavalili svojimi spomienkami a radami. Kopa remeselníkov a úradníkov sa uchádzala o jeho priazeň a riaditeľ panstva ho donekonečna zaplavoval prejavmi pozornosti, len aby otcovi tlmočil, ako dokonale hárem spravuje. Ramzes považoval za veľké víťazstvo, keď sa mu občas podarilo uniknúť do záhrady a môcť si v pokoji čítať texty starých autorov. Cítil sa v tomto raji ako väzeň, a tak jedného dňa vzal svoj cestovný vak, rohož a palicu a potajomky hárem opustil. Mojžiš ho istotne pochopí.

Strážca stučnel, niekoľko dní chôdze mu len prospeje.

Veliteľ palácovej bezpečnosti padal od únavy. Za celú svoju kariéru sa toľko nenapracoval. Ustavične musel niekam behať, predvolávať si desiatky vedúcich pracovníkov, overovať každý detail, viesť vypočúvanie a hroziť prísnyimi sankciami.

Blokoval niekto vyšetrovanie, alebo sa administratívna mašinéria zadrhla sama od seba? Ťažko posúdiť. Párkrát sa naňho pokúsili vyvinúť istý nátlak, no nevedel určiť, odkiaľ prichádza. Navyše, kráľovná ho desila viac ako ktorýkoľvek dvoran, hoci aj ten najkrutejší.

Keď nadobudol presvedčenie, že vyčerpал všetky svoje možnosti a ďalej sa nedostane, predstúpil pred Tuju.

- Môžem ubezpečiť Vaše Veličenstvo o mojej bezvýhradnej oddanosti.
 - Zaujímajú ma predovšetkým vaše výsledky.
 - Požiadali ste ma, aby som zistil pravdu, nech je akákoľvek.
 - Správne.
 - Nemali by ste byť sklamaná, lebo...
 - To posúdim ja, vráťme sa k podstate veci.
- Šéf bezpečnosti zaváhal.
- Dovoľujem si zdôrazniť, že som zodpovedne...
- Pohľad kráľovnej zabránil vysokému úradníkovi rozvinúť chválospev na seba samého.
- Niekedy je ťažké počuť pravdu, Veličenstvo.
 - Počúvam vás.
- Muž sťažka prehltol.
- Nuž teda, musím vám oznámiť dve katastrofy.

Ameni starostlivo prepisoval dekréty, s ktorými sa musel zoznámiť každý kráľovský pisár. Aj keď sa ho dotkla Ramzesova nedôvera, vedel, že princ sa vráti. Pokračoval teda v práci jeho osobného sekretára, akoby sa nič nebolo stalo.

Keď mu Strážca vyskočil na kolená a oblízal mu jemným a vlhkým jazykom líca, Ameni zabudol na výčitky a nadšene sa vrhol Ramzesovi v ústrety.

- Myslel som, že nájdem tvoju pracovňu prázdnu, - priznal sa princ.
- A kto by bol načas vybavoval spisy?
- Keby som bol na tvojom mieste, nezmieril by som sa s takým podrazom.
- Ty si ty a ja som ja. Bohovia to tak chceli a ja som s tým spokojný.
- Prepáč mi, Ameni.
- Prisahal som, že ti budem verný a dodržím slovo, ináč by mi pekelní démoni podrezali hrdlo! Ako vidíš, správam sa vyložene egoisticky. Strávil si príjemné chvíle?

Ramzes mu porozprával o háreme, o Mojžišovi aj Setauovi, no o kratučkom stretnutí s Nefertari pomlčal. Tento okamih plný pôvabu a vznešenosti si uchová v pamäti sám pre seba ako klenot.

- Prišiel si ako na zavolanie, - povedal mu Ameni. - Čo najskôr sa máš dostaviť ku kráľovnej a na večer sme pozvaní k Ašovi.

Aša prijal Ramzesa a Ameniho vo svojom služobnom sídle, ktoré mu práve pridelené ministerstvo zahraničných vecí v centre mesta, neďaleko od budovy úradu, kde pracoval. Napriek svojej mladosti sa už uhladenými spôsobmi a zmierlivým tónom ponášal na skúseného diplomata. Oblečený bol podľa poslednej menoferskej módy, strihom síce tradičnej, no výstredne farebnej. K jeho vrodenej elegancii teraz pribudla sebaistota, akú uňho predtým Ramzes nepoznal. Aša viditeľne našiel svoju cestu.

- Zdá sa, že si spokojný so svojím životom, - poznamenal Ramzes.

- Bol som dobre zorientovaný a prišlo mi šťastie. Moju správu o trójskej vojne uznali za najpresnejšiu.

- Čo sa tam presne deje?

- Porážka Trójčanov je neodvratná. Na rozdiel od tých, čo veria v Agamemnonovu zhovievavosť, ja predpovedám masaker a zničenie mesta. My ale nezasiahneme, tá vojna sa Egypta nijako nedotýka.

- Uchovať mier je najväčším Setchiho želaním.

- Práve preto je taký znepokojený.

Ramzes aj Ameni jedným dychom položili tú istú otázku:

- Obávaš sa azda nejakého konfliktu?

- Chetiti sa začínajú hýbať.

Už v prvom roku vlády musel Setchi čeliť beduínom. Tlačení Chetitmi, obsadili Palestínu a vyhlásili nezávislé kráľovstvo. No vzápätí sa tam začali medzi sebou vyvražďovať jednotlivé odbojné skupiny. Po upokojení situácie podnikol faraón bojovú výpravu a spacifikoval Kanaan, zabral južnú Sýriu a dostal pod kontrolu fenické prístavy. V treťom roku jeho vlády si všetci mysleli, že

dôjde k pohraničným bojom s Chetitmi, ale ich armáda zotrvala na svojich pozíciách a potom znovu odtiahla.

- Čo o tom presne vieš? - spýtal sa Ramzes.

- Sú to dôverné informácie. Aj keď si kráľovský pisár, nepatríš k diplomatickým službám.

Aša si pravým ukazováčikom prihladil bezchybne pristrihnuté fúzičky. Ramzes nevedel, či to myslí vážne, no šibalský záblesk v iskrivých priateľových očiach ho upokojil.

- Chetiti podnecujú nepokoje v Sýrii a niektorí fenickí princovia sú im za masťné odmeny pripravení pomáhať. Kráľovi vojenský poradcovia odporúčajú rýchly zásah a podľa posledných správ ho Setchi považuje za nevyhnutný.

- Zúčastníš sa na výprave?

- Nie.

- Nebodaj si sa niekomu znepáčil?

- Ani nie.

Úzka Ašova tvár sa trochu zvrátila, akoby sa mu Ramzesove otázky videli nevhodné.

- Poverili ma inou misiou.

- Akou?

- Tentoraz už ozaj musím držať jazyk za zubami.

- Tajná misia! - zvolal Amení nadšene. - Fascinujúce... ale nebezpečné.

- Som v službách štátu.

- Naozaj nám nemôžeš nič prezradiť?

- Odchádzam na juh. Viac sa ma nepýtajte.

Strážca dal výrečným spôsobom najavo poďakovanie za udelené privilégium - bohaté žrádlo naservírované v kráľovnej záhrade. Tuja so smiechom prijímala prejavy nežnosti vyjadrené láskavým jazykom. Ramzes nervózne hryzkal steblo trávy.

- Máš dobrého psa, syn môj, to je veľké šťastie. Váž si ho.

- Želala si si, aby som prišiel, nuž som tu.
 - Ako si sa mal v merverskom háreme?
 - Ty vždy všetko vieš!
 - Nie je mojou úlohou pomáhať faraónovi vládnuť?
 - Čo vyšetovanie?
 - Šéf bezpečnosti sa ukázal schopnejší, ako som si myslela. Pokročili sme, avšak správy nie sú najlepšie. Vozataja, čo ťa zaviedol do pasce, síce našli, ale mŕtveho. Jeho telo ležalo v akejsi opustenej stodole v južnom Mennoferi.
 - Ako sa tam ocitol?
 - Nijaké spoľahlivé svedectvo. Čo sa týka dielne vyrábajúcej atrament, jej majiteľa nie je možné zistiť. Papyrus, na ktorom bolo zaznačené jeho meno, niekto v archíve zničil.
 - To mohol urobiť len nejaký hodnostár!
 - Máš pravdu. Dostatočne bohatý a mocný hodnostár, ktorý si môže platiť komplicov.
 - Ako sa mi hnuší toto korupčníctvo... Nesmieme to nechať tak!
 - Hádam ma neupodozrievaš zo zbabelosti?
 - Ty a zbabelá?
 - Páči sa mi tvoje pobúrenie. Nikdy sa nezmier s nespravodlivosťou.
 - Čo teraz?
 - Šéf bezpečnosti v tom už nemôže urobiť viac. Vezmem to do rúk ja.
 - Som ti k dispozícii. Prikazuj a ja budem poslúchať.
 - Až takú obeť by si priniesol, aby si zistil pravdu?
- V kráľovninom úsmeve sa zračila uštipačnosť a neha súčasne.
- Sám neviem zistiť ani len tú, čo sa skrýva vo mne.
- Ramzes nemal odvahu zdôveriť sa jej hlbšie, aby sa pred ňou nezosmiešnil.
- Pravý muž nežije iba nádejou, ale koná.
 - Aj keď mu je osud nepriaznivý?

- Je iba na ňom, aby ho pozmenil. A ak to nedokáže, nech uzná, že na to nemá a neviní za svoje nešťastie iného.

- Predstav si, že by tým manipulátorom, čo sa ma pokúsil zabiť, bol Šenar.

Tvár kráľovnej posmutnela.

- To je príšerné obvinenie.

- Aj teba trýznilo rovnaké podozrenie?

- Obaja ste moji synovia a oboch vás mám rada. Aj keď máte odlišné povahy a ste rovnako ambiciózni, ako mám pripustiť, že by bol tvoj brat taký podlý?

Ramzesa to úplne vzalo. Túžba vládnuť ho natoľko zaslepila, že si vybájlil to najstrašnejšie sprisahanie, aké môže byť!

- Môj priateľ Aša sa obáva, že je ohrozený mier.

- Je dobre informovaný.

- Je otec rozhodnutý udrieť na Chetitov?

- Situácia ho k tomu núti.

- Chcem odísť s ním a bojovať za vlasť.

21. kapitola

V palácovom krídle vyhradenom Šenarovi vládla pochmúrna nálada. Jeho služobníctvo a úradnícky zbor vykonávali svoje povinnosti so zamračenými tvármi. Všetci sa usilovali byť čo najnenápadnejší a prísne sa držali vydaných príkazov. Nijaký smiech či vrava nenarušovali ťaživú atmosféru.

Správa sa rozšírila koncom predpoludnia: okamžitá mobilizácia dvoch elitných plukov na súrny zásah. Inými slovami vojna proti Chetitom! Šenar bol zdrvený. Táto násilná reakcia ohrozí obchodnú politiku, ktorú začal rozvíjať a čoskoro mala priniesť prvé ovocie.

Hlúpa vojenská potýčka vyvolá pocit neistoty, ktorý neprospieva obchodu. Tak ako veľa jeho predchodcov, aj Setchi sa prepadal do rovnakého trasoviska. Stále tá istá prekonaná morálka, tá istá neoblomná snaha uchrániť egyptské územie, potvrdiť veľkosť jeho civilizácie a zbytočné mrhanie energiou, ktorá by bola užitočnejšia inde! Šenar nemal dosť času naštrbiť povest' kráľových vojenských poradcov a dokázať ich naivitu. Títo vojnoví štváči snívali len o bitkách a už sa videli víťazmi, pred ktorými sa musia skloniť všetky národy. Ak sa výprava skončí fiaskom, Šenar vyženie tých zadubencov z paláca.

Kto bude riadiť krajinu počas neprítomnosti faraóna, jeho prvého ministra a hlavného generála? Prirodzene Tuja. Hoci sa so Šenarom stretala čoraz zriedkavejšie a ich rozhovory občas prechádzali do ostrého tónu, mali sa úprimne radi. Nastal čas, aby sa s ňou otvorene porozprával. Tuja ho nielen pochopí, ale ovplyvní aj Setchiho, aby zachoval mier. Musí sa s ňou čo najskôr stretnúť, aj keď má preplnený časový rozvrh.

Tuja ho privítala uprostred popoludnia v audienčnej sále.

- Aké okázalé prijatie, drahá matka!

- Stavím sa, že neprichádzaš v súkromnej záležitosti.

- Uhádli ste ako zvyčajne. Odkiaľ máte ten šiesty zmysel?
- Syn nemá lichotiť matke.
- Vy nemáte rada vojnu, však?
- Kto ju má rád?
- Neunáhlil sa otec s tým rozhodnutím?
- Myslíš, že by bol schopný konať bezhlavo?
- Samozrejme že nie, no okolnosti... Chetiti...
- Máš rád krásne odevy?

Šenar sa zarazil.

- Iste, ale...

Tuja zaviedla staršieho syna do susednej miestnosti. Na nízkom stolíku ležala parochňa s dlhými nakučeravenými vlasmi rozdelenými do troch pruhov, košeľa so širokými rukávami, dlhá plisovaná sukňa olemovaná strapcami a prekrížená šatka, čo sa uviaže cez boky a bude držať odev pevne v páse.

- Nádherné, však?
- Obdivuhodná práca.
- Ten výstroj je určený pre teba. Otec ťa vybral za nosiča štandardy, ktorý pôjde na výprave do Sýrie po jeho pravici.

Šenar zbledol.

Nosič štandardy po kráľovej pravici ponesie žrd' s baraňou hlavou, jedným zo symbolov boha víťazstiev, Amona. Starší faraónov syn teda musí ísť na vojenskú výpravu s otcom a počas boja bude v prvom šíku.

Ramzes netrpezlivo podupkával.

Kde toľko trčí ten Ameni? Už sa nevedel dočkať, kedy prinesie dekrét s menami najvýznamnejších osobností z paláca, ktoré vezme Setchi so sebou. Princ bol zvedavý, akú hodnosť mu udelili, hoci mu pramálo záležalo na nejakom honosnom titule. Hlavné bolo zapojiť sa do boja.

- No konečne, že si tu! Tak ako vyzerá ten zoznam?

Ameni sklonil hlavu.

- Čo si taký skleslý?

- Prečítaj si to sám.

Šenar bol vymenovaný za nosiča štandardy po kráľovej pravici a Ramzesovo meno nebolo v zozname ani len spomenuté.

Všetky mennoferské kasárne boli vo vojnovej pohotovosti. Už zajtra sa pechota a vozba vydá pod kráľovým velením na cestu do Sýrie.

Ramzes strávil deň na dvore hlavnej kasárne, a keď otec podvečer odchádzal z vojnovej rady, odvážil sa ho osloviť.

- Môžem sa na vás obrátiť s veľkou prosbou?

- Počúvam ťa.

- Želám si odísť s vami.

- Môj rozkaz je konečný.

- Nezáleží mi na tom, aby som bol dôstojníkom, prajem si len rozdrviť nepriateľa.

- Takže moje rozhodnutie bolo správne.

- Ne... nechápem!

- Želanie bez nádeje na úspech je bezcenné. Keď chce niekto rozdrviť nepriateľa, musí to najprv vedieť. A to nie je tvoj prípad, Ramzes.

Keď Šenara prešla zlosť a sklamanie, napokon bol celkom spokojný so svojou novou funkciou, čo mu pribudla k tým doterajším. Ťažko by sa stal spoluvládcom, keby sa nemohol pochváliť vojenskými zásluhami. Od čias prvých vesetských kráľov musel panovník preukázať schopnosť chrániť celistvosť územia a odraziť nepriateľa. Šenar sa teda podriadil tejto poľutovaniahodnej, no v očiach národa prenesmierne dôležitej tradícii. A keď Ramzes prechádzal okolo predného voja, kam patrila nosič štandardy, a Šenar

zachytil jeho roztrpčený pohľad, pripadala mu tá tradícia celkom zábavná.

Tak ako každú výnimočnú udalosť, odchod armády na vojnovú výpravu sprevádzala veľká oslava. Obyvateľstvo malo voľný deň a svedomite utápalo svoje obavy v pive. Kto by však pochyboval o Setchiho víťazstve?

Napriek pocitu osobného víťazstva sa Šenar nevedel celkom zbaviť úzkosti. Ani ten najlepší vojak nemusel vyjsť z boja celý. Pri predstave, že by ho mohli zraniť alebo zmrzačiť, sa mu dvíhal žalúdok. Keď pôjde do tuhého, bude myslieť predovšetkým na seba, nebezpečné úlohy prenechá odborníkom.

Šťastena ho opäť raz zvýhodnila. Počas výpravy bude mať príležitosť porozprávať sa s otcom a povedať mu o svojich plánoch do budúcnosti. Opustiť pohodlie paláca bude tvrdá skúška, ale vyplatí sa mu.

Ramzesovo sklamanie bolo vynikajúcim povzbudením.

Kontingent vidiečanov sa Bachenovi nepozdával. Keď hrozila vojna, cvičili za budúcich vojakov dobrovoľníkov, ktorí snívali o hrdinských činoch v ďalekých krajochoch. No toto stádo neotesaných roľníkov neprekročí hranice Mennoferu a rýchlo sa vráti znova na polia! Bachen, výnimočne silný muž s hranatou tvárou ozdobenou malou briadkou, pracoval ako kontrolór kráľovských stajní, no mal na starosti aj výcvik regrútov.

Hlbokým chrapľavým hlasom im prikázal, aby zdvihli vrece naplnené kameňmi, prehodili si ho cez pravé plece a obiehali okolo kasárenského múru, až kým nedostanú príkaz zastat'.

Vyrad'ovanie bolo kruté a rýchle. Väčšina mladých mužov si zle rozdelila sily. Jeden po druhom zadychčane skladali bremeno na zem. Bachen trpezlivo čakal, a keď ostalo bežať už len zo päťdesiat kandidátov, ukončil skúšku.

Zazdalo sa mu, že jedného z vojenských nováčikov pozná. O dobrú hlavu vyčnieval nad ostatnými a pôsobil prekvapujúco čerstvo.

- Princ Ramzes! Vy sem nepatríte!

- Prajem si podstúpiť výcvik a dostať osvedčenie o spôsobilosti.

- Ale... vy ho nepotrebuje! Stačí vám...

- Ja si to nemyslím, a vy tiež nie. Papyrus z nikoho neurobí vojaka! Zaskočený Bachen si začal krútiť kožené náramky na ruke. ktoré ešte väčšmi zvýrazňovali mohutnosť jeho bicepsov.

- Je to dosť chúlостivé...

- Azda sa bojíš, Bachen?

- Ja, a báť sa? Zaradíte sa medzi ostatných!

Tri nekonečné dni Bachen preháňal mužov až po krajnú hranicu ich síl. Vybral dvadsať najzdatnejších. Ramzes bol medzi nimi.

Na štvrtý deň začal výcvik so zbraňami: palicou, krátkymi mečmi a štítmi. Bachen im dal iba zopár rád a potom ich pustil proti sebe.

Keď jeden z nich utrpel zranenie na ruke, Ramzes položil meč na zem. Jeho kamaráti ho nasledovali.

- Čo to má znamenať? - zahrmel Bachen. - Pokračujte v nácviku, alebo zmiznite!

Regrúti sa podrobili inštruktorovým príkazom. Mäkkí a nešikovní boli vylúčení. Z počiatočného kontingentu ostalo dvanásť dobrovoľníkov, ktorých považoval za schopných stať sa vojakmi z povolania.

Ramzes vytrval. Aj po desiatich dňoch tvrdého výcviku bol rovnako zapálený ako na začiatku.

- Potrebujem dôstojníka, - vyhlásil na jedenásty deň ráno Bachen.

Až na jedného z nich sa všetci ukázali rovnako šikovní v streľbe lukom z akáciového dreva, čo vymršťoval šípy až do päťdesiatmetrovej vzdialenosti.

Príjemne prekvapený Bachen im ukázal obrovský luk, ktorého predná strana bola pokrytá rohovou, potom umiestnil v stopäťdesiatmetrovej vzdialenosti od lukostrelcov medený terč.

- Zoberte túto zbraň a prevíťajte terč.

Väčšine sa nepodarilo luk napnúť. Dvaja síce vystrelili, no šípy nedopadli ďalej ako sto metrov.

Ramzes išiel posledný. Takisto ako jeho kamaráti, mal právo na tri výstrely.

Bachen sa naňho posmešne pozrel.

- Princ by sa nemal zosmiešňovať. Ani silnejším sa to nepodarilo.

Ramzes neodvetil. Zaujímal ho iba terč, nič iné neexistovalo.

Napnúť luk si vyžadovalo nesmiernu silu. S bolesťou v svaloch premohol tetivu, vyrobenú z hovädzej šľachy.

Prvý šíp preletel naľavo od terča. Bachen sa uštipačne zasmial.

Ramzes vydýchol, zatajil dych a takmer okamžite vystrelil druhý šíp, ktorý preletel ponad terč.

- Posledný pokus, - oznámil Bachen.

Princ na viac ako minútu zatvoril oči a v duchu si predstavil terč.

Vsugeroval si, že je blízko neho, že sa mení na šíp a ten sa mocne túži spojiť s terčom.

Tretí výstrel bol vyslobodením. Šíp preťal vzduch ako agresívny sršeň a prevíťal medený lingot.

Regrúti zablahoželali víťazovi hlasným pokrikom. Ramzes vrátil luk Bachenovi.

- Pridávam ešte jednu skúšku, - oznámil inštruktor. - Zápas s holými rukami proti mne.

- Je to v predpisoch?

- To je môj predpis. Bojíte sa postaviť proti mne?

- Daj mi dôstojnícke osvedčenie.

- Bite sa, dokážte, že sa viete postaviť proti ozajstnému vojakovi!

Ramzes bol vyšší ako Bachen, no menej svalnatý a oveľa menej vytrénovaný, a tak vsadil na rýchlosť svojich reflexov. Inštruktor bez upozornenia zaútočil. Princ sa uhol a Bachenova päť mu iba zavadila o ľavé plece. Päťkrát sa inštruktorove výpady skončili v prázdne. Bolo vidieť, že už ho to začína zloštiť. Napokon sa mu

podarilo chytiť Ramzesa za ľavú nohu a narušiť mu rovnováhu. Princ ho kopol do tváre, uvoľnil sa a sekol mu hranou ruky po šiji. Ramzes myslel, že zápas vyhral, no Bachen sa v návale pýchy rýchlo zdvihol a s hlavou vystrčenou dopredu vrazil princovi do hrude.

Krásna Iset ponatierala milencovu hrud' takým účinným balzomom, že bolesť pomaličky ustupovala.

- Všet' mám hojivú ruku?
- Zachoval som sa hlúpo, - zašepkal Ramzes.
- Ten surovec ťa mohol zabiť.
- Robil si len svoju robotu. Bol som presvedčený, že som ho porazil. Na vojne by som bol už mŕtvy.
- Ruka krásnej Iset bola čoraz hebkejšia a odvážnejšia.
- Som taká šťastná, že si ostal tu! Vojna je príšerná.
- Niekedy je potrebná.
- Ani si nevieš predstaviť, ako ťa ľúbim.

Mladá žena si s vláčnosťou lotosovej stonky ľahla na svojho milenca.

- Zabudni na boje a násilie. Nie je ti príjemnejšie so mnou?

Ramzes ju neodtisol a nechal sa unášať slasťou, ktorú mu ponúkala. Pociťoval však aj šťastie iného druhu, oveľa intenzívnejšie, o ktorom jej nepovedal: šťastie z toho, že dosiahol osvedčenie dôstojníka.

22. kapitola

Návrat egyptskej armády sa oslavoval s veľkou pompou. V kráľovskom paláci s úzkosťou sledovali jej ťaženie. Vzbúrení Libanončania odporovali iba pár dní a vzápätí začali faraóna ubezpečovať o svojej večnej lojalnosti a nehynúcej vôli byť jeho vernými poddanými. Setchi žiadal ako odškodné veľké množstvo cédrového dreva prvej akosti, aby mohol pred priečeliami chrámov vztýčiť nové stĺpy na zástavy a postaviť viaceré božské bárky, ktoré sa budú nosiť na procesiách. Libanonské kniežatá jedným dychom vyhlásili, že faraón je vtelením Rea, božského svetla, a dáva im život.

V Sýrii vďaka rýchlosti svojho zásahu nenarazil Setchi na odpor. Chetitský kráľ Muvatalliš nemal čas zhromaždiť skúsených vojakov a radšej iba zobďaleč sledoval vývoj situácie. Opevnené mesto Kadeš, symbol chetitskej moci, bez boja otvorilo brány, lebo by neodolalo nepriateľským útokom. Na veľké prekvapenie svojich generálov Setchi nezrovnal pevnosť so zemou a uspokojil sa s tým, že v Kadeši vztýčil stélu. Okamžite sa za jeho chrbtom ozvali opatrné kritické hlasy a otázky, čo panovník zamýšľa touto neuveriteľnou stratégiou.

Len čo sa egyptská armáda od Kadeša vzdialila, Muvatalliš s početným vojskom pevnosť obkľúčil a opäť prešla do rúk Chetitov. Potom sa začalo vyjednávanie. Aby sa vyhli krvavej zrážke, obaja panovníci sa prostredníctvom vyslancov dohodli, že Chetiti prestanú podnecovať nepokoje v Libanone a fenických prístavoch a Egyptania už nezaútočia na Kadeš a jeho okolie.

Znamenalo to mier, isteže dočasný, ale mier.

Šenar ako korunný princ a čerstvý vojenský veliteľ predsedal banketu, na ktorý dostalo pozvanie vyše tisíc hostí. Nadšene si pochutnávali na tých najvyberanejších lahôdkach, pili jedinečné

víno z roku dva Setchiho vlády a kochali sa pohľadom na ladné krivky nahých mladých tanečníc, vlniacich sa na melódie flaut a hárff.

Kráľ sa na bankete ukázal iba na chvíľu, a tak slávu za úspešnú výpravu žal jeho starší syn. Medzi pozvanými boli aj bývalí žiaci Kapu, ktorých čakala skvelá kariéra. Nechýbal tam ani Mojžiš a Ameni, ba dokonca ani Setau, ktorému Ramzes na túto príležitosť venoval nádherné oblečenie.

Ameni pracoval aj tu. Horlivo konverzoval s mennoferskými hodnostármi a kládol im naoko nevinné otázky o nedávno zrušených dielňach vyrábajúcich atramenty. Jeho neoblomná vytrvalosť však nebola korunovaná úspechom.

Setaua náhle odvolal Šenarov správca, lebo v sklade s nádobami mlieka sa objavil had. Mladík našiel podozrivú dieru, strčil do nej cesnak a zapchal rybou. Nešťastný plaz mu už neunikne. Spokojnosť správcu, ktorý sa videl Setauovi priveľmi zahľadený do seba, netrvala dlho. Keď mu odborník na hady ukázal ružovo-bieleho hada so zubami zasadenými v zadnej časti čeluste, samolúby muž vzal nohy na plecia. „Hlupák“, pomyslel si Setau, „je predsa jasné, že je to úplne neškodný druh.“

Mojžiš bol obklopený peknými ženami, ktoré priťahovala jeho dôstojnosť a mužná postava. Väčšina z nich by sa bola rada priblížila k Ramzesovi, no krásna Iset si ho dobre strážila. Obaja mladíci sa tešili čoraz lepšej povesti. Mojžišovi sľubovali vysoké úradnícke funkcie a pozornosť začala vzbudzovať aj Ramzesova odvážnosť. Bezpochyby sa uplatní v armáde a získa v nej významné postavenie, ktoré mu na dvore odopierali.

Priateľom sa podarilo medzi dvoma tancami vyklíznuť do záhrady.

- Počul si Šenarov prejav?

- Nie, moja nežná snúbenica má iné záujmy.

- Tvoj brat tvrdí tým, čo majú chuť ho počúvať, že je veľkým hrdinom výpravy. Len jeho zásluhou sa vraj egyptské straty ob-

medzili na minimum a diplomacia zvíťazila nad silou. Navyše potichu šíri, že Setchi vyzeral veľmi unavene. Vládnutie ho vyčerpáva a je len otázkou krátkeho času, kedy ho faraón vymenuje za spoluvládcu. Už rozvíja plány, čo chce uskutočniť: prioritu bude mať medzinárodný obchod, žiadne vojnové konflikty, ale hospodárske spojenectvo s našimi najväčšími nepriateľmi.

- Dvíha sa mi z neho žalúdok.

- Ako človek nie je veľmi príťažlivý, to súhlasím, ale tie jeho plány stoja za povšimnutie.

- Podaj Chetitom prst, a odfaklia ti ruku.

- Vojna nič nevyrieši.

- Šenar urobí z Egypta podrobenú krajinu a úplne ju zničí. Krajina faraónov je osobitý svet. Keď bola slabá či naivná, dobyli ju Aziati a bolo treba veľa hrdinstva, aby sa zbavila okupanta a zahнала ho ďaleko za svoje hranice. Ak zložíme zbrane, bude to náš koniec.

Ramzesova prudká reakcia Mojžiša prekvapila.

- Pripúšťam, že sú to slová pravého vodcu, ale je to správne smerovanie?

- Neexistuje iné riešenie, ak chceme uchrániť naše územie a umožniť bohom, aby pobývali v tejto krajine.

- Bohovia... Jestvujú vôbec?

- Čo tým chceš povedať?

Mojžiš nemal čas odpovedať. Obkolesila ich skupinka dievčat a vychrlila na nich tisíc zvedavých otázok. Krásna Iset nezaháľala a pribehla milenca vyslobodiť.

- Zdržal ma tvoj brat.

- Čo chcel?

- Ešte stále sa nevzdal myšlienky oženiť sa so mnou. Celý dvor si už vraj šepká, že Setchi ho čoskoro vymenuje za spolukráľa. Navrhuje mi, aby som sa stala veľkou kráľovskou manželkou.

V tej chvíli sa stalo čosi zvláštne: Ramzesov duch zrazu opustil Mennofer a odletel do háremu Merver a zahľadel sa na usilovnú

dievčinu, odpisujúcu v svetle olejových lúčov Ptahhotepove ponaučenia.

Krásna Iset si všimla milencov zastretý pohľad.

- Nie si chorý?
- Zapamätaj si, že neviem, čo je to choroba, - odvetil sucho.
- Vyzeráš taký vzdialený...
- Rozmýšľal som. Prijmeš Šenarovu ponuku?
- Už som mu odpovedala.
- Gratulujem, Iset. Ty budeš moja kráľovná a ja tvoj služobník.

Začala mu päťami búšiť do prs. Chytil jej ruky.

- Lúbim ťa, Ramzes, a chcem žiť s tebou. Ako ti to mám ešte vysvetliť?

- Kým sa stanem manželom a otcom, musím si ujasniť, akým smerom sa bude uberať môj život. Daj mi čas.

Voňavá noc pomaly stíchla. Hudobníčky a tanečnice sa vzdialili, rovnako ako dvorania v pokročilejšom veku. Hostia roztrúsení po veľkej záhrade svorne klebetili a kuli úbohé intrigy proti svojim rivalom, len aby sa mohli v spoločenskej hierarchii vyšplhať o stupienok vyššie.

Pokojnú atmosféru večera narušil srdcervúci výkrik prichádzajúci od kuchýň. Ramzes bol na mieste prvý. Správca bil ohreblom starca, ktorý si rukami chránil tvár. Princ zovrel útočníkov krk s takou silou, až sa začal dusiť. Zbraň mu vypadla z rúk a jeho obeť sa ušla ukryť medzi umývačov riadu.

Mojžiš ho napomenul.

- Veď ho zaškrtníš!

Ramzes povolil zovretie a správca so sčervenenou tvárou sa s námahou nadýchol.

- Ten starec je iba chetitský zajatec, - vysvetľoval, - musím ho predsa prevychovať.

- Takto sa správaš k svojim zamestnancom?

- Len k Chetitom!

Prepychovo oblečený Šenar, zatieňujúci svojím odevom a šperkami aj tie najelegantnejšie toalety, rozháňal zvedavcov.

- Rozíďte sa, vyriešim to sám.

Ramzes zdrapil správcu za vlasy a šmaril ho o zem.

- Obviňujem tohto zbabelca z týrania.

- Len pokojne, milý brat! Nedaj sa strhnúť... Môj správca je občas trochu prísny, ale...

- Podávam žalobu a dosvedčím ju aj pred súdom.

- Ty, čo nenávidíš Chetitov?

- Tvoj zamestnanec už nie je nepriateľ. Pracuje u nás a musí sa s ním slušne zaobchádzať. Tak si to vyžaduje zákon Maat.

- Nechaj veľké slová! Zabudni na ten incident a ja ti budem za to vďačný.

- Aj ja to dosvedčím, - ozval sa Mojžiš. - Také správanie nemožno ničím ospravedlniť.

- Je nevyhnutné hnať to až tak ďaleko?

- Odved' správcu a zver ho Setauovi, - požiadal Ramzes Mojžiša. - Hneď zajtra požiadam o urýchlený proces.

- To je neoprávnené zbavenie slobody!

- Zaväzuješ sa sám zaviesť svojho správcu pred súd?

Šenar sa vzdal. Bolo tam priveľa významných svedkov. Radšej sa nebude púšťať do vopred prehraného boja. Vinníka odsúdia na vyhnanstvo do oázy.

- Spravodlivosť je krásna vec, - uzavrel zmierlivo Šenar.

- Na jej dodržiavanie stojí celá naša spoločnosť.

- Kto tvrdí opak?

- Ak budeš aj krajine vládnuť rovnakým spôsobom, nájdeš vo mne rozhodného odporcu.

- Čo si to vymýšľaš?

- Nič si nevymýšľam, pozorujem. Pohrdanie inými zapadá do tvojich veľkých plánov?

- Zabúdaš sa, Ramzes. Si mi povinný úctou.

- Ak sa nepletiem, našim panovníkom, vládcom Horného a Dolného Egypta, je ešte Setchi.
 - Zosmiešňovanie má svoje hranice. Zajtra ma budeš musieť poslúchať.
 - Ten zajtrajšok je ešte ďaleko.
 - Ak sa mýliš, skončíš zle.
 - Máš v úmysle správať sa ku mne ako k chetitskému zajatcovi?
- Uštvaný Šenar sa zvrtol a odišiel.
- Tvoj brat je mocný a nebezpečný človek, - poznamenal Mojžiš. - Myslíš, že je nevyhnutné až takto ho dráždiť?
 - Nebojím sa ho. Čo si to chcel vtedy povedať o bohoch?
 - Ani sám neviem. Prenasledujú a trýznia ma čudné myšlienky. Kým nepreniknem do ich tajomstva, nebudem mať pokoj.

23. kapitola

Ameni sa nevzdával. Ako osobný sekretár kráľovského pisára Ramzesa mal prístup do mnohých úradov a vedel si nakloniť ľudí, čo mu mohli pomôcť v pátraní. Podarilo sa mu overiť si zoznam dielní vyrábajúcich atramenty a dopátral sa aj k menám ich majiteľov. No ako už Ramzesa informovala Tuja, záznamy týkajúce sa podozrivej dielne z archívu skutočne zmizli.

Pretože táto cesta bola odrezaná, Ameni sa pustil do mravčej práce. Pozisťoval mená hodnostárov, ktorí boli v priamom vzťahu s činnosťou pisárov a prezrel súpis ich majetku v nádeji, že v niektorom bude figurovať dielňa. Dlhé dni hľadania sa skončili neúspechom.

Ostávala už iba jediná možnosť: dôkladne prehľadať skládky odpadu, počínajúc tou, kde takmer zomrel. Každý svedomitý pisár si predsa akýkoľvek text najprv napísal nanečisto na vápencový úlomok a až potom ho preniesol na papyrus. A tieto koncepty sa potom s tisíckami iných úlomkov vyhadzovali do veľkej jamy, ktorá sa s pribúdajúcimi prácami postupne zaplňala.

Aj keď si Ameni vôbec nebol istý, či takáto kópia dokladu o vlastníctve existuje, pustil sa do hľadania. Každý deň mu venoval dve hodiny a radšej sa ani nezamýšľal nad tým, akú šancu má uspieť.

Krásnej Iset sa nepáčilo priateľstvo medzi Mojžišom a Ramzesom. Ten rozorvaný a nestály Hebrej mal na Egyptana zlý vplyv! Mladá žena sa preto usilovala vtahnúť milenca do víru radovánok, pričom si dávala dobrý pozor, aby už nespomenula manželstvo. Ramzes sa chytil do pasce. Chodil z vily do vily, zo záhrady do záhrady, z jednej recepcie na druhú a viedol záhaľčivý život šľachtica, ponechávajúceho vybavovanie všetkých bežných záležitostí na svojho osobného sekretára.

Egypt bol uskutočnený sen, raj, čo s nevyčerpatel'nou štedrosťou matky každý deň ponúkal svoje skvosty. Pre toho, kto vedel oceniť tieň palmového hája, datľový med, šum vetra, krásu lotosu alebo vôňu ľalie tam šťastie tieklo prúdom. A keď sa s tým všetkým snúbila ešte vášeň zaľúbenej ženy, nebola to azda dokonalosť sama?

Krásna Iset uverila, že jej Ramzes už celkom patrí. Bol veselý a plný nevyčerpatel'ného elánu. Ich milenecké hry, živé obojstrannou rozkošou, nemali konca.

Osud zjavne určil s konečnou platnosťou smerovanie Setchiho synov. Šenarovi prisúdil štátne záležitosti a Ramzesovi síce obyčajný, ale nádherný život. Krásna Iset sa výborne prispôsobila tomuto rozdeleniu úloh.

Jedného rána našla izbu prázdnu. Ramzes vstal skôr ako ona. Znepokojene vybehla ešte nenalíčená do záhrady a zakričala naňho. Keď nedostala odpoveď, preľakla sa, no napokon ho našla zamyslene sedieť pri studni uprostred záhonu irisov.

- Čo ti je? Skoro som umrela od strachu!

Kľakla si vedľa neho.

- Trápi ťa niečo?

- Nie som stvorený pre život, do ktorého si ma vtiahla.

- Mýliš sa. Nie sme vari šťastní?

- Tento druh šťastia mi nestačí.

- Nežiadať od života priveľa. Napokon sa obráti proti tebe.

- Na obzore je teda parádna potýčka.

- Považuješ pýchu za cnosť?

- Ak je ňou náročnosť a prekonanie seba samého, tak áno. Musím sa zhovárať s otcom.

Po nastolení prímeria s Chetitmi kritické hlasy utíchli. Všetci sa prikláňali k názoru, že Setchi konal správne, keď sa nepustil do vojny s neistým koncom, aj keď sa zdalo, že bolo v silách egyptskej armády poraziť chetitské vojsko.

Napriek vytrvalým Šenarovým samochválam nikto neveril, že na výprave zohral rozhodujúcu úlohu. Podľa slov najvyšších dôstojníkov sa starší Setchiho syn nezúčastnil ani v jednom bojovom nasadení a vojenské útoky radšej pozoroval z bezpečnej vzdialenosti.

Faraón počúval a pracoval.

Počúval rady svojich poradcov, medzi ktorými boli aj čestní ľudia, zhromažďoval informácie, oddeľoval zrná od kúkol a neprijímal nijaké unáhlené rozhodnutia.

Pracoval v svojej priestrannej pracovni v hlavnom menoferskom paláci. Osvetľovali ju tri veľké mrežované okná a biele steny nespestrovala nijaká ozdoba. Aj zariadenie bolo jednoduché a prísne. Tvoril ho veľký stôl, kreslo s rovným operadlom pre faraóna, slamou vypletané stoličky pre návštevníkov a skriňa na papyrasy.

Tam, v tichu a samote, vládca Obidvoch krajín usmerňoval budúcnosť najmocnejšieho štátu sveta a usiloval sa ho udržať na ceste Maat, zosobňujúcej Kozmický poriadok.

Do ticha miestnosti odrazu zazneli výkriky z vnútorného nádvorja, kde stáli vozy určené pre panovníka a jeho poradcov.

Setchi prešiel k oknu. Jednému z koní sa podarilo roztrhnúť povraz, ktorým bol priviazaný k stĺpiku. Splašene cválal všetkými smermi a ohrozoval každého, kto sa k nemu pokúsil priblížiť. Jedným výkopnutím zvalil člena bezpečnostnej služby, ďalším starého pisára, ktorý sa nestihol včas ukryť. Vo chvíli, keď zviera naberalo druhý dych, vybehol spoza stĺpu Ramzes, vyskočil mu na chrbát a pritiahol opraty. Šialený kôň sa vzopäl a pokúsil sa jazdca zhodiť, no nepodarilo sa mu to. Premožené zviera zafučalo, zaerdžalo a napokon sa upokojilo.

Keď Ramzes zoskočil na zem, pristúpil k nemu vojak z kráľovskej stráže.

- Chce vás vidieť váš otec.

Ramzesovi sa po prvý raz dostalo cti vstúpiť do faraónovej pracovne. Stročnosť miestnosti ho prekvapila. Čakal najväčší prepych, a ocitol sa v takmer prázdnej, nepríťažlivej sále. Kráľ sedel nad rozvinutým papyrusom.

Ramzes nevedel, ako sa má správať, a tak ostal stáť dva metre od otca, ktorý mu neponúkol stoličku.

- Priveľmi si riskoval.

- Áno aj nie. Toho koňa dobre poznám, nie je zlostný. Určite ho podráždilo slnko.

- Aj tak si priveľmi riskoval. Moja stráž by ho bola skrotila.

- Chcel som urobiť dobre.

- A súčasne na seba upozorniť?

- No...

- Buď úprimný.

- Ovládnuť splašeného koňa nie je maličkosť.

- Mám z toho usúdiť, že si to celé zorganizoval ty sám, aby si z toho vytiahol?

Ramzes až sčervenel od pohoršenia.

- Otče! Ako si môžete...

- Faraón musí byť stratégom.

- Boli by ste ocenili takú stratégiu?

- Vzhľadom na tvoj vek by som to považoval za prejav dvojtvárnosti, ktorá by do budúcnosti neveštila nič dobré. No tvoja reakcia ma utvrdila, že si úprimný.

- Naozaj som však hľadal spôsob, ako sa s vami porozprávať.

- O čom?

- Pred odchodom do Sýrie ste mi vyčítali, že sa neviem biť ako vojak. Kým ste boli preč, vyplnil som si túto medzeru. Teraz som držiteľom dôstojníckeho osvedčenia.

- Získaného s plným nasadením, ako mi povedali.

Ramzes nedokázal skryť prekvapenie.

- Vy... Vy ste to vedeli?

- Takže si dôstojník.
- Viem jazdiť na koni, bojovať s mečom, kopijou i štítom a strieľať z luku.
- Máš rád, vojnu, Ramzes?
- Nie je nevyhnutná?
- Vojna prináša veľa utrpenia. Praješ si ho znásobiť?
- Existuje iný spôsob, ako zabezpečiť slobodu a prosperitu našej krajiny? Na nikoho neútočíme, ale ak nás niekto ohrozuje, rázne odpovedáme. A tak je to dobre.
- Bol by si na mojom mieste zničil pevnosť Kadeš?

Mladík sa zamyslel.

- Na základe čoho by som sa mohol vyjadriť? Neviem nič o vašej výprave, iba to, že sa uchoval mier a národ Egypta voľne dýcha. Vysloviť ničím nepodložený názor by bol prejav obmedzenosti.
- Nepraješ si hovoriť o niečom inom?

Ramzes si celé dni a noci kládol jednu a tú istú otázku a len s veľkou námahou krotil svoju nedočkavosť: má otcovi povedať o svojom konflikte so Šenarom a prezradiť mu, že následník trónu sa vystatuje víťazstvom, ktoré nevydobil? Princ by vedel zvoliť tie správne slová a vložiť do svojho pobúrenia takú silu, že otec by konečne pochopil, akého hada si chová na prsiach.

No teraz, zoči-voči faraónovi, sa mu také konanie videlo úbohé a hanebné. Nezníži sa k úlohe samolúbeho donášača, ktorý má tú drzosť myslieť si, že je jasnozrivejší ako Setchi!

Napriek tomu nebol dosť zbabelý, aby klamal.

- Naozaj som sa vám chcel s niečím zdôveriť...
- Prečo to váhanie?
- To, čo vychádza z našich úst nás môže poškiniť.
- Nedoziem sa viac?
- Všetko, čo by som vám povedal, už viete. A ak nie, potom si moje blúznenie nezaslúži pozornosť.
- Neprechádzaš z jednej krajnosti do druhej?

- Spaľuje ma akýsi oheň, čosi nástojčivé, čo neviem pomenovať. Ani láska, ani priateľstvo proti tomu neúčinkujú.
- Priveľmi definitívne slová v tvojom veku!
- Ťarcha rokov ma upokojí?
- Nespoliehaj sa na nikoho iného iba na seba a život sa časom ukáže veľkodušný.
- Čo je to za oheň, otče?
- Polož otázku lepšie a dozvieš sa odpoveď.

Setchi sa sklonil nad papyrus a zahĺbil sa doňho. Stretnutie sa skončilo.

Ramzes sa poklonil. Keď odchádzal, vážny otcov hlas ho prikoval na mieste.

- Objavil si sa v pravú chvíľu, lebo práve dnes som si ťa chcel dať zavolať. Zajtra po ranných obradoch odchádzame do tyrkysových baní na Sinajskom polostrove.

24. kapitola

V tomto ôsmom roku Setchiho vlády oslávil Ramzes svoje šestnásť narodeniny na ceste Východnou púšťou, vedúcou k vychýreným baniam v Serábit el-Chádim¹². Napriek ostrážitosti polície to bola nebezpečná trasa a nikto sa rád nevydával do tejto pustatiny, obývanej obávanými duchmi a lúpežnými beduínmi. Aj keď ich zatýkali a súdili, neváhali prepadať karavány, nútené prejsť Sinajským polostrovom.

Hoci výprava nemala vojenský ráz, faraóna a baníkov ochraňovalo množstvo vojakov. Prítomnosť kráľa dávala expedícii výnimočný charakter. Dvor o nej informovali až v predvečer odchodu, pred večernými rituálmi. Počas panovníkovej neprítomnosti bude kormidlo lode štátu držať v rukách Tuja.

Ramzes dostal svoje prvé významné oficiálne miesto. Bol vymenovaný za veliteľa pechoty a jeho nadriadeným sa stal vojenský veliteľ výpravy Bachen. Ich stretnutie pred odchodom výpravy bolo mrazivé. Ani jeden, ani druhý si však nedovolil vyvolať pred kráľovými očami nijaký konflikt. Či sa im to páčilo alebo nie, kým sa neskončí ich poslanie, budú sa musieť strpieť. Bachen mu dal okamžite najavo, kto je veliteľom. Odmerane mu prikázal, aby sa zaradil do zadného voja, kde nováčik vystavuje svojich podriadených len minimálnym rizikám, ako sa vyjadril.

Vyše šesťsto mužov malo priniesť tyrkysy, kameň nebeskej Hathor, ktorá si vybrala toto prevtelenie v srdci vyprahnutej a spustošenej zeme.

¹² Uvádžeme moderné názvy Sinaj a Serábit el-Chádim, aby sme uľahčili orientáciu. Serábit el-Chádim sa nachádza na juhu Sinajského polostrova, 160 km od Suezského zálivu. (Pozn. autora.)

Samotná cesta im nespôsobovala problémy. Trasa bola dobre vyznačená, pravidelne udržiavaná, lemovaná pevnôstkami a studňami. Prechádzala nevľúdny krajom s červeno-žltými horskými masívami, ktorých výška nováčikov ohúrila a niektorým nahnala poriadny strach. Báli sa, aby z ich vrcholcov zrazu nevyleteli zlí duchovia a nezmocnili sa ich duší. No prítomnosť Setchiho i Ramzesovo sebavedomie ich napokon upokojili.

Ramzes dúfal, že cesta bude tvrdá skúška, ktorá mu umožní dokázať otcovi svoje skutočné kvality, a tak ľutoval, že jeho úloha je v skutočnosti taká ľahká. Bez problémov si získal aj autoritu tridsiatich pešiakov pod jeho velením. Všetci počuli o princových lukostreleckých schopnostiach, aj o tom, ako skrotil rozbesnenú kobylu, a navyše sa nádejali, že služba pod jeho velením im vynesie povýšenie.

Ameni sa na Ramzesovo naliehanie vzdal tohto dobrodružstva. Uvedomil si, že je na takú cestu fyzicky slabý, a okrem toho práve objavil na jednej skládke severne od podozrivej dielne úlomok vápenca s čudným nápisom. Zatiaľ bolo priskoro, aby mohol tvrdiť, že je na dobrej stope, ale mienil to tam ešte dôkladnejšie prehľadať. Ramzes ho prosil, aby bol opatrný. Nemá sa odlúčiť od Strážcu a v prípade potreby ihneď privolať Setaua, ktorý už začínal bohatnúť z predaja jedu chrámom a dobre si zarobil aj vyhnaním niekoľkých neželaných kobier z luxusných víl.

Princ bol ustavične v strehu. On, čo mal tak rád púšť, hoci v nej takmer prišiel o život, vôbec nevedel prísť na chuť tej Sinajskej. Bolo v nej priveľa nemých skalísk, priveľa znepokojujúcich tieňov, priveľa chaosu. Napriek Bachenovmu ubezpečovaniu sa obával útoku beduínov. Vzhľadom na počet Egypt'anov by sa pravdepodobne vyhli čelnej zrážke, ale nepokúsia sa olúpiť niekoho, kto zaostal, alebo ešte horšie, vkradnúť sa v noci do tábora? Znepokojený princ znásobil bezpečnostné opatrenia, čím prekročil rozkazy veliteľa výpravy. Po krátkom spore s Bachenom bolo

rozhodnuté, že Bachen prehodnotí ochranu expedície s ohľadom na Ramzesove pripomienky.

Raz večer sa kráľovský syn vybral zohnať trochu vína pre svojich vojakov, na ktorých sa akosi zabúdalo. Ubral sa dopredu popri utáborenej kolóne, až kým nenašiel stan hlavného zásobovača. Zdvihol cíp plátňa, sklonil sa a zarazene hľadel na muža, čo v ňom sedel v pisárskej póze a pri svetle lúčov si prezeral mapu.

- Mojžiš! Kde sa tu berieš?

- Faraónov rozkaz. Som poverený riadením intendatúry a mám zhotoviť presnejšiu mapu tohto kraja.

- Ja zas velím zadnému voju.

- Nevedel som, že si tu... Bachen ti zrejme ešte stále nevie prísť na meno.

- Už začíname vychádzať lepšie.

- Podme von, je tu tesno.

Obaja mladíci boli približne rovnako vysokí a ich atletické postavy a prirodzená sila osobností ich robila staršími. Neboli to už dospievajúci mládenci, ale dospelí muži.

- Prišlo mi to úžasne vhod, - priznal sa Mojžiš. - Keď som dostal povolačiaci rozkaz, mal som háremu akurát plné zuby. Nebyť tejto zmeny vzduchu, asi by som bol zdupkal.

- Nie je snád' Merver krásne miesto?

- Pre mňa nie. Slečinky ma dráždia, remeselníci si svoje tajomstvá žiarlivo strážia a post vysokého úradníka mi neseďí.

- Získal si tou výmenou?

- Že sa pýtaš! Páči sa mi toto miesto, tieto neúprosné hory, táto krajina, z ktorej dýcha božia prítomnosť. Tu sa cítim doma.

- Oheň, čo ťa spaľuje, pohasína?

- Je menej prudký. Vyzdravenie sa skrýva v týchto spálených bralách a tajuplných priepastiach.

- Nie som si tým taký istý.

- Nepočuješ volanie, čo stúpa z tejto zabudnutej zeme?

- Mám skôr pocit nebezpečenstva.
Mojžiš vzbĺkol.
- Nebezpečenstvo! Reaguješ ako vojak?
- Ako intendant zanedbávaš zadný voj. Moji muži nedostávajú víno.
Hebrej sa rozosmial.
- Lebo som zodpovedný človek. Nič nesmie oslabiť ich ostražitosť.
- Malé množstvo im zdvihne morálku.
- Naš prvý spor, - skonštatoval Mojžiš. - Kto ho má vyhrať?
- Ani jeden, ani druhý. Dôležité je, aby to bolo na osoh všetkým.
- Nechceš týmto utiekáním sa k povinnostiam, ktoré ti diktujú
zvonku, iba ujsť sám pred sebou?
- Myslíš, že by som bol schopný takej zbabelosti?
- Dostaneš víno v malých množstvách, ale nauč sa milovať sinajské
hory.
- Tu už nie je Egypt.
- Nie som Egyptan.
- Ale si.
- Mýliš sa.
- Narodil si sa v Egypte, bol si tam vychovaný, vybuduješ si tam
svoju budúcnosť.
- To sú slová Egyptana, nie Hebreja. Mám iných predkov ako ty.
Možno žili tu... Cítim stopy po ich krokoch, ich nádeje a ich
neúspechy.
- Sinaj ti poplietol hlavu?
- Ty to nemôžeš pochopiť.
- Stratil som tvoju dôveru?
- Ale choď!
- Milujem Egypt väčšmi ako seba samého, Mojžiš. Nič mi nie je
drahšie ako rodná zem. Ak si myslíš, že si našiel tú svoju, viem
pochopiť, čo cítiš.
Hebrej si sadol na kameň.

- Vlast'... Nie, táto púšť nie je vlast'. Mám Egypt rád rovnako ako ty, vážim si výhody a radosti, ktoré mi ponúka, no cítim, že ma to ťahá inde.
- A prvé inde, ktoré si spoznal, ťa úplne vzalo.
- Nemýliš sa.
- Prejdeme spolu ešte iné púšte. A ty sa vrátiš k Egyptu, pretože v ňom žiari jedinečné svetlo.
- Ako len môžeš byť taký sebaistý?
- Pretože v zadnom voji už nemám čas zapodievať sa budúcnosťou. Do temnej sinajskej noci sa až ku hviezdám vzniesol jasný dvojhlasný smiech.

Muži kráčali tempom, ktoré udávali osly. Každý niesol náklad podľa svojich síl, nikomu nechýbala voda ani jedlo. Kráľ viac ráz prikázal výprave zastat', aby mohol Mojžiš nakresliť presnú mapu oblasti. Hebrej sprevádzaný geometrami stúpал vysušenými korytami vadi, šplhal sa do svahov, vyberal nové orientačné body, čím uľahčoval prácu odborníkom.

Ramzesa stále neopúšťal akýsi neurčitý nepokoj, preto s troma skúsenými pešiakmi dával na priateľa pozor. Čo keby ho napadli beduíni? Bol síce dosť silný, aby sa ubránil, ale mohol padnúť do pasce. Nič sa však neudialo a Mojžiš odvieďol výbornú prácu, ktorá d'alším baníkom a karavánam uľahčí cestu.

Po večeri sa priatelia pri ohni dlho rozprávali. Už si privykli na štekot hyen a vrčanie leopardov a celkom sa prispôbili tvrdému životu ďaleko od pohodlia menoferského paláca a merverského háremu. S rovnakým zápalom striehli obaja na blízky východ slnka, presvedčení, že im odhalí nejakú novú stránku tajomstva, do ktorého sa nikdy neprestanú usilovať preniknúť. Často iba mlčky sedeli, započúvaní do noci. Nenašepkávala im, že ich mladosť prekoná všetky prekážky? Dlhá kolóna znehybnela.

Uprostred dopoludnia to nebývalo obvyklé. Ramzes dal svojim vojakom príkaz, aby položili na zem výstroj a pripravili sa na boj.

- Len pokoj, - odporučil vojak s jazvou cez celú hrud'. - Odpusťte, veliteľ, ale radšej by sme sa mali pripraviť na pokojnú modlitbu.

- Kde sa v tebe berie taká pohoda?

- Práve sme dorazili na miesto.

Ramzes urobil niekoľko krokov na bok. Pod slnkom sa ostro črtala nedosažiteľne pôsobiaca skalnatá plošina.

Serábit el-Chádim, panstvo bohyne Hathor, vládkyne tyrkysov.

25. kapitola

Šenara neopúšťala zlosť. Už aspoň desiaty raz ho kráľovná odmietla pripustiť k priamejšej správe štátnych záležitostí pod zámienkou, že jeho otec nevydal v tomto smere nijaký jednoznačný príkaz. Postavenie faraónovho následníka mu vraj nedáva právo miešať sa do spisov, ktoré sú preňho príliš náročné.

Starší kráľov syn sa sklonil pred matkinou vôľou a nedal najavo, ako ho to rozladilo. Uvedomil si však, že sieť jeho priateľov a informátorov je ešte priveľmi slabá, aby mohol Tuji vzdorovať. Rozhodol sa, že nebude márne strácať čas a bude viac pracovať pre seba. Bez okázalosti pozval na večeru zopár vplyvných dvoranov lipnúcich na tradíciách a zahral sa pred nimi na skromného človeka, dychtiaceho po ich radách. Nechal bokom svoje plány a tváril sa ako vzorný syn, ktorého jedinou ambíciou je ísť v otcových šľapajach. Zožal veľký úspech a získal si mnoho nových prívržencov.

Stále mu však unikala zahraničná politika, hoci obchodné kontakty s inými krajinami, čo aj nepriateľskými, boli jeho prvoradým cieľom. Ako môže poznať presný stav diplomatických vzťahov, keď nemá vo svojom tábore kompetentného a využiteľného človeka? Nestačí počúvať kupcov, tí rozmýšľajú iba v krátkodobej perspektíve a nepoznajú skutočné zámery svojich panovníkov.

Musí presvedčiť nejakého diplomata blízkeho Setchimu, aby preňho pracoval... Ideálne riešenie, ale takmer utopické. Šenar však bezpodmienečne potrebuje informácie z prvej ruky, aby mohol rozvíjať vlastnú stratégiu a v príhodnej chvíli byť pripravený radikálne zmeniť egyptskú politiku.

V mysli sa mu vynorilo slovo „zrada“, no skôr ho to pobavilo. Koho zradí? Len minulosť a tradíciu.

Ramzes sa z vrcholu skalnatej terasy Serábit el-Chádim díval na spleť hôr a údolí, ktoré svojou divokou neusporiadanosťou vnášali do duše zmätok. Len tyrkysová hora ponúkala v tomto citeľne nepriateľskom chaose vítaný pokoj.

Mladík si ohúrene pozeral pod nohy: vzácny modrý kameň, nachádzajúci sa v žilách plošiny, vytváral na tomto mieste takmer súvislú vrstvu! Inde bol menej prístupný. Celé generácie baníkov tu hlbili podzemné štôlne a spojovacie chodby, kde si ukrývali aj nástroje do budúcej výpravy. Nepracovalo sa tu nepretržite, lebo tyrkys sa nesmel ťažiť počas teplej sezóny, ináč by stratil farbu a zmenil zloženie.

Tí, čo sa tu už vyznali, si vzali pod patronát nováčikov a rýchlo sa pustili do práce, aby pobyt v tejto pustatine trval čo najkratšie. Zložili sa v kamenných príbytkoch, ktoré ako-tak odolávali nočným mrazom a starostlivo ich opravili. Než zahájili ťažbu, faraón odslúžil rituál v malom Hathorinom chráme a poprosil bohyňu neba o pomoc a ochranu. Egypťania neprichádzali horu zraniť, ale pozberať jej plody, aby ich venovali chrámom a vyrobili z nich šperky, ktoré budú šíriť večnú a obrodzujúcu krásu panovníčky hviezd.

Hneď nato sa rozozvučali sekáče, palice a dláta, sprevádzané spevom baníkov, rozdelených do malých skupín. Povzbudzoval ich sám faraón. Ramzes si zatiaľ prezeral stély, vzdávajúce úctu tajomným mocnostiam neba a zeme a pripomínajúce úspechy tých, čo tu v predchádzajúcich storočiach našli obrovské drahokamy.

Mojžiš bral veľmi vážne svoju úlohu intendanta a osobne kontroloval, či sú všetci spokojní. Žiadny pracovník netrpel hladom ani smädom, na nijakom oltári nechýbali kadidlá. A pretože ľudia vzdávali bohom úctu, oni sa im odvdáčovali hotovými zázrakmi, akým bol aj ten obrovský tyrkys, ktorým nad hlavou šťastne mával mladučký baník.

Vzhľadom na polohu miesta sa nemuseli obávať nečakaných útokov. Nikomu by sa nepodarilo vyliezť po strmých svahoch na plošinu tak, aby ho hliadky nezbadali. Ramzesova úloha bola teda viac než ľahká. V prvých dňoch trval na prísnej disciplíne, ale potom si uvedomil, že je to na smiech. Isté bezpečnostné opatrenia síce zachoval, no dovolil vojakom aj oddychovať a držať dlhé siesty, ktoré milovali.

Ramzesa zaháľanie ubíjalo. Ponúkol sa Mojžišovi, že mu bude pomáhať, no ten o tom nechcel ani počuť, prial si sám plniť svoje povinnosti. Úspech nezožal ani u baníkov, ktorí mu vyhovárali dlhší pobyt v štôľňach. Nakoniec mu nazlostený Bachen prikázal, aby sa uspokojil s miestom, ktoré mu bolo pridelené, a nerušil ľudí pri práci.

Princ sa teda venoval len svojim podriadeným. Zaujímal sa o ich prácu, rodinu, vypočul si ich sťažnosti. Niektoré kritické slová odmietol, s inými súhlasil. Priali si lepšie penzie a väčšiu vdácnosť štátu za služby, ktoré mu preukázali v často ťažkých podmienkach a ďaleko od rodného kraja. Len máloktorí z nich mali príležitosť zúčastniť sa na ozbrojených konfliktoch, no všetkých povolávali do kameňolomov, na veľké stavby alebo výpravy ako bola táto. Napriek nárokom, ktoré sa na nich kládli, boli na svoju profesiu skôr hrdí. A o čom všetkom rozprávali tí, čo mali to šťastie sprevádzať na cestách faraóna!

Ramzes pozoroval.

Spoznal každodenný chod prác, uvedomil si nevyhnutnosť hierarchie, založenej na kompetentnosti ľudí, a nie na výsadách, začal rozlišovať medzi usilovnými a lenivými, vytrvalými a prelietavými, tichými a klebetnými. A vždy napokon spočinul pohľadom na stélach, čo tu postavili ich predkovia, na tej vzpriamenosti, ktorou sa musí vyznačovať človek budujúci posvätno uprostred púšte.

- Sú dojímavé, však?

Otec ho prekvapil.

Oblečený bol iba v jednoduchej bedrovej rúške, rovnakej, akú nosili jeho dávni predkovia za Starej ríše, no nebol preto menej faraónom. Z jeho osobnosti vyžarovala sila, ktorá Ramzesa zakaždým fascinovala. Setchi sa nepotreboval odlíšiť od ostatných honosným odevom a šperkami. Už samotný jeho zjav stačil na to, aby ľudia podľahli jeho autorite. Nijaký iný človek nevlastnil túto magickú moc. Všetci sa presadzovali šikovnosťou, úskokmi alebo pózami. Setchi sa objavil, a chaos okamžite vystriedal poriadok.

- Podnecujú ma k rozjímaniu, - zdôveril sa mu Ramzes.

- Sú to živé slová. Na rozdiel od ľudí neklamú ani nezrádzajú. Pamätníky ničiteľa skončia v ruinách, činy klamára ostanú prchavé. Jedinou silou faraóna je zákon Maat.

Ramzes bol zmätený. Adresoval tie slová jemu? Ničil alebo klamal? Mal chuť vstať, utiecť až na kraj plošiny, zbehnúť po svahu a zmiznúť v púšti. Ale akej chyby sa dopustil? Čakal na presnejšie obvinenie, no neprišlo. Kráľ mlčky hľadel do diaľky.

Šenar... Áno, otec určite narážal na Šenara, aj keď ho nepomenoval! Uvedomil si jeho vierolomnosť a upozornil Ramzesa na jeho skutočné postavenie. Osud sa znova menil! Princ bol presvedčený, že teraz Setchi vyzdvihne jeho, a sklamanie bolo úmerné jeho nádeji.

- Aký je cieľ tejto výpravy?

Ramzes zaváhal. Skrývala sa v prostote otázky pasca?

- Priniesť tyrkysy pre bohov.

- Sú nevyhnutné pre prosperitu krajiny?

- Nie, ale... Ako sa zaobísť bez ich krásy?

- Nech prameňom nášho bohatstva nie je ziskuchtivosť, lebo by ho rozložila znútra. V každej bytosti a veci uprednostňuj to, čím vzbudzuje obdiv a úctu, teda jej kvality, jas, čo z nej vyžaruje, a jej ducha. Hľadaj to, čo je nenahradiateľné.

Ramzes mal pocit, že do srdca mu vnika svetlo a dodáva mu silu. Setchiho slová sa doňho vryli navždy.

- Nech malý rovnako ako veľký dostáva od faraóna živobytie v spravodlivom množstve. Nezanedbávaj jedného na úkor druhého, musíš ich vedieť presvedčiť, že spoločenstvo je dôležitejšie než jednotliviec. To, čo je užitočné úľu, je užitočné včele a včela musí slúžiť úľu, vďaka ktorému žije.

Včela, jeden zo symbolov slúžiacich na napísanie faraónovho mena! Setchi rozprával o vykonávaní najvyššej funkcie, po trochách Ramzesovi odhaľoval tajomstvá povolania kráľa!

Opäť závrat.

- Vyrábať je dôležité, - pokračoval Setchi, - ale rozdeľovať ešte dôležitejšie. Nadbytok bohatstva jednej kasty vyvoláva nešťastie a rozbroje. Malé, dobre rozdelené množstvo rozosieva radosť. História panovníkovej vlády musí byť históriou sviatku, a aby to tak bolo, žiadne brucho nesmie ostať hladné. Pozoruj, syn môj, ďalej pozoruj. Lebo ak nebudeš jasnozrivý, nepostrehneš zmysel mojich slov.

Ramzes prebdel celú noc s očami upretými na žilu modrého kameňa, vybiehajúcu na povrch na jednom z krajov planiny. Prosil Hathor, aby rozptýlila temnotu, v ktorej sa zmietal ako ľahučké steblo slamy.

Jeho otec sledoval presný plán, no aký? Ramzes už prestal veriť v svoju budúcnosť monarchu, ale prečo ho potom otec, o ktorom je známe, aký je skúpy na dôvernosti, obdarúva takými poučeniami? Mojžiš by možno skôr prehliadol panovníkove zámery. Princ chcel však bojovať bez cudzej pomoci a sám vytýčiť svoju cestu.

Krátko pred úsvitom sa z hlavnej podzemnej chodby vynoril akýsi tieň. Nebyť pohasínajúceho svitu mesiaca, bol by ho považoval za démona, ktorý prebieha do iného úkrytu. Tento démon mal však ľudskú podobu a na prsia si pritískal nejaký predmet.

- Kto si?

Muž na chvíľu znehybnel, potom sa rozbehol k najnebezpečnejšej časti plošiny, kde baníci postavili iba jednu porubnú búdu.

Ramzes sa pustil za bežiacim chlapom.

- Stoj!

Chlap sa rozbehol ešte rýchlejšie. Ramzes tiež. Podarilo sa mu ho dobehnúť skôr, než sa pustil dolu takmer kolmým svahom.

Princ sa vrhol k nemu a podrazil mu nohy. Zlodej spadol, no svoj úlovok nepustil. Ľavou rukou zdvihol kameň a pokúsil sa svojmu prenasledovateľovi preraziť hlavu. Ramzes mu laktom zasadil ranu do krku, ktorá mu vyrazila dych. Chlapovi sa napriek tomu podarilo vstať, ale stratil rovnováhu a spadol dozadu.

Ozval sa bolestný výkrik, nato druhý, potom nárazy tela, padajúceho z balvanu na balvan, a napokon sa rozhostilo ticho.

Keď k nemu Ramzes zišiel, bol mŕtvy. K hrudi si ešte stále pritískal vrečko naplnené tyrkysmi.

Zlodej mu nebol neznámy. Spoznal v ňom vozataja, čo ho počas poľovačky zaviedol do pasce, ktorá ho mala stáť život.

26. kapitola

Žiaden z baníkov o zlodějovi nič bližšie nevedel. Na výprave sa objavil po prvý raz a s nikým sa nespriatelil. V práci sa nešetril a dlhé hodiny trávil v najneprístupnejších miestach bane, čím si u všetkých vyslúžil úctu.

Krádež tyrkysov sa prísne trestala, nijaký baník sa jej však už dávno nedopustil. Členovia výpravy neľutovali vinníkovu smrť. Púšť mu vymerala zaslúžený trest. Vzhľadom na vážnosť jeho previnenia ho pochovali bez rituálu. Jeho ústa a oči nebudú na druhom svete otvorené, neprejde dlhým radom brán a stane sa korisťou Požieračky.

- Kto najal toho muža? - spýtal sa Ramzes Mojžiša.

Hebrej sa pozrel do zoznamov.

- Ja.

- Ty?

- Správca háremu mi navrhol viacerých robotníkov, vhodných na túto prácu. Ja som iba podpísal prijímací doklad.

Ramzes si vydýchol.

- Ten zloděj bol vozataj poverený poslať ma na smrť.

Mojžiš zbledol.

- Hádám si si nemyslel...

- Ani na okamih, ale aj ty si naletel.

- Že by správca háremu? Je to bojko, vyplaší ho aj najmenšia nepríjemnosť.

- O to ľahšie ho mohol niekto zmanipulovať. Už aby som bol nazad v Egypte! Chcem zistiť, kto sa za tým skrýva.

- Ved' si sa už rozlúčil s myšlienkou na trón.

- Na tom nezáleží. Chcem pravdu.

- Aj keby sa ti nemala páčiť?

- Ty o tom niečo vieš?

- Nie, prisahám, že nie... Ale kto by sa odvážil siahnuť na mladšieho faraónovho syna?

- Možno viac ľudí, ako si vieš predstaviť.

- Ak je to sprisahanie, jeho strojcu to neohrozí.

- Je možné, že sa ty, Mojžiš, vzdávaš?

- Tá šialená vec sa nás netýka. Všetci vedia, že nebudeš Setchiho následníkom, tak kto by ti chcel ešte škodiť?

Ramzes sa priateľovi nezdôveril o rozhovoroch s otcom. Nie je to tajomstvo, o ktorom musí mlčať, kým nepochopí jeho zmysel?

- Pomôžeš mi, Mojžiš, ak ťa budem potrebovať?

- Načo tá otázka?

Napriek smutnej príhode Setchi nezmenil nič na priebehu expedície. Keď kráľ usúdil, že z hory vydolovali dostatok tyrkysov, dal pokyn na návrat do Egypta.

Šéf palácovej bezpečnosti bežal do kráľovnej audienčnej siene. Tujin posol mu práve oznámil, aby sa hneď a zaraz dostavil k veľkej kráľovskej manželke.

- Tu som, Veličenstvo.

- Čo vaše vyšetovanie?

- Ale... veď bolo skončené!

- Naozaj?

- Je nemožné dozvedieť sa viac.

- Hovorme o tom vozatajovi... Podľa vás je mŕtvy?

- Žiaľ, áno.

- A kde ten mŕtvy nabral silu odísť do tyrkysových baní a kradnúť tam kamene?

Šéf palácovej bezpečnosti sa celý schúlil do seba.

- To... to nie je možné!

- Obviňujete ma zo slabomyselnosti?

- Veličenstvo!

- Sú tri možnosti: buď ste podplatený, alebo neschopný, alebo oboje.

- Veličenstvo...

Vysoký úradník sa hodil kráľovnej k nohám.

- Podviedli ma, oklamali, sľubujem, že...

- Neznášam servilných ľudí. V prospech koho zrádzate?

Z nesúvislej reči šéfa bezpečnosti vyplynula absolútna nespôsobilosť vykonávať zverenú funkciu, ktorá sa až doteraz ukrývala pod pláštikom klamlivej dobromyseľnosti. Zo strachu o svoje teplé miestečko radšej nechcel nič vidieť a počuť. Presvedčený, že sa nedopustil nijakého prehrešku, prosíkal kráľovnú o zľutovanie.

- Ste menovaný za vrátnika vo vile môjho staršieho syna. Pousilujte sa zahnať aspoň zopár dotieravcov.

Kráľovná opustila audienčnú sálu. Úradník sa ešte stále rozplýval v najponíženejších slovách vďaky.

Ramzesov a Mojžišov voz prifrčal do merverského háremu ako veľká voda a prudko zastal na nádvorí pod oknami kancelárií. Priatelia cestou striedavo držali opraty a súperili v šikovnosti a rýchlosti. Viackrát vymenili kone a vzdialenosť z Mennoferu do háremu preleteli ako blesk.

Ich hrmotný príchod narušil pokoj sídla a vytrhol zo siesty jeho správcu.

- Zbláznili ste sa? Toto nie je kasáreň!

- Veľká kráľovská manželka ma poverila misiou, - povedal Ramzes. Správca háremu si nervózne zložil ruky na tučné brucho.

- Ach... A ako to súvisí s tým rachotom?

- Prišli sme vyriešiť súrny prípad.

- Tu? Na panstve, za ktoré som zodpovedný ja?

- Práve tu, a ten súrny prípad ste vy.

Mojžiš súhlasne prikyvoval. Správca háremu ustúpil o dva kroky dozadu.

- To je určite nejaký omyl.
- Odporučili ste mi na výpravu do tyrkysových baní kriminálnika, - upresnil Mojžiš.
- Ja? Hovoríte z cesty!
- Kto vám ho dohodil?
- Neviem, o kom hovoríte.
- Pozrime sa do vašich spisov.
- Máte písomný príkaz?
- Postačí pečať kráľovnej?

Hodnostár prestal bojovať. Rozohnený Ramzes bol presvedčený, že už sa dotýka cieľa. O niečo zdržanlivejší Mojžiš nebol vzrušený o nič menej. Vidieť, ako víťazí pravda, ho nemohlo nechať chladným. Spis zlodēja tyrkysov ich sklamal. Muž sa v ňom neuvádzal ako vozataj, ale ako skúsený baník, ktorý sa zúčastnil na viacerých výpravách a v Merveri učil šperkárov opracúvať tyrkysy. Preto si naňho správca háremu po Mojžišovom menovaní spomenul a odporučil mu ho ako dobrého odborníka za člena výpravy.

Hodnostára očividne zneužili. Smrť koniara aj vozataja zahatala cestu k organizátorovi sprisahania.

Vyššie dvoch hodín Ramzes strieľal z luku a prerážal terč za terčom. Prinútil sa využiť svoju zlosť, všetku jej energiu na maximálne sústredenie, namiesto toho, aby vyčkával, až sa rozplynie. Keď ho rozboleli svaly, pustil sa do dlhého samotárskeho behu po záhradách a viniciach háremu. V hlave mu vírilo priveľa chaotických myšlienok. Keď začala rozbesnená opica duševna až tak vystrájať, mohla ju upokojiť jedine úporná telesná aktivita.

Princ nepoznal, čo je to únava. Dojka, ktorá ho vyše troch rokov pridávala, nikdy nekýmila také zdatné dieťa. Jakživ sa ho nedotkla nijaká choroba, rovnako dobre znášal chlad i letné horúčavy, spal do sýtosti a jedol s dravou chuťou. Už ako desaťročný chlapec mal atletickú postavu, vymodelovanú každodenným cvičením.

Ako Ramzes bežal tamariškovou alejou, zazdalo sa mu, že počuje spev, čo nevychádza z vtáčieho hrdla. Zastal a natiahol uši.

Bol to ženský hlas a znel úchvatne. Potichu sa priblížil k miestu, odkiaľ prichádzal a zrazu ju zazrel.

V tieni vrb si Nefertari precvičovala v sprievode lutny dovezenej z Ázie akúsi pieseň. Jej jemný hlas, sladký ako ovocie, sa niesol na krídlach vánku tancujúcim v lístí stromu. Po ľavici malo dievča písársku tabuľku popísanú číslami a geometrickými obrazcami.

Jej krása bola takmer až neskutočná. Ramzes si chvíľu nebol istý, či nesníva.

- Podťte bližšie... Alebo sa bojíte hudby?

Rozhrnul konáre kríka, za ktorým sa ukrýval.

- Prečo ste sa schovávali?

- Lebo...

Neprišlo mu na um nijaké vysvetlenie a jeho rozpaky vylúdili na Nefertarinej tvári úsmev.

- Ste celý mokrý. Behali ste?

- Dúfal som, že tu zistím meno chlapa, ktorý sa ma pokúsil zmárniť.

Nefertari sa okamžite prestala usmievať. Jej vážnosť však Ramzesa očarila.

- Takže sa vám to nepodarilo.

- Žiaľ, nie.

- Nie je už nijaká nádej?

- Obávam sa, že nie.

- Vy sa však aj tak nevzdáte.

- Ako to viete?

- Pretože vy sa nikdy nevzdávate. Ramzes sa sklonil nad tabuľku.

- Učíte sa matematiku?

- Počítam obsahy.

- Chcete sa dať na kariéru geometra?

- Rada sa učím. Bez ohľadu na svoju budúcnosť.

- Myslíte niekedy aj na zábavu?

- Mám radšej samotu.
- Nie je to trochu prísny život? Zelenomodré oči schladli.
- Nechcel som sa vás dotknúť, prepáčte mi.

Na diskkrétne namaľovaných perách sa mihol zhovievavý úsmev.

- Pobudnete ešte v háreme?
- Nie, zajtra sa vraciam do Mennoferu.
- S pevným rozhodnutím nájsť pravdu, však?
- Nebodaj mi to vyčítate.
- Je nevyhnutné, aby ste brali na seba také riziko?
- Chcem pravdu, Nefertari, a vždy ju budem chcieť, nech ma to stojí čokoľvek.

Čítal v jej očiach povzbudenie.

- Až prídete do Mennoferu, rád by som vás pozval na večeru.
- Ešte musím ostať niekoľko mesiacov v háreme, aby som si prehĺbila vedomosti, a potom sa vraciam do svojej provincie.
- Čaká vás tam snúbenec?
- Ste veľmi indiskrétny.

Ramzes sa cítil ako hlupák. Táto mladá žena, ktorá bola taká pokojná, taká nezávislá, ho privádzala do rozpakov.

- Veľa šťastia, Nefertari.

27. kapitola

Starý diplomat bol hrdý, že dlhé roky slúžil vlasti a trom faraónom pomáhal svojimi radami nenarobiť veľa chýb v zahraničnej politike. Vysoko si cenil opatrnosť Setchiho, ktorému väčšmi záležalo na udržaní mieru ako na vojenských výbojoch bez budúcnosti.

Čoskoro pôjde do penzie, vráti sa do Vesetu neďaleko chrámu v Karnaku a bude tráviť šťastné dni v kruhu rodiny, ktorú až pridlho zanedbával pre početné služobné cesty. V poslednom čase zažíval ešte jedno potešenie. Vzdelával pre diplomáciu mladého Ašu s mimoriadnym talentom. Mladík sa rýchlo učil a pamätal si, čo bolo podstatné. Keď sa vrátil z Ďalekého juhu, kde sa pozoruhodným spôsobom zhostil delikátnej spravodajskej misie, spontánne sa obrátil na diplomata, či by ho neučil. Ten ho čoskoro začal považovať za syna a neposkytoval mu iba teoretické vedomosti, ale vyznačil mu aj trasu, akou by sa mal uberať, a odovzdával mu skúsenosti, ktoré človek nadobúda iba dlhou praxou. Občas Aša vyslovil svoju mienku skôr než on. V jeho hodnotení medzinárodnej situácie sa stretával hlboký zmysel pre realitu s videním vizionára.

Sekretár ohlásil diplomatovi, že prišiel Šenar a ponížene ho prosí o rozhovor. Staršieho faraónovho syna a následníka trónu nemožno odohnať od dverí. A tak vysoký funkcionár aj napriek istej únave prijal toho muža s okrúhlou tvárou, opantaného pocitom vlastnej dôležitosti a nadradenosti. Malé hnedé očka však prezrádzali veľmi bystrého ducha. Považovať ho za bezvýznamného protivníka by bola vážna chyba.

- Vaša návšteva je mi ct'ou.
- Prechovávam k vám veľký obdiv, - vyhlásil srdečným tónom Šenar.
- Každý vie, že ste inšpirátorom otcovej ázijskej politiky.
- To je trochu zveličené, faraón sa rozhoduje sám.

- Vďaka vašim zasväteným informáciám.
- Diplomacia je ťažké umenie. Usilujem sa ho robiť čo najlepšie.
- Dosahujete v ňom veľké úspechy.
- Keď sú mi bohovia naklonení. Dáte si sladké pivo?
- S radosťou.

Muži sa usadili v besiedke, kde prefukoval občerstvujúci severný vánok. Starému diplomatovi vyskočila na kolená sivá mačka, schúlila sa do kľbka a zaspala.

Sluha im nalial do pohárov ľahké pivo, podporujúce trávenie, a vzdialil sa.

- Neprekvapuje vás moja návšteva?
- Priznám sa, že trochu áno.
- Prajem si, aby náš rozhovor ostal medzi nami.
- Spoloční sa.

Šenar sa sústredil. Starý diplomat bol skôr pobavený. Koľkokrát už musel čeliť žiadateľom, ktorí chceli využiť jeho služby? Podľa okolností im buď pomohol, alebo ich zastrašil. Nemohol však poprieť, že toľká priazeň kráľovho syna mu lichotila.

- Ak je pravda, čo sa povráva, mienite sa vzdať svojej funkcie.
- Nerobím s tým nijaké tajnosti. O rok alebo o dva, ak s tým bude panovník súhlasiť, odídem z politiky.
- Nie je to škoda?
- Začínam byť unavený. Roky nemožno zastaviť.
- Nazhromaždené skúsenosti sú neoceniteľný poklad.
- Preto ich odovzdávam mladým ako je Aša. Zajtra budú mať oni na starosti našu diplomaciu.
- Schvaľujete bezvýhradne Setchiho rozhodnutia?

Starého diplomata sa zmocnil pocit stiesnenosti.

- Nerozumiem dobre vašej otázke.
- Je naše nepriateľstvo voči Chetitom ešte stále opodstatnené?
- Zle ich poznáte.
- Nemajú azda záujem obchodovať s nami?

- Chetiti sa chcú zmocniť Egypta a nikdy sa nevzdajú tohto zámeru. Niet inej alternatívy ako aktívna obranná politika, ktorú uskutočňuje kráľ.
 - A keby som predsa jednu mal?
 - Povedzte o nej otcovi, nie mne.
 - Chcem sa o nej porozprávať s vami a s nikým iným.
 - Prekvapujete ma.
 - Dajte mi presné informácie o ázijských kniežatstvách a ja sa vám odvdáčim.
 - Nemám na to právo. Slová, čo zazneli na rade, musia ostať v tajnosti.
 - Práve tie slová ma zaujímajú.
 - Nenaliehajte.
 - Uvedomte si, že zajtra budem vládnuť ja.
- Starý diplomat očervenel.
- To má byť hrozba?
 - Ešte ste vo funkcii a ja nevyhnutne potrebujem vaše skúsenosti. Politiku zajtrajška budem robiť ja. Staňte sa mojím tajným spojencom, neľutujete to.
- Starý diplomat nemal vo zvyku nechať sa uniesť zlosťou, no tentoraz sa neubránil pobúreniu.
- Nech ste ktokoľvek, vaše požiadavky sú neprijateľné! Ako môže starší faraónov syn pripravovať zradu vlastného otca?
 - Upokojte sa, prosím vás.
 - Nie, neupokojím sa! Vaše správanie je nehodné budúceho vládcu! Váš otec o tom musí byť informovaný.
 - Nezachádzajte príliš ďaleko.
 - Odídte z môjho domu!
 - Zabúdate, s kým hovoríte?
 - S podliakom!
 - Žiadam, aby ste zachovali mlčanlivosť.
 - S tým nerátajte.

- V tom prípade vám zabránim hovoriť.

- Mne, mne chcete zabrániť...

Starému diplomatovi vyrazilo dych a s rukami na srdci sa zvalil na zem. Šenar hneď privolal sluhov, ktorí ho uložili na posteľ a poslali po lekára. Skonštatoval smrť spôsobenú srdcovým záchvatom. Šenar mal šťastie. Jeho riskantný krok mal dobrý koniec.

Krásna Iset trucovala.

Zatvorila sa do rodičovskej vily a odmietla Ramzesa prijať. Odkázala mu, že je unavená a nemá peknú farbu. Tentoraz mu spočíta tie jeho nečakané odchody a dlhú neprítomnosť! Za závesom na prvom poschodí počúvala rozhovor medzi komornou a princom.

- Povedzte panej, že jej želám, aby sa skoro zotavila, a upozornite ju, že sa už nevrátim.

- Nie! - zajačala mladá žena.

Odhrnula záves, ozlomkrky zbehla po schodoch a vrhla sa do milencovho náručia.

- Zdá sa, že už ti je oveľa lepšie.

- Nikam už neodchádzaj, lebo naozaj ochorím.

- Žiadaš odo mňa, aby som neposlúchal kráľa?

- Tie výpravy sú príšerné... Nudím sa bez teba.

- Chceš povedať, že si celý čas odmietala pozvania na bankety?

- To nie, ale ustavične musím odrážať dvorenie mladých šľachticov.

Keby si bol tu, neotravovali by ma.

- Občas človek necestuje nadarmo.

Ramzes sa odtiahol a podal mladej žene šperkovnicu. Od údivu doširoka otvorila oči.

- Otvor ju.

- To je rozkaz?

- Urob, čo chceš.

- Krásna Iset nadvihla vrchnák a to, čo uvidela, jej vyrazilo z hrdla obdivný výkrik.

- To je pre mňa?
 - So súhlasom vodcu expedície.
- Prudko ho pobožkala.
- Zaves mi ho na krk.

Ramzes poslúchol. Tyrkysový náhrdelník rozžiaril zelené oči mladej ženy. Teraz zatieni všetky svoje rivalky.

Ameni pokračoval v prehľadávaní skládok s takou posadnutosťou, že ho nemohlo odradiť nijaké sklamanie. Včera sa mu už zdalo, že našiel viacero úlomkov chýbajúcich do jeho mozaiky a konečne sa dozvie meno majiteľa dielne. Rýchlo však bolo po radosti. Záznam sa nedal prečítať, ešte stále mu chýbali niektoré písmená.

Popri tomto hľadaní nemožného Ameni aj ďalej svedomite vykonával prácu osobného sekretára. Ramzes dostával čoraz viac pošty, na ktorú bolo treba odpovedať, pričom na každý prípad musel voliť vhodné zdvorilostné formulácie. Záležalo mu na tom, aby mal princ bezchybnú povesť. Dokončil aj posledné úpravy v jeho správe o ceste do tyrkysových baní.

- Tvoja reputácia rastie, - poznamenal Ramzes.
- Kuloárové reči ma nezaujímajú.
- Vraj si zaslúžiš lepšie miesto.
- Dal som sľub, že budem slúžiť tebe.
- Mysli na svoju kariéru, Ameni.
- Nemám na nej čo meniť.

Tento prísľub trvalého priateľstva naplňal Ramzesovo srdce radosťou, no dokáže ho byť hodný? Svojím postojom mu Ameni zakazoval prostrednosť.

- Pokročil si v pátraní?
- Nie, ale nezúfam. A ty?
- Napriek zásahu kráľovnej nijaká dôležitá stopa.
- Je to niekto, koho meno sa nik neodvažuje vysloviť, - usúdil Ameni.

- Ani sa tomu nemožno čudovať, nemyslíš? Obvinenie bez dôkazu by bol vážny prečin.
- Rád ťa počúvam, keď takto hovoríš. Vieš, že sa čoraz väčšmi podobáš na Setchiho?
- Som jeho syn.
- Aj Šenar je ním... A pritom by človek prisahal, že je potomkom niekoho iného.

Ramzes bol ako na trňoch. Prečo si Mojžiša tesne pred odchodom do Merveru predvolali do paláca? Jeho priateľ sa predsa na výprave ničím neprevínal, naopak, baníci aj vojaci ho vychvalovali a priali si, aby si z neho vzali príklad aj jeho kolegovia. Napriek tomu o ňom ustavične poletovali nejaké očierňujúce klebety. Mojžišova popularita začala možno znepokojovať nejakého neschopného úradníka na vysokom poste.

Ameni vytrvalo písal.

- Ty nemáš ani najmenšie obavy?
- O Mojžiša nie. Je z rovnakého cesta ako ty. Ani najťažšie skúšky ho nezrazia na kolená, skôr ho ešte vyburcujú.

Priateľov argument Ramzesa neupokojil. Hebrej mal takú vyhranenú povahu, že vzbudí skôr žiarlivosť než úctu.

- Namiesto toho, čo tu márne rozjímaš, si radšej prečítaj posledné kráľove nariadenia, - poradil mu Ameni.

Princ sa pustil do práce, no nevedel sa sústrediť. Najmenej desaťkrát sa zdvihol a vyšiel na terasu.

Krátko pred obedom uvidel konečne vychádzať Mojžiša z administratívnej budovy, kam si ho predvolali. Čakať, až príde, bolo nad jeho sily. Zbehol po schodoch a letel mu naproti.

Hebrej vyzeral zmätene.

- Hovor!
- Ponúkajú mi miesto majstra na kráľovských stavbách.
- S háremom je teda koniec?

- Budem sa podieľať na stavbách palácov a chrámov, chodiť z mesta do mesta a pod vedením staviteľa dozerat' na práce.
- Prijal si to?
- Nie je to lepšie ako uspávajúci život v háreme?
- Takže si postúpil! Aša aj Setau sú v meste, večer to parádne oslávime.

28. kapitola

Bývalí žiaci Kapu strávili rušný večer. Profesionálne tanečnice, víno, mäso, zákusky... Jedno s druhým to bolo takmer dokonalé. Setau im porozprával niekoľko príhod s hadmi a potom sa im priznal, ako zvädza krásky, ktoré uchránil pred hadom, ktorého im sám nastrčil do domu. Považoval to síce za trošku nemorálne, ale ako úžasne to šetrilo čas! Nemusel sa zdržiavať nekonečným dvorením.

Všetci sa zmienili o svojom ďalšom živote: Ramzesa očakávala vojenská kariéra, Ameniho kariéra pisára, Ašu diplomacia, Mojžiš sa bude venovať verejným prácam a Setau svojim milovaným plazom. Kedy sa znovu uvidia, šťastní a víťazní?

Prvý sa odobral Setau a vzal so sebou aj núbijskú tanečnicu s veľavravnými pohľadmi. Po ňom sa rozlúčil Mojžiš, ktorý si musel pár hodín pospať pred odchodom do Karnaku, kde Setchi plánoval obrovskú stavbu. Amení, nezvyknutý na pijatiku, už dávno zaspal na mäkkých vankúšoch. Noc bola voňavá.

- Zvláštne, - povedal Aša. - Mesto pôsobí tak pokojne...
- Malo by to byť ináč?
- Cesty do Ázie a Núbie mi otvorili oči. Žijeme iba v zdanlivom bezpečí. Na severe aj na juhu snívajú viac či menej nebezpečné národy len o tom, ako sa zmocniť nášho bohatstva.
- Na severe Chetiti... Ale na juhu?
- Zabudol si na Núbijčanov?
- Už tak dlho sekajú dobrotu!
- To som si myslel aj ja, kým som tam nebol na prieskumnej ceste. Keď sa im rozviazali jazyky, počul som menej oficiálne reči a zistil som, že skutočnosť je úplne iná, ako sa vykresľuje na dvore.
- Hovoríš v hádankách.

Prejemnený a distingvovaný Aša nevyzeral stavaný na dlhé cesty v nehostinných krajocho. Napriek tomu sa nezdalo, že by ho to nejako vyvádžalo z miery. Mal stále dobrú náladu a bolo zjavné, že pokojne zvládne akúkoľvek skúšku. Tých, čo ho podceňovali, prekvapovala jeho vnútorná sila a bystrosť úsudku. Od tejto chvíle Ramzes vedel, že sa nikdy nezabudne Ašu opýtať na jeho názor. Priateľova fajnovosť bola klamlivá, pod škrupinou svetáka sa skrýval odhodlaný a sebaistý človek.

- Uvedomuješ si, že hovoríme o štátnych tajomstvách?
- Tvoja špecialita, nie? - prehodil ironicky Ramzes.
- Tentoraz sa ťa priamo dotýkajú, takže si z titulu priateľstva zaslúžiš mať pred Šenarom o jednu noc náskok. Zajtra ráno bude figurovať medzi členmi rady, ktorú zvolá faraón.
- Kvôli mne zradíš dané slovo?
- Nie je to nijaká vlastizrada. Som presvedčený, že do tejto záležitosti budeš zapojený aj ty.
- Mohol by si byť konkrétnejší?
- Na rozdiel od odborníkov si myslím, že sa v jednej z našich núbijských provincií chystá vzburá. Nie nejaké protesty, ale skutočné povstanie, ktoré si môže vyžiadať mnohé obete, ak egyptská armáda urýchlene nezasiahne.

Ramzes bol zdesený.

- Odvážil si sa nahlas vysloviť túto neuveriteľnú hypotézu?
- Rozviedol som ju písomne a presne som uviedol svoje argumenty. Nie som veštec, som jednoducho prezieravý.
- Núbijský miestokráľ a generáli ťa obvinia z fantazírovania.
- O tom nepochybujem. Faraón a jeho poradcovia si však prečítajú moju správu.
- Prečo by si mali osvojiť tvoje závery?
- Pretože odrážajú pravdu. Nezáleží panovníkovi predovšetkým na nej?
- Iste, ale...

- Nebuď nedôverčivý a priprav sa.
- Na čo?
- Keď faraón prijme rozhodnutie potlačiť povstanie, určite vezme so sebou jedného zo synov. Budeš to ty, nie Šenar. Naskytne sa ti ohromná príležitosť presadiť sa ako skutočný vojak.
- A čo ak sa mylíš...
- Vylúčené. Buď zavčas ráno v kráľovskom paláci.

V krídle paláca, kam faraón zvolal členov svojej rady, zloženej z „deviatich jediných priateľov“, niekoľkých generálov a ministrov, vládol nezvyčajný ruch. Obvykle kráľ prebral záležitosti, ktoré považoval za podstatné, iba s vezírom. V to ráno však nečakane zvolal súrnu poradu rozšírenej rady.

Ramzes sa obrátil na vezírovho pomocníka a požiadal o prijatie u faraóna. Povedal mu, aby počkal. Pretože Setchi nenávidel dlhé reči, princ bol presvedčený, že rokovanie sa raz-dva skončí. No opak bol pravdou. Porada sa neslýchane preťahovala, prešiel už čas obeda a pomaly začínala ukrajsť aj z popoludnia. Medzi účastníkmi boli zrejme vážne nezhody a kráľ ich nepresekne, kým si nebude istý, že sa vydá správnou cestou.

Keď sa schyľovalo k západu slnka, vyšli zo sály deviat priatelia s vážnymi tvármi a po nich generáli. O štvrt' hodiny prišiel po Ramzesa vezírov pomocník.

Neprijal ho však Setchi, ale Šenar.

- Prajem si hovoriť s faraónom.
- Je zaneprázdnený. Čo si želaš?
- Prídem neskôr.
- Mám právomoc odpovedať ti, Ramzes. Ak so mnou odmietneš hovoriť, podám o tom správu. Otcovi sa tvoje správanie nebude páčiť. Príliš často zabúdaš, že si mi povinný úctou.

Ramzes sa rozhodol nechať jeho vyhrážky bez povšimnutia a za každú cenu dosiahnuť svoje.

- Sme predsa bratia, Šenar.
- Ale každý v inom postavení...
- Priateľstvo a dôvera sú nám zakázané?

Argument na Šenara zapôsobil, nasadil trochu zmierlivejší tón.

- Nie, to prirodzene nie... Ale si taký výbojný, taký prchký...
- Obaja kráčame svojou cestou, obdobie ilúzií sa skončilo.
- A... aká je tvoja cesta?
- Armáda.

Šenar si poklopkal po brade.

- Tam budeš skvelý, to je pravda... V akej veci si prišiel za faraónom?

- Chcem po jeho boku bojovať v Núbii.

Šenar sa mykol.

- Kto ti povedal o vojne v Núbii?

Ramzes nepohol ani brvou.

- Som kráľovský pisár a vysoký dôstojník. Chýba mi menovanie na bojové pole. Schvál' mi ho.

Šenar vstal, poprechádzal sa a znovu si sadol.

- S tým nerátaj.
- Z akého dôvodu?
- Priveľ'mi nebezpečné.
- Že by si si robil starosti o moje zdravie?
- Priamy kráľovský potomok sa nemôže ľahkomysel'ne vystavovať nebezpečenstvu.
- Nebude na čele našich vojsk sám faraón?
- Nenaliehaj. Tvoje miesto nie je tam.
- Naopak!
- Moje rozhodnutie je konečné.
- Obrátim sa na otca.
- Žiadne škandály, Ramzes. Krajina má iné starosti, ako sa zaoberať protokolárnymi spormi.
- Prestaň sa mi stavať do cesty, Šenar.

Mesačná tvár následníka trónu stvrdla.

- Z čoho ma to obviňuješ?
- Potvrďuješ moje menovanie?
- Musí o ňom rozhodnúť kráľ.
- Ak mu to navrhneš ty...
- Musím si to premyslieť.
- Rozmýšľaj rýchlo.

Aša sa rozliadol okolo seba. Pomerne veľká miestnosť, dve dômyselne umiestnené okná, aby vzduch dobre cirkuloval, steny a strop vyzdobené kvetinovými vlysami a červeno-modrými geometrickými ornamentmi, viacero stoličiek, nízky stolík, kvalitné rohože, truhlice na odkladanie vecí, skriňa na papyrusy... Kancelária, ktorú mu práve prideliť na ministerstve zahraničných vecí sa mu videla celkom vyhovujúca, kým sa neprepracuje k lepšej. Len zriedkakedy sa takému mladému úradníkovi ušiel toľký komfort.

Aša nadiktoval sekretárovi zopár listov, prijal kolegov, ktorí sa už nevedeli dočkať, kedy sa zoznámia s mužom, ktorého ministerstvo považovalo za hotový zázrak, a potom uvítal Šenara, túžiaceho poznať každého nového úradníka predurčeného na skvelú kariéru,

- Ste spokojný?
- Akoby nie.
- Kráľ vysoko hodnotil vašu správu.
- Kiež moja oddanosť vždy uspokojí Jeho Veličenstvo.

Šenar zatvoril dvere na pracovni a stíšil hlas.

- Aj ja si veľmi cením vašu prácu. Vďaka vám sa Ramzes bezhlavo vrhol do pasce. Sníva len o tom, ako sa bude biť v Núbii! Najprv som jeho žiadosť, prirodzene odmietol, aby som ho ešte väčšmi rozpálil, a potom som pomaličky ustúpil.

- Už je jeho menovanie schválené?
- Faraón bude určite súhlasiť. Vezme ho do Núbie, aby ho podrobil prvej bojovej skúške. Ramzes vôbec netuší, že Núbijčania sú

nebezpeční bojovníci a že povstanie bude zrejme krvavé. Vychádzka do tyrkysových baní mu stúpila do hlavy, už sa cíti ako starý harcovník. Sám od seba by sa na to nikdy nedal. Dobre sme ho zmanipulovali, nie?

- Dúfam.

- A čo keby sme si teraz pohovorili o vás, Aša? Nie som nevďačník a vy skvelo využívate svoje vlohy mladého diplomata. Trošku trpezlivosti, dve-tri vynikajúce správy, ktoré vzbudia pozornosť, a postup máte zaručený.

- Mojou jedinou ambíciou je slúžiť vlasti.

- Aj mojou, samozrejme, no vysoké postavenie umožní človeku väčšmi sa angažovať v jej prospech. Zaujímate sa o Áziu?

- Nie je to snád' najvýznamnejšie pole pôsobnosti našej diplomacie?

- Egypt potrebuje odborníkov vašich kvalít. Učte sa, počúvajte a ostaňte mi verný. Neľutujete to.

Aša sa uklonil.

Hoci egyptský národ nemal rád vojenské konflikty, Setchiho odchod do Núbie nevzbudil veľký rozruch. Ako by sa mohli nejaké černošské kmene postaviť proti mocnej a dobre organizovanej armáde? Tá výprava je skôr policajným zásahom ako skutočnou vojnou. Tvrdé potrestanie rebeli len tak rýchlo nezdvihnú hlavy a Núbia sa opäť stane pokojnou provinciou.

Šenar však z Ašovej poplačnej správy vedel, že Egypťania narazia na silný odpor. Ramzes bude chcieť s mladíckou nerozvážnosťou dokázať svoju statočnosť. Núbijské šípy a sekery už v minulosti preťali život nejednému neopatrnému a priveľmi namyslenému vojakovi. Pri troche šťastia skončí Ramzes rovnako.

Život sa na Šenara usmieval. V hre o moc sa mu darilo ťahať figúrkami tak, aby partiu vyhral. Veľká aktivita Setchiho vyčerpáva, čoskoro bude nútený ustanoviť staršieho syna za spolukráľa a

nechať ho čoraz samostatnejšie konať. Musí sa ovládať, nebyť netrpezlivý, pôsobiť z pozadia. To sú kľúče k úspechu.

Ameni sa rozbehol k hlavnému mennoferskému prístavu. Pretože nezvykol behávať, blížil sa k nemu len veľmi pomaly a ledva si prerazil cestu cez dav ľudí, čo prišli pozdraviť expedičný zbor. Pri prehľadávaní ďalšej skládky našiel úlomok s dôležitým, možno rozhodujúcim údajom. Titul osobného Ramzesovho sekretára mu umožnil prejsť cez bezpečnostný kordón. Celý zadychčaný dorazil k nástupisku.

- Princova loď?

- Odplávala, - odvetil dôstojník.

29. kapitola

Egyptská armáda vyplávala z Mennoferu v dvadsiaty štvrtý deň druhého mesiaca zimnej sezóny, ôsmeho roku Setchiho vlády, a rýchlym tempom postupovala na juh. V Asuáne sa vylodila a za bralami prvého kataraktu znovu nalodila. Výška Nílu síce v tomto období umožňovala preplaviť sa cez nebezpečné miesta, no faraón sa rozhodol použiť radšej lode prispôsobené špeciálne na plavbu do Núbie.

Ramzes bol nadšený. Vymenovali ho za armádneho pisára a podľa otcových rozkazov riadil celú výpravu. Preto aj cestoval na jeho lodi v tvare polmesiaca. Jej konce sa dvíhali vysoko nad hladinu vody a dve kormidlá, jedno na ľavom boku, druhé na pravom, umožňovali hladké a rýchle manévrovanie. Obrovská plachta na jedinom stožiarí sa vzdúvala v silnom severnom vetre. Posádka lode často overovala napätie lán.

V strede stála veľká kabína, rozdelená na izby a pracovne. Pri prove a korme boli ďalšie kajuty, ale už menšie, určené pre kapitána a dvoch kormidelníkov. Na palube kráľovského korábu, rovnako ako na ostatných lodiach vojnovéj flotily, vládla veselá nálada. Národní aj vojaci mali pocit, že sú na výlete, pri ktorom im nehrozí nijaké nebezpečenstvo, a dôstojníci im to nevyhovárali. Všetci poznali kráľove príkazy: nebyť agresívny voči civilom, nikoho nasilu neverbovať, správať sa korektne, nikoho svojvoľne nezadržiavať. Prechod armády mal naháňať strach a vzbudzovať rešpekt k zavedenému poriadku, no v žiadnom prípade sa nesmel stať synonymom hrôzy alebo rabovania. Tí, čo porušia morálne zásady, budú prísne potrestaní.

Ramzes sa ani nepohol z provy lode. Núbia ho celkom strhla. Vyprahnuté kopce, žulové ostrovčeky, úzky pás zelene vzdorujúcej púšti a jasná modrá obloha vytvárali krajinu ohňa a absolútna, ktorá

si podmanila jeho dušu. Na brehoch podriemkávali kravy, vo vode hrochy, nad palmovými hájmi so šantiacimi paviánmi poletovali plameniaky a lastovičky. Ramzes okamžite pocítil spriaznenosť s týmto divým krajom. Bol rovnakej povahy ako on, horel tým istým neskrotiteľným plameňom.

Od Asuánu až po druhý katarakt prechádzala egyptská armáda pokojnou oblasťou. Zastavovala sa pri mierumilovných dedinách a obdarúvala ich potravinami a rôznymi vecami do domácnosti. Táto provincia Uauat¹³, už oddávna spacificovaná, sa tiahla po dĺžke tristo päťdesiatich kilometrov. Ramzes žil ako v nádhernom sne a celý sa vznášal od šťastia, tak sa táto krajina prihovárala jeho srdcu. Prebudil sa z neho až pri pohľade na neuveriteľnú stavbu - obrovskú pevnosť Buhen, obohnanú jedenásť metrov vysokým a päť metrov širokým tehlovým múrom. Z jej štvorhranných veží, umiestnených v pravidelných vzdialenostiach na ochodzi so strieľňami, strážili egyptské hliadky druhý katarakt a jeho okolie. Nijaký núbijský nájazd nemohol preraziť cez šnúru pevností, z ktorých Buhen bola najväčšia. Ustavične v nej sídlilo tritisíc vojakov a bola v nepretržitom spojení s Egyptom.

Setchi s Ramzesom vošli do pevnosti hlavným vchodom, obráteným k púšti. Chránili ho dve dvojité brány, spojené dreveným mostom. Prípadný útočník by podľahol pod dažďom šípov, kopijí a kameňov vystreľovaných z prakov. Strieľne boli rozmiestnené takým spôsobom, aby mohli vojaci spustiť na nepriateľa krížovú paľbu, ktorá mu nedávala najmenšiu šancu ujsť.

Časť vojska prijali v mestečku, ktoré sa vytvorilo na úpätí pevnosti. Kasáreň, pôvabné domčeky, sklady a dielne, trh a hygienické zariadenia z neho robili celkom príjemné miesto na život. Expedičný zbor sa tam s potešením pár hodín rozptýli, kým sa vydá

¹³ „Páliaca“. (Pozn. autora.)

do druhej núbijskej provincie, krajiny Kuš. Zatiaľ ešte stále vládla dobrá nálada.

Veliteľ pevnosti prijal kráľa so synom v slávnostnej sále, kde po odobrení vezírom vynášal rozsudky. Vzácnym hosťom ponúkli chladné pivo a datle.

- Núbijský miestokráľ tu nie je?
 - Mal by prísť každú chvíľu, Veličenstvo.
 - Zmenil azda sídlo?
 - Nie, Veličenstvo, chcel sa sám presvedčiť o situácii v provincii Irem na juh od tretieho kataraktu.
 - O situácii... Chcete povedať o vzbure, nie?
- Veliteľ sa vyhol Setchiho pohľadu.
- To je zrejme prisilný výraz.
 - Že by sa miestokráľ unúval do takej vzdialenosti len preto, aby tam zatkol zopár zlodejov?
 - To nie, Veličenstvo, ale máme tú oblasť úplne pod kontrolou a...
 - Prečo už niekoľko mesiacov vaše správy podceňujú nebezpečenstvo?
 - Pokúsil som sa byť objektívny. Núbijčania v provincii Irem sa trochu búria, to je pravda, ale...
 - Dve napadnuté karavány, studňa v rukách plieniteľov, zavraždený dôstojník výzvednej služby... To je len malá vzbura?
 - Zažili sme už aj horšie, Veličenstvo.
 - Isteže, no vtedy boli vynesené rozsudky a vykonané tresty. Zatiaľ čo teraz sa ani vám, ani miestokráľovi nepodarilo zatknúť vinníkov. Cítia sa nezraniteľní a chystajú sa rozdúchať skutočné povstanie.
 - Moja úloha je čisto obranná, - hájil sa veliteľ. - Bariérou našich pevností neprejde nijaký núbijský vzbúrenec.
- Setchiho zlosť vzrástla.
- Vy sa teda domnievate, že provincie Kuš a Irem môžeme prenechať rebelom?
 - Ani na okamih, Veličenstvo!

- Tak von s pravdou!

Ramzes bol zhnusený dôstojníkovým slaboštvom. Podobní zbabelci nie sú hodní slúžiť Egyptu! Na otcovom mieste by ho degradoval a poslal do prvej línie.

- Myslím, že je zbytočné vydesiť vojsko, aj keď isté nepokoje narušili poriadok.

- Aké sú naše straty?

- Nijaké, dúfam. Miestokráľ odišiel na čele skúsenej hliadky. Len čo ho Núbijčania zazrú, zložia zbrane.

- Počkám tri dni, ani o deň viac. Potom zasiahnem.

- Nebude to potrebné, Veličenstvo, ale je mi nesmiernou cťou, že som vás tu mohol privítať. Dnes večer poriadam malú slávnosť...

- Nežúčastním sa na nej. Postarajte sa o mojich vojakov.

Existoval divokejší kút ako druhý katarakt? Níl, zovretý po oboch stranách vysokými útesmi, si razil cestu v úzkom koryte, ktoré sa mu pokúšali zahatať obrovské čadičové a žulové balvany, a spenená voda sa o ne s hukotom trieštila. Rieka sa vzdúvala a bojovala s takou zúrivosťou, že zakaždým prekonala prekážku a nanovo sa do nej púšťala. V diaľke okrový piesok, ktorý vietor privieval k červeným brehom, posiatym modravými skaliskami, tu a tam zelený ostrovček z dumových paliem s rozdvojenými kmeňmi.

Ramzes prežíval každé vzopätie Nílu, bojoval spolu s ním proti skalám a spolu s ním aj víťazil. Mal pocit, že rieka a on sú jedno.

Mestečko Buhen sa veselilo, myslou na tisíc míľ vzdialené od vojny, v ktorú nik neveril. Ved' trinásť egyptských pevností by odradilo aj tisíce útočníkov. A krajina Irem predsa vlastní rozsiahlu úrodnú oblasť, ktorá jej zaručuje pokojný a šťastný život. Kto by sa už oň chcel pripraviť? Setchi sem podľa vzoru svojich predchodcov určite prišiel iba predviesť silu egyptskej armády, aby zapôsobil na obyvateľstvo a upevnil mier.

Keď Ramzes prechádzal táboriskom, všimol si, že vojaci vôbec nemyslia na boj. Niektorí spali, iní sa zabávali alebo milovali s úchvatnými Núbijčankami, hrali v kocky, rozprávali sa o návrate do Egypta, no zbrane nik nechystal. Núbijský miestokráľ sa pritom ešte stále nevrátil z Iremu.

Ramzes si uvedomil sklon ľuďí odsúvať od seba to, čo bolo podstatné, a radšej sa živiť ilúziami. Skutočnosť sa im videla taká nestráviteľná, že sa napchávali klamnými vidinami, presvedčení, že sa tým zbavia svojich starostí. Ľudský tvor bol zbabelý a nečestný. Princ si prisahal, že nikdy necúvne pred faktami, aj keď sa nebudú zhodovať s jeho nádejami. Rovnako ako Níl zaútočí na balvany a zvíťazí nad nimi.

V západnej časti táboriska, kde už bola púšť, akýsi pričupený muž hľbil do piesku diery, akoby tam chcel zakopať nejaký poklad.

Ramzes sa k nemu s nachystaným mečom podozrieavo priblížil.

- Čo to robíš?

- Ticho! Nehýb sa! - rozkázal takmer nečujný hlas.

- Odpovedz.

Muž vstal.

- Ach, ty si hrozný prípad! Vyplašil si mi ho.

- Setau! Aj ty si sa prihlásil do armády?

- Samozrejme, že nie... V tejto diere bezpečne hniezdi čierna kobra.

Oblečený v svojom čudnom kabáte s vreckami, so zle oholenou počernou tvárou a čiernymi vlasmi, lesknúcimi sa v mesačnom svite, sa Setau ozaj príliš neponášal na vojaka.

- Dobrí čarodejníci tvrdia, že núbijský hadí jed je mimoriadne kvalitný. Mohol som si nechať ujsť takú príležitosť, ako je táto výprava?

- A čo nebezpečenstvo? Je predsa vojna!

- Necítim jej krvavý pach, tí debilní vojaci sa len napchávajú a spíjajú. Keď sa to tak vezme, je to ich najneškodnejšia činnosť.

- Pokoj nepotrvá dlho.

- Istota alebo veštbá?
 - Myslíš, že by faraón presúval také množstvo ľudí len tak pre parádu?
 - Je mi to jedno, len nech ma nechajú loviť hady. Majú nádherné rozmery a farby! Neriskuj hlúpo život a pod' radšej so mnou do púšte. Pochytáme krásne kusy.
 - Podlieham otcovým rozkazom.
 - Ja som na rozdiel od teba voľný.
- Setau si ľahol do piesku a hneď zaspal. Bol to určite jediný Egyptan, ktorý sa nebál nočných hadích vychádzok.

Ramzes hľadel na katarakt a prežíval s Nílom jeho neutíchajúce úsilie. Keď noc začínala ustupovať, zacítil, že ktosi za ním stojí.

- Zabudol si ísť spať, syn môj?
 - Strážil som Setaua. Videl som, ako sa k nemu priblížilo viacero hadov. Všetky na chvíľu znehybneli a potom sa odplazili. Ešte aj v spánku má nad nimi moc. Nie je to podobne ako s panovníkom?
 - Miestokráľ sa vrátil, - povedal Setchi.
- Ramzes sa pozrel na otca.
- Upokojil Irem?
 - Päť mŕtvych, desať zranených a splašený útek. Asi tak možno zhrnúť výsledok jeho akcie. Predpoklady tvojho priateľa Ašu sa potvrdili. Ten chlapec má úžasnú schopnosť pozorovať a z počutého vyvodit' správne závery.
 - Niekedy sa pri ňom cítim akýsi nesvoj, ale rozhodne je nesmierne inteligentný.
 - Na rozdiel od mnohých poradcov mal nanešťastie pravdu.
 - Znamená to vojnu?

- Áno, Ramzes. Nič väčšmi nenávidím, no faraón nesmie tolerovať ani vzbúrencov, ani buričov. Bol by to koniec vlády Maat a nastolenie chaosu. A ten prináša nešťastie všetkým, bohatým aj chudobným. Na severe sa Egypt chráni pred vpádom nepriateľa

kontrolou Kanaánu a Sýrie. Na juhu je to Núbia. Kráľ, ktorý poľaví ako Achnaton, ohrozí krajinu.

- Budeme bojovať?

- Prajme si, aby boli Núbijčania rozumní. Tvoj brat veľmi naliehal, aby som schválil tvoje menovanie. Zdá sa, že verí v tvoje schopnosti vojaka. Naši nepriatelia sú však veľmi nebezpeční. Ak sa opijú, budú bojovať na život a na smrť, nezastavia ich nijaké zranenia.

- Pochybujete o mne?

- Nie si povinný nerozvážne sa vystavovať rizikám.

- Zverili ste mi istú úlohu a ja ju splním.

- Nie je ti vzácnejší život?

- Vôbec nie. Kto zradí svoje slovo, nezaslúži si žiť.

- Tak teda bojuj, ak sa vzbúrenci nevzdajú. Bojuj ako býk, lev a sokol, buď prudký ako búrka. Ináč ťa čaká porážka.

30. kapitola

Armáda s ľútosťou opustila upokojujúcu pevnosť Buhen a vydala sa do krajiny Kuš, síce pokojnej, ale obývanej statnými Núbijčanmi, ktorí boli povestní svojou udatnosťou. Cesta po ostrov Sai, na ktorom sa vypínala pevnosť Šaat, vedľajšia miestokráľova rezidencia, netrvala dlho. Ramzes zahliadol aj iný ostrov, Amaru, ktorý ho úplne strhol svojou divokou krásou. Ak mu bude osud priaznivo naklonený, poprosí otca, aby tam dal vystavať kaplnku ako hold nádhre Núbie.

V Šaat bezstarostný spev utíchol. Oveľa menšia pevnosť ako Buhen bola plná utečencov z bohatej iremskej planiny, ktorú ovládli rebeli. Opojení víťazstvom a nečinnosťou miestokráľa, ktorý proti nim postavil iba zopár rýchlo rozprášených veteránov, prekročili tretí katarakt a postupovali na sever. Opäť sa v nich prebudil starý sen vydobýť si nazad krajinu Kuš, vyhnat' z nej Egypt'anov a zahájiť rozhodujúci útok proti pevnostiam.

Šaat bola prvá na rane.

Setchi vydal rozkaz, aby vyhlásili bojovú pohotovosť: ku každej striel'ni postaviť lukostrelca, na veže prakovníkov, v priekopách popri vysokých tehlových múroch rozvinúť pechotu.

Potom si faraón so synom, sprevádzaní zamľknutým a zničeným núbijským miestokráľom, vypočuli veliteľa pevnosti.

- Správy sú katastrofálne, - priznal. - Za posledný týždeň sa povstanie rozrástlo do neuveriteľných rozmerov. Zvyčajne sa kmene medzi sebou hašteria a nevedia nájsť spoločnú reč, no tentoraz sa dohodli! Posielal som správy do Buhenu, lenže...

Vzhľadom na prítomnosť miestokráľa sa veliteľ neodvažoval vyniesť priveľmi zdrvivú kritiku.

- Pokračujte, - prikázal Setchi.

- Keby sme boli včas zasiahli, mohli sme tú vzburu potlačiť hneď v zárodku. V tejto chvíli však neviem, či by nebolo rozumnejšie ustúpiť.

Ramzes bol ako omráčený. Je možné, že ľudia zodpovední za bezpečnosť Egypta sú takí zbabelí a neprezieraví?

- Sú tie kmene až také hrôzostrašné? - spýtal sa.

- Ako divé šelmy, - odvetil veliteľ. - Nedesí ich ani smrť, ani utrpenie. Vyžívajú sa v boji a zabíjaní. Nikomu nebudem zazlievať, ak ujde, až sa s revom vrhnú do útoku.

- Ujst'! Ale to je zrada!

- Keď ich uvidíte, pochopíte. Zastaviť ich môže len mnohonásobne početnejšia armáda, ako sú oni. A dnes ani nevieme, či sa rátajú na stovky alebo na tisícky.

- Odíd'te s utečencami do Buhenu a vezmite so sebou miestokráľa, - prikázal Setchi.

- Mám vám poslať posily?

- Uvidíme, moji poslovia budú s vami v spojení. Dajte prehradiť Níl a nech sa všetky pevnosti prichystajú odraziť útok.

Miestokráľ sa vytratil. Očakával iný trest. Veliteľ pevnosti pripravil evakuáciu. O dve hodiny sa dlhá kolóna vydala na sever. V Šaat ostal len faraón, Ramzes a tisíc vojakov, ktorých zrazu prešla dobrá nálada. Šepkalo sa, že na pevnosť sa vrhne desať tisíc krvilačných negrov, ktorí až do posledného zmasakrujú všetkých Egyptanov.

Setchi poveril Ramzesa, aby povedal vojakom pravdu. Mladík sa neobmedzil len na vysvetlenie situácie a rozptýlenie klamných chýrov, ale zapálene apeloval na odvahu každého z nich a na povinnosť brániť vlast' aj za cenu vlastného života. Jeho slová boli prosté a priame a jeho oduševnenie padlo na úrodnú pôdu. Keď sa vojaci dozvedeli, že kráľovský syn bude bojovať medzi nimi bez akýchkoľvek výhod, znova sa vzchopili. Ramzesova odhodlanosť v spojení so Setchiho vynikajúcou stratégiou ich istotne zachránila pred skazou.

Kráľ sa rozhodol nečakať na prípadný útok, ale postupovať ďalej na juh. Zdalo sa mu výhodnejšie ísť protivníkom v ústrety, aj keby mal zatrubiť na ústup, ak by boli priveľmi početní. Aspoň bude vedieť, na čom je.

Večer Setchi spolu s Ramzesom dlho študoval mapu krajiny Kuš a učil syna čítať zemepisné značky. Mladík úplne žiaril, že ho faraón poctil takou dôverou. Učil sa rýchlo a zaumienil si, že bude mať na pamäti každúčký detail. Nech sa zajtra prihodí čokoľvek, bude to slávny deň.

Setchi sa utiahol do izby určenej pre panovníka, Ramzes sa uložil na jednoduché lôžko. Zo snov o víťazstve ho zrazu vyrušil smiech a vzdychy prichádzajúce zo susednej miestnosti. Vstal a zvedavo pootvoril dvere.

Na svoje veľké prekvapenie uvidel na bruchu rozvaleného Setaua, ktorý dával nahlas najavo spokojnosť s masážou nahej Núbijčanky s jemnou tváričkou a prekrásnym telom. Ebenová pokožka jej len tak žiarila a v črtách nemala nič negroidné, ponášali sa skôr na črty vznešenej Vesetčanky. To ona sa smiala, pobavená Setauovým pôžitkársnym vzdychaním.

- Má pätnásť rokov a volá sa Lotos, - prezradil mu zaklínač hadov. - Vie dokonale rozmasírovať chrbát. Nechceš vyskúšať jej prstíky?

- Nerád by som ťa pripravil o takú nádhernú korisť.

- Navyše sa nebojí ani tých najnebezpečnejších hadov. Už sme spolu nazbierali slušné množstvo jedu. Aké šťastie, pri všetkých bohoch! Tá výprava sa mi hneď pozdávala... Dobre, že som si ju nenechal ujsť.

- Zajtra budete strážiť pevnosť.

- Ideš do útoku?

- Posúvame sa dopredu.

- Jasné, budeme s Lotos hliadkovať. Pousilujeme sa lapiť aspoň zo desať kobier.

V zime bývalo nadržanom veľmi chladno, a tak si pešiaci obliekli dlhé tuniky, ktoré si zhodia, len čo im lúče núbijského slnka zohrejú krv. Ramzes na ľahkom bojovom voze išiel na čele vojska, hneď za prieskumníkmi. Setchi bol v strede armády, chránený zvláštnou gardou.

Do ticha stepi zaznelo zatrúbenie akéhosi zvieraťa. Ramzes dal príkaz zastat', zoskočil na zem a išiel za prieskumníkmi.

Obrovské zviera s chobotom ručalo od bolesti. Na konci neuveriteľne dlhého nosa malo zabodnutý asagaj¹⁴ a všemožne sa usilovalo zbaviť sa toho žihadla, čo mu spôsobovalo šialené utrpenie. Slon... Zviera, podľa ktorého kedysi dávno pomenovali ostrov Elefantína na južnej hranici Egypta, odkiaľ už vymizol!

Princ ho videl po prvý raz.

- Obrovský samec, - prehodil jeden z prieskumníkov. - Každý jeho kel váži najmenej osemdesiat kíľ. Hlavne sa k nemu nepribližujte.

- Ved' je zranený!

- Núbijčania sa ho pokúšali zabiť. Vyplašili sme ich.

Zrážka s nepriateľom sa zjavne blížila.

Zatiaľ čo jeden z prieskumníkov bežal upozorniť kráľa, Ramzes zamieril k zvieraťu. Asi dvadsať metrov pred ním zastal a zo všetkých síl sa usiloval pritiahnuť jeho pohľad. Ubolené zviera sa prestalo zmietat' a zahľadelo sa na maličkého tvora.

Ramzes mu ukázal prázdne ruky. Ozrutný samec zdvihol chobot, akoby chcel dať najavo, že pochopil mierumilovné zámery dvojnožca. Princ pomaličky vykročil.

Jeden z prieskumníkov chcel naňho zakričať, no jeho druh mu zakryl ústa. Pri najmenšom rozruchu by slon faraónovho syna rozdupal.

¹⁴ Krátky oštep, ktorý používali černošské kmene v boji. (Pozn. prekl.)

Ramzes nepociťoval nijaký strach. Neušlo mu, že pozorný pohľad štvornožca je veľmi rozumný, určite je schopný dešifrovať jeho úmysel. Urobil ešte niekoľko krokov a ocitol sa asi meter od zraneného zvieraťa, ktoré si chvostom švihalo po bokoch.

Princ zdvihol ruky, obor sklonil chobot.

- Spôsobím ti bolesť, - upozornil ho, - ale je to nevyhnutné.

Ramzes uchopil násadu asagaja.

- Súhlasíš?

Slon akoby na znak súhlasu zamával širokými uškami.

Princ prudko mykol rukou a jediným pohybom mu vytrhol železo z chobota. Vyslobodený obor zatrúbil. Vydesení prieskumníci boli presvedčení, že sa stal zázrak, no Ramzes neprežije svoj hrdinský kúsok, lebo koniec zakrvaveného chobota sa mu vzápätí omotal okolo pása.

O pár sekúnd ho slon rozdrví a potom prídu na rad oni! Lepšie bude vziať nohy na plecia.

- Pozrite! No tak, pozrite sa!

Veselý princov hlas ich zastavil. Keď sa obzreli, uvideli ho sedieť na obrovej hlave, kam ho slon s nekonečnou jemnosťou vyložil svojím chobotom.

- Z tejto hory zbadám aj ten najmenší pohyb nepriateľa, - vyhlásil Ramzes.

Princov odvážny skutok armádu nadchol. Poniektorí začali hneď hovoriť, že Ramzes má nadprirodzenú moc. Len vďaka nej si mohol podrobiť najmocnejšie zo zvierat, ktorému liečil ranu obkladmi namočenými do oleja a medu. Slon a Ramzes nemali ťažkosti dorozumieť sa. Jeden rozprával rukami a jazykom, druhý chobotom a ušami. Pod ochranou obra dorazili vojaci po vylúdnenej ceste do dediny. Tvorili ju chatrče z vysušeného blata, pokryté strechami z palmových listov.

Boli po nej roztrúsené mŕtvoly starcov, detí a žien. Jedni mali rozpárané bruchá, iní podrezané hrdlá. Muži, ktorí sa zrejme pokúsili vzdorovať, ležali celí zohavení o trochu ďalej. Úroda bola spálená, zvieratá pobité.

Ramzesovi sa zdvihol žalúdok.

Takže toto bola vojna. Tento masaker, táto bezhraničná krutosť, čo robila z človeka tú najhoršiu šelmu.

- Nepite vodu zo studne! - zakričal vojak v zrelom veku.

Dvaja vysmädnutí mládenci sa napili a o desať minút už s príšernými bolesťami brucha zomreli. Vzbúrenci otrávilí studňu, aby potrestali svojich súkmeňovcov, ktorí chceli zachovať vernosť Egyptu.

- Nemohol som nič robiť, - nariekal Setau. - V rastlinných jedoch sa ešte nevyznám. Lotos ma to našťastie všetko naučí.

- Čo tu robíš? - začudoval sa Ramzes. - Nemal si strážiť pevnosť?

- Nudná úloha... Táto príroda oplýva takým bohatstvom, takým zvieratstvom!

- Ako napríklad táto spustošená dedina?

Setau položil ruku na priateľovo plece.

- Už chápeš, prečo dávam prednosť hadom? Ich spôsob zabíjania je vznešenejší a navyše nám dávajú účinné lieky proti chorobám.

- Človek nie je iba táto hrôza.

- Si si tým istý?

- Existuje Maat a existuje chaos. Prišli sme na svet, aby vládla Maat a zlo bolo porazené, aj keď sa rodí znovu a znovu.

- Tak rozmýšľa len faraón. Ty si iba vojenský veliteľ, ktorý sa chystá povraždiť vrahov.

- Alebo padnúť.

- Neprivolávaj zlé oko a pod' sa napiť Lotosinho bylinkového odvaru. Urobí ťa nepremožiteľným.

Setchi bol zachmúrený.

Dal zvolat' pod svoj stan Ramzesa a vysokých dôstojníkov.

- Čo navrhujete?

- Postupujme ďalej, - navrhol starší vojak. - Prejdime tretí katarakt a napadnime krajinu Irem. Naša rýchlosť bude zárukou úspechu.

- Mohli by sme padnúť do pasce, - ozval sa mladý dôstojník. - Núbijčania vedia, že radi používame túto taktiku.

- Správne, - pripustil faraón. - Je nevyhnutné overiť si najprv nepriateľské pozície. Potrebujem dobrovoľníkov na nočný prieskum.

- Je to veľmi riskantné, - poznamenal starší vojak.

- Uvedomujem si to.

Ramzes vstal.

- Hlásim sa za dobrovoľníka.

- Aj ja, - pridala sa staršia vojak. - A mám troch kamarátov, ktorí budú rovnako odvážni ako princ.

31. kapitola

Princ si zložil šatku, ochrannú koženú vestu, slávnostnú suknicu a sandále. Kým sa vyberie do núbijskej savany, začierni si telo dreveným uhlím a ako jedinú zbraň si vezme dýku.

Pred odchodom zašiel do Setauovho stanu. Zaklínač hadov varil nejakú žltú tekutinu a Lotos pripravovala ibištekový odvar červenej farby.

- Pod rohož mi vliezol akýsi čierno-červený had, - povedal rozžiarený Setau. - Úžasné! Zas jeden neznámy druh a množstvo jedu. Bohovia sú s nami, Ramzes! Táto Núbia je hotový raj. Ktovie, koľko plemien v nej žije.

Zdvihol zrak a s úžasom sa zahľadel na princa.

- Kde sa zberáš v tomto stave?

- Zistiť, kde sú táboriská vzbúrencov.

- Ako to mieniš urobiť?

- Pustím sa rovno na juh. Napokon na ne určite natrafím.

- Hlavné je, aby si sa aj vrátil.

- Verím, že budem mať šťastie.

Setau pokrútil hlavou.

- Vypi si s nami karkade, nech aspoň ochutnáš tú lahodnú chuť, kým padneš do rúk negrov.

Červený mok mal osviežujúcu ovocnú chuť. Lotos Ramzesovi trikrát doliala.

- Podľa mňa robíš hlúposť.

- Konám svoju povinnosť.

- Nechaj tie prázdne slová! Vrháš sa strmhlav do nebezpečenstva.

Nemáš najmenšiu šancu uspieť.

- Naopak...

Ramzes vstal a zapotácal sa.

- Je ti zle?

- Nie, ale...
- Sadni si.
- Musím ísť.
- V tomto stave?
- Nič mi nie je, už...

V bezvedomí padol Setauovi do náručia. Ten ho uložil na rohož pri ohni a vyšiel zo stanu. Hoci vedel, že predstúpi pred faraóna, Setchiho dôstojnosť naňho hlboko zapôsobila.

- Ďakujem, Setau.
 - Podľa Lotos je to veľmi ľahká droga, Ramzes sa zajtra na úsvite zobudí zdravý a čulý. Pokiaľ ide o jeho poslanie, buďte bez obáv. Lotos a ja ho zastúpime. Lotos ma povedie.
 - Čo si od toho sľubujete?
 - Uchrániť vášho syna pred jeho výstrelkami.
- Setchi sa vzdialil. Setau bol na seba hrdý. Koľko ľudí sa mohlo pochváliť, že sa im poďakoval faraón?

Ramzesa zobudil slnečný lúč, ktorý vŕžol do stanu. Princ bol chvíľu ako omámený a nevedel si dať dokopy, kde to vlastne je. Potom mu zrazu svietlo: Setau a jeho Núbijčanka mu dali vypiť nejakú drogu! Nazúrene sa vyrútil von a vrazil do Setaua, ktorý si pokojne sedel pred stanom v pisárskej póze so skríženými nohami a jedol sušenú rybu.

- Dávaj pozor! Skoro mi zabehlo.
- Čo si mi to dal vypiť?
- Lekciu múdrosti.
- Zabránil si mi splniť úlohu!
- Pobožkaj Lotos a poďakuj sa jej, vďaka nej vieme, kde je hlavný nepriateľský tábor.
- Ale... ona patrí k nim!
- Povraždili jej v dedine rodinu.
- Je úprimná?

- Azda sa z teba, z takého nadšenca, stáva skeptik? Áno, je úprimná. Práve preto sa nám rozhodla pomáhať. Povstalci nepatria k jej kmeňu a rozosievajú nešťastie v najprekvitajúcejšej oblasti Núbie. Namiesto nariekania sa poumývaj, najedz a obleč ako princ. Očakáva ťa otec.

Egyptská armáda sa spoľahla na Lotosine údaje a na čele s Ramzesom, usadenom na svojom slonovi, sa vydala na pochod. Prvé dve hodiny kráčať obor uvoľnene, takmer až bezstarostne, a pokojne sa krmil lístím.

Potom sa však jeho správanie zmenilo. Pohľad mu spozornel, kráčať pomalšie a úplne nečujne. Kládol nohy na zem s takou neuveriteľnou mäkkosťou a jemnosťou, akoby nevážili ani gram. Odrazu natiahol chobot k vrcholku palmy a schytil černochozbrojeného prakom. Šmaril ho o kmeň a prerazil mu kríže.

Stihol hliadajúci chlap upozorniť svojich? Ramzes sa otočil a čakal na rozkazy. Faraónov pokyn bol jednoznačný: rozvinúť sa a zaútočiť.

Slon sa vrhol dopredu.

Keď prebehol cez úzky pás palmového hája, Ramzes ich uvidel: stovky núbijských bojovníkov s tuhočiernou kožou, vpredu vyholenými hlavami, ploskými nosmi, výraznými perami, so zlatými krúžkami v ušiach, perami v krátkych kučeravých vlasoch a so zjazvenými lícami. Vojaci mali na sebe malé zásterky zo škvrnitej kože, velitelia biely šat s červeným opaskom.

Bolo zbytočné vyzývať ich, aby sa vzdali. Len čo zbadali slona a predný voj egyptskej armády, schmatli luky a začali strieľať. Táto bezhlavá náhlivosť im bola osudná, lebo bojovali roztrieštene, zatiaľ čo egyptské šíky útočili jeden po druhom usporiadane a pokojne.

Setchiho lukostrelci vyradili z boja núbijských strelcov, ktorí stratili hlavu a vzájomne si zavadzali. Potom oštepníci zaútočili na tábor zozadu a pobili černochozov, ktorí si nabíjali praky. Vďaka štítom

zadržali egyptskí pešiaci zúfalý útok vedený sekerami a prebodávali nepriateľov krátkymi mečmi.

Núbijčania, čo ešte ostali nažive, v panike odhodili zbrane, padli na kolená a úpenlivo prosili Egypt'anov, aby ich ušetrili.

Setchi zdvihol pravú ruku a boj, ktorý trval iba niekoľko minút, ustal. Víťazi okamžite spúťali porazeným ruky za chrbát.

Slon však ešte s bojom neskončil. Strhol strechu z najväčšej chatrče a rozbúral jej steny. Objavili sa dvaja Núbijčania, jeden statný a dôstojný, druhý maličký a nervózny, schovávajúci sa za veľký kôš. To on vrazil obrovi do chobota asagaj. Slon ho oblapil okolo pása, zdvihol do výšky a chvíľu ho držal vo vzduchu. Maličký černochoch vrešťal, trepal rukami aj nohami a usiloval sa uvoľniť. Keď ho obor položil na zem, myslel si, že je zachránený. No len čo sa chystal ujsť, obrovská laba mu rozdrvila hlavu. Slon sa bez zbytočnej hrubosti poráťal s tým, čo mu spôsobil také utrpenie.

Ramzes sa obrátil na vysokého Núbijčana, ktorý s rukami skríženými cez prsia nepohnute pozoroval celý výjav.

- Ty si ich vodca?

- Áno. Na to, že si taký mladý, si nás poriadne rozprášil.

- Obdiv patrí faraónovi.

- Takže sám faraón sa unúval... Už chápem, prečo čarodejníci tvrdili, že nemôžeme zvíťaziť. Mal som ich počúvať.

- Kde sa skrývajú ďalšie vzbúrené kmene?

- Prezradím ti to a oslovím ich, aby sa vzdali. Ponechá ich faraón nažive?

- O tom musí rozhodnúť on.

Setchi ešte v ten istý deň zaútočil na dva ďalšie tábory. Ani jeden, ani druhý nedbali na zmierlivé výzvy porazeného veliteľa. Boje netrvali dlho, lebo Núbijčania bojovali celkom nekoordinovane. Keď zočili Setchiho, ktorého pohľad páľil ako oheň, mnohí si

okamžite spomenuli na čarodejníkov a nebili sa so zvyčajným zápalom, považujúc vojnu už vopred za prehratú.

Zvyšné kmene na druhý deň na úsvite zložili zbrane. Nehovorili azda všetci s hrôzou o kráľovom synovi, pánovi obrovského slonieho samca, ktorý už pohlušil desiatky černochoch? Faraónovej armáde nikto nedokáže čeliť!

Setchi zajaľ šest'sto mužov. Sprevádzať ich bude päťdesiatštyri mládencov, šest'desiatšesť dievčat a štyridsaťosem detí. Všetci dostanú výchovu v Egypte a potom sa vrátia do Núbie, nasiaknutí okrem tej svojej aj jeho kultúrou, a budú brániť mier s mocným susedom.

Kráľ sa ubezpečil, že krajina Irem je celá oslobodená a obyvatelia bohatej poľnohospodárskej oblasti majú opäť prístup k studniam. Odteraz sem bude núbijský miestokráľ každý mesiac chodiť na kontrolu, aby zabránil vypuknutiu nových nepokojov. Ak budú mať roľníci nejaké požiadavky, vypočuje ich a pokúsi sa im vyhovieť. Vážne nezhody vyrieši faraón.

Ramzesa sa zmocnila clivota. Bolo mu ľúto, že musí opustiť Núbiu. Neodvážil sa však otca požiadať, aby ho vymenoval na post miestokráľa, na ktorý sa cítil ako stvorený. Keď s týmto úmyslom Setchiho oslovil, jeho pohľad ho odradil vysloviť nahlas svoju prosbu. Panovník mu povedal, čo mieni urobiť: ponechá miestokráľa v doterajšej funkcii a bude od neho vyžadovať bezchybné vykonávanie povinností. Pri najmenšej chybičke skončí ako správca pevnosti.

Slon sa chobotom dotkol Ramzesovho líca. Princ nesplnil želanie početných vojakov, ktorí by si boli priali vidieť obra defilovať v Mennoferi, a rozhodol sa ho nechať na slobode, v kraji, kde sa narodil.

Ramzes pohladil už takmer zahojený chobot. Slon ukázal hlavou na savanu, ani čo by ho vyzýval, aby ho nasledoval. No spoločná cesta obra a princa sa skončila.

Dlhé minúty stál Ramzes ako vrastený do zeme a srdce mu zvieral pocit prázdnoty, ktorá sa ho zmocnila po odchode jeho nečakaného spojenca. Ako rád by tu s ním ostal, odhaľoval nepoznané chodníčky, učil sa od neho... Napokon nechal sny snami a zmieril sa so skutočnosťou, že musí znova nastúpiť na loď a vrátiť sa na sever. Princ sa zaprisahal, že sa do Núbie vráti.

Egypt'ania opúšťali táborisko so spevom. Vojaci vychvaľovali Setchiho a Ramzesa, ktorí zmenili nebezpečnú výpravu na triumf. Pahreby neznášali, zídu sa domorodcom.

Keď prechádzali popri krovisku, princ začul bolestný ston. Ako mohli opustiť raneného?

Rozhrnul lístie a uvidel vystrašené, sťažka dýchajúce levíča. Zviera s opuchnutou pravou labkou a horúčkovitými očami skučalo. Ramzes ho vzal do náručia a zistil, že srdce mu bije veľmi nepravidelne. Ak sa oň nepostarajú, zahynie.

Setau sa ešte našťastie nenalodil, a tak mu Ramzes ukázal choré zviera. Ten pri pohľade na ranu ani na okamih nezaváhal.

- Uštipol ho had, - skonštatoval.

- Tvoja prognóza?

- Veľmi pesimistická... Dobre sa pozri: vidno tri diery, dve po hlavných jedových zuboch, jednu po náhradnom a stopy po ďalších dvadsiatich šiestich zuboch. To znamená, že ho uhryzla kobra. Keby to levíča nebolo výnimočné, už by bolo mŕtve.

- Výnimočné?

- Pozri sa na jeho laby. Na také mladé zviera ich má nezvyčajne veľké. Keby bolo ostalo nažive, dorástlo by do obrovských rozmerov.

- Pokús sa ho zachrániť.

- Jedinou jeho šancou je, že je zima. Vtedy má kobra jed o čosi menšiu účinnosť.

Setau rozdrvil do vína hadí koreň, pochádzajúci z Východnej púšte, a dal ho levíčaťu vypiť. Potom do oleja najemno rozmrvil listy z kríčka a ponatieral ním zvierat'u telo, aby povzbudil jeho srdcovú činnosť a uľahčil mu dýchanie.

Počas cesty sa Ramzes od levíčať'a ani nepohol. Zviera, zabalené do obkladu z ricínových listov a púštneho piesku, stále udržiavanom vo vlhkom stave, sa hýbalo čoraz menej. Kŕmené mliekom, ustavične slablo. Na princove pohladenia však citlivo reagovalo a obdarúvalo ho za ne vďačnými pohľadmi.

- Prežiješ, - sľúbil mu, - a budeme priatelia.

32. kapitola

Strážca najprv zaspätkoval, no potom sa predsa len priblížil. Dokonca sa odvážil bojazlivo oňuchať levíča, ktoré prekvapene hľadelo na to čudné zviera. Malá šelma, aj keď ešte vyslabnutá, hneď dostala chuť hrať sa. Vyskočila na Strážcu a pridlávila ho svojou váhou. Pes zakňučal a podarilo sa mu vykĺznuť, ale schytil pritom škrabanec na zadku.

Ramzes chytil malého dravca za krk a dlho ho hrešil. Ten so vztýčenými ušami počúval. Princ ošetril psa, ktorého zranenie bolo iba povrchové, a opäť pustil zvieratá k sebe. Strážca okamžite uštedril prišielcovi za odplatu čosi ako facku.

Setau pomenoval levíča Zabijak. Ved' zvíťaziť nad kobrím jedom a tieňom istej smrti nebola maličkosť. To meno mu bude prinášať šťastie a okrem toho sa aj výborne hodí k jeho úžasnej sile. Setau nahlas premýšľal: ozrutný slon, obrovský lev... Nemá Ramzes sklon zaoberať sa len tým, čo je veľké a výnimočné, a nevšimáť si to, čo je malé a úbohé?

Levíča a pes si veľmi rýchlo uvedomili, akú má ktorý silu. Zabijak sa naučil ovládať, Strážca menej dobiedzať. Zrodilo sa medzi nimi trvalé priateľstvo a svoju radosť zo života prejavovali v hrách a šialenom behaní.

Na kráľovskom dvore vyvolali Ramzesove počiny veľký rozruch. Človek, čo dokáže skrotiť slona a leva, musí byť obdarený magickou mocou, ktorú nemožno pohrdlivo prehliadať. Krásna Iset rástla od hrdosti, Šenar bol roztrpčený. Ako môžu byť všetci tí hodnostári takí naivní? Ramzes mal jednoducho šťastie, to je všetko. S ukrutnými krvilačnými zvieratami sa nikto nemôže dorozumieť. Jedného krásneho dňa lev znova zdivie a roztrhá ho na kusy. Napriek tomu všetkému starší kráľov syn považoval za potrebné navonok udržiavať s bratom vynikajúce vzťahy. Rovnako ako celý

Egypt, spieval chválospevy na Setchiho, no zároveň vyzdvihol aj Ramzesove zásluhy v boji proti vzbúreným Núbijčanom. Vychvaľoval jeho vojenské schopnosti a vyslovoval želanie, aby ich uznali aj oficiálnejším spôsobom.

Počas odmeňovania vojenských veteránov z Ázie, pri ktorom Šenar zastupoval kráľa, prejavil prianie stretnúť sa s bratom v súkromí. Ramzes vyčkal koniec ceremoniálu a potom sa obaja muži utiahli do nanovo vymaľovanej Šenarovej pracovne. Skutočne talentovaný maliar ju vyzdobil záhonmi kvetov a poletujúcimi motýľmi.

- Nie je to skvostné? Rád pracujem v prepychu. Všetky úlohy sa mi hneď zdajú ľahšie. Nechceš sa napiť mladého vína?

- Nie, ďakujem. Tieto spoločenské podujatia ma otravujú.

- Aj mňa, sú však nevyhnutné. Hrdinovia majú radi pocty. Neriskujú vari, tak ako ty, svoj život, aby uchránili našu bezpečnosť? V Núbii si si počínal ozaj príkladne.

Šenar ešte väčšmi pribral. Veľký labužník s nedostatkom pohybu sa teraz ponášal na tučného provinčného hodnostára.

- Náš otec viedol ťaženie majstrovskou rukou. Už len jeho prítomnosť vydesila nepriateľa.

- Iste, iste... Ale ty na chrbte slona si sa tiež významne pričínal o náš úspech. Počul som, že Núbia na teba silno zapôsobila.

- Áno, páči sa mi ten kraj.

- Čo súdiš o správaní sa núbijského miestokráľa?

- Hanebné a odsúdeniahodné.

- Faraón ho napriek tomu nechal vo funkcii...

- Setchi vie, ako má vládnuť.

- Tento stav nemožno preťahovať. Neprejde veľa času, a miestokráľ znova zlyhá.

- Možno sa poučil zo svojich omylov.

- Ľudia sa len tak ľahko nemenia, drahý brat. Majú sklón dopúšťať sa vždy tých istých chýb. Miestokráľ nebude výnimka z pravidla, ver mi.

- Každému jeho osud.
 - Jeho pád by mohol ovplyvniť ten tvoj.
 - Ako?
 - Nehraj sa na hlúpeho. Ak si sa zaľúbil do Núbie, jediná funkcia po ktorej túžiš, je funkcia miestokráľa. Môžem ti ju pomôcť získať.
- Čosi také Ramzes nečakal. Šenar si všimol jeho vzrušenie.
- Považujem tvoju ambíciu za celkom opodstatnenú, - pokračoval. -
- Keby si ty zastával to miesto, nijaké pokusy o vzburu by sa viac nezopakovali. Preukázal by si službu vlasti a bol by si šťastný.
- Bolo to ako sen... Sen, ktorý Ramzes už vypudil z mysle. Žil by tam so svojím levíčat'om a psom, každý deň by prebrúsil rozľahlé a pusté šíravý, dýchal s Nílom, skalami a zlatistým pieskom... Nie, bolo to priveľmi krásne.
- Vysmievaš sa mi, Šenar?
 - Dokážem kráľovi, že si stavaný na ten post. Napokon, Setchi ťa videl v akcii. Mnohí ma podporia, uvidíš, že vyhráš.
 - Keď myslíš.
- Šenar zagrataloval bratovi.
- V Núbii mu už Ramzes nebude prekážať.

Aša sa nudil.

Po niekoľkých týždňoch sa mu prejedli úradnícke práce, spojené s jeho funkciou. Byrokracia a archívy mu nič nehovorili. Jediné, čo ho lákalo, bola dobrodružná práca v teréne. Nadväzovať kontakty, rozväzovať jazyky ľuďom každého postavenia, prekuknúť veľké i malé tajomstvá, odhaľovať, čo sa mu usilovali zatajiť, to bolo zábavné a vzrušujúce!

Musí využiť čas a urobiť si z neho spojenca. Zohol chrbát a v očakávaní miesta, ktoré mu umožní cestovať do Ázie a pochopiť myslenie nepriateľov Egypta, rozvinul jedinú možnú stratégiu, ktorú mohol použiť diplomat: motal sa po kuloároch.

Pozoznamoval sa so skúsenými mužmi skúpmi na slovo a žiarlivými na svoje tajomstvá, a dokázal si ich omotať okolo prsta. Tým, že od nich nič nežiadal, bol úctivý a kultivovaný, získal si ich dôveru a mohol na všeličo zaviesť reč, pričom si dával dobrý pozor, aby nepôsobil dotieravo. Postupne sa podozvedal, čo stojí v dôverných spisoch, takže do nich ani nepotreboval nazrieť. Zopár lichôtok, dobre zvážené komplimenty, správne formulované otázky a vybraný jazyk mu vyniesli úctu vysokých funkcionárov ministerstva zahraničných vecí.

Šenar sa dozvedal o mladom Ašovi len to najlepšie. Ako dobre, že z neho urobil jedného zo svojich spojencov! Bol to ozaj vynikajúci ťah. Počas častých a diskretných stretnutí ho Aša informoval o všetkom, čo sa chystalo pod strechou mocného úradu. Šenar si to overoval a dopĺňal vlastnými poznatkami a deň za dňom sa premyslene pripravoval na povolanie kráľa.

Od návratu z Núbie pôsobil Setchi unavene. Viacerí poradcovia odporúčali, aby Šenara vymenoval za spolukráľa, čo by panovníka odbremenilo od niektorých povinností. Načo to odkladať, keď je o následníkovi už rozhodnuté a nikto sa proti nemu nestavia?

Šenar im prefíkane odporoval. Vyhlasoval, že je na to ešte priveľmi mladý a neskúsený a že sa treba plne spoliehať na múdrosť faraóna.

Ameni opäť prešiel do útoku. Len čo sa vystrábil z choroby, ktorá ho pripútala na lôžko, už sa usiloval Ramzesovi dokázať, že jeho pátranie nebolo márne. Prepínanie síl podlomilo mladému pisárovi zdravie, no opäť sa pustil do práce s rovnakým nasadením, celý nešťastný, že sa tak omeškal. Hoci mu Ramzes nič nevyčítal, cítil sa previnilo. Každý oddychový deň mu pripadal ako neospravedlniteľný prečin.

- Prehľadal som všetky skládky a mám v rukách dôkaz, - tvrdil Ramzesovi.

- Nepreháňaš trochu? Čo je to za dôkaz?

- Dva vápencové úlomky, ktoré neodškriepiteľne patria k sebe: na jednom je údaj o podozrivej dielni, na druhej meno jej majiteľa. Je bohužiaľ odlomené, ale končí sa na písmeno R. Nie je to zjavne Šenar?

Ramzes už takmer zabudol na sériu dramatických udalostí, čo sa stali pred jeho cestou do Núbie. Koniar, vozataj, nekvalitný atrament... Videlo sa mu to už také vzdialené a nezaujímavé!

- Zaslúžiš si uznanie, Ameni, ale žiadny sudca nezačne trestné stíhanie s takým neúplným dôkazom.

Mladý pisár sklopil oči.

- Presne tejto odpovede som sa obával... Nemali by sme to predsa len skúsiť?

- Bolo by to zaručené fiasko.

- Nájdem teda ešte viac.

- Myslíš, že je to vôbec možné?

- Nedaj sa Šenarom dobehnúť. Chce ťa dať vymenovať za núbijského miestokráľa len preto, aby sa ta zbavil. Potom sa zabudne na jeho zločiny a bude mať v Egypte voľnú cestu.

- Uvedomujem si to, Ameni, ale Núbia mi počarila. Pôjdeš so mnou a spoznáš nádhernú krajinu ďaleko od dvorských intríg a nízkostí.

Princov osobný sekretár bol presvedčený, že za Šenarovou láskavosťou sa skrýva ďalšia pasca. Kým bude v Mennoferi, nikdy sa nevzdá hľadania pravdy.

Staršia Ramzesova sestra Dolente polihovala pri bazéne, v ktorom sa počas horúcich hodín kúpavala, kým sa dala naolejovať a vymasírovať. Od manželovho povýšenia celé dni zaháľala, a pritom sa cítila stále unavenejšia. Kaderníčka, manikérka, pedikérka, správca, kuchár... všetci ju vyčerpávali.

Napriek mastičkám, čo jej predpísal lekár, mala stále mastnú pokožku. Zrejme by sa mala svedomitejšie liečiť, ale čo keď jej spoločenské povinnosti zaberali toľko času! Ak chcela byť infor-

movaná o tisícokrakých drobných tajomstvách dvora, nescela si nechať ujsť nijakú recepciu či ceremóniu, ktoré patrili k životu vysokej egyptskej spoločnosti.

Už zopár týždňov sa však Dolente znepokojovala. Ľudia blízki Šenarovi sa jej zdôverovali čoraz menej, ani čo by si pred ňou dávali pozor. Preto považovala za nevyhnutné pohovoriť si o tom s Ramzesom.

- Keďže ste teraz zadobre, môžeš sa naňho obrátiť.
- Čo odo mňa očakávaš?
- Keď sa Šenar stane spolukráľom, získa značné právomoci. Bojím sa, aby na mňa nezabudol. Už teraz ma začínajú držať bokom. Čoskoro budem menej ako nejaká provinčná panička.
- Čo s tým môžem urobiť?
- Pripomeň Šenarovi, že žijem a mám veľkú sieť známostí. V budúcnosti sa mu zíde.
- Vysmeje sa mi do tváre. Pre môjho staršieho brata som už miestokráľom v Núbii. Ďaleko od Egypta.
- Takže vaše zmierenie je len zdanlivé.
- Šenar rozdelil zodpovednosť.
- A ty sa uspokojíš s exilom medzi negrami?
- Núbia sa mi páči.

Dolente sa zrazu prebrala z malátnosti a rozhorlila sa.

- Vzbúr sa, prosím ťa! Tvoj postoj je neprijateľný. Spojme sa, ty a ja, a postavme sa proti Šenarovi. Veď si ten darebák spomenie, že má rodinu a nemôže ju len tak odstaviť!
 - Ľutujem, drahá sestra, ale nenávidím komploty.
- Nazlostene vstala.
- Nenechaj ma v tom!
 - Som presvedčený, že sa dokážeš vzoprieť aj sama.

Kráľovná Tuja odslúžila v chráme bohyně Hathor večerný rituál, vypočula si spevy kňaziek a potom v tichu svätyne rozjímalala. Slúžiť

božstvu umožňovalo vzdialiť sa od ľudských nízkostí a s jasnejšou hlavou uvažovať o budúcnosti krajiny.

Kráľovná pri dlhých rozhovoroch s manželom vyslovila pochybnosti o Šenarovej schopnosti vládnuť a Setchi si jej názor ako zvyčajne veľmi pozorne vypočul. Vedel, že ktosi usiloval o Ramzesov život a že skutočný vinník, ak ním nebol mŕtvy vozataj z tyrkysových baní, ostáva neodhalený a nepotrestaný. Hoci Šenarova nevraživosť voči Ramzesovi pohasla, bolo možné považovať ho za nevinného? Bez dôkazov sa javili podobné podozrenia obľudné, lenže nemení človeka túžba po moci na ukrutnú šelmu?

Setchi venoval pozornosť každému jej slovu. Manželkinmu názoru prikladal oveľa väčšiu váhu než mienke dvoranov, ktorí boli priveľmi zviazaní so Šenarom, alebo panovníkovi už zo zvyku pochlebovali. Setchi a Tuja spoločne rozobrali správanie oboch synov a zvážili všetky pre a proti.

Rozum síce triedil a analyzoval, no nebolo v jeho moci rozhodnúť. Cestu určí Sia náhle vnuknutie, bezprostredné poznanie, prenesené zo srdca faraóna do srdca faraóna.

Keď Ameni otvoril dvere vedúce do záhrady vyhradenej princovi Ramzesovi, zočil pred sebou podivný predmet: nádhernú posteľ z akáciového dreva! Väčšina Egyptanov spávala na rohožiach a kus nábytku ako tento musel mať ohromnú cenu.

Mladého pisára to úplne vyviedlo z miery a okamžite bežal zobudiť Ramzesa.

- Posteľ? Vylúčené!

- Pod' sa pozrieť. Majstrovské dielo!

Princ mal na ňu rovnaký názor ako jeho osobný sekretár. Stolár, čo ju zhotovil, bol znamenitý remeselník.

- Vnesieme ju dnu? - spýtal sa Ameni.

- Len to nie! Dávaj na ňu pozor.

Ramzes vyskočil na koňa a odcválal k vile rodičov krásnej Iset, kde musel hodnú chvíľu čakať, kým bude mladá žena hotová s toaletou. Objavila sa pred ním nádherne svieža, namaľovaná a navoňaná.

Jej krása Ramzesa rozochvela.

- Som pripravená, - povedala s úsmevom.

- Iset... To ty si dala priviezť tú posteľ?

Rozžiarené ho objala.

- Kto iný by sa odvážil?

Uskutočnením „daru postele“ vyzývala krásna Iset princa, aby jej venoval iný, ešte veľkolepejší - lôžko manželov, spojených na celý život.

- Prijal si môj dar?

- Nie, ostal vonku.

- To je veľká urážka, - zašepkala maznavo. - Prečo oddaľovať, čo je neodvratné?

- Potrebujem ostat' voľný.

- Neverím ti.

- Páčilo by sa ti žiť v Núbii?

- V Núbii... Príšerné!

- Taký je však môj osud.

- Odmietni to!

- Nemožné.

Odtrhla sa od Ramzesa a ušla.

Ramzesa spolu s množstvom iných hodnostárov predvolali do paláca, aby si vypočul faraónov dekrét o menovaní nových funkcionárov. Audienčná sála bola plná. Starí hodnostári sa tvárili, akoby sa nič nedialo, ale ich pokoj bol často len zdanlivý, najmladší zle skrývali nervozitu. Nejednen z nich sa obával Setchiho súdu, pretože panovník neznášal najmenšie priet'ahy pri plnení úloh, ktoré zadal, a kvetnaté výhovorky neschopných naňho vôbec neplatili.

Niekoľko týždňov pred týmto ceremoniálom sa všetci hodnostári išli pretrhnúť od horlivosti a usilovali sa dokázať, že sú usilovnými

a bezvýhradnými služobníkmi Setchiho politiky. Museli predsa chrániť svoje záujmy aj záujmy svojich chránencov!

Keď začal pisár v kráľovom mene čítať dekrét, zavládlo hlboké ticho. Ramzes, ktorý predchádzajúceho dňa večeral so starším bratom, nepociťoval najmenšiu úzkosť. Považoval svoje menovanie za hotovú vec, a tak sa bezstarostne zaujímal o osudy iných. Niektoré tváre sa rozžiarili, iné zachmúrili, po ďalších prebehla nesúhlasná grimasa. Bolo to však rozhodnutie faraóna a všetci ho rešpektovali.

Konečne prišiel rad na Núbiu, ktorá vzbudzovala iba okrajový záujem. Všetci boli presvedčení, že po nedávnych udalostiach a opakovaných Šenarových intervenciách bude za miestokráľa určite menovaný princ Ramzes.

Prekvapenie bolo obrovské: vo funkcii bol potvrdený doterajší hodnostár.

33. kapitola

Krásna Iset až tak žiarila od radosti. Napriek Šenarovým zákulisným čachrom nebol Ramzes vymenovaný za núbijského miestokráľa! Oстане v Mennoferi, kde bude naďalej zastávať čestné miesto. Mladá žena veru neprepasie túto nečakanú šancu a chytí Ramzesa do siete svojej vášne. Čím väčšmi vzdoruje, tým väčšmi ju priťahuje.

Hoci rodičia na ňu naliehali, aby prijala Šenarovu ponuku, krásna Iset mala oči len pre jeho brata. Po návrate z Núbie bol mladík ešte krajší a mužnejší. Plecia mu zmohutneli, krásne telo nadobudlo plnšie formy a jeho prirodzená elegancia bila do očí ešte väčšmi. O hlavu vyšší ako väčšina jeho krajanov, pôsobil nepremožitelným dojmom.

Deliť sa s ním o jeho život, pocity, túžby... Aká nádherná budúcnosť! Nič a nikto jej nezabráni vydať sa zaňho.

O pár dní po prečítaní Setchiho dekrétu sa vybrala k princovi. Príliš skorá návšteva by nebola najvhodnejšia. Teraz má už najväčšie sklamanie za sebou a krásna Iset bude skvelá utešiteľka.

Ameni, ktorého nemala rada, ju prijal veľmi úctivo. Ako sa môže princ spoliehať na také chorľavé a dengľavé chlapčisko, ustavične sklonené nad písárskou tabuľkou, ktoré nevie užívať radosti života? Skôr či neskôr presvedčí svojho budúceho manžela, aby sa ho zbavil a obklopil sa oslnivejším personálom. Človek ako Ramzes sa predsa nemôže uspokojiť s takými tuctovými individuami.

- Ohlás ma pánovi.
- Ľutujem, ale odišiel.
- Na ako dlho?
- Neviem.
- Robíš si zo mňa blázna?
- To by som si nedovolil.

- Tak to vysyp! Kedy odišiel?
- Včera ráno prišiel poňho kráľ. Ramzes nastúpil do voza a odišli smerom k prístavu.

Údolie kráľov, ktoré mudrci nazývali „veľká lúka“, raj, kde znovu oživala žiarivá duša mŕtvych faraónov, bolo ponorené do kamenného ticha. Od prístaviska na západnom brehu Vesetu až po toto posvätné miesto išiel faraón so synom po uzučkej kľukatej ceste, vrúbenej vysokými útesmi, ktorá bola dňom i nocou strážená. Nad Údolím sa vypínala Západná hora s pyramídovým vrcholcom, príchodom bohyně ticha.

Ramzes bol ohúrený.

Prečo ho otec vedie k tajomnému miestu, kam smel vstúpiť len vládnuci faraón a remeselníci poverení stavbou jeho večného sídla? Vzhľadom na bohatstvá nazhromaždené v hrobkách, mali lukostrelci polície príkaz okamžite a bez vyzvania strieľať na každú neznámu osobu. Najmenší pokus o krádež sa považoval za zločin proti krajine a podliehal trestu smrti. No hovorilo sa aj o prítomnosti duchov ozbrojených nožmi, ktorí odrezávali hlavy odvážlivcom, čo nevedeli odpovedať na ich otázky.

So Setchim mohol byť Ramzes samozrejme pokojný, no napriek tomu by dal prednosť aj desiatim bitkám proti Núbijčanom pred cestou do tohto strašlivého sveta. Tu mu jeho sila a odvaha nič nepomôžu. Cítil sa úplne bezbranný, vydaný napospas neznámym silám, proti ktorým nevedel bojovať.

Ani stebielko trávy, ani jediný vták, nijaký hmyz... Vyzeralo to, akoby Údolie vytlačilo akúkoľvek formu života v prospech kameňa, ktorý jediný dokázal naveky svedčiť o víťazstve nad smrťou. Čím ďalej voz vedený Setchim napredoval, tým boli hrozivé múry bližšie. Pálava sa stávala dusivá, hrdlo mu sťahoval pocit, že odchádza zo sveta ľudí.

Objavil sa úzky priechod, čosi ako brána vytesaná v skale. Po oboch stranách ozbrojení vojaci. Voz zastal, Setchi a Ramzes zostúpili. Vojaci sa poklonili. Poznali panovníka, lebo v pravidelných intervaloch chodieval kontrolovať postup prác na vlastnej hrobke a sám diktoval sochárom hieroglyfické texty, ktoré chcel mať vytesané na stenách svojho posledného príbytku.

Keď prešli bránou, Ramzesovi vyrazilo dych.

„Veľká lúka“ bol žeravý kotol ohraničený vrcholmi okrových útesov, nad ktorými sa rozprestieralo azúrové nebo. Západná hora tu nastolila vládu takmer absolútneho ticha, zabezpečujúceho dušiam faraónov pokoj a mier. Obavy vystriedal úžas. Preniknutý žiarou Údolia, cítil sa hrozne nízko a súčasne vysoko. Malý smiešny človečik zoči-voči tajomstvu a veľkosti tohto miesta, na ktorom však súčasne vnímal prítomnosť onoho sveta, ktorý neničil, ale dával silu.

Setchi zaviedol syna ku kamennému portálu. Potisol pozlátené cédrové dvere a pustil sa dolu strmou chodbou, vedúcou k malej miestnosti, v strede ktorej trónil sarkofág. Kráľ zapálil smolenice, čo nedymili. Nádhera a dokonalosť nástenných malieb Ramzesa uchvátili. Žiarili jasnou zlatou, modrou a čiernou farbou. Princ sa pohľadom pristavil na obrovskom hadovi Apopovi, obludne temný a požieračovi svetla, ktorého stvoriteľ znázornený v ľudskej podobe bielou palicou zneškodnil, no nezabil. Obdivoval slnečnú bárku, riadenú bohom Sia, intuíciou príčin, ktorá jediná vedela rozpoznať správnu cestu v temných končinách. Nadchýnal sa pred spodobením faraóna, ktorého magnetizoval Hor so sokolou hlavou a Anup s hlavou šakala a bohyňa kozmického poriadku Maat ho prijímala do raja spravodlivých. Kráľ bol znázornený ako mladý, žiarivo krásny muž s tradičnou šatkou na hlave, širokým náhrdelníkom a pozlátenou suknicou. Pred Usira i Nefertuma, boha s korunou z lotosových kvetov, symbolizujúcich obnovu života, predstavuje panovník plný pokoja, s očami pozdvihnutými k

večnosti. Sto ďalších detailov priťahovalo princovu pozornosť, najmä tajomný text, v ktorom sa spomínali brány iného sveta, no Setchi mu neumožnil uspokojiť zvedavosť a prikázal mu, aby pokľakol pred sarkofágom.

- Kráľ, ktorý tu odpočíva, nosil rovnaké meno ako ty, Ramzes. Bol zakladateľom našej dynastie. Za svojho následníka ho vymenoval Haremheb, hoci bývalý vezír Ramzes sa už po namáhavom živote v službách vlasti utiahol na odpočinok. Starý muž, vytrhnutý zo svojho pokoja, obetoval posledné sily riadeniu Egypta. Vyčerpalo ho to, vládol menej ako dva roky. No oprávnene nosil svoje korunovačné mená „Ten, čo upevňuje Maat v Obidvoch krajinách“, „Božské svetlo ho zrodilo“, „Stála je moc Božského svetla“, „Vyvolený stvoriteľským princípom“. Takým ten múdry a pokorný muž, náš predok, vskutku aj bol. Musíme si ho uctievať, aby otvoril náš zrak. Prinášaj mu obete, cti jeho meno a pamiatku, lebo predkovia sú pred nami a my musíme kráčať v ich šľapajach.

Princ pocítil duchovnú prítomnosť zakladateľa dynastie. Zo sarkofágu, ktorý hieroglyfy nazývali „udržiavateľ života“, vyžarovala hmatateľná energia, ponášajúca sa na jemné slnko.

- Vstaň, Ramzes. Tvoja prvá cesta sa skončila.

Všade samé pyramídy. Najpôsobivejšia bola pyramída Džosera s obrovskými stupňami, tvoriacimi schodisko stúpajúce k nebu. Ramzes spoznával s otcom ďalšie pohrebisko, obrovskú Sakkáru, kde stáli večné príbytky faraónov Starej ríše a ich verných služobníkov.

Setchi zamieril na okraj púšte, odkiaľ bolo vidieť palmové háje, obrobené polia a Níl. Tam sa v súvislom, viac než kilometrovom páse tiahli veľké hrobky z nepálených tehál, dlhé okolo päťdesiat metrov, ktorých múry pripomínali fasády palácov. Vysoké boli viac než päť metrov a boli pomalované živými, veselými farbami..

Jedna z nich Ramzesa ohromila, lebo po celom obvode z nej vyčnievalo tristo býčích hláv z pálenej hlíny. Vyzbrojené skutočnými rohami, menili hrobku na nepremožiteľnú armádu, ku ktorej sa neodvážia priblížiť nijaká škodlivá sila.

- Faraón v tejto hrobke sa volá Džer, čo znamená večnosť, - prezradil mu Setchi. - Vedľa neho sú ďalší králi prvej dynastie, naši najvzdialenejší predkovia. Oni ako prví na tejto zemi začali uvádzať do života zákon Maat a vniesli do chaosu poriadok. Každá vláda musí byť pevne zakorenená v záhrade, ktorú vysadili. Spomínaš si na divého býka, proti ktorému si sa postavil? Má pôvod tu. Odtiaľto od počiatkov našej civilizácie vyžaruje životná sila pre celú krajinu. Ramzes sa pristavil pri každej býčej hlave. Ani jedna nemala rovnaký výraz. Vyjadrovali všetky odtienky umenia prikazovať, od najprísnejšej autoritatívnej až po blahosklonnosť. Keď obišiel tento zvláštny hrob, Setchi nastúpil do voza.

- Týmto sa zavŕšila tvoja druhá cesta.

Odplavili sa na sever, a potom cválali po úzkych chodníkoch medzi zelenými poľami až k mestečku, v ktorom príchod faraóna so synom vyvolal obrovské nadšenie. V tomto zapadnutom kúte Deltý sa taká udalosť rovnala skutočnému zázraku. Napriek tomu sa zdalo, že obyvatelia kráľa dobre poznajú. Poriadková služba zhovievavo zasiahla a Setchi s Ramzesom vošli do malej svätyne, ponorenej do tmy. Sadli si oproti sebe na kamenné lavice.

- Poznáš meno Avaris?

- Kto by ho nepoznal! Bolo to hlavné mesto hyksóskych okupantov.

- Nachádzaš sa v Avarise.

Ramzes sa začudoval.

- Ale... nebolo zničené?

- Ktorý človek by mohol zničiť božstvo? Tu vládne Sutech, boh blesku a búrky, ktorý mi dal meno.

Ramzes sa vydesil. Cítil, že Setchi ho môže jediným pohybom, jediným pohľadom zahubiť. Z akého iného dôvodu by ho bol priviedol na toto prekliate miesto?

- Máš strach, a to je dobre. Len márnomyseľní a hlúpi ľudia sa neboja. Z tohto strachu sa musí zrodiť sila, ktorá nad ním dokáže zvíťaziť: také je tajomstvo Sutecha. Kto ho popieral, ako Achnaton, sa dopustil omylu a oslabil Egypt. Faraón stelesňuje aj búrku, kozmické besnenie, neúprosnú povahu blesku. Je rukou, čo koná a niekedy udiera a trestá. Veriť v ľudskú dobrotu je chyba, ktorú kráľ nesmie urobiť. Priviedla by jeho krajinu do skazy a odsúdila jeho národ na biedny život. Dokážeš sa však postaviť proti Sutechovi?

Lúč svetla, prichádzajúci zo strechy svätyne, ožiaril sochu stojaceho muža so znepokojujúcou hlavou s dlhým ňufákom a veľkými ušami. Z temnoty vystúpil Sutech s jeho desivou tvárou!

Ramzes vstal a vykročil k nemu.

Narazil na neviditeľný múr a musel zastáť. Druhý pokus skončil rovnako, no na tretí raz sa mu podarilo prekážku prekonať. Červené oči sochy žiarili ako dva plamene. Ramzes vydržal jej pohľad, hoci zacítil pálenie, ani čo by mu telo oblizoval ohnivý jazyk. Bola to ostrá a páľčivá bolesť, ale vydržal ju. Nie, neustúpi pred Sutechom, ani keby ho to malo stáť život!

Nastal rozhodujúci okamih nerovného zápasu, ktorý nemal právo prehrať. Červené oči vystúpili z očných jamiek, Ramzesa schvátil plameň, hlavu mal v ohni, srdce sa mu roztrieštilo. On však ostal stáť, vzdoroval Sutechovi a odohnal ho od seba do najhlbšieho kúta kaplnky.

Nad Avarisom sa rozpútala búrka s prietržou mračien. Múry svätyne sa rozochveli pod nárazmi ľadovca. Červená žiara sa rozplynula, Sutech sa vrátil do temnôt. Bol to jediný boh, ktorý nemal syna, no faraón Setchi, jeho pozemský dedič, rozpoznal v tom svojom vládca.

- Tvoja tretia cesta sa skončila, - zašepkal.

34. kapitola

V polovici septembra sa celý dvor presunul do Vesetu, aby sa zúčastnil na veľkolepom sviatku Opet, počas ktorého bude faraón v duchovnom spojení so skrytým bohom Amonom, ktorý obrodí *Ka* svojho syna, povereného jeho zastupovaním na zemi. Žiadny šľachtic nesmel chýbať počas pätnásťdňových radovánok v tomto veľkom južnom meste. Náboženské obrady boli síce vyhradené len pre niekoľkých zasvätených, ale ľud si zatiaľ užíval a bohatí sa vzájomne navštevovali v prepychových vilách.

Pre Ameniho boli podobné cesty hotovým nešťastím. Ako nenávidel tieto presuny, na ktoré si tak či tak musel brať so sebou niekoľko papyrusov a písárske potreby a pracovať v iných podmienkach, na aké bol zvyknutý! Napriek viditeľne zlej nálade pripravil cestu s najväčšou starostlivosťou, aby bol Ramzes spokojný.

Od svojho návratu sa princ veľmi zmenil. Bol zachmúrený a často osamote premýšľal. Amení ho nevyrušoval, každý deň ho iba stručne poinformoval o tom, čo urobil. Ako kráľovský pisár a vysoký dôstojník musel princ vybavovať množstvo drobných administratívnych záležitostí, od ktorých ho osobný sekretár odbreňoval.

Ešteže na lodi, plaviacej sa do Vesetu, za Amenim nedoliezala krásna Iset! Keď bol Ramzes s otcom preč, každý deň sa z neho snažila vypáčiť informácie, ktoré nemal. A pretože pôvab naňho nepôsobil, výmena názorov bývala skôr búrlivá. Keď Iset požiadala Ramzesa, aby sa ho zbavil, princ tvrdo odmietol a ich roztržka trvala niekoľko dní. Nech si pekná aristokratka dobre zapamätá, že priateľov nikdy nezradí!

Amení v maličkých kajute písal listy, na ktoré Ramzes prikladal svoju pečať. Princ si prisadol na rohož vedľa pisára.

- Ako vydržíš na tom horúcom slnku? - čudoval sa Ameni. - Keby som sa ja na ňom toľko vytŕčal, ani nie o hodinu je po mne.
 - Rozumieme si. Ja ho uctievam a ono mi dáva silu. Neurobíš si prestávku a nepôjdeš sa trochu rozhliadnuť po krajine?
 - Ničnerobenie nie je pre mňa. Zdá sa, že posledná cesta ti veľmi neprospeľ a.
 - To má byť kritika?
 - Stal sa z teba hrozný samotár.
 - Beriem si príklad z teba.
 - Nevysmievaj sa mi a nechaj si to svoje tajomstvo.
 - Tajomstvo... Áno, máš pravdu.
 - Takže mi už nedôveruješ...
 - Naopak, si jediný človek, ktorý môže pochopiť nevysvetliteľné.
 - Otec ťa zasvätil do Usirových mystérií? - dychtivo sa spýtal Ameni.
 - Nie, ale zoznámil ma so svojimi predkami... Všetkými svojimi predkami.
- Posledné slová vyslovil Ramzes s takou hlbokou vážnosťou v hlase, že to mladého pisára až zmätlo. To, čo princ práve prežil, bol zrejme jeden z najpodstatnejších okamihov jeho života. Ameni položil otázku, čo ho pálila na perách.
- Pozmenil faraón tvoj osud?
 - Otvoril mi oči na iný svet. Zápolil som s bohom Sutechom.
- Ameni sa zachvel.
- A... si živý!
 - Pokojne si na mňa siahni.
 - Keby mi niekto iný povedal, že čelil Sutechovi, neuveril by som mu! S tebou je to však iné.
- Ameni nie bez strachu stisol Ramzesovu ruku. Uľahčene si vydýchol.
- Nepremenil ťa na zlého ducha...
 - Ktohovie?

- Spoznal by som to. Neponášaš sa na krásnu Iset!
- Neposudzuj ju tak prísne.
- Nepokúsila sa mi zničiť kariéru?
- Dokážem jej, že sa mýlila.
- Nerátaj, že k nej budem milý.
- Len tak mimochodom... Nie si priveľmi samotársky a trochu hašterivý?
- Ženy sú nebezpečné. Dávam prednosť práci. A ty by si sa mal radšej zaujímať o svoju úlohu na sviatku Opet. Tvoje miesto je v prvej tretine sprievodu a budeš mať na sebe nové ľanové šaty s plisovanými rukávami. Upozorňujem ťa, že sú veľmi chúlостivé. Drž sa vzpriamený a nerob žiadne prudké pohyby.
- Mám sa na čo tešiť.
- So Sutechovou energiou v tele to hravo zvládneš.

Egypt a Veset mohli oslavovať bez najmenších obáv. Kanaan a Sýro-Palestína boli spacificované, Galilea a Libanon podrobené, beduíni a Núbijčania porazení, Chetiti držaní v dostatočnej vzdialenosti za riekou Oront. Tak na severe, ako na juhu skrotila najmocnejšia krajina sveta démonov, ktorí snili len o tom, ako sa zmocniť jej bohatstva. Za osem rokov vlády sa Setchi prejavil ako veľký faraón, ktorého si nasledujúce generácie budú ctiť.

Povrávalo sa, že Setchiho večný príbytok v Údolí kráľov bude najrozľahlejší a najkrajší, aký bol kedy vybudovaný. V Karnaku, kde pracovalo niekoľko architektov, faraón osobne riadil veľkú stavbu, a chvály sa spievali aj na chrám v Kurne na západnom brehu rieky, kde sa až na veky bude uctievať kult Setchiho Ka, jeho duchovnej sily.

Teraz už aj tí najtvrdohlavejší pripúšťali, že panovník konal správne, keď sa nepustil do riskantnej vojny proti Chetitom a sústredil sily na stavanie kamenných svätýň pre bohov. Šenar však pred zainteresovanými hodnostármi nikdy nezabudol podotknúť, že

toto prímerie sa, žiaľ, nevyužíva na rozvoj obchodovania, čo je jediný spôsob, ako odstrániť pretrvávajúce nepriateľstvo.

Veľa hodnostárov sa už nevedelo dočkať, kedy starší faraónov syn nastúpi na trón, pretože bol podobný ako oni. Setchimu vyniesla jeho strohosť a tajnostkárstvo nejedného vážneho nepriateľa. Zazlievali mu, že sa s nimi málo radí. So Šenarom sa dalo ľahšie dohodnúť. Bol šarmantný a príjemný a vedel si získať priazeň jedných, a pritom si nepohnevať druhých. Každému sľúbil to, čo si prial počuť. Sviatok Opet bude preňho ďalšou príležitosťou rozšíriť svoj vplyv. Rozhodne si musí nakloniť Amonovho veľkňaza a jeho kňazský zbor.

Ramzesova prítomnosť ho veľmi netešila, aj keď sa nestalo, čoho sa obával po nepochopiteľnom Setchiho odmietnutí vymenovať ho za núbijského miestokráľa. Faraón neudelil mladšiemu synovi nijaké privilégium a on sa rovnako ako toľko iných kráľovských detí uspokojil s prepychovým a záhaľčivým životom.

Šenar sa zrejme Ramzesa zbytočne obával a považoval ho za rivala. Pomýlila ho jeho vitalita a zjav, no v skutočnosti mu chýbal akýkoľvek rozlet. Možno ho ani nebude potrebné menovať za núbijského miestokráľa. Bola by to preňho príliš ťažká funkcia. Šenar uvažoval o nejakom čestnom mieste, ako napríklad poručík vozby. Ramzes by mal tie najlepšie záprahy a vládol by nad malou skupinou násilníkov, zatiaľ čo krásna Iset by obdivovala svaly svojho bohatého manžela.

Nebezpečenstvo číhalo inde: ako presvedčiť Setchiho, aby sa dlhšie zdržiaval v chrámoch a čoraz menej sa miešal do štátnych záležitostí? Kráľ by si mohol začať ešte žiarlivejšie strážiť svoje výsady a prekážať následníkovi uskutočňovať jeho zámery. Šenar ho musí šikovne oklamať a bez akýchkoľvek konfliktov ho nasmerovať k rozjímaniu o onom svete. Znásobí kontakty s egyptskými a zahraničnými obchodníkmi, o ktorých sa panovník nezaujíma, čím získa čoraz širšie pole pôsobnosti a rýchlo sa stane

nepostrádateľným. Najdôležitejšie je nezaútočiť naňho priamo, ale postupne a nebadane ho zovrieť do vplyvných sietí.

Šenar sa bude musieť nejako zbaviť aj sestry Dolente. Bola priveľmi klebetná, rozmaznaná a zvedavá, aby mu mohla byť do budúcnosti niečím užitočná. Práve naopak, bude sklamaná, že nezaujíma prvoradé miesto a poštvie proti nemu viacero bohatých veľmožov, ktorých potrebuje. Čo keby jej venoval obrovskú vilu, stáda dobytká a armádu služobníctva? Určite by sa jej to málilo. Rovnako ako on, mala rada intrigy a sprisahania. Dva krokodíly však nemôžu spolunažívať v jednej zátok. Našťastie, sestra nie je taký formát, aby ju nezdolal.

Krásna Iset si obliekla už piate šaty, no ani tie sa jej nepáčili o nič väčšmi ako predchádzajúce. Boli priveľmi dlhé a široké a nie dost plisované... Nervózne prikázala komornej, aby jej išla vybrať do tkáčskeho ateliéru iné. Na veľkom bankete na záver sviatku musí byť najkrajšia. Šenarovi sa vysmeje a Ramzesa zvedie.

Pribehla zadychčaná kaderníčka.

- Rýchlo, rýchlo... sadnite si, nech vás učešem a založím vám slávnostnú parochňu.

- Prečo tá náhlivosť?

- Koná sa obrad v chráme v Kurne na západnom brehu.

- To nie je možné! Rituály sa začínajú až zajtra.

- Napriek tomu je to tak. Celé mesto je na nohách. Musíme sa ponáhľať.

Či sa jej to páčilo alebo nie, musela sa uspokojiť s klasickými šatami a striedmou parochňou, ktoré podľa nej vôbec nedali vyniknúť jej mladosti a kráse. V nijakom prípade si však nemohla nechať ujstť túto nečakanú udalosť.

Po dokončení bude chrám v Kurne zasvätený kultu Setchiho nesmrteľného ducha, ktorý sa na čas jedného života vtelil do člo-

veka a po jeho smrti sa opäť vráti do oceánu energie. Tajná časť chrámu, kde bol kráľ znázornený pri vykonávaní tradičných rituálov, bola ešte v rukách sochárov. Šľachta a vysokí hodnostári sa zhromaždili pred priečelím svätyne na veľkom nádvorí pod otvoreným nebom, ktoré čoskoro spredu uzavrie pylón. Väčšina z nich sa z obáv pred prudkým slnkom už v tejto včasnej hodine chránila obdĺžnikovými slnečníkmi. Ramzes pobavene pozoroval všetku tú spoločenskú smotánku v mimoriadne rafinovanom oblečení. Dlhé šaty, tuniky s bohato naberanými rukávami a čierne parochne im dodávali odmeraný výzor. Až tak z nich sálal pocit vlastnej dôležitosti. No akonáhle sa zjaví Setchi, okamžite sa zmenia na ponížených lokajov a budú sa klaňať až po zem, aby sa mu neznepáčili.

Najlepšie informovaní dvorania tvrdili, že kráľ mal po odslúžení ranných bohoslužieb v Karnaku priniesť zvláštnu obeť bohovi Amonovi v bárkovej sieni chrámu v Kurne, aby bolo vyburcované panovníkovo *Ka* a nezmenšila sa jeho životná sila. Iba preto vraj Setchi meškal. Dlhé čakanie však znamenalo pre starých hodnostárov značnú fyzickú námahu. Setchi sa často správal bezohľadne. Šenar sa vyvaruje tejto chyby a využije slabiny iných čo najlepšie vo svoj prospech.

Z uzavretej časti chrámu vyšiel kňaz s vyholenou hlavou, oblečený v jednoduchom bielom odeve predpísaného strihu. S dlhou bielou palicou v ruke si razil cestu davom, ktorý sa pred ním prekvapene rozostupoval.

Kňaz zastal pred Ramzesom.

- Nasledujte ma, princ.

Keď Ramzes prechádzal uličkou v zástupe ľudí, mnohé ženy si pri pohľade na jeho krásu a vznešenosť začali vzrušene šepkať. Krásna Iset bola vo vytržení, Šenar sa usmieval. Takže sa mu to predsa len podarilo. Brata vyhlásia ešte pred sviatkom Opet za miestokráľa v

Núbii a hneď ho aj pošlú do toho ďalekého kraja, ktorý sa mu tak páči.

Ramzes zmätene vošiel do zastrešeného chrámu a kráčal za otváračom ciest, ktorý zamieril do ľavej časti budovy.

Cédrové dvere sa za nimi zatvorili, otvárač ciest postavil princa medzi dva stĺpy oproti trom kaplnkám, ponoreným do tmy. Zo strednej sa ozval vážny hlas, hlas Setchiho.

- Kto si?

- Som Ramzes, syn faraóna Setchiho.

- Na tomto tajnom mieste, neprístupnom nezasväteným, uctieame večnú prítomnosť Ramzesa I., nášho predka a zakladateľa našej dynastie. Jeho podoba vytesaná do múrov, bude žiť naveky. Zaväzuješ sa prinášať mu obete a ctíť ho?

- Zaväzujem.

- V tejto chvíli som Amon, skrytý boh. Pristúp ku mne, syn môj.

Kaplnka sa rozžiarila.

Na dvoch trónoch sedeli faraón Setchi a kráľovná Tuja. On mal na hlave Amonovu korunu, ktorá sa dala spoznať podľa dvoch vysokých pier, ona bielu korunu bohyne Mut. Kráľovský a boží pár splynuli v jedno. Tým bol Ramzes stotožnený s božím synom a dopĺňal svätú trojicu.

Mladík bol celý rozrušený, nikdy si nepredstavoval, že mýtus, ktorého zmysel bol odhaľovaný len v najhlbšom tajomstve chrámov, sa takto stelesňuje. Uvedomil si, že tieto dve bytosti sú oveľa viac ako jeho otec a matka, a pokľakol pred nimi.

- Môj milovaný syn, - vyhlásil Setchi, - prijmi odo mňa svetlo.

Faraón položil ruky na Ramzesovu hlavu. Veľká kráľovská manželka urobila to isté.

Princ okamžite pocítil blahodarný účinok veľmi jemného tepla. Nervozita a napätie z neho opadli a uvoľnili miesto akejsi doposiaľ nepoznanej energii, ktorá prenikla do každúčkého vlákna jeho bytosti.

Keď sa na prahu chrámu objavil Setchi s Ramzesom po pravici, zavládlo hlboké ticho. Faraón mal na hlave dvojité korunu, symbolizujúcu spojenie Horného a Dolného Egypta. Ramzesovi sa na čele skvel diadém.

Šenara zamrazilo.

Núbijský miestokráľ nemá právo na tento symbol... To je nejaký omyl, šialenstvo!

- Priberám svojho syna na trón, - vyhlásil Setchi vážnym a mocným hlasom, - aby som ešte za svojho života videl, ako si bude počínať. Menujem ho za spolukráľa. Od tejto chvíle sa bude podieľať na všetkých rozhodnutiach, ktoré prijmem. Naučí sa vládnuť tejto krajine, bdieť nad jej jednotou a blahom, bude stáť na čele tohto národa, ktorého šťastie mu bude prednejšie než jeho vlastné, bude bojovať proti vonkajším aj vnútorným nepriateľom a zabezpečí dodržiavanie zákona Maat ochranou slabých pred silnými. Takto sa stane, pretože veľká je láska, ktorú prechovávam k Ramzesovi, Synovi svetla.

Šenar si zahryzol do pery. Zlý sen sa razom rozplynie, Setchi to odvolá, Ramzes sa zrúti, vzdá sa tej funkcie, príliš náročnej na jeho šesťnásť rokov... No obradník na faraónov pokyn pripevnil mladšiemu bratovi na diadém zlatý uraeus, kobru, ktorej spaľujúci dych zničí viditeľných aj neviditeľných nepriateľov spolukráľa, budúceho faraóna Egypta.

Krátka ceremónia sa skončila a k žiariacej vesetskej oblohe sa vzniesol jasot.

35. kapitola

Ameni študoval príkazy protokolu. Na procesii z Karnaku do Luksoru pôjde Ramzes medzi dvoma starými hodnosťarmi, takže nesmie ísť priveľmi rýchlo. Udržať pomalý a slávnostný krok bude preňho dosť namáhavé.

Do pracovne vošiel Ramzes, no zabudol za sebou zatvoriť dvere. Amenimu sa od prievanu okamžite kýchlo.

- Zatváraj dvere, - zašomral nevrlo. - Ty nikdy nie si chorý.

- Prepáč mi... Ale takto sa hovorí so spolukráľom egyptskej ríše?

Mladý pisár sa s údivom pozrel na priateľa.

- S akým spolukráľom?

- Ak som nesníval, otec ma pred kompletne nastúpeným dvorom pribral na trón.

- To je snád' zlý žart!

- Tvoje ohromné nadšenie ma hreje na srdci.

- Spolukráľ, spolukráľ... Predstav si tú robotu...

- Zoznam tvojich povinností sa predlžuje, Ameni. Moje prvé rozhodnutie je, vymenovať ťa za nosiča sandálov. Takže ma už len tak ľahko neopustíš a ja neprídem o tvoje užitočné rady.

Ohromený pisár sa zvalil na operadlo nízkej stoličky a vyvrátil hlavu.

- Nosič sandálov a osobný sekretár... Čo za kruté božstvo sa takto vŕši na úbohom pisárovi?

- Preštuduj si znovu protokol, teraz už nebudem v strede sprievodu.

- Chcem ho ihneď vidieť! - dožadovala sa podráždene krásna Iset.

- Nemožné, - odvetil Ameni a ďalej leštil nádherný pár bielych sandálov, ktoré bude Ramzes nosiť pri veľkých obradoch.

- Tentoraz vieš, kde je?

- Presne.

- Hovor!
- Zbytočné.
- To posúdim ja!
- Márne strácate čas.
- O tom nebude rozhodovať akýsi pisárik!

Ameni položil sandále na rohož.

- Pisárik, osobný sekretár a nosič spolukráľových sandálov. Budete musieť zmeniť slovník, krásna dáma. Pohrdavosť je vlastnosť, ktorú Ramzes nemá rád.

Krásna Iset mu takmer vylepila zaucho, no zavčasu sa zbadala. To drzé chlapčisko malo pravdu. Úcta, ktorú k nemu spolukráľ prechovával, z neho urobila úradnú osobu, ku ktorej sa už nemohla správať opovržlivo. Hoci jej to nebolo po vôli, zmenila tón.

- Môžem vedieť, kde je Ramzes?
- Ako som vám už povedal, nie je dosiahnuteľný. Kráľ ho vzal do Karnaku. Strávia noc v meditáciách, než sa zajtra ráno postaví na čelo procesie do Luksoru.

Pokorená krásna Iset sa vzdialila. Čo ak sa jej teraz Ramzes vyšmykne? Nie, ľúbi ho a on ľúbi ju. Inštinkt ju udržal na správnej ceste, ďaleko od Šenara a pri novom následníkovi trónu. Zajtra sa z nej stane veľká kráľovská manželka a kráľovná Egypta!

Zrazu ju však táto predstava vydesila. Pred očami sa jej vynorila Tuja a ona si uvedomila bremeno tejto funkcie a všetky povinnosti, čo z nej vyplývajú. Ju predsa neviedli ambície, ale vášeň! Bola zbláznená do Ramzesa ako muža a nie do Ramzesa ako budúceho faraóna.

Ramzes, najvyšší vládca... Neponášal sa ten zázrak na nešťastie?

V radostnej trme-vrme, ktorá nastala po Ramzesovej nominácii, Šenar zahliadol sestru Dolente a jej manžela Saryho, ako sa za pomoci lakťov ozlomkrky predierajú davom, len aby mohli prví zablahoželať novopečenému spolukráľovi. Šenarovi prívrženci boli

ešte priveľmi ohúrení a nijako sa nehrnuli prisahať Ramzesovi vernosť, no starší kráľovský syn nepochyboval, že ho skôr-neskôr zradia.

Bolo jasné, že prehral, že ho odstavili a bude sa musieť podrobiť vôli spolukráľa. Čo môže od Ramzesa čakať, ak nie nejaké čestné miesto bez akejkolvek skutočnej moci?

Šenar sa skloní, bude sa tváriť poslušne, ale nevzdá sa. Budúcnosť môže v sebe skrývať nejedno prekvapenie. Ramzes ešte nie je faraón. V dejinách Egypta sa neraz stalo, že následník trónu zomrel skôr než panovník, ktorý si ho vybral. Zdatný Setchi bude žiť ešte dlhé roky, počas ktorých prenesie na spolukráľa iba nepatrnú časť svojich právomocí, čím ho nechá stáť pred slepými dverami. Šenar sa už postará, aby brat vykročil do prázdna, aby napáchal nenapraviteľné chyby.

Zatiaľ nie je nič stratené.

- Mojžiš! - zvolal natešene Ramzes, keď zbadal priateľa na stavbe, ktorú Setchi začal v Karnaku. Hebrej odišiel od kamenárov, ktorých mal na starosti, a poklonil sa pred spolukráľom.

- Úctivá poklona...

- Vystri sa, Mojžiš.

Vzájomne si poblahopriali, celí šťastní, že sa zase stretli.

- Tvoje prvé miesto?

- Druhé. Na západnom brehu som sa naučil vyrábať tehly a opracúvať kameň, a potom ma prideliť sem. Setchi si tu praje vystavať obrovskú stĺpovú sieň. Hlavice pilierov majú mať striedavo tvar papyrusových kvetov a lotosových pukov. Múry sa budú ponášať na horské úbočia, na stenách budú vyryté všetky bohatstvá zeme a krása diela sa svojou vznešenosťou bude dotýkať neba.

- Zdá sa, že ťa ten plán uchvátil.

- Nie je chrám zlatou nádobou, ktorá v sebe skrýva všetky zázraky stvorenia? Áno, povolanie architekta ma vzrušuje, myslím, že som našiel svoju cestu.

Setchi sa pridol k priateľom a rozhovoril sa o svojich plánoch. Kryté stĺporadie s dvadsaťmetrovými stĺpmi, ktoré vystaval Amenemhet III. už nezodpovedá veľkosti Karnaku. Preto sa rozhodol pre skutočný les pilierov, medzi ktorými budú len malé medzery, a predômyselné hry svetla, vnikajúceho cez kamennú mrežovinu pod stropom stavby. Po dokončení siene sa v nej vďaka prítomnosti bohov a faraóna, znázornených na drienkoch stĺpov, budú večne slúžiť obrady. Kameň uchová svetlo prvopočiatku, ktorým sa Egypt živí. Mojžiš nastolil problém orientácie stavby a pevnosti materiálu. Kráľ ho upokojil a odkázal ho na autoritu staviteľa bratstva „Miesto pravdy“, dedinu Dér el-Medína, na západnom brehu, kde si zasvätení remeselníci odovzdávajú tajomstvá svojho remesla.

Nad Karnakom sa začalo stmievať. Robotníci uložili nástroje, stavba sa vyprázdnila. O necelú hodinu vystúpia na strechu chrámu astronómovia a astrológovia, aby skúmali posolstvo hviezd.

- Kto je to faraón? - spýtal sa Setchi Ramzesa.
- Ten, čo robí svoj národ šťastným.
- Aby si to dosiahol, neusiluj sa robiť ľudí šťastnými proti ich vôli, ale konaj blahodarné činy pre bohov a Princíp, ktorý ustavične tvorí. Buduj chrámy podobné nebu a venuj ich jeho božskému pánovi. Hľadaj vždy podstatu a to vedľajšie sa stane harmonické.
- Nie je podstatou Maat?
- Maat udáva správny smer, je kormidlom spoločnosti, podstavcom trónu, dokonalým laktom, pravdivosťou bytosti. Bez nej nič nemožno vykonať správne.
- Otče...
- Čo ťa zhrýza?
- Budem na výške svojho poslania?
- Ak sa na ňu nedokážeš pozdvihnúť, budeš rozdrvený. Bez faraónovej činnosti, bez jeho slova a rituálov si svet neudrží rovnováhu. Ak jedného dňa pre ľudskú hlúposť alebo chamtivosť za-

nikne inštitúcia faraóna, skončí sa vláda Maat a zem zahalí temno. Človek zničí všetko okolo seba, silný zadupe slabého, zvíťazí nespravodlivosť a všade sa presadí násilie a ohavnosť. Slnko prestane vychádzať, aj keď jeho kotúč ostane na nebi. Svojou podstatou smeruje človek k zlu. Úlohou faraóna je narovnávať pokrivenú palicu, neustále obnovovať v chaose poriadok. Každý iný druh vlády je odsúdený na zánik.

Ramzes dychtivo kládol otcovi jednu otázku za druhou. Kráľ pred nijakou neuhol. Teplá letná noc už veľmi pokročila, keď sa budúci faraón uložil na kamennú lavicu, s pohľadom strateným v tisíckach hviezd.

Na Setchiho príkaz sa začal náboženský obrad sviatku Opet. Kňazi vyniesli z kaplniek bárky vesetskej trojice: skrytého boha Amona, kozmickú matku Mut a ich syna, mesačného boha Chonsa, ktorého vtelením bol Ramzes. Než prešli chrámovou bránou, Setchi so synom venovali božským bárkam kytice kvetov, pokropili ich vodou a potom znovu zahalili závojom, aby ich nezasvätení videli, a predsa nevideli.

V ten devätnásty deň druhého mesiaca obdobia záplavy sa v okolí karnackého chrámu zhromaždil úctyhodný dav ľudí. Keď sa otvorila veľká brána z pozláteného dreva, aby ňou mohla prejsť procesia na čele s kráľom a jeho synom, vypukla nesmierna radosť. Pretože bohovia sú prítomní na zemi, bude šťastný rok.

Usporiadali sa dve procesie. Jedna pôjde po súši, po sfingovej aleji vedúcej z Karnaku do Luksoru, druhá sa vydá po Níle, od prístavu pri prvom chráme k prístavu pri druhom. Na rieke priťahovala všetky pohľady kráľovská bárka. Potiahnutá púštym zlatom a vyzdobená vzácnymi kameňmi, iskrivo sa trblietala pod slnečnými lúčmi. Flotilu viedol sám Setchi, zatiaľ čo Ramzes kráčal po ceste vrúbenej ochrannými sfingami.

Ozývali sa trúbky, flauty, tamburíny, sistry a lutny, sprevádzajúce akrobatov a tanečnice. Na brehu Nílu obchodníci predávali lákavé jedlá a čerstvé pivo na zapíjame pečenej hydiny, koláčov a ovocia. Ramzes sa pokúsil nevnímať hluk a plne sa sústrediť na svoju rituálnu úlohu: priviesť bohov až k Luksoru, chrámu regenerácie kráľovského Ka. Procesia sa pristavovala pred kaplnkami a po položení obetných darov pokračovala dôstojným tempom až ku bráne Luksoru, kam dorazila presne v tej istej chvíli ako Setchi.

Bárky božstiev sa vnorili do vnútra chrámu, kam dav nemal prístup. Kým vonku pokračovalo veselie, tu sa pripravovalo obrozenie skrytých síl, od ktorých záviseli všetky formy plodnosti. Počas jedenástich dní sa v tajomstve svätyne svätých tri bárky opäť nabíjali novou silou.

Amonove kňazky tancovali, spievali, hrali na hudobné nástroje. Tanečnice s bohatými vlasmi a pevnými prsami, pomazané živicom a voňajúce lotosmi, s hlavami ovenčenými vonným šachorom, predvádzali pomalé, pôsobivé figúry.

Medzi lutnistkami bola Nefertari. Držala sa trochu v úzadí za ostatnými hudobníkmi a sústredene hrala na svojom nástroji. Zdalo sa, že vonkajší svet ju vôbec nezaujíma. Ako môže byť mladučké dievča také vážne? Usilovala sa byť nenápadná, no práve tým priťahovala pozornosť. Ramzes hľadal jej pohľad, ale zelenomodré oči ostali upreté na struny lutny. Nech sa však Nefertari správala akokoľvek skromne, svoju krásu nedokázala zakryť. Zatieňovala ňou všetky ostatné kňazky a tie boli ozaj príťažlivé.

Nadišla chvíľa ticha. Mladé ženy sa utiahli, jedny očividne spokojné so svojím výkonom, iné už nedočkavé, kedy sa budú môcť porozprávať. Nefertari ostala zahĺbená do seba, akoby si priala uchovať v najhlbšom zákutí svojho vnútra ozvenu obradu.

Spolukráľ ju sledoval očami, až kým sa jej krehká postava v belostnom odeve nerozplynula v oslepujúcom letnom svetle.

36. kapitola

Krásna Iset sa pritúlila k Ramzesovmu nahému telu a zanôtila mu do ucha lúbošnú pieseň, ktorú poznali všetky mladé Egyptanky:

*Túžim byť tvoja slúžka,
čo striehne na každý tvoj krok,
túžim ťa obliekať a vyzliekať, byť rukou,
čo ťa češe a masíruje,
túžim byť tá, čo perie tvoje šaty
a voňavkuje tvoje telo,
túžim byť tvoj náramok a šperk,
čo sa dotýka tvojej kože a pozná tvoju vôňu.*

- Tie verše spieva milenec, a nie jeho milenka.

- Na tom nezáleží... Chceme, aby si ich počúval, stále a stále...

Krásna Iset sa milovala prudko aj nežne. Pružná a vrúcna, ustavične vymýšľala prekvapujúce lúbošné hry, aby očarila svojho milenca.

- Je mi jedno, či si spolukráľ alebo roľník! Milujem teba, tvoju silu, tvoju krásu.

Isetina úprimnosť a vášeň Ramzesa dojali. V očiach Iset sa nezračila ani najmenšia faloš. Odpovedal na jej vyznanie s prudkosťou svojich šestnástich rokov a v dokonalom súlade vychutnali pôžitky rozkoše.

- Vzdaj sa toho, - navrhla.

- Čoho?

- Tej funkcie spolukráľa a neskôr faraóna... Vzdaj sa toho, Ramzes, a budeme spolu šťastní.

- Keď som bol mladší, túžil som sa stať kráľom. Tá myšlienka mi nedala spávať. Potom mi otec naznačil, že je to pohabá ambícia. Vzdal som sa jej a zabudol na ňu. A teraz ma zrazu Setchi urobí

spolukráľom... Mojím životom sa valí akýsi nevyspytateľný ohnivý prúd, a ja neviem, do čoho vyústi.

- Neponor sa doňho, ostaň na brehu.
- Môžem sa azda slobodne rozhodnúť?
- Dôveruj mi, a ja ti pomôžem.
- Nech sa akokoľvek usiluješ, som sám.

Po Isetiných lícach stiekli slzy.

- Odmietam takú osudovosť! Ak budeme pevne držať spolu, ľahšie zvládneme všetky skúšky!

- Nezradím otca.
- Tak ma aspoň neopúšťaj.

Krásna Iset sa už neodvažovala hovoriť o sobáší. Ak to bude potrebné, ostane v tieni.

Setau si opatrne obzeral spolukráľov diadém a uraeus. Ramzes sa naňho pobavene díval.

- Že by si sa bál tohto hada?
- Nepoznám nijaký spôsob, ako uzdraviť človeka, ktorého uštipol. Proti jeho jedu niet lieku.
- Aj ty mi radíš, aby som sa neujal funkcie spolukráľa?
- Aj ja... Nie som teda sám, čo mám taký názor?
- Krásna Iset si praje pokojnejší život.
- Kto by jej to mohol zazlievať?
- Takže ty, dobrodruh, odrazu snívaš o nezáživnom a pokojnom živote?
- Cesta, na ktorú sa vydávaš, je nebezpečná.
- Nesľúbili sme si, že odhalíme skutočnú moc? Ty riskuješ život každý deň. Tak prečo by som sa mal báť?
- Ja čelím len plazom, ale ty budeš mať do činenia s ľuďmi, a to je oveľa nebezpečnejší druh živočícha.
- Nechcel by si pracovať po mojom boku?
- Spolukráľ si buduje svoj klan...

- Verím iba Amenimu a tebe.
- Mojžišovi nie?
- Ten ide svojou vlastnou cestou, ale som presvedčený, že sa s ním znovu zídem ako s veľkým staviteľom. Postavíme spolu prenádherné chrámy.
- A čo Aša?
- Porozprávam sa s ním.
- Tvoja ponuka mi lichotí, ale neprijímam ju. Povedal som ti už, že sa žením s Lotos? Uznávam, že na ženy si treba dávať pozor, ale táto je naozaj vzácna pomocníčka. Veľa šťastia, Ramzes.

Za necelý mesiac stratil Šenar len polovicu priateľov. Situácia teda nebola beznádejná. Rátal s tým, že ostane takmer sám, no mnohí hodnostári napriek Setchiho rozhodnutiu neverili v Ramzesovu budúcnosť. Len čo faraón zomrie, sklúčený a neschopný spolukráľ sa možno vzdá svojich ambícií v prospech skúseného muža.

Nestal sa vari Šenar obeťou nespravodlivosti? Hoci bol určený za následníka, faraón ho bez najmenšieho vysvetlenia hrubo odstrčil nabok. Čím iným si Ramzes mohol získať otca, ak nie ohováraním staršieho brata?

Šenar si s istým zadost'učinením uvedomil, že ho začínajú považovať za obeť. Musí šikovne využiť túto nečakanú výhodu a šíriť o Ramzesovi čoraz znepokojujúcejšie chýry, aby sa javil ako jediná záchrana pred jeho výstrelkami. Tento postup chce určitý čas, ba veľa času. Predpokladom jeho úspešnosti je predovšetkým znalosť zámerov svojho protivníka. A tak Šenar požiadal spolukráľa, sídliaceho vo faraónovej blízkosti v hlavnej časti mennoferského kráľovského paláca, o prijatie.

Najprv musel zdolať prekážku v osobe Ameniho, ktorý bol Ramzesovi slepo oddaný. Čím by si ho mohol kúpiť? Nelákali ho ani ženy, ani dobré jedlo a zdalo sa, že nemá iné ambície ako slúžiť

Ramzesovi. Každý pancier má však svoje slabé miesto a Šenar ho napokon objaví.

Úctivo oslovil nosiča spolukráľových sandálov a pochválil jeho novú kanceláriu, kde teraz šéfoval dvadsiatim pisárom. Amení, ktorý bol imúnny voči pochlebovaniu, nevystúhal Šenarovi nijakú poklonu a sucho ho uviedol do spolukráľovej audienčnej sály.

Ramzes sedel na schodoch k pódiu s trónom a hral sa so svojím psom a levíčaťom, ktoré navidomoči mohutnelo. Obe zvieratá si nádherne rozumeli. Levíča držalo na uzde svoju silu, pes dobiedzavosť. Strážca dokonca naučil malého dravca uchmatnúť si v kuchyni kus mäsa a nedať sa pri tom prichytiť. Zabijak zase ochraňoval žltého psa. Bez jeho súhlasu sa k nemu nik nesmel priblížiť.

Šenar bol zhrozený.

Tak toto má byť spolukráľ? Druhý najvýznamnejší človek po faraónovi? Za jeho mužnou atletickou postavou sa skrýva chlapča, čo myslí len na zábavu! Setchi urobil bláznovstvo, ktoré ešte oľutuje! Šenar sa ovládol a nedal najavo pobúrenie, čo v ňom vrelo.

- Preukáže mi spolukráľ česť vypočuť ma?

- Nijaké formálnosti medzi nami dvoma! Pod' si sadnúť.

Žltý pes si ľahol na chrbát a s labkami otrčenými dohora dával Zabijakovi najavo svoju podrobenosť. Ramzesovi sa páčila jeho lešť. Spokojné levíča si nevšimlo, že pes ho vodí za nos a organizuje hry, ako sa mu zachce. Pri ich pozorovaní sa spoluvládca mnohému naučil. Nesymbolizovali spojenie inteligencie a sily?

Šenar si váhavo sadol na schod, kúsok od brata. Levíča zavrčalo.

- Neboj sa, bez môjho súhlasu nezaútočí.

- To zviera sa stane nebezpečné. Keby zranilo nejakého význačného návštevníka...

- Nič také nehrozí.

Strážca a levíča sa prestali hrať a pozorovali Šenara. Jeho prítomnosť ich dráždila.

- Prišiel som ti ponúknuť svoje služby.
 - Patrí ti za to vďaka.
 - Akú úlohu mi mieniš zveriť?
 - Nemám nijaké skúsenosti s verejným životom a s fungovaním štátu. Ako by som ťa mohol zodpovedne poveriť nejakou funkciou?
 - Si predsa spoluvládca!
 - Jediným vládcom Egypta je Setchi. Len jemu prináleží rozhodovať o podstatných veciach, nikomu inému. A moje rady na to vôbec nepotrebuje.
 - Ale...
 - Ja prvý si uvedomujem svoju nekompetentnosť a nemám najmenší úmysel hrať sa na vládcu. Môj postoj sa nezmení: slúžiť kráľovi a poslúchať ho.
 - Budeš sa musieť chopiť iniciatívy!
 - To by znamenalo zradiť faraóna. Uspokojím sa s úlohami, ktoré mi zverí, a pousilujem sa ich plniť čo najlepšie. Ak zlyhám, odvolá ma a vymenuje iného spolukráľa.
- Šenar bol v rozpakoch. Očakával arogantné správanie dravca, a mal pred sebou poslušné a neškodné jahniatko! Že by sa Ramzes naučil kľučkovať a pretvarovať, aby oklamal protivníka? Veľmi jednoduchým spôsobom sa to dozvie.
- Predpokladám, že si sa zoznámil s hierarchiou.
 - Potreboval by som mesiace, ak nie roky, aby som prenikol do jej odtienkov. Je to naozaj také nevyhnutné? Som rád, že vďaka Amenimu uniknem kope otravnej administratívy a môžem sa venovať psovi a levíčat'u.
- Z Ramzesovho hlasu nezaznieval ani náznak irónie. Zdalo sa, že vôbec nie je v stave uvedomiť si svoju moc. Aj keď je Ameni veľmi šikovný a usilovný, je to len sedemnásťročný pisár, ktorý tak skoro nevnikne do tajomstiev dvora. Ak sa Ramzes neobklopí ostrieľanými ľuďmi, oslabí sa a bude vyzeráť ako pomätenec.

Namiesto toho, aby musel Šenar urputne bojovať, postupoval po dobytom území.

- Myslel som, že ti dal faraón nejaké pokyny, pokiaľ ide o mňa.

- Máš pravdu.

Šenar stuhol. Konečne nastal okamih pravdy! Až doteraz hral teda brat komédiu a pripravoval sa zasadiť mu rozhodujúci úder, ktorým ho vyradí z verejného života.

- Čo si želá faraón?

- Aby jeho starší syn vykonával svoje doterajšie úlohy a aby sa stal šéfom protokolu.

Šéf protokolu... To je významná funkcia. Bude mať na starosti organizáciu oficiálnych ceremónií, bude dozerať na plnenie kráľovských nariadení a ustavične bude zapojený do kráľovej politiky. Ani zďaleka neostane bokom, naopak, bude zastávať ústredné miesto, aj keď nemá taký lesk ako funkcia spolukráľa. Pri troške šikovnosti utká pevnú a trvanlivú sieť.

- Mám ti podávať správy o svojej činnosti?

- Faraónovi, nie mne. Ako by som mohol posudzovať niečo, v čom sa nevyznám?

Takže Ramzes je spolukráľ iba naoko! Setchi si ponechal všetky právomoci a naďalej dôveruje staršiemu synovi.

Uprostred Heliopolu¹⁵ sa týčil obrovský chrám Rea, boha božského svetla, ktoré stvorilo život. V tomto mesiaci novembri, keď sa noci stávali chladnými, pripravovali kňazi oslavy Usira, skrytej tváre Rea.

- Poznáš Mennofer a Veset, - povedal Setchi Ramzesovi. - Teraz spoznáš Heliopolis. Tu sa sformovalo myslenie našich predkov. Nezabudni uctievať toto sväté miesto. Veset nadobúda občas príliš veľký vplyv. Ramzes, zakladateľ našej dynastie, bol za vyvážené a

¹⁵ Egypťania ho nazvali On. (Pozn. prekl.)

spravodlivé rozdelenie moci medzi veľkňazov Heliopolu, Mennoferu a Vesetu. Ja som sa pridržiaval jeho názoru, drž sa ho aj ty. Nepodriaď sa nijakému hodnostárovi, ale buď putom, čo ich spája a je nad nimi.

- Často premýšľam o Avarise, Sutechovom meste, - zdôveril sa mu Ramzes.

- Ak ťa osud urobí faraónom, vrátiš sa doňho a spojíš sa s tajnou silou, keď budem mŕtvy.

- Vy nikdy nezomriete!

Spolukráľ to vyhrkol s takou úprimnosťou, že Setchi sa musel pousmiať.

- Ak sa bude môj nástupca starať o moje Ka, možno budem mať to šťastie.

Setchi zaviedol Ramzesa do svätyne veľkého Reovho chrámu, kde sa v strede nekrytého nádvorja týčil mohutný obelisk, ktorý pozláteným hrotom prebodával oblohu, aby rozohnal škodlivé vplyvy.

- Takto je symbolizovaný prakameň, ktorý sa na úsvite čias vynoril z prapôvodného oceánu. Jeho prítomnosťou na tejto zemi sa ustavične obnovuje zázrak stvorenia.

Potom Ramzesa, ktorý sa ešte nestihol spamätať z ohúrenia, odviedol k obrovskej akácii, ktorú uctievali dve kňazky, predstavujúce bohyne Eset a Nebthet.

- V tomto strome Neviditeľný zrodzuje faraóna, živí ho mliekom hviezd a dáva mu svoje meno, - vysvetlil mu Setchi.

Tým sa spolukráľove prekvapenia neskončili. V priestranej kaplnke uvidel zlato-striebornú váhu, pripevnenú na drevenom stojane vyzdobenom štukatúrami. Jej rozpätie bolo dva metre a výška dva metre tridsať! Na jej vrcholci trónil pavián stelesňujúci boha Thovta, pána hieroglyfov a lakt'ov.

- Heliopolská váha váži dušu a srdce každej bytosti a každej veci. Nech Maat, ku ktorej symbolom patrí, neprestane viesť tvoju myseľ a činy.

Na sklonku dňa stráveného v meste svetla zaviedol Setchi Ramzesa na stavenisko, z ktorého už odišli všetci robotníci.

- Tu vyrastie nová kaplnka, lebo dielo nikdy nie je ukončené.

Postaviť chrám je prvou faraónovou povinnosťou. Budovať chrám znamená budovať svoj národ. Klakni si, Ramzes, a vytvor svoje prvé dielo.

Setchi podal Ramzesovi drevené kladivo a dláto. Následník trónu pod ochranou jediného obelisku a otcovho pohľadu vytesal prvý kameň budúcej stavby.

37. kapitola

Ameni Ramzesa bezhranične obdivoval, ale vonkoncom ho nepovažoval za dokonalého. Až príliš rýchlo zabúdala na podrazy a zanedbával objasnenie niektorých záhadných udalostí, ako napríklad tej s nekvalitnými atramentmi. Zato mladý nosič spolukráľových sandálov mal dobrú pamäť a jeho nové postavenie mu poskytlo výhody, ktoré využije.

Až do najmenších podrobností opísal svojim dvadsiatim podriadeným, ktorí ho pozorne počúvali usadení na rohožiach, všetko okolo tohto prípadu. Aj keď bol Ameni chabý rečník, podarilo sa mu strhnúť svojich poslucháčov.

- Čo sa dá v tom urobiť? - spýtal sa jeden z úradníkov.

- Treba prehladať archívy, ku ktorým som nemal prístup. Určite existuje kópia pôvodného dokladu, obsahujúca celé meno vlastníka dielne. Nech mi ju nálezcovia okamžite donesú a nikomu sa o tom nezmieňujú. Spolukráľ sa mu bude vedieť odvdáčiť.

Pátranie v takomto rozsahu musí priniesť výsledky! Len čo bude mať v rukách dôkaz, predloží ho Ramzesovi. A keď sa vyrieši tento prípad, presvedčí ho, aby sa znovu vrátil aj k vozatajovi a koniarovi. Nijaký zločinec nesmie ujsť trestu!

Odkedy sa Ramzes stal spolukráľom, obracalo sa naňho množstvo prosebníkov a dostával kopu pošty. Ameni posielal preč dotieravcov a písal odpovede, na ktoré Ramzes dával svoju pečať. Osobný sekretár čítal každý list, sledoval vybavenie každej záležitosti. Nedopustí, aby Ramzesovi uškodila nejaká kritika, aj keby mal pritom prísť o tú trochu zdravia, čo mu ešte ostávala.

Hoci mal Aša iba osemnásť rokov, pôsobil ako zrelý muž s dlhoročnými skúsenosťami, ktorého už nič nemôže prekvapiť. Vždy bol elegantne oblečený, suknie i ostatné šatstvo striedal každý deň a držal krok s mennoferskou módou. Veľkú pozornosť venoval aj

starostlivosti o svoje telo. Stále bol navoňaný, nahladko oholený, s naondulovanými vlasmi, ktoré si občas prikrýval drahou parochňou. Úzke fúziky mal dokonale zastrihnuté a uhladené a z celej jeho tváre vyžarovala vznešenosť početných generácií hodnostárov, ku ktorým sa hrdo hlásil.

Panovala o ňom jednomyseľná mienka. Kariérni diplomati ho vychvaľovali a čudovali sa, že mu faraón ešte nezveril dôležité miesto na niektorom vyslanectve. Vždy rovnako dobre naladený Aša sa nikdy nahlas nepridal k týmto názorom. Poznal z kuloárov všetky tajomstvá ministerstva zahraničných vecí, a tak vedel, že príde aj jeho čas.

Spolukráľova návšteva ho však zaskočila. Okamžite sa cítil previnilo. On mal zdvihnúť zadok a ísť sa pokloniť Ramzesovi!

- Prijmi moje ospravedlnenie, spolukráľ Egypta.
- Akéže ospravedlnovanie medzi priateľmi?
- Nesplnil som si povinnosť.
- Si spokojný so svojou prácou?
- Ako sa to vezme. Sedavý život mi veľmi nevyhovuje.
- Kam by si si želal odísť?
- Do Ázie. Tam sa zajtra bude rozhodovať o osude sveta. Ak bude Egypt zle informovaný, môže zažiť hlboké rozčarovanie.
- Zdá sa ti, že naša diplomacia zaostáva za vývojom situácie?
- Podľa toho, čo o nej viem, tak áno.
- Čo navrhuješ?
- Chodiť viac do terénu, lepšie pochopiť zmýšľanie našich spojencov i protivníkov, zhodnotiť ich sily aj slabosti, prestať veriť, že sme nezraniteľní.
- Obávaš sa Chetitov?
- Koluje o nich toľko protichodných informácií... Kto skutočne pozná početný stav a údernú silu ich armády? Až doteraz sme sa vyhýbali priamemu konfliktu.
- Považuješ to za chybu?

- Pravdaže nie, ale musíš uznať, že tápeme v hmlách.
- Nie si v Mennoferi šťastný?
- Bohatá rodina, príjemná vila, zabezpečená kariéra, dve či tri milenky... Je to šťastie? Hovorím viacerými jazykmi, aj chetitským, prečo teda nevyužiť moje schopnosti?
- Môžem ti pomôcť.
- Ako?
- Z titulu spolukráľa navrhнем panovníkovi, aby ťa menoval na niektoré z našich vyslanectiev v Ázii.
- To by bolo úžasné!
- Ešte sa neteš, rozhodnutie prináleží Setchimu.
- V každom prípade ti ďakujem za príhovor.
- Dúfajme, že budem úspešný.

Narodeniny Dolente boli príležitosťou na usporiadanie recepcie, na ktorej sa zúčastňovala všetka smotánka kráľovstva. Setchi na ňu od korunovácie nechodieval. Ramzes poveril Šenara, aby oslavu zorganizoval, no sám sa na tomto spoločenskom večierku nemienil objaviť. Napokon sa tam však na Ameniho radu predsa len pred večerou pobral.

Bruchatý a žoviálny Sary odstrčil pochlebovačov, ktorí si priali zahrnúť spolukráľa chválami, no najmä sa votrieť do jeho priazne.

- Tvoja prítomnosť je pre nás poctou... Či som len hrdý na svojho žiaka! Hrdý a súčasne sklúčený.
- Sklúčený?
- Už nebudem mať príležitosť učiť budúceho spolukráľa! V porovnaní s tebou mi budú deti v Kape pripadať hrozne nezaujímavé.
- Rád by si zmenil miesto?
- Priznám sa, že správa sýpok by ma viacej zaujímala a ponechala by mi aj viac času na Dolente. Nepovažuj to za jednu z tých nespočetných prosieb, ktoré každý deň dostávaš! Ale keby si si spomenul na svojho bývalého profesora...

Ramzes pokýval hlavou. Dobešla k nemu aj sestra, ktorá to tak prehnela s lícidlami, že sa urobila o desať rokov staršia. Sary sa vzdialil.

- Hovoril s tebou manžel?

- Áno.

- Som taká šťastná, že si zvíťazil nad Šenarom! Je to zlý a vierolomný človek, ktorý nás chcel zničiť.

- Čím ti uškodil?

- Na tom už nezáleží. Spolukráľom si ty, a nie on. Podporuj svojich skutočných spojencov.

- Sary aj ty preceňujete moje možnosti.

Dolente zamihala viečkami.

- Čo znamená to...

- Ja nečachrujem s úradníckymi miestami. Usilujem sa vžiť do otcovho myslenia a pochopiť, ako spravuje našu krajinu, aby som sa jedného dňa, ak si to bohovia budú želať, mohol inšpirovať jeho vzorom.

- Nechaj tie pekné rečičky! Stojíš tak blízko k najvyššej moci, že určite myslíš len na to, ako by si zväčšil svoj vplyv a vytvoril si svoj vlastný klan. Môj manžel a ja chceme doňho patriť, lebo si to zaslúžime. Naša šikovnosť sa ti zide.

- Veľmi zle ma poznáš, drahá sestrička, a veľmi zle poznáš aj nášho otca. Egypt nie je riadený takýmto spôsobom. Byť spolukráľom mi umožňuje pozorovať otcovu prácu znútra, a tým sa učiť.

- Tvoje chlácholenie ma nezaujíma. Tu dole záleží len na tom, ako sa dostať vyššie. Aj ty si len človek, Ramzes. Ak neprijmeš zákony života, budeš rozdrvený.

Šenar sa prechádzal pod stĺporadím pred svojou vilou a robil si závery z viacerých informácií, čo práve dostal. Sieť jeho prívržencov sa našťastie nerozpadla a nepoklesol ani počet Ramzesových nepriateľov. Tí pozorne sledovali, ako si počína a

donášali svoje postrehy Šenarovi, ktorý sa po Setchiho smrti zaručene stane faraónom. Takmer úplná spolukráľova pasivita, jeho bezvýhradná vernosť Setchimu a slepá poslušnosť z neho rýchlo urobia tieň bez akejkol'vek váhy.

Šenar však nebol taký optimista ako oni. Bránila mu v tom udalosť, ktorá v jeho očiach znamenala katastrofu: krátky Ramzesov pobyt v Heliopole. Tam býval faraón definitívne vyhlásený za panovníka. Tak boli korunovaní prví králi Egypta.

Setchi teda výrečným spôsobom potvrdil svoju vôľu. Nejaký klebetný kňaz vyzradil, že Ramzesa postavil aj pred heliopolskú váhu. Vládnuci faraón uznal spolukráľov zmysel pre pravdu a spravodlivosť a jeho schopnosť presadzovať zákon Maat. Aj keď sa tento významný akt uskutočnil v tajnosti a mal zatiaľ len magickú hodnotu, Setchi ním vyjadril svoju vôľu a už ju nezmení.

Šéf protokolu... Obyčajná finta! Setchi a Ramzes ho chcú touto pohodlnou funkciou uspať, myslia si, že zabudne na svoje veľké sny a spolukráľ postupne prevezme opraty moci.

Ramzes bol prefíkanejší, ako by sa človek nazdal. Za jeho okatou pokornosťou sa skrývala dravá ctižiadostivosť. Pretože staršiemu bratovi nedôveroval, chcel ho dobehnúť. Heliopolská epizóda však odhalila jeho taktiku. Šenar sa musí podľa toho zariadiť. Myslieť si, že čas pracuje preňho, by bol omyl, za ktorý by zaplatil porážkou. Musí prejsť do útoku a Ramzesa považovať za nebezpečného súpera. Nepostačí útočiť naňho zvnútra. Šenarovi preleteli hlavou čudné myšlienky, také čudné, až ho vydesili.

Jeho túžba po odplate bola však mocnejšia. Nech by boli dôsledky tajného boja, do ktorého sa púšťa, akékoľvek, necúvne.

Lod' s veľkou bielou plachtou sa plavila po Níle so sebaistou eleganciou. Kapitán poznal aj najmenšie vrtochy rieky a šikovne ich využíval. Šenar sedel v kabíne, aby naňho nesvietilo slnko. Báľ sa,

že by ho mohlo spáliť, no predovšetkým nechcel prísť o svoju bielu plet'. Ešte to by chýbalo, aby vyzeral ako nejaký opálený roľník!

Naproti nemu sedel Aša s pohárom ovocnej šťavy v ruke.

- Dúfam, že vás nikto nevidel nastúpiť na loď.
 - Dal som si na tom záležať.
 - Ste opatrný človek.
 - Hlavne zvedavý... Prečo ste ma žiadali o toľkú opatrnosť?
 - Počas štúdií v Kape ste boli Ramzesov priateľ.
 - Spolužiak.
 - Ostali ste v styku aj po jeho vymenovaní za spolukráľa?
 - Podporil moju žiadosť o miesto na ázijskom vyslanectve.
 - Verte, že som prispel k posilneniu vašej dobrej povesti. Žiaľ, upadnutie do nemilosti mi zabránilo dosiahnuť pre vás, čo som si želal.
 - Nemilosť... Nie je to prisilný výraz?
 - Ramzes ma nenávidí a o blaho Egypta sa príliš nestará. Jeho jediným cieľom je absolútna moc. Ak mu v tom niekto nezabráni, začne sa éra nešťastí. Považujem za svoju povinnosť odvrátiť toto nebezpečenstvo. Kopa rozumných ľudí mi bude pomáhať.
 - Dobre som Ramzesa poznal, - namietol Aša, - a ani trochu nevyzeral na budúceho tyrana, ako ho tu opisujete.
 - Hrá veľmi dôvtipnú hru. Tvári sa ako dobrý syn a poslušný žiak Setchiho. Čo iné by sa mohlo na dvore a medzi ľuďmi viac páčiť? Dokonca aj ja som tomu istý čas veril. V skutočnosti myslí len na to, ako sa stať vládcom Obidvoch krajín. Vedeli ste, že bol v Heliopole, aby dostal veľkňazov súhlas?
- Tento argument Ašu zmiatol.
- Taký krok sa zdá naozaj predčasný.
 - Ramzes si Setchiho úplne opantol. Podľa mňa sa ho usiluje presvedčiť, aby sa čo najskôr utiahol a odovzdal mu vládu.
 - Že by bol Setchi taký poddajný?

- Keby nebol, vybral by Ramzesa za spolukráľa? So mnou, so svojím starším synom, by bol mal pri sebe verného služobníka štátu.
 - Zdá sa, že ste pripravený zmeniť mnohé obyčaje.
 - Sú prežití! Nepostupoval veľký Haremheb múdro, keď zostavil nový zákonník, lebo staré zákony prestali plniť svoj účel?
 - Neboli ste rozhodnutý otvoriť Egypt vonkajšiemu svetu?
 - Skutočne som mal taký zámer, pretože iba zahraničný obchod zabezpečuje prosperitu.
 - Zmenili ste názor?
- Šenar sa zamračil.
- Ramzesov nástup na trón ma núti pozmeniť plány. Preto mi tak záleží na tom, aby sa náš rozhovor udržal v tajnosti. Chcem s vami hovoriť o mimoriadne vážnej veci: keďže si prajem zachrániť svoju krajinu, musím začať tajnú vojnu proti Ramzesovi. Ak sa stanete mojim spojencom, budete v nej hrať rozhodujúcu rolu. Po víťazstve pozbierate ovocie.
- Aša s nepreniknuteľným výrazom v tvári dlho premýšľal. Ak s ním odmietne spolupracovať, Šenar ho bude musieť zlikvidovať. Prezradil mu priveľa. No iný spôsob na získanie ľudí, ktorých potrebuje, nejestvuje. A tento muž by bol jeden z najaktívnejších, keby jeho ponuku prijal.
- Ste príliš strohý, - ozval sa napokon Aša.
 - Obchodné styky s Áziou nepostačia na zvrhnutie Ramzesa. Vzhľadom na okolnosti treba ísť oveľa ďalej.
 - Plánujete azda... nejaký iný druh dohody s cudzinou?
 - Keď Hyksósi pred niekoľkými storočiami vpadli do Egypta a ovládli ho, ťažili z pomoci správcov viacerých krajov Deltu, ktorí dali prednosť kolaborácii pred smrťou. Predbehnime dejiny, Aša! Použijeme Chetitov na vypudenie Ramzesa, vytvoríme skupinu zodpovedných ľudí, ktorí udržia našu krajinu na správnej ceste.
 - Je to veľmi nebezpečné.

- Ak sa o nič nepokúsime, Ramzes nás rozdrví pod svojimi sandálmi.
- Čo konkrétne navrhujete?
- Prvým krokom bude vaše menovanie do Ázie. Poznám vaše výnimočné nadanie nadväzovať kontakty. Musíte si získať priateľstvo nepriateľov a presvedčiť ich, aby nám pomohli.
- Nikto nevie, aké sú skutočné úmysly Chetitov.
- My sa to vďaka vám čoskoro dozvieme a prispôbime tomu našu stratégiu. Zmanipulujeme Ramzesa, aby urobil osudové chyby a využijeme ich.

Aša si s nepohnutou tvárou skrížil prsty na rukách.

- Naozaj pozoruhodný plán, ale nesmierne riskantný.
- Zbabelci sú odsúdení na neúspech.
- Predpokladajte, že Chetiti chcú len jedno: vojnu.
- V tom prípade sa zariadime tak, aby ju Ramzes prehral a my sme vyzerali ako záchrancovia.
- Bude si to vyžadovať niekoľko rokov príprav.
- Máte pravdu. Boj sa začína dnes: najprv sa pokúsime všetkými prostriedkami zabrániť Ramzesovi, aby sa stal faraónom. Ak sa nám to nepodarí, zvrhneme ho útokom vedeným súčasne znútra i zvonku. Považujem ho za nepriateľa veľkého formátu, ktorého moc sa bude upevňovať. Preto treba vylúčiť akúkoľvek improvizáciu.
- Čo mi ponúkate za moju pomoc? - spýtal sa Aša.
- Vyhovoval by vám post ministra zahraničných vecí?

Náznak úsmevu na diplomatových ústach Šenarovi potvrdil, že mieril presne.

- Kým budem zatvorený v mennoferskej kancelárii, budem môcť vyvíjať len veľmi obmedzenú aktivitu.
- Máte vynikajúcu povest' a Ramzes nám nič netušiť pomôže. Som presvedčený, že vaše menovanie je iba otázkou času. Kým budete v Egypte, už sa neuvidíme. Neskôr ostanú naše stretnutia aj naďalej tajné.

Lod' zakotvila ďaleko od mennoferského prístavu. Na brehu čakal voz vedený Šenarovým prívržencom, ktorý odviezol Ašu naspäť do mesta.

Starší faraónov syn sa díval za vzd'ľujúcim sa diplomatom. Jeho muži ho budú ustavične sledovať. Ak sa pokúsi informovať Ramzesa, dlho tú zradu neprežije.

38. kapitola

Muž, ktorý sa pokúsil za pomoci koniara a vozataja pripraviť Ramzesa o život, sa nemýlil. Mladší kráľovský syn bol zrodený na to, aby sa stal Setchiho nástupcom. Mnohými povahovými črtami sa ponášal na otca: jeho energia sa zdala byť nevyčerpatel'ná, jeho zápal a inteligencia schopné zdolať akúkoľvek prekážku. Oheň, čo v ňom horel, ho predurčoval na najvyššiu moc.

Napriek tomu, že na to ustavične upozorňoval, nikto ho nechcel počúvať. Až keď bol Ramzes vymenovaný za spolukráľa, otvorili sa jeho blízkym oči a ľutovali, že sa mu ho nepodarilo odstrániť. Koniar a vozataj sú našťastie mŕtvi. Pretože sa s nimi nikdy nestretol a sprostredkovateľ už neprehovorí, vyšetrovanie uviazlo na mŕtvom bode. Nijako sa nemohli dostať až k nemu a dokázať mu vinu.

Vzhľadom na svoje plány, držané v prísnej tajnosti, si nemohol dovoliť ani najmenšiu neopatrnosť. Jediným riešením je mocne a presne udrieť, hoci terazšie Ramzesovo postavenie mu tento krok sťažovalo. Okolo spolukráľa sa stále niekto pohyboval, Ameni k nemu hocikoho nepustil a pes a levíča boli vynikajúcimi osobnými strážcami. Zasiahnúť vo vnútri paláca bude zrejme nemožné.

Zato zorganizovať nejakú nehodu počas niektorej z jeho ciest by nemal byť problém. Samozrejme za podmienky, že dobre vyberie miesto činu aj páchatel'a. V hlave mal skvelý nápad, ktorý mu nedal pokoj. Keby Setchi vzal syna so sebou do Asuánu, Ramzes by sa odtiaľ nevrátil.

V tomto deviatom roku Setchiho vlády oslavoval Ramzes v spoločnosti Ameniho, Setaua a jeho núbijskej manželky Lotos svoje sedemnásť narodeniny. Ľutoval, že s ním nie je aj Mojžiš a Aša, no ten prvý sa nemohol vzdialiť zo stavby v Karnaku a Aša práve

odišiel do Libanonu, kam ho vyslalo ministerstvo zahraničných vecí na prieskumnú cestu. Dať dokopy bývalých spolužiakov z Kapu bude čoraz ťažšie, ibaže by sa mu podarilo urobiť zo svojich priateľov najbližších spolupracovníkov. No ich záujmy a nezávislosť ducha naznačovali, že ich cesty sa skôr rozídu. Jedine Ameni nechcel opustiť Ramzesa, lebo spolukráľ by si vraj bez neho neporadil s riadením svojej administratívy a včasným vybavovaním spisov.

Lotos odmietla služby palácového kuchára a sama pripravila pečené jahňa, obložené bobuľami hrozna a cícerom.

- To je lahôdka! - pochvaloval si spolukráľ.

- Vychutnajme ju, ale neobjedzme sa, - odporúčal Ameni. - Aspoň ja mám ešte prácu.

- Ako môžeš vystáť toho puntičkárskeho a otravného pisára? - prehodil Setau a hodil kúsok mäsa psovi a levíčat'u, ktoré už nadobúdalo úctyhodné rozmery.

- Každý nemá čas behať za hadmi, - odsekol Ameni. - Keby som nepozapisoval lieky, čo tak vychvaľuješ, celé to tvoje bádanie by bolo zbytočné.

- A kde sa nám usadili novomanželia? - spýtal sa Ramzes.

- Na okraji púšte, - odvetil Setau s rozžiarenými očami. - Len čo sa zotmie a povyliezajú hady, vyrážame s Lotos na lov. Rozmýšľam, či nám vôbec bude stačiť život, aby sme spoznali všetky druhy a ich správanie.

- Tvoj dom má ďaleko od nejakej chatrče, - prehodil Ameni. - Ponáša sa skôr na laboratórium. A ustavične ho zväčšuješ... Ani sa niet čo čudovať, keď toľko zarábaš predajom jedov nemocniciam. Zaklínač hadov sa zvedavo zahľadel na mladého pisára.

- Kto ti to doniesol? Ved' ty ani nos nevystrčíš z tej svojej kancelárie!

- Hádam si nemyslíš, že akurát tvoj dom nie je zapísaný v katastri a na oddelení hygieny. A čo sa mňa týka, mám povinnosť zaobstarávať spolukráľovi dôveryhodné informácie.

- No nie! Veď ty ma špehuješ! Tento malý krpec je nebezpečnejší ako škorpión.

Žltý pes veselo zabrechal, vedel že Setau sa zlostí len naoko. Priatelia sa ďalej doberali, až kým do miestnosti nevtrhol faraónov posol. Ramzes mal všetko nechať tak a ihneď sa dostať do paláca.

Setchi s Ramzesom pomalým krokom napredovali po chodníku, hadiacom sa medzi obrovskými žulovými skaliskami. Len čo ráno dorazili do Asuánu, panovník so synom sa okamžite vydali do kameňolomov. Faraón si chcel osobne overiť istú alarmujúcu správu a súčasne zoznámiť syna so svetom nerastu, z ktorého pochádzali obelisky, kolosy, brány a prahy chrámov a množstvo majstrovských diel vytesaných z tohto tvrdého kameňa neporovnateľného lesku.

V správe, ktorú dostal, sa písalo o vážnom konflikte medzi majstrami, robotníkmi a vojakmi, poverenými transportom viac-tonových monolitov¹⁶ na obrovských člnoch s plochým dnom, zostrojených špeciálne na tento účel. To však nebolo všetko. Oveľa vážnejšia bola iná vec: odborníci usudzovali, že hlavný kameňolom je už vyčerpaný. Podľa nich v ňom ostali iba málo výdatné a krátke žily, nevhodné na veľké obelisky a obrovské sochy.

Správa bola podpísaná akýmsi Aperom, predákom kamenárov, a nešla inštančnou cestou. Technik sa obával, že by ho nadriadení potrestali za odhalenie pravdy, a preto sa obrátil priamo na kráľa. Na panovníkovom sekretariáte usúdili, že správa je napísaná rozvážnym a vecným tónom, a tak ju predložili Setchimu.

¹⁶ Monolit: obelisk, socha, stavebný prvok vytesaný z jediného kusa kameňa. (Pozn. prekl.)

Ramzes sa cítil dobre uprostred žulových masívov rozpálených slnkom. Vnímal silu tohto materiálu pretrvávajúceho veku, ktorý sochári menili na rozprávajúce kamene. Obrovský asuánsky kameňolom bol jedným z podstavcov, na ktorom sa od prvej dynastie budovala krajina. Stelesňoval stálosť diela, prechádzajúceho z generácie na generáciu a odolávajúceho času.

Práca pri ťažbe kameňa bola prísne organizovaná. Kamenári rozdelení do čiat vyberali najlepšie bloky, testovali ich a s úctou sa do nich púšťali. Od dokonalosti ich práce záviselo prežitie Egypta. Pod ich rukami sa rodili chrámy, kde sídlili stvoriteľské sily, aj sochy, v ktorých žila duša vzkriesených.

Každý faraón venoval kameňolomom aj životným podmienkam tých, čo v nich pracovali, veľkú pozornosť. Predáci boli šťastní, že opäť vidia Setchiho a môžu pozdraviť spolukráľa, ktorý sa čoraz väčšmi podobal na otca. Tu bolo meno Šenara neznáme.

Setchi si dal zavolať predáka kamenárov.

Územčistý chlap so širokými plecami, hranatou tvárou a mocnými prstami sa pred kráľom vrhol na zem. Chce ho potrestať, alebo pochváliť?

- Zdá sa mi, že v lome je pokoj.
- Všetko je v poriadku, Veličenstvo.
- Tvoj list tvrdí opak.
- Môj list?
- Popieraš azda, že si mi písal?
- Písanie nie je moja silná stránka. V prípade potreby využívam služby pisára.
- Neupozornil si ma na konflikt medzi robotníkmi a vojakmi?
- Ach, nie, Veličenstvo... Sem-tam sa vyskytnú drobné trenice, ale tie si vyriešime sami.
- A čo majstri?
- Oni si vážia nás a my ich. Nie sú to nejakí ľudia z mesta, ale robotníci, ktorí vyšli spomedzi nás. Pracovali vlastnými rukami a

vyznajú sa v remesle. Ak sa niektorý začne priveľmi vyvyšovať, raz-dva mu to zarazíme.

Aper si pomädlil ruky, akoby sa už chystal na ďalší zápas proti komukoľvek, kto by zneužíval svoje postavenie.

- Nie je ohrozená ťažba v hlavnom kameňolome?

Predák kamenárov ostal s ústami dokorán.

- Nuž... Kto vás upozornil?

- Je to pravda?

- Viac-menej áno... Ťažba začína byť namáhavejšia, musíme ísť čoraz hlbšie. O také dva-tri roky bude treba prejsť na iné miesto.

Ale že to už viete... Ved' to je jasnovidectvo!

- Ukáž mi miesto, čo vám robí starosti.

Aper zaviedol Setchiho a Ramzesa na vrchol nízkeho kopca, z ktorého bolo vidieť podstatnú časť ťažobnej zóny.

- Tam, po vašej ľavici, - ukázal Setchimu rukou. - Váhame, či máme odtiaľ vyťažiť kameň na obelisk.

- Zachovajme ticho, - prikázal Setchi.

Ramzes videl, ako sa otcov pohľad zrazu zmenil. S nesmiernou intenzitou hľadel na kamenný masív, ako keby prenikal do jeho útrobov, ako keby sa aj on sám zmenil na žulu! Teplo okolo neho sa stalo takmer neznesiteľné. Vydesený predák kamenárov odstúpil nabok. Ramzes ostal stáť pri panovníkovi. Aj on sa pokúsil preniknúť pod povrch viditeľného, no jeho myšlienka narazila na kamenný útes a zacítil bolesť v oblasti žalúdka. Nevzdal sa však a urputne pokračoval vo svojom úsilí. Napriek bolesti napokon celkom jasne rozoznával jednotlivé vrstvy horniny. Zdalo sa, ani čo by vystupovali z hlbín zeme, otvárali sa slnku a vzduchu, nadobúdali osobitú podobu, potom tuhli a stávali sa ružovou žulou posiatou trblietavými hviezdikami.

- Opustite zvyčajné miesto, - prikázal Setchi, - a ťažte vpravo, do veľkej šírky. Je tam žuly na desiatky rokov.

Predák kamenárov zbehol z kopca a zaťal čakanom do černastej hlušiny, ktorá vôbec nevyzerala sľubne. Faraón sa nemýlil. Objavila sa oslňujúco krásna žula.

- Aj ty si videl, Ramzes. Pokračuj tak aj ďalej, prenikaj stále hlbšie do srdca kameňa a dozvieš sa.

V priebehu štvrt'hodiny sa správa o faraónovom zázraku rozletela po kameňolome, prístavoch i po meste. Znamenalo to, že éra intenzívnej ťažby sa neskončí a Asuán bude naďalej prosperovať.

- Aper ten list nenapísal, - povedal Ramzes. - Kto sa vás pokúsil oklamať?

- Určite ma sem nevylákal preto, aby som otvoril nový kameňolom,

- usúdil Setchi. - Odosielateľ tej správy neočakával takýto výsledok.

- V čo dúfal?

Kráľ so synom sa zamyslene pustili po úzkom chodníku dolu kopcom. Setchi kráčal pevným krokom ako prvý.

Ramzesa zaujalo akési temné dunenie.

Len čo sa obzrel, už mu oškrelí nohu dva kamene, skáču ako vyplašené gazely. Boli predvojom útočného prúdu kamenia, za ktorým sa veľkou rýchlosťou rútil dolu žulový balvan.

- Ramzes, oslepený oblakom prachu, zareval:

- Otče, uhnite sa!

Cúvajúci mladík spadol.

Mocná Setchiho ruka ho zdvihla a strhla nabok. Žulový balvan sa zbesilo valil ďalej, z kameňolomu sa ozvali výkriky mužov. Lámači a kamenári zbadali na kopci chlapa, ktorý sa pustil na útek.

- To on! Tam! On rozhojdal balvan! - zareval Aper.

Okamžite ho začali prenasledovať.

Prvý k nemu dorazil Aper a prudko ho udrel päťou po šiji, aby ho prinútil zastať. Predák kamenárov zle odhadol svoju silu. K faraónovi doniesol už len mŕtvolu.

- Kto je to?

- Nevie, - odvetil Aper. - Nepracoval tu.

Asuánska polícia pohotovo zistila jeho totožnosť. Bol to bezdetný vdovec a pracoval ako lodník, zásobujúci mesto hrnčiarskym tovarom.

- Chcel zasiahnuť teba, - povedal s istotou Setchi. - Tvoja smrť však nebola vyrytá na tomto balvane.
- Dovolíte mi, aby som vypátral pravdu?
- Žiadam ťa o to.
- Viem, komu zverím vyšetrovanie.

39. kapitola

Ameni sa triasol od zlosti a súčasne sa potešil.

Roztriasol sa, keď si vypočul Ramzesovo rozprávanie, ako unikol príšernej smrti. A tešil sa, lebo spolukráľ mu doniesol dôležitú stopu. List, čo Setchiho vyprovokoval k ceste do Asuánu.

- Krásne písmo, - skonštatoval. - Musí to byť niekto z vysokých kruhov, vzdelaný a zvyknutý písať listy.

- Takže faraón vedel, že neprišiel od predáka kamenárov a že mu nastavili pascu.

- Podľa mňa to bolo namierené proti vám obom. Nehody na takýchto miestach nie sú nijakou zriedkavosťou.

- Vyšetříš to?

- Samozrejme! Hoci...

- Hoci?

- Niečo som ti nepovedal. Pokračoval som v pátraní po majiteľovi tej dielne. Chcel som ti predložiť dôkaz, že naozaj išlo o Šenara, ale nepodarilo sa mi to. Teraz mi však ponúkaš oveľa lepšie podklady na vyšetrenie.

- Dúfajme.

- Zistilo sa niečo podrobnejšie o tom lodníkovi?

- Nie, ten čo si ho najal, zahladil všetky stopy.

- Skutočný had... Mali by sme požiadať o pomoc Setaua.

- Prečo nie?

- Vieš, že som to už urobil?

- Čo povedal?

- Súhlasil. Vraj, keď ide o tvoju bezpečnosť, môžem s ním rátať.

Šenar Juh veľmi neobluboval. Bolo tam príliš teplo a ľudia menej vnímaví k rozvoju okolitého sveta ako na Severe. Obrovský chrám v Karnaku však tvoril takú bohatú a vplyvnú ekonomickú jednotku,

že nijaký kandidát na najvyššiu moc sa nemohol zaobiť bez podpory jeho veľkňaza. Preto uňho starší kráľovský syn vykonal zdvorilostnú návštevu, počas ktorej sa reč krútila len okolo samých bezvýznamných vecí, ale Šenar s ňou bol veľmi spokojný. Dôležitý cirkevný hodnostár, ktorý z diaľky sleduje politické boje v Mennoferi a v rozhodujúcej chvíli sa postaví na stranu silnejšieho, neprejavil voči nemu ani len náznak nevraživosti. Navyše nevyslovil nijakú chválu na Ramzesa, čo bolo ozaj povzbudivé znamenie.

Šenar požiada] o možnosť pobudnúť nejaký čas v chráme a oddať sa ďaleko od ruchu verejného života meditáciám. Vyhoveli mu. Starší Setchiho syn si len ťažko zvykal na nepohodlnú kňazskú celu, do ktorej ho ubytovali, no dosiahol svoj cieľ: bude sa môcť stretnúť s Mojžišom.

Počas jednej prestávky si Hebrej pozorne obzeral stĺp, na ktorom sochári vytesali scénu obety božskému oku, obsahujúcemu súhrn mier, ktoré umožňovali pochopenie sveta.

- Skvostné dielo! Ste pozoruhodný architekt.

Urastený Mojžiš sa s istým pohrdaním zahľadel na Šenara s mľandravým a tučným telom.

- Ešte sa iba priúčam remeslu. Ten nádherný stĺp je dielom staviteľa.

- Nebuďte taký skromný.

- Neznášam pochlebovačov.

- Zdá sa, že ma nemáte veľmi v láske.

- Dúfam, že je to vzájomné.

- Prišiel som sem rozjímať a nájsť vnútorný pokoj. Musím priznať, že Ramzesovo menovanie bolo pre mňa tvrdým úderom, ale neostáva mi iné, ako sa s tým vyrovnáť. Vznešený pokoj tohto chrámu mi v tom pomôže.

- Tým lepšie pre vás.

- Priateľstvo k Ramzesovi by vás nemalo zaslepiť. Môj brat nemá dobré úmysly. Ak máte rád poriadok a spravodlivosť, nezatvárajte oči.
 - Nebodaj kritizujete Setchiho rozhodnutie?
 - Môj otec je výnimočný muž. Ale kto nerobí chyby? Moja cesta k trónu je navždy zahradená, ale to ma netrápi. Starat' sa o protokol ma plne uspokojuje. Aká budúcnosť však čaká Egypt, keď padne do rúk neschopného človeka, ktorý baží iba po moci?
 - Vyjadrite sa presne, Šenar. Čo zamýšľate urobiť?
 - Osvietiť vás. Som presvedčený, že máte pred sebou veľkú budúcnosť. Staviť na Ramzesa by bol osudný omyl. Zajtra, len čo nastúpi na trón, zavrhnú svojich priateľov a na vás si ani nespomenie.
 - Čo navrhujete?
 - Prestaňme sa trpne prizerať, pripravujme inú budúcnosť.
 - Vašu, predpokladám.
 - Na mojej osobe mi pramálo záleží.
 - Nemám ten pocit.
 - Mýlite sa vo mne. Jediným mojím cieľom je slúžiť svojej krajine.
 - Bohovia vás počujú, Šenar. Neviete, že nenávidia klamstvo?
 - Politiku Egypta robia ľudia, nie bohovia. Záleží mi na vašom priateľstve. Keď sa spojíme, uspejeme.
 - Vyhod'te si to z hlavy a zmiznite.
 - Robíte chybu.
 - Nechcem na mieste ako je toto dvíhať hlas ani páchať násilie. Ak si to želáte, môžeme pokračovať v rozhovore vonku.
 - Nebude to potrebné. Nezabudnite však na moje varovanie. Jedného dňa sa mi zaň poďakujete.
- Zlostný Mojžišov pohľad odradil Šenara od ďalšieho naliehania. Dopadol tak, ako predpokladal. Hebrej nebude také ľahké sústo ako Aša. Ale aj on má svoje slabé miesta a časom iste vyjdú na povrch.

Dolente odstrčila Ameniho, ktorý ani nemal čas postaviť sa rozzúrenej žene na odpor. Ramzesova sestra rozvalila dvere na spolukráľovej pracovni a vtrhla do nej ako víchor.

Ramzes sedel v pisárskej póze na rohoži a opisoval Setchiho nariadenie o ochrane stromov.

- Rozhýbeš sa konečne?
- Aký je dôvod tohto vpádu, drahá sestra?
- Akoby si to nevedel!
- Osviež mi pamäť.
- Manžel čaká na povýšenie.
- Obráť sa na faraóna.
- Ten odmieta priznať rodinným príslušníkom akékoľvek výhody. Považuje ich za... neopodstatnené!
- Čo k tomu dodať?

Dolente sa rozzúrila ešte väčšmi.

- Práve toto rozhodnutie je neopodstatnené! Sary si zaslúži povýšenie a ty ako spolukráľ ho vymenuješ za vrchného správcu sýpok!
 - Spolukráľ by sa mal postaviť proti faraónovej vôli?
 - Nesprávaj sa ako zbabelec!
 - Nespácham zločin urážky Jeho Veličenstva.
 - Z koho si tu robíš posmech?
 - Upokoj sa, prosím ťa.
 - Daj mi, čo mi patrí.
 - Vylúčené.
 - Nehraj sa na nepodkupného! Si ako ostatní... Spoj sa so svojimi!
 - Zvyčajne bývaš taká pokojná.
 - Nebola som proti Šenarovej tyranii, aby som znášala tvoju!
 - Uspokoj sa s bohatstvom, Dolente. Nenásytnosť je smrteľné previnenie.
 - Nechaj si pre seba to tvoje staromódne mravokárstvo!
- Vybehla von ako fúria.

V záhrade krásnej Iset rástli majestátne sykomory, poskytujúce blahodarný tieň. Mladá žena sa doňho utiahla, aby sa troška ochladila, kým Ramzes presádzal do kyprej a dobre pripravenej pôdy mladé výhonky. Nad hlavou mu príjemne šumelo lístie, rozochvievané severným vánkom. Nevystieral azda tento strom, do ktorého sa rada prevteľovala bohyňa Hathor, svoje zelené konáre aj na onom svete, aby dal spravodlivým piť a jesť, otvoril ich nos a ústa, zahalil ich božskou vôňou, čo očarúvala pána večnosti?

Krásna Iset natrhala lotosy a ozdobila si nimi vlasy.

- Nechceš stravec hrozna?

- O dvadsať rokov bude z tohto výhonku nádherná sykomora a záhrada bude ešte príjemnejšia.

- O dvadsať rokov budem stará.

Ramzes sa na ňu pozorne zahľadel.

- Ak budeš aj potom tak šikovne narábať s líčidlami a balzamami, budeš ešte krajšia.

- Budem už konečne vydatá za muža, ktorého ľúbim?

- Nie som veštec.

Udrela ho lotosovým kvetom po hrudi.

- Rozpráva sa o nehode v asuánskych kameňolomoch. Vraj si len tak-tak vyviazol živý.

- Pod Setchiho ochranou som nezraniteľný.

- Takže útoky proti tebe neprestali.

- Upokoj sa, čoskoro nájdeme vinníka.

Zložila si parochňu, uvoľnila dlhé vlasy a zahalila nimi Ramzesove prsia. Zasypala ho bozkami svojich horúcich perí.

- Je šťastie až také zložité?

- Ak si ho našla, vezmi si ho.

- Ty si moje šťastie. Kedy to pochopíš?

- O chvíľu.

V objatí sa odkotúľali nabok. Krásna Iset prijala túžbu svojho milenca s opojením šťastnej ženy.

Výroba papyrusov bola jednou z najdôležitejších aktivít egyptských remeselníkov. Cena závisela od kvality a dĺžky zvitku. Jedny, s úryvkami z *Knihy o vychádzaní na svetlo*¹⁷ boli určené do hrobov, iné zas školám a univerzitám, no väčšina pre potreby úradov. Bez papyrusu by nebolo možné krajinu dobre spravovať.

Setchi poveril spolukráľa, aby v pravidelných intervaloch kontroloval jeho výrobu a dozeral na jeho spravodlivé rozdeľovanie. Každý sektor sa sťažoval, že ho dostáva málo a kritizoval chamtivosť tých ostatných.

Ramzes práve odhalil nadmerné nákupy pisárov, pracujúcich pre Šenara. Predvolal si preto staršieho brata, aby zotrhol takéto zneužívanie moci.

Šenar vyzeral vo výbornej nálade.

- Som ti k dispozícii, Ramzes, ak ma potrebuješ.
- Kontroluješ svojich pisárov?
- Nie do detailov.
- Napríklad nákup papyrusov.
- Niečo nie je v poriadku?
- Áno, tvoji pisári svojvoľným spôsobom zabavujú veľké množstvo papyrusu prvej akosti.
- Rád píšem na krásny materiál, ale také počínanie je ozaj neprípustné. Vinníkov prísne potrestám.

Šenarova reakcia spolukráľa prekvapila. Nielenže sa nebránil, ale ešte aj uznal svoju chybu.

- Oceňujem tvoj prístup k veci, - povedal Šenar. - Treba odstrániť neporiadky. Nesmie sa tolerovať ani tá najmenšia korupcia. V tejto oblasti ti môžem účinne pomáhať. Keďže sa starám o protokol, mám prehľad o dvorských mravoch a prídem na nezdravé praktiky. Nestačí na ne iba upozorňovať. Je nevyhnutné vykoreniť ich.

¹⁷ Chybne nazvaná „Kniha mŕtvych“. (Pozn. autora.)

Ramzesovi sa nechcelo veriť, že má pred sebou skutočne svojho staršieho brata. Ktorý dobrotivý boh zmenil toho prešibaného dvorana na vykonávateľa spravodlivosti?

- Rád prijímam tvoju ponuku.

- Nič mi nespôsobí väčšie potešenie, ako táto úprimná spolupráca! Najprv vyčistím svoju stajňu a potom sa pustíme do tých kráľovských.

- Sú až také zanešvárené?

- Setchi je veľký panovník, jeho meno navždy ostane v dejinách, ale nemôže sa starať o všetko a o každého! Keď je hodnostár synom a vnukom hodnostára, nalepia sa naňho pochybné zlozvyky a osobuje si najrôznejšie práva na úkor ostatných. Ty ako spolukráľ máš možnosť urobiť prietrž tejto nemorálnosti. Netajím, že aj ja som v minulosti ťažil zo svojho postavenia, avšak toto obdobie je už za mnou. Sme bratia a faraón nám obom pridelil to správne miesto. Taká je jednoducho pravda a podľa nej sa musíme zariadiť.

- Znamená to prímerie alebo mier?

- Trvalý a definitívny mier, - povedal Šenar pevne. - Dlhو sme stáli proti sebe a každý máme na tom svoj podiel viny. Tento bratovražedný boj už nemá zmysel. Ty si spolukráľ a ja predstavený protokolu. Pomáhajme si v práci pre dobro krajiny.

Keď Šenar odišiel, Ramzes rozrušene premýšľal: nastrojil mu brat pascu, zmenil stratégiu alebo je úprimný?

40. kapitola

Veľká faraónova rada sa zhromaždila hneď po ranných rituáloch. Slnko už páľilo a všetci vyhľadávali tieň. Tučnejší dvorania sa príšerne potili, a tak sa cestou dávali ovievať.

V kráľovej audienčnej sále bolo našťastie celkom chladno. Dômyselne rozmiestnené vysoké okná zabezpečovali prúdenie vzduchu, čo robilo toto miesto príjemným. Kráľ, ktorý si nepotrpel na módne oblečenie, mal na sebe jednoduché biele šaty, zato viacerí ministri sa priam pretekali v elegancii. Na mimoriadnej porade sa zúčastňoval aj vezír, mennoferský a heliopolský veľkňaz a vrchný veliteľ púštnej polície.

Ramzes sedel po otcovej pravici a pozoroval ich. Bojazliví, znepokojení, domýšľaví, rozvážni... Zišlo sa tu mnoho typov ľudí, ktorých spájala a držala na uzde iba faraónova autorita. Bez nej by sa boli vzájomne roztrhali na kusy.

- Vrchný veliteľ púštnej polície prináša zlé správy, - oznámil Setchi.
- Nech sa ujme slova.

Asi šesťdesiatročný funkcionár prešiel všetkými stupienkami hierarchie, kým dosiahol jej vrchol. Bol to pokojný a kompetentný muž, ktorý poznal každú cestičku v Západnej i Východnej púšti a úspešne bdel nad bezpečnosťou týchto rozľahlých priestorov, ktorými prechádzali karavány a banícke výpravy. Netúžil po nijakých poctách a už sa pomaly chystal odísť na odpočinok na svoje panstvo v Asuáne. Preto ho všetci počúvali s veľkou pozornosťou, o to väčšou, že len zriedkakedy bol vyzvaný, aby prehovoril na tomto okáزالom zhromaždení.

- Oddiel zlatokopov, ktorý sa pred mesiacom vydal do Východnej púšte, zmizol.

Po jeho ohurujúcom vyhlásení sa rozhostilo dlhé ticho. Ani Sutechov hrom by nemal väčší účinok. Mennoferský veľkňaz po-

žiadal kráľa o slovo a panovník mu ho udelil. Podľa pravidiel platných pre zasadanie veľkej rady nesmel nikto prevrátiť bez jeho súhlasu a každý bol povinný vypočuť si hovoriaceho bez najmenšieho prerušovania. Nech bol predmet rokovania akokoľvek vážny, nepripúšťalo sa nijaké skákanie do reči, či prekrikovanie. Hľadanie správneho riešenia sa začínalo úctou k názoru iného.

- Ste si celkom istý tou informáciou?
 - Žiaľ, áno. Zvyčajne som vždy reťazou poslov informovaný o postupe tohto typu výprav, o ich ťažkostiach, prípadne nezdare. Tentoraz som už niekoľko dní bez správ.
 - Nikdy sa nevyskytol podobný prípad?
 - Áno, v nepokojných časoch.
 - Útok beduínov?
 - V tejto oblasti je to veľmi nepravdepodobné. Je pod prísnou policajnou kontrolou.
 - Nepravdepodobné alebo nemožné?
 - Nijaký zo zaevidovaných kmeňov nemôže takejto výprave natoľko uškodiť, aby sa musela celkom odmlčať. Zlatokopov ochraňoval oddiel skúsených policajtov.
 - Aká je vaša hypotéza?
 - Nemám žiadnu, ale som veľmi znepokojený.
- Zlato z púští bolo dodávané chrámom. Toto „mäso bohov“, materiál nepodliehajúci skaze a symbol večného života, dával dielam umelcov neprekonateľný lesk. Štát ho zas používal ako platidlo za niektoré dovážané tovary alebo ako diplomatický dar cudzím panovníkom, aby bol zachovaný mier. Ťažbu vzácneho kovu nesmeli nič narušiť.
- Čo odporúčate? - spýtal sa faraón policajta.
 - Nestrácať čas a okamžite vyslať armádu.
 - Postavím sa na jej čelo, - oznámil Setchi. - A spolukráľ pôjde so mnou.

Veľká rada schválila toto rozhodnutie. Šenar, ktorý si počas porady dával dobrý pozor, aby do nej nezasiahol, brata povzbudzoval a sľúbil mu, že zatiaľ nachystá spisy, ktoré s ním po jeho návrate prerokuje.

V deviatom roku Setchiho vlády, dvadsiateho dňa tretieho mesiaca roku, napredoval žeravou púšťou severne od mesta Edfú a približne sto kilometrov južne od trasy vedúcej do kameňolomov vo Vadi Hammámát, expedičný zbor v sile štyristo vojakov, ktorému velil sám faraón a jeho spolukráľ. Blížil sa k Vadi Miáh, poslednému miestu, odkiaľ bola do Mennoferu poslaná správa.

Jej text bol úplne bežný, neobsahoval nijaké poplašné informácie. Morálka zlatokopov sa zdala vynikajúca, rovnako ako zdravotný stav celej výpravy. Pisár nehlásil nijaký konflikt.

Setchi udržiaval vojsko dňom i nocou v pohotovosti. Napriek ubezpečovaniu vrchného šéfa polície sa obával prepadu beduínov zo Sinajského polostrova, ktorých zákonom bolo lupenie a vraždenie. Rozohnení beduínski vodcovia sa v náhlej pomätenosti mysle dopúšťali tých najbarbarskejších činov.

- Čo cítiš, Ramzes?

- Púšť je nádherná, ale som ako na trňoch.

- Čo vidíš za tými dunami?

Spolukráľ sa skoncentroval. V Setchiho pohľade sa zračil čudný, takmer až nadprirodzený výraz, aký mal aj v Asuáne, keď odhalil nový kameňolom.

- Nevidím nič... Akoby bola za tými dunami prázdnota.

- Áno, prázdnota. Prázdnota hroznej smrti.

Ramzes sa zachvel.

- Beduíni?

- Nie, oveľa zákernejší a nemilosrdnejší útočník.

- Máme sa pripraviť na boj?

- Zbytočné.

Ramzes nedal najavo strach, ktorý mu zovrel hrdlo. Akému nepriateľovi padli zlatokopi za obeť? Keby išlo o púštne obludy, ako si to myslela väčšina vojakov, žiadna ľudská armáda by ich nezdolala. Tieto okrídlené šelmy vyzbrojené ozrutnými pazúrami rozkmásali svoje obete skôr, než sa stihli brániť.

Pred výstupom na dunu sa kone, somáre aj ľudia občerstvili. Horúčava ich nútila k častým zastávkam a zásoby vody sa rýchlo mínali. O necelé tri kilometre si budú môcť pri jednej z veľkých studní v tejto oblasti znova naplniť kožené mechy.

Tri hodiny pred západom slnka sa znovu vydali na cestu a bez väčších ťažkostí prešli cez dunu. Onedlho už zazreli studňu. Stavba z otesaných kameňov sa opierala o úbočie hory, ktorá v útrobach ukrývala zlato.

Zlatokopi ani vojaci poverení ich ochranou nezmizli. Všetci boli tam, okolo studne. Ležali na žeravom piesku s tvármi obrátenými k zemi alebo k slnku. Z pootvorených úst im trčal čierny jazyk.

Ani jeden neprežil.

Nebyť toho, že s nimi bol faraón, väčšina vydesených vojakov by bola zutekala. Setchi vydal príkaz, aby postavili stany a rozostavali strážu, akoby mal tábor každú chvíľu prepadnúť nepriateľ. Potom dal vykopať hroby, aby mohli nešťastníkov pochovať. Ako rubáš im poslúžia cestovné rohože a sám kráľ prednesie náboženské formulky potrebné k ich prechodu na onen svet a k ich vzkrieseniu. Pohrebný obrad v mieri zapadajúceho slnka vojakov upokojil. K Setchimu pristúpil lekár výpravy.

- Príčina smrti?

- Smäd, Veličenstvo.

Kráľ sa ihneď pobral k studni, stráženej jeho osobnou gardou. Všetci v tábore dúfali, že sa budú môcť napiť čerstvej, osviežujúcej vody.

Veľká studňa bola až po okraj zahádzaná kameňmi.

- Vyhádzme ich, - navrhol Ramzes.

Setchi prikývol.

Faraónova osobná stráž sa horúčkovite pustila do práce. Bolo lepšie nevyplašiť celé vojsko. Ľudská reťaz, ktorú vytvorili, sa ukázala pozoruhodne výkonná. Ramzes udával tempo a zapálene povzbudzoval chlapov, ktorí chvíľami klesali na duchu.

Keď mesiac v splne osvetlil dno studne, Ramzes pred očami vyčerpaných elitných vojakov spustil do nej ťažkú hlinenú nádobu. Hoci horel netrpezlivosťou, robil to veľmi pomaly, aby ju nerozbil. Len čo nádobu naplnenú vodou vytiahol, podal ju kráľovi. Ten k nej privoňal, no nenapil sa.

- Nech jeden muž zostúpi na dno studne.

Ramzes sa popod pazuchy obkrútil lanom, urobil na ňom pevný uzol a požiadal štyroch vojakov, aby koniec povrazu mocne držali. Potom prekročil obrubu studne a zachytávajúc sa o výčnelky kameňov, začal zostupovať dole. Nebolo to nič ťažké. Keď sa nachádzal asi dva metre nad hladinou, v mesačnom svite na nej rozoznal plávať niekoľko mŕtvych somárov. Celý zúfalý vyliezol hore.

- Voda v studni je znečistená, - zašepkal.

Setchi vylial vodu z nádoby do piesku.

- Naši ľudia sa otrávilí vodou z tejto studne. Potom ju skupina vrahov, bezpochyby beduínov, zahádzala kameňmi.

Kráľ, spolukráľ a všetci členovia výpravy boli odsúdení na smrť. Aj keby sa okamžite vydali do údolia Nílu, kým by sa dostali na obrábanú pôdu, pomreli by smädom.

Tentoraz sa pasca zatvorila.

- Poďme spať, - nariadil Setchi. - Budem sa modliť k našej matke, hviezdnej oblohe.

Hneď na úsvite sa správa o katastrofe rozšírila po celom tábore. Žiadnemu vojakovi nedovolili, aby si naplnil beznádejne prázdny mech.

Jeden z nich sa začal rozkrikovať a pokúšal sa vyburcovať svojich druhov k vzbure. Ramzes mu zastal cestu. Od strachu nepríčetný pešiak sa zahnal na spolukráľa, ktorý ho však pohotovo schmatol za zápästie a prinútil ho, aby si jednou nohou kľakol na zem.

- Ak stratíš chladnú hlavu, urýchli to tvoju smrť.

- Sme bez vody...

- Je s nami faraón. Nestrácaj nádej.

Nijaký ďalší pokus o vzburu nenastal. Ramzes prehovoril k vojsku:

- Máme so sebou mapu tejto oblasti, ktorá spadá pod vojenské tajomstvo. Sú na nej vyznačené vedľajšie trasy, vedúce k starým studniam. Niektoré z nich sú ešte použiteľné. Faraón ostane s vami a ja pôjdem po vodu. Donesiem jej dosť na zdolanie polovice púšte. Zvyšok zvládne naša vytrvalosť a odvaha. Ukryte sa zatiaľ pred slnkom a nevyvíjajte nijakú zbytočnú námahu.

Ramzes odišiel s tuctom mužov a šiestimi somármi, ovešanými prázdnyimi mechmi. Jeden z vojakov, ktorý už mal všeličo za sebou, nevypil z opatrnosti celý svoj prídel. Najprv si ovlhčili pery rannou rosou, potom sa povzbudili poslednými dúškami vody.

So stúpajúcim slnkom sa každý krok stával čoraz väčším utrpením. Plúca im spaľovala horúčava a prach. No Ramzes zo strachu, aby sa jeho druhovia nezosypali, udržoval rýchle tempo. Nesmeli myslieť na nič iné, len na studňu s čerstvou vodou.

Prvá trasa už neexistovala, zavial ju piesok. Pokračovať naslepo týmto smerom by sa rovnalo samovražde. Druhá trasa ich zaviedla k vysušenému vadi. Kartograf odviedol zlú prácu. Na konci tretej sa črtal kruh zo suchých kameňov! Chlapi sa pustili do behu a vyčerpane sa zvalili na obrubu studne, už dávno zanesenej pieskom. Celá tá slávna mapa, označovaná za vojenské tajomstvo, bol obyčajný podvod! Pred desiatimi rokmi bola možno správna, no nejaký lenivý pisár ju neskôr iba odkreslil, a nepožiadaval, aby ju preverili. A to isté urobil jeho nástupca.

Keď Ramzes predstúpil pred Setchicho, nemusel sa namáhať s vysvetľovaním. Jeho strhaná, zachmúrená tvár hovorila zaňho.

Vojaci nepili už šesť hodín. Kráľ zvolal dôstojníkov.

- Slnko je v zenite, - povedal. - Odchádzam s Ramzesom hľadať vodu. Keď sa tieň začnú predlžovať, budem naspäť.

Setchi vykročil hore kopcom. Ramzes mu napriek svojej mladosti takmer nestačil, no potom zladil svoj krok s otcovým. Rovnako ako kozorožec, v hieroglyfickom jazyku symbol vznešenosti, ani kráľ neurobil jediný zbytočný pohyb, nepremrhal ani štipku energie. Vzal si so sebou iba jediný predmet, pozostávajúci z dvoch olúpaných a vyleštených akáciových vetvičiek, ktoré boli na jednom konci pevne zviazané ľanovou niťou.

Kamene pod nohami sa im šmýkali a vírili horúci prach. Napolo pridusený Ramzes sa pridol k otcovi, ktorý už stál na vrchole kopca. Pohľad na púšť bol strhujúci. Spolukráľ sa ním chvíľku kochal, ale potom mu neodbytný smäd pripomenul, že tá nedozornosť sa môže zmeniť na hrob.

Setchi vzal do každej ruky koniec jedného akáciového konárika a roztiahol ich od seba. Pružne sa poddali. Potom nimi začal pomaličky prechádzať ponad zem, Odrazu mu čarodejná palička vyklzla z rúk a so zasvišťaním odletela niekoľko metrov od neho.

Rozochvený Ramzes po ňu zabehol a vrátil ju otcovi. Spoločne zišli po svahu. Setchi zastal pred kopou ploských kameňov, spomedzi ktorých vyrastalo trnie. Jeho palička sa zachvela.

- Chod' po robotníkov a povedz im, nech začnú kopať na tomto mieste.

Z Ramzesa okamžite vyprchala únava. Ako bez duše bežal do tábora a doviedol zo štyridsať mužov, ktorí sa hneď pustili do roboty.

Pôda bola sypká. Keď boli v trojmetrovej hĺbke, vytryskla zo zeme chladná voda.

Jeden z robotníkov pokľakol.

- Boh viedol kráľovu myseľ... Je tam záplava vody!
- Moja modlitba bola vyslyšaná, - povedal Setchi. - Táto studňa sa bude volať „Nech je trvalá pravda Božského svetla“. Keď si všetci uhasia smäd, postavíme tu mesto pre zlatokopov a chrám, v ktorom budú sídliť bohovia. Ostanú navždy prítomní v tejto vodnej stanici a budú otvárať cestu tým, čo hľadajú žiarivý kov na velebenie neba. Pod vedením faraóna Setchiho, dobrého pastiera, otca a matky všetkých ľudí, dôverníka bohov, sa veselí vojaci zmenili na stavbárov.

41. kapitola

Veľká kráľovská manželka Tuja predsedala prijímaciemu ceremoniálu hudobníčok, ktoré sa budú smieť zúčastňovať na uctievaní kultu bohyně Hathor v jej veľkom mennoferskom chráme. Mladé ženy zo všetkých provincií krajiny sa museli podrobiť prísnej skúške, či už boli speváčkami, tanečnicami alebo hráčkami na niektorý hudobný nástroj.

Tuja so svojimi veľkými prísnymi a pozornými očami, výraznými lícnymi kosťami, jemným rovným nosom, malou, takmer hranatou bradou a parochňou v tvare supice, symbolu materskej funkcie, tak ohromila uchádzačky, že niektoré nepodali svoj najlepší výkon. Kráľovná, ktorá v mladosti sama zakúsila túto skúšku, neprejavila nijakú zhovievavosť. Ak si niekto prial slúžiť božstvu, musel sa v prvom rade vedieť ovládať.

Technika hudobníčok sa jej zdala dosť slabá. Bude musieť pokarhať profesorov v háremoch, ktorí v posledných mesiacoch akosi poľavili. Upútala ju iba jediná mladá žena s vážnou hlbavou tvárou nevšednej krásy. Pri hre na lutnu bola tak hlboko sústredená, že vonkajší svet pre ňu nejestvoval.

V chrámových záhradách pripravili pre šťastné i nešťastné uchádzačky pohostenie. Niektoré pofňukávali, iné sa nervózne smiali. Boli také mladučké, že pôsobili ešte ako deti. Iba Nefertari, ktorej sa rada starších kňaziek rozhodla zveriť vedenie ženského orchestra svätyne, bola úplne pokojná, akoby sa jej tá udalosť vôbec netýkala. Kráľovná k nej pristúpila.

- Boli ste skvelá.

Mladá lutnistka sa poklonila.

- Ako sa voláte?

- Nefertari.

- Odkiaľ prichádzate?

- Narodila som sa vo Vesete a vyštudovala som v merverskom háreme.
 - Zdá sa mi, akoby ste sa netešili zo svojho úspechu.
 - Neželala som si bývať v Mennoferi, ale vrátiť sa do Vesetu a slúžiť Amonovi v jeho chráme.
 - A žiť v odlúčení od sveta?
 - Zasvätenie do mystérií je mojím najvrúcnejším želaním, lenže som ešte priveľmi mladá.
 - Vo vašom veku je to dosť nezvyčajný záujem. Ste azda sklamaná životom, Nefertari?
 - Nie, Veličenstvo. Prit'ahujú ma rituály.
 - Nechcete sa vydať a mať deti?
 - Nepremýšľala som o tom.
 - V chráme je prísny život.
 - Mám rada večné kamene, ich tajomstvá a rozjímanie, ku ktorému človeka vyzývajú.
 - Boli by ste napriek tomu ochotná na nejaký čas ich opustiť?
- Nefertari sa odvážila pozrieť do tváre veľkej kráľovskej manželky. Tuja ocenila jej jasný a priamy pohľad.
- Vedenie ženského orchestra v tomto chráme je významné miesto, no ja mám s vami iný plán. Prijali by ste ponuku stať sa správkyňou mojej domácnosti?
- Správkyňa domácnosti veľkej kráľovskej manželky! Koľko vznešených dám sníva o tejto funkcii, ktorej nositeľka bola kráľovninou dôverníčkou?
- Stará priateľka, čo vykonávala túto prácu, minulý mesiac zomrela,
 - vysvetlila jej Tuja. - Na dvore je množstvo záujemkýň a vzájomne sa ohovávajú, aby znemožnili svoje konkurentky.
 - Ale ja nemám nijaké skúsenosti a...
 - Nepatríte k šľachte, namyslenej na svoje výsady. Vaša rodina sa sústavne neoháňa nejakým význačným predkom, ktorý má ospravedlniť ich terajšiu lenivosť.

- Nie je to predsa len priveľká nevýhoda?
 - Na ľuďoch ma zaujíma iba ich hodnota. A pre hodnotného človeka niet nevýhody, ktorú by nevedel prekonať.
 - Môžem si to ešte premyslieť?
- Kráľovnú to pobavilo. Nijaká urodzená dáma z dvora by sa neodvážila položiť takú otázku.
- Obávam sa, že nie. Ak sa príliš nadýchate voní chrámu, zabudnete na mňa.
- Nefertari sa s rukami skríženými na prsiach poklonila.
- Som v službách Vášho Veličenstva.

Kráľovná vstávala ešte pred úsvitom. Mala rada včasné rána. Okamih, keď slnečný lúč prerazil temnotou, bol pre ňu každodenným stvorením tajomstva života. Na jej veľkú spokojnosť aj Nefertari obľubovala rannú prácu, takže jej dávala potrebné pokyny pri spoločných raňajkách.

Už na tretí deň Tuja vedela, že sa nepomýlila. Nefertarina krása sa snúbila s prenikavou inteligenciou, opierajúcou sa o vynikajúcu schopnosť rozlíšiť podstatné od druhoradého. Medzi kráľovnou a správkyňou jej domácnosti panovala od prvého pracovného sedenia dokonalá súhra. Rozumeli si na pol slova, ba niekedy im na to stačila iba púha myšlienka. Len čo skončili s ranným rozhovorom, Tuja sa odobrala do kúpeľne.

Keď kaderníčka končila s voňavkovaním kráľovninej parochne, objavil sa u matky Šenar.

- Pošlite slúžku preč, - požiadal ju. - Nesmie nás počuť nijaké nepovolané ucho.

- Je to také vážne?

- Obávam sa, že áno.

Kaderníčka odišla. Zdalo sa, že Šenar je skutočne plný úzkosti.

- Hovor, syn môj.

- Dlho som váhal.

- Keďže si sa už rozhodol, prečo ma napínaš?
 - Lebo... skrátka váham vám spôsobiť ukrutnú bolesť.
- Teraz sa už Tuja vyľakala.
- Prihodilo sa dáke nešťastie?
 - Setchi, Ramzes a záchranná armáda zmizli.
 - Máš o tom nejaké hodnoverné správy?
 - Odvtedy, čo sa vybrali hľadať do púšte zlatokopov, uplynulo priveľa času. Kolujú tie najpesimistickejšie chýry.
 - Nepočúvaj ich. Keby bol Setchi mŕtvy, vedela by som to.
 - Ako...
 - Medzi tvojím otcom a mnou sú neviditeľné putá. Aj keď sme od seba ďaleko, sme stále v spojení. Môžeš byť celkom pokojný.
 - Fakty hovoria jasnou rečou: kráľ a jeho výprava mali byť už dávno naspäť. Nemôžeme nechať krajinu úplne bez dohľadu.
 - Všetky potrebné záležitosti vybavuje vezír a ja.
 - Želáte si moju pomoc?
 - Plň si svoju funkciu a nájdi v nej uspokojenie. Na tomto svete niet väčšieho šťastia. Ale ak si tak veľmi znepokojený, prečo by si sa nepostavil na čelo výpravy a nevydal sa po otcových stopách?
 - Stáva sa zvláštna vec, ktorú si nevieme vysvetliť. Démoni púšte požierajú tých, čo sa ju pokúšajú pripraviť o jej zlato. Nie je mojou povinnosťou ostať tu?
 - Počúvaj hlas svojho svedomia.

Ani jeden zo Setchiho poslov, ktorí odišli v štvordňovom intervale, do Egypta neprišiel. Na trase vedúcej do údolia Nílu na nich čakali púštni lupiči. Zabili ich, ukradli im šaty a rozbili drevené tabuľky, na ktorých Ramzes kráľovnej oznamoval, že výprava ťaží zlato a stavia základy chrámu a baníckeho mesta.

Posol púštnych lupičov Šenara informoval, že faraón a spolukráľ sú nažive a kráľ vďaka zásahu bohov našiel v srdci púšte výdatný

prameň vody. Beduíni poverení otrávením hlavnej studne teda neuspeli.

Na dvore si mnohí mysleli, že Setchi a Ramzes sa stali obeťami zlých čarov. Čo však z toho, keď Šenar nemá možnosť využiť neprítomnosť panovníka? Tuja pevne držala opraty moci vo svojich rukách. Iba ozajstná smrť manžela a mladšieho syna by ju prinútili vymenovať Šenara za následníka trónu.

Najneskôr o pár týždňov sa výprava vráti a skvelá príležitosť priblížiť sa k najvyššej moci bude fuč. Jedna šanca, aj keď mizivá, tu ešte bola: že neznesiteľná horúčava, hady alebo škorpióny vykonajú to, čo beduíni zbabrali.

Ameni už od znepokojenia ani nespával.

Zlé chýry sa potvrdili. Výprava vedená Setchim a Ramzesom tiež zmizla. Mladý pisár tým rečiam najprv neveril, no potom sa obrátil na ústredie kráľovských poslov a dozvedel sa desivú pravdu.

Od faraóna a spolukráľa naozaj neprišla nijaká správa, a vôbec nič sa pre nich nepodniklo!

Len jediná osoba s tým mohla pohnúť a vyslať do púšte záchrannú armádu. A tak sa Ameni pobral do paláca veľkej kráľovskej manželky, kde ho prijala prekvapujúco krásna mladá žena. Hoci sa mladý pisár mal na pozore pred opačným pohlavím a jeho bosoráctvami, nemohol si nevšimnúť dokonalú Nefertarinu tvár, čaro hlbokého pohľadu a sladkosť hlasu.

- Želal by som si vidieť Jej Veličenstvo.

- Vzhľadom na faraónovu neprítomnosť je kráľovná veľmi zaneprázdnená. Mohla by som vedieť, v akej veci prichádzate?

- Prepáčte, ale...

- Moje meno je Nefertari. Kráľovná ma vymenovala za správkyňu svojej domácnosti. Sľubujem vám, že jej budem verne tlmočiť vaše slová.

Aj keď bola žena, vyzerala úprimne. Amení chtiac-nechtiac podľahol.

- Ako spolukráľov osobný sekretár a nosič sandálov považujem za nevyhnutné ihneď vyslať za výpravou elitný zbor.

Nefertari sa usmiala.

- Zažňte svoje obavy. Kráľovná je informovaná.

- Informovaná... Ale to nič nerieši!

- Faraón nie je v nebezpečenstve.

- V tom prípade by už boli dorazili na dvor jeho poslovia!

- Neviem vám dať bližšie vysvetlenie, ale môžete byť pokojný.

- Naliehajte na kráľovnú, veľmi vás o to prosím.

- Ubezpečujem vás, že manželov a synov, osud jej leží na srdci rovnako ako vám. Keby im hrozilo nebezpečenstvo, zasiahla by.

Cesta na chrbáte mocného a rýchleho somára bola pre Ameního utrpením. No akokoľvek mladý pisár neznášal podobné dobrodružstvá, musel sa dostať k Setauovi, a ten býval až na kraji púšte, ďaleko od centra Mennoferu. Cesta vedúca popri zavraždovacom kanáli akoby nemala konca. Našťastie, zopár ľudí bývajúcich na jeho brehu počulo rozprávať o Setauovi a jeho núbijskej manželke a vedeli, kde sa nachádza ich dom.

Keď Amení konečne dorazil do cieľa, kríže mal celé dolámané. Otriasal sa v záchvate kýchania a šúchal si ubolené červené oči.

Lotos, ktorá vonku pripravovala akýsi príšerne smradľavý liečivý roztok, ho pozvala dnu. Už sa chystal prekročiť prah rozľahlého bieleho domu, keď zrazu cúvol.

Ohrozovala ho kráľovská kobra.

- To je staré neškodné zviera, - upokojovala ho Lotos.

Pohladkala plaza po hlave. Had sa zaknísal, akoby ďakoval za prejavenú lásku. Amení to využil a prekĺzol dnu.

Prijímacia miestnosť bola preplnená fiolami najrôznejších veľkostí a predmetmi čudných tvarov, slúžiacimi na spracovanie jedu. Setau počupiačky prelieval hustú červenkastú tekutinu.

- No nie! Nebodaj si zablúdil, Ameni? Vidieť ťa mimo tvojej pracovne je hotový zázrak.

- Skôr katastrofa.

- Ktorý čarodej ťa prinútil vyliezť z toho tvojho brloha?

- Ramzes je obeťou sprisahania.

- Tvoja obrazotvornosť nepozná hraníc.

- Stratil sa vo Východnej púšti, na trase k zlatým baniam, spolu so Setchim.

- Ramzes, a stratiť sa?

- Už desať dní neprišla nijaká správa.

- Uviazla u nejakého úradníka.

- Nie, sám som si to overil... A to nie je všetko.

- Čo ešte?

- Strojkyňou sprisahania je kráľovná Tuja.

Setau takmer vylial čiašku, ktorú držal v ruke. Obrátil sa k mladému pisárovi.

- Zošalel si?

- Prosil som o rozhovor, a bol mi zamietnutý.

- Nič výnimočné.

- Dozvedel som sa, že kráľovná považuje túto situáciu za úplne normálnu, že nepociťuje nijaké obavy a nemá v úmysle vyslať záchrannú expedíciu.

- Klebety...

- Viem to od Nefertari, novej správkyne jej domácnosti.

Setau sa zachmúril.

- Takže ty si myslíš, že sa Tuja pokúsila zbaviť manžela, aby sa sama ujala vlády... Vylúčené!

- Fakty sú fakty.

Setchi a Tuja tvoria pevne zomknutý pár.

- Prečo mu teda odmieta pomôcť? Otvor oči, prosím ťa. Poslala ho na istú smrť, aby sa zmocnila trónu.
- Aj keby si mal pravdu, čo s tým chceš robiť?
- Ísť Ramzesa hľadať.
- S akou armádou?
- Ty a ja postačíme.

Setau vstal.

- Vieš si predstaviť, ako sa hodiny trmácaš púšťou? Úbohý Ameni! Ty si sa ozaj pomiatol.

- Prijímaš?
- Samozrejme, že nie.
- Chceš opustiť Ramzesa?
- Ak je tvoja hypotéza správna, je už mŕtvy. Načo máme teda riskovať životy?
- Somára a voľu už mám. Daj mi ešte nejaký liek proti hadom.
- Nevedel by si ho použiť?
- Tak ti za všetko ďakujem.
- Počkaj... Ten tvoj nápad je šílenstvo.

- Som v Ramzesových službách. Dané slovo sa neberie späť.

Ameni znova vysadol na osla a pustil sa smerom k Východnej púšti. Veľmi rýchlo sa však musel zastaviť a s pokrčenými nohami si ľahnúť, aby si trochu uvoľnil kríž. Osol zatiaľ v tieni persey prežíval trsy suchej trávy.

Mladý pisár si v polospánku pomyslel, že by sa mal vyzbrojiť bakoľou. Čo ak sa bude musieť biť?

- Už si sa vzdal?

Ameni otvoril oči a sadol si.

Setau bol na čele kolóny piatich somárov naložených koženými mechmi a všetkým, čo je potrebné na cestu do púšte.

42. kapitola

Krásna Iset vtrhla k Šenarovi, ktorý práve obedoval s niekoľkými hodnostármi, nadšenými, že si môžu uňho pochutnať na opekaných hovädzích kotletách s pikantnou omáčkou.

- Ako sa môžete napchávať, keď je Egypt v nebezpečenstve?
Hodnostárov to úplne vyviedlo z miery. Starší kráľov syn vstal, ospravedlnil sa a vyviedol mladú ženu z jedálne.

- Čo znamená ten vpád?

- Pustite mi ruku!

- Zničíte si povest'. Neviete, že moji hostia sú význačné osobnosti?

- Je mi to fuk!

- Čo vás tak rozrušilo?

- Vy azda nevíete, že Setchi a Ramzes zmizli vo Východnej púšti?

- Kráľovná si to nemyslí...

To krásnu Iset odzbrojilo.

- Názor kráľovnej...

- Moja matka je presvedčená, že faraón nie je v nebezpečenstve.

- Ved' nikto nemá o nich najmenšiu správu!

- Nevravíte mi nič nové.

- Musíte zorganizovať výpravu a ísť ich hľadať.

- Konat' proti matkinmu názoru by bola neodpustiteľná chyba.

- Akými informáciami disponuje?

- Svojou intuíciou.

Mladá žena od úžasu vytreštila oči.

- To má byť zlý žart?

- Pravda, moja drahá. Nič iné, len pravda.

- Čo znamená ten neuveriteľný postoj?

- Vo faraónovej neprítomnosti vládne kráľovná a my poslúchame.

Šenar nebol nespokojný. Horkokrvná a znepokojená krásna Iset určite Tuju dobre poohovára. Veľká rada bude nútená požiadať

matku o vysvetlenie, jej dobrá povest' pohasne a obrátia sa naňho, aby spravoval štátne záležitosti.

Výprava sa na čele s Ramzesom vydala na spiatočnú cestu z Východnej púšte. Postavili v nej kaplnku aj domy pre zlatokopov, aby mali prijateľné pracovné podmienky. Vodná plocha, ktorú pod zemou objavil faraón, bude toto miesto zásobovať vodou dlhé roky. Somáre boli obťažkané vrecami prvotriedneho zlata.

Žiaden muž neprišiel o život. Faraón a spolukráľ boli hrdí, že dovedú nazad všetkých účastníkov expedície. Niekoľkí boli síce chorí a sotva sa vliekli, no povzbudzovala ich myšlienka na týždne oddychu, ktoré na nich po návrate čakali. Jedného z baníkov museli niesť na nosidlách. Uštipol ho čierny škorpión a vojenský lekár si oňho robil vážne starosti. Lomcovala ním vysoká horúčka a mal bolesti v hrudníku.

Ramzes vystúpil na vrchol kopca a v diaľke zazrel malú zelenú škvrnu.

Prvé polia, ležiace najbližšie k púšti! Spolukráľ sa obrátil a radostne zvestoval dobrú správu ostatným. K oblohe sa vzniesol radostný jasot.

Jeden z policajtov, ktorý mal výborný zrak, namieril prstom ku skalnatému kopcu.

- Blíži sa k nám maličká karavána. Ramzes sa sústredene zahľadel do diaľky. Najprv videl iba nehybné skaly, potom rozoznal niekoľko somárov a dvoch jazdcov.

- Nezvyklé, - usúdil policajt. - Prisahal by som, že sú to zloději prchajúci do púšte. Zadržme ich.

Časť vojska sa oddelila.

Krátko nato priviedli vojaci k spolukráľovi dvoch zajatcov. Setau nadával, Ameni bol na pokraji zrútenia.

Šenar ako prvý blahoželal otcovi a bratovi. Vykonalí naozaj veľký skutok, ktorý bude opísaný v análoch. Starší syn sa ponúkol, že si to sám vezme na starosť, no Setchi zveril túto úlohu Ramzesovi. S pomocou Ameniho, známeho puntičkárskym výberom výrazov a eleganciou štýlu, sa jej dobre zhostí. Účastníci výpravy jeden cez druhého rozprávali o faraónovom zázraku, ktorý ich zachránil pred strašnou smrťou.

Len Ameni sa akosi netešil s ostatnými. Ramzes si myslel, že príčinou jeho zachmúrenosti sú zdravotné problémy, ale chcel si byť načistom.

- Čo ťa trápi?

Mladý pisár bol pripravený na túto ťažkú chvíľu. Len pravda ho mohla očistiť.

- Pochyboval som o tvojej matke, myslel som, že sa chce zmocniť trónu.

- Si prepracovaný, priateľko. Prinútim ťa chodiť na prechádzky a trochu cvičiť.

- Keď stále odmietala vyslať záchrannú expedíciu...

- Nevieš, že faraóna a veľkú kráľovskú manželku spájajú neviditeľné putá?

- Budem si to pamätať, ver mi.

- Prekvapuje ma jedna maličkosť: ako to, že mi nežná Iset ešte neprišla prejaviť svoju lásku?

Ameni zvesil hlavu.

- Aj... aj ona sa previnila.

- Čo spáchala?

- Aj ona si myslela, že tvoja matka je na čele sprisahania, a nechala sa uniesť. Všade ju tvrdo odsudzovala a obviňovala.

- Pošli po ňu.

- Zdanie nás pomýlilo...

- Pošli po ňu.

Krásna Iset, ktorá sa zabudla aj naličiť, sa vrhla Ramzesovi k nohám.

- Odpusť mi, úpenlivo ťa prosím.

Vlasy mala rozpustené a rozochvenými rukami zvierala spolukráľove členky.

- Hrozne som sa znepokojovala, bola som taká rozorvaná...

- Preto si ešte nemusela upodozrievať moju matku z takej podlosti, a čo je ešte horšie, špiniť na verejnosti jej meno.

- Odpusť mi...

Iset plakala.

Ramzes ju zdvihol. Pritúlila sa k nemu a ďalej na jeho pleci plakala.

- Komu si to povedala?

- Kdekomu, ani sama neviem... Bola som ako šialená od úzkosti, chcela som, aby ťa išli hľadať.

- Nepodložené obvinenia ťa môžu priviesť pred vezírov tribunál. Ak sa preukáže urážka Jej Veličenstva, čakajú ťa nútené práce alebo vyhnanstvo.

Krásna Iset sa srdcervúco rozvzlykala a so silou zúfalca sa zavesila na Ramzesa.

Po svojom návrate sa faraón opäť ujal kormidla, ktorým Tuja v jeho neprítomnosti tak šikovne narábala. Vysoké úradníctvo kráľovnej plne dôverovalo, pretože dávala prednosť každodennej práci pred politikárčením, v ktorom sa utápalo až priveľa dvoranov. Zakaždým, keď musel Setchi opustiť Mennofer, odchádzal s pokojnou dušou. Vedel, že manželka ho nezradí a krajinu bude spravovať múdro a prezieravo.

Mohol by, samozrejme, zveriť správu krajiny aj Ramzesovi a nechať ho skutočne spoluvládnúť, no kráľ zvolil inú cestu. Zdalo sa mu vhodnejšie odovzdávať synovi magickým spôsobom svoje skúsenosti, ako ho opustiť na tesne uzavretom poli moci, kde naňho striehlo toľko pascí.

Ramzes bol silný človek, osobnosť veľkého formátu. Mal v sebe schopnosť vládnuť a čeliť nepriazni vo všetkých jej podobách, ale bude vedieť znášať ťaživú osamotenosť faraóna? Aby ho na ňu pripravil, Setchi nechal putovať jeho ducha, a to tým najkonkrétnejším spôsobom. Ešte musel zdolať veľa etáp.

Tuja predstavila panovníkovi Nefertari. Rozrušená mladá žena nevládala vysloviť ani slovo, nuž sa iba poklonila. Setchi ju chvíľočku pozoroval a potom jej odporučil, aby bola na seba tvrdá pri vykonávaní svojej funkcie. Riadenie domácnosti veľkej kráľovskej manželky si vyžaduje dôslednosť a diskretnosť. Nefertari sa za celý čas neodvážila na kráľa pozrieť.

- Bol si veľmi prísny, - prehodila Tuja.
- Je ozaj mladučká.
- Nevidí sa ti?
- Je obdarená výnimočnými kvalitami.
- Prialo si vstúpiť do chrámu a už z neho nevyjsť.
- Ako ju chápem! Podrobuješ ju teda krutej skúške.
- Veru.
- S akým úmyslom?
- Sama neviem. Len čo som Nefertari zazrela, vycítila som v nej výnimočnú bytosť. Bola by bývala šťastná vo vnútri krytého chrámu, no inštinkt mi hovorí, že má iné poslanie. Ak som sa mýlila, pôjde svojou cestou.

Ramzes doviedol matke ukázať Strážcu s núbijským levíčaťom, ktoré nadobúdalo hrozivé rozmery. Obaja spolukráľovi spoločníci sa správali veľmi slušne, akoby si uvedomovali poctu, ktorej sa im dostalo. Keď ich osobný kráľovnin kuchár nakrmil, uložili sa vedľa seba v tieni palmy a pokojne vychutnávali siestu.

- Bola to príjemná chvíľka, - pripustila Tuja, - ale aký je skutočný motív tvojej návštevy?
- Krásna Iset.

- Zrušili ste zasnúbenie?
- Dopustila sa vážneho poklesku.
- Je až natoľko vážny?
- Ohovorila kráľovnú Egypta.
- Ako?
- Obvinila ťa, že ty si sa postarala o zmiznutie kráľa, aby si mohla zaujať jeho miesto.

Na Ramzesovo veľké prekvapenie matka vyzerala pobavene.

- Viac-menej všetci dvorania a urodzené dámy si mysleli to isté. Vyčítali mi, že som za vami nevyslala záchrannú armádu, hoci som si bola istá, že ste obaja v poriadku. Napriek našim chrámom a rituálom iba málokto vie, že je možné duchovné spojenie ponad čas a priestor.

- Bude... obžalovaná?
- Reagovala... celkom prirodzene.
- Nebolí ťa toľká nevďačnosť a nespravodlivosť?
- Taký je ľudský zákon. Dôležité je, aby nevládol krajine.

Akási mladá žena mlčky položila na nízky stolík po kráľovninej ľavici poštu a vzápätí jej už nebolo. Jej kratučká prítomnosť sa ponášala na záblesk slnečného lúča medzi lístím stromu.

- Kto je to? - spýtal sa Ramzes.
- Nefertari, moja nová správkyňa.
- Poznám ju. Ako získala také významné miesto?
- Obyčajná zhoda okolností. Povolali ju do Mennoferu, aby sa stala kňazkou v Hathorinom chráme, a upútala ma.
- Ale veď ju nútiš robiť opak toho, na čo sa cíti povolaná!
- Háremy vychovávajú dievčatá na najrôznejšie úlohy.
- Je príliš mladá na takú zodpovednosť!
- Aj ty máš len sedemnášť rokov. V kráľových očiach, rovnako ako v mojich, hrá rolu jedine ušľachtilosť srdca a činov.

Ramzes bol vzrušený. Nefertarina krása akoby pochádzala z iného sveta. Tá chvíľočka, na ktorú sa zjavila pred jeho očami, sa doňho vryla ako zázrak.

- Upokoj krásnu Iset, - odporučila mu Tuja. - Nepodám proti nej žalobu. Nech sa však naučí rozpoznať pravdu od zdaní. A ak to nedokáže, nech aspoň drží jazyk za zubami.

43. kapitola

Slávnostne vyobliekaný Ramzes sa dlhými krokmi prechádzal po výstupisku hlavného prístavu „Šťastnú cestu“. Spolu s ním tam bol mennoferský starosta, plavebný kontrolór, minister zahraničných vecí a početná poriadková služba. O necelú štvrt'hodinu malo v prístave zakotviť desať gréckych lodí.

Spočiatku si pobrežné hliadky mysleli, že ide o útok. Okamžite bola uvedená do pohotovosti časť egyptskej bojovej flotily a chystala sa odraziť nepriateľa. Cudzinci však dali najavo mierové úmysly a vyjadrili želanie zakotviť v Mennoferi a stretnúť sa s faraónom.

Lode, ktoré počas celej plavby hore Nílom sprevádzala silná eskorta, dorazili do hlavného mesta na sklonku veterného dopoludnia. Na nábreží sa tlačilo množstvo zvedavcov. Nebolo predsa obdobie privážania tribútov, keď sa tu jeden za druhým striedali zahraniční vyslancovia so svojimi suitami! Mohutné koráby však svedčili o bohatstve. Prichádzali s veľkolepými darmi pre Setchiho? Ramzes bol čoraz nervóznejší. Trpezlivosť nepatrila k jeho silným stránkam a navyše mal veľké pochybnosti o svojich diplomatických vlohách. Amení mu síce pripravil čosi ako oficiálny príhovor, uspávajúci a nudný, no spolukráľ už z neho stihol zabudnúť prvé slová. Ľutoval, že Aša je preč, ten by to hravo zvládol.

Grécke lode boli poškodené. Kým sa vydajú na otvorené more, bude ich treba poriadne opraviť. Na niektorých bolo dokonca vidieť stopy po začínajúcom požiari. Ich plavba cez Stredozemné more sa zrejme neobišla bez zrážok s pirátmi.

Lod' na čele konvoja šikovne manévrovala, hoci mala poškodenú časť plachtovia. Prehodili mostík a rozhostilo sa ticho.

Kto z nej vystúpi a položí nohu na pôdu Egypta?

Objavil sa asi päťdesiatročný, stredne vysoký muž so širokými plecami, plavými vlasmi a nevľúdnou tvárou. Na hrudi mal pancier a na nohách náhlenice, no bronzovú prilbicu si na znak mieru pritískal na hrud'.

Za ním kráčala vysoká krásna žena s bielymi ramenami, oblečená v purpurovom plášti a ozdobená diadémom, svedčiacim o jej vysokom postavení.

Pár prešiel po mostíku a zastal pred Ramzesom.

- Som Ramzes, spolukráľ Egypta. V mene faraóna ťa vítam na jeho pôde.

- Ja som Menelaos, syn Atrea, kráľ Lakedaimonu¹⁸, a toto je moja manželka Helena. Prichádzame z prekliateho mesta Tróje, ktoré sme dobyli a zničili po desiatich rokoch tvrdého boja. Zahynulo v ňom mnoho mojich priateľov, a tak má toto víťazstvo trpkú príchuť. Ako vidíš, zvyšok mojich lodí je v zlom stave, vojaci a námorníci sú vyčerpaní. Dovolí nám Egypt nabrat' sily, než sa vrátíme domov?

- Odpoveď prináleží faraónovi.

- Je to zaobalené odmietnutie?

- Mám vo zvyku byť úprimný.

- Tým lepšie. Ja som zas odvážny bojovník a zabil som veľa mužov. To iste nie je tvoj prípad.

- Prečo tvrdíte čosi, o čom nič neviete?

- Keby si bol môj poddaný, prerazil by som ti chrbát.

- Našťastie som Egypt'an.

- Počkám na odpoveď na svojej lodi.

Zúžená kráľovská rada prijala spolukráľovo správanie s rozpakmi. Hoci Menelaos so zvyškami svojej armády nepredstavoval pre Egypt bezprostredné ani budúce nebezpečenstvo, bol to kráľ, a preto si zaslúžil úctu. Ramzes si vypočul kritiky a odmietol ich.

¹⁸ Sparta. (Pozn. prekl.)

Neocitol sa azda zoči-voči obyčajnému hulvátovi, jednému z tých Atreovcov bažiacich po krvi a bojoch, ktorých najobľúbenejšou zábavou je plienenie podpálených miest? Poskytnúť pohostinstvo takému banditovi sa mu jednoducho nezdá vhodné.

Minister zahraničných vecí Meba upustil od svojej zvyčajnej zdržanlivosti.

- Spolukráľov postoj sa mi vidí nebezpečný. K Menelaovi sa nemožno správať s pohrdaním. Naša zahraničná politika spočíva na udržiavaní dobrých vzťahov s početnými krajinami, či už veľkými alebo malými, aby sa nevytvárali spojenectvá namierené proti nám.

- Ten Grék je prešibaný pokrytec, - vyhlásil Ramzes. - Má falošný pohľad.

Meba, dobre vyzerajúci šesťdesiatnik so širokou pokojnou tvárou a príjemným hlasom, sa zhovievavo usmial.

- Do diplomacie city nepatria. Občas musíme rokovať aj s osobami, ktoré sa nám nepáčia.

- Menelaos nás zradí, - nedal sa Ramzes. - Dané slovo nemá preňho žiadnu cenu.

- To je odsúdenie za úmysly, - zanariekal Meba. - Spolukráľova mladosť ho ženie k unáhleným záverom. Menelaos je Grék a Gréci sú prefíkaní. Možno nepovedal celú pravdu. No práve preto musíme postupovať obozretne a odhaliť dôvody tejto návštevy.

- Pozvime Menelaa a jeho manželku na večeru, - vyhlásil Setchi. - Rozhodneme sa podľa ich správania.

Menelaos venoval faraónovi nádherne tvarované kovové vázy a zložené luky, vyrobené z rôznych druhov dreva, ktoré sa im osvedčili v bojoch proti Trójanom. Dôstojníci kráľa Lakedaimonu mali na sebe farebné sukne s geometrickými vzormi a vysoké topánky. Nakučeravené pramene účesov im padali až na pupok.

Z Heleniných zelených šiat vychádzala nektárová vôňa. Do tváre jej nebolo dobre vidieť, pretože si ju ukrývala za bielym závojom.

Helena si sadla po Tujinej ľavici, Menelaos po pravici Setchiho. Faraónova prísna tvár urobila na Gréka hlboký dojem. Udržiavať rozhovor sa podujal Meba. Víno z oáz rozviazalo lakedaimonskému kráľovi jazyk. Utápal sa v lamentáciách, ľutoval dlhé roky strávené pred hradbami Tróje, vyratúval svoje hrdinské činy, spomínal na priateľa Odysea, horekoval nad krutosťou bohov a vychvaľoval čaro svojej krajiny, na ktorú sa už nesmierne tešil. Zdalo sa, že ministra zahraničných vecí, dokonale ovládajúceho gréčtinu, si hosť svojimi nárekmi úplne získal.

- Prečo si ukrývate tvár? - spýtala sa Tuja Heleny v jej jazyku.

- Pretože som skazená suka, od ktorej sa všetci s odporom odvracajú. Pre mňa zomrela kopa hrdinov. Keď ma Trójan Paris uniesol, netušila som, že jeho pochabý čin zapríčiní desať rokov vraždenia. Stokrát som si priala, aby ma odniesol vietor alebo utopila nejaká zlovestná vlna. Priveľa nešťastia... Priveľa nešťastia som spôsobila.

- Ale teraz ste voľná...

Pod závojom sa objavil smutný úsmev.

- Menelaos mi neodpustil.

- Čas všetko zahladí.

- Je to oveľa zložitejšie...

Tuja rešpektovala Heleninu bolestnú odmlku. Ak bude chcieť, povie jej to.

- Nenávidím manžela, - priznala sa krásna žena s belostnými rukami.

- To vás určite prejde.

- Nie, nikdy som ho nemilovala. Dokonca som si želala, aby Trója zvíťazila. Veličenstvo...

- Áno, Helena?

- Dovoľte mi tu ostať čo najdlhšie. Návrat do Lakedaimonu ma deší. Šenar ako šéf protokolu z opatrnosti usadil Ramzesa čo najďalej od Menelaa. Spolukráľ večeral vedľa muža neurčitého veku so

zbrázdenou tvárou, ozdobenou dlhou bielou bradou. Jedol pomaly a na všetko si nalieval olivový olej.

- To je kľúč k zdraviu, princ môj.
- Volám sa Ramzes.
- A ja Homér.
- Ste generál?
- Nie, som básnik. Oči mám slabé, ale pamäť vynikajúcu.
- Básnik, a v spoločnosti takého surovca ako je Menelaos?
- Vietor mi pošepol, že jeho lode odplávajú do Egypta, do krajiny múdrosti a spisovateľov. Veľa som sa v živote nacestoval, teraz by som sa rád usadil tu a v pokoji pracoval.
- Som proti tomu, aby sa tu Menelaos dlho zdržal.
- Z akého titulu?
- Z titulu spolukráľa.
- Ste veľmi mladý... A nenávidíte Grékov.
- Hovoril som o Menelaovi, nie o vás. Kde sa mienite usadiť?
- Na nejakom príjemnejšom mieste ako je loď! Je mi tam tesno, veci mám napchané v podpalubí a námornícku spoločnosť neznášam. Hluk, vlny a búrky neprajú inšpirácii.
- Prijali by ste moju pomoc?
- Hovoríte dobre po grécky...
- Jeden môj priateľ je diplomat a ovláda niekoľko rečí. Učiť sa pri ňom bola hračka.
- Máte rád poéziu?
- Aj vám sa budú páčiť naši veľkí autori.
- Keď máme spoločné záľuby, možno si porozumieme.

Minister zahraničných vecí oznámil Šenarovi faraónovo rozhodnutie: Menelaovi sa povoľuje pobyt v Egypte. Opravia tu jeho lode, bývať bude vo veľkej vile v centre Mennoferu, jeho vojaci prejdú pod egyptské velenie a budú dodržiavať prísnu disciplínu.

Starší faraónov syn dostal za úlohu zoznámiť Menelaa s hlavným mestom. Šenar sa celé dlhé dni, občas veľmi únavné, usiloval priblížiť Grékovi aspoň základy egyptskej kultúry, no narážal na taký nezáujem, že hraničil až s nezdvorilosťou.

Zato veľké stavby Menelaa privádzali do úžasu. Pri pohľade na chrámy neovládol svoje vzrušenie.

- Ohromné pevnosti! Vziať ich útokom by nebolo jednoduché.
- To sú príbytky bohov, - vysvetlil Šenar.
- Bohov vojny?
- Nie. Ptah je boh remeselníkov, ten čo formuje svet slovom, a Hathor je bohyňa radosti a hudby.
- Prečo potrebujú pevnosti s hrubými hradbami?
- Božská energia je zverená odborníkom, ktorí ju sústredujú ukrytí pred laikmi. Do zastrešenej časti chrámu môže vojsť len ten, kto je zasvätený do istých tajomstiev.
- Ináč povedané, ja, kráľ lakedaimonský, syn Dia a víťaz nad Trójou nemám právo prejsť touto pozlátenou bránou!
- Je to tak... Počas niektorých sviatkov vám možno s faraónovým súhlasom dovoľia vojsť na veľké otvorené nádvorie.
- A aké mystérium tam uvidím?
- Veľkú obeť božstvu, ktoré sídli v chráme a vyžaruje svoju energiu na zem.
- Ale čo!

Šenar prejavil nekonečnú trpezlivosť. Hoci ho Menelaove nevyberané spôsoby a reči dráždili, vycítil, že s týmto cudzincom s prefíkanými očami sú si podobní. Inštinkt ho nabádal, aby sa k nemu správal mimoriadne úctivo a prerazil pancier, za ktorým sa skrýval.

Menelaos sa ustavične vracal k desiatim vojnovým rokom, ktoré sa skončili porážkou Tróje. Nariekal nad krutým osudom svojich spojencov, ktorí padli rukou nepriateľa, odsudzoval Helenu a dúfal, že mu Homér, ospevujúci udatnosť víťazov, prisúdi krásnu rolu.

Šenar sa pokúsil vyzvedieť, akým spôsobom sa im napokon podarilo Tróju dobyť. Menelaos mu vykreslil urputné boje, chabrosť Achilla a iných hrdinov, ich nezlomnú vôľu dostať späť Helenu.

- Leš nehrala v takej dlhej vojne nijakú rolu?

Menelaos zaváhal, no potom sa rozhodol odpovedať.

Odyseus dostal nápad, aby sme dali zhotoviť obrovského koňa, do ktorého sa schovali vojaci. Trójanania sa dopustili neopatrnosti a vtiahli ho do mesta. Takže sme ich prekvapili znútra.

- Určite ste za tým nápadom vy, - zalichotil mu obdivne Šenar.

- Hovoril som o tom s Odyseom, ale...

- On iba vyjadril vašu myšlienku, som si tým istý.

Menelaos vypol prsia.

- Napokon, je to možné.

Šenar musí vynaložiť všetko úsilie, aby si získal Gréckovo priateľstvo. Odteraz má inú stratégiu, ako odstrániť Ramzesa a znovu sa stať jediným uchádzačom o egyptský trón.

44. kapitola

Šenar pozýval Menelaa do svojej viničovej besiedky, kde preňho usporadúval bohaté hostiny. Grék obdivoval tmavozelené výhonky s ťažkými strapcami a namiesto predjedla sa napchával veľkými bobuľami tmavomodrého hrozna. Potom prichádzali na rad ďalšie lahôdky. Podnebie mu príjemne štekľilo holubie ragú, pečené hovädzie, prepelice s medom, bravčové obličky a kotlety, ochutené bylinkami, a jeho oči sa nevedeli vynadávať na nevelmi oblečené mladé hudobníčky, ktoré očarúvali jeho uši hrou na flautu a prenosnú harfu.

- Egypt je nádherná krajina, - uznal. - Rozhodne príjemnejšia ako bojové polia.

- Ste spokojný so svojou vilou?

- Skutočný palác! Keď sa vrátim, prikážem architektom, aby mi postavili niečo podobné.

- A služobníctvo?

- Veľmi starostlivé.

Na Menelaovo želanie mu zaobstarali veľkú žulovú kaďu, do ktorej nalievali horúcu vodu, a on sa v nej nekonečne dlho kúpaval. Jeho egyptský správca to považoval za nehygienické a zmalátnujúce a rovnako ako ostatní jeho krajanovia dával prednosť sprche, no presne dodržiaval Šenarove pokyny. Každý deň masérka olejom vyšúchala jazvami pokryté hrdinovo telo.

- Ale vaše masérky nie sú poslušné! U mňa otrokyne nerobia také drahoty. Po kúpeli ma potešia, ako sa mi len páči.

- V Egypte nie sú otroci. Tie ženy sú odborníčky, ktoré dostávajú mzdu.

- Vy nemáte otrokov? Takýto výdobytok by vo vašej veľkej krajine nemal chýbať!

- Potrebovali by sme ľudí vášho razenia.

Menelaos odsunul prepelicu naservírovanú na alabastrovom podnose. Posledné Šenarove slová mu vzali chuť do jedla.

- Čo tým chcete naznačiť?

- Egypt je bohatá a mocná krajina, to je pravda, ale nemala by byť spravovaná s väčším dôvtipom?

- Nie ste najstarší faraónov syn?

- Odsudzuje ma tento príbuzenský vzťah k zaslepenosti?

- Setchi je úžasná osobnosť, dokonca ani Agamemnón nemal takú autoritu ako on. Ak pomýšľate na sprisahanie proti nemu, radšej sa toho vzdajte. Zaručene by ste neuspeli. V tom kráľovi je nadpozemská sila. Nie som zbabelec, no už len čeliť jeho pohľadu ma naplňa hrôzou.

- Kto hovorí o sprisahaní? Celý národ ho velebí. Aj faraón je však iba človek a šepká sa, že jeho zdravie sa zhoršuje.

- Ak som dobre pochopil vaše zvyky, po jeho smrti nastúpi na trón spolukráľ. To vylučuje akékoľvek boje o následníctvo.

- Ramzesovo panovanie by Egypt zruinovalo. Môj brat nemá schopnosti vládnuť.

- Tým, že sa staviate proti nemu, staviate sa proti otcovej vôli.

- Ramzes ho podviedol. Keď sa stanete mojím spojencom, budúcnosť vám to vráti.

- Budúcnosť? Moja budúcnosť je čo najrýchlejšie sa vrátiť domov! Hoci mi Egypt ponúkol lepšie ubytovanie a stravu, ako som si predstavoval, som v ňom iba hosťom bez moci. Zabudnite na svoje nezmyselné plány.

Nefertari zaviedla Helenu do merverského háremu. Pekná plavá žena s belostnými ramenami bola uchvátená nádherou krajinou faraónov. Prechádzky po záhradách a počúvanie hudby vniesli do jej zmučenej a znavej duše trošku radosti. Príjemný život plný ohľaduplnosti, ktorý jej už niekoľko týždňov ponúkala kráľovná Tuja, na ňu pôsobil ako liek. Najnovšia správa však v Helene opäť

prebudila úzkosť: dve grécke lode už boli opravené. Čas odchodu sa blížil.

Sedela na brehu jazera, zakvitnutého modrými lotosmi, a z očí sa jej rinuli slzy.

- Prepáčte mi, Nefertari.

- Nebudete vo vašej krajine požívať úctu, aká prináleží kráľovnej?

- Navonok áno. Menelaos bude vystupovať ako veľký bojovník, ktorý neváhal zrovnať so zemou mesto a vyvraždiť jeho obyvateľov, len aby mohol svoju ženu doviestť nazad pod svoju strechu a zmyl zo seba potupu. No môj život bude peklo. Príjemnejšia by mi bola smrť.

Nefertari nevyslovila žiadne zbytočné slová a radšej Helenu zasvätila do tajomstiev tkáčskeho umenia. Tá sa preň tak nadchla, že trávila celé dni v dielňach pri najskúsenejších tkáčkach a potom sa sama vrhla do výroby prepychových šiat. Mala šikovné ruky a rýchlo si získala obdiv najlepších odborníkov. Práca ju tak pohltila, že úplne zabudla na Tróju, Menelaa i nevyhnutný návrat do vlasti. Precitla až vtedy, keď jedného večera prešli bránou háremu nosidlá kráľovnej Tuji.

Helena sa bežala schovať do svojich izieb a s plačom sa hodila na posteľ. Príchod veľkej kráľovskej manželky znamenal koniec tohto krátkeho šťastia, aké už nikdy nezakúsi. Lutovala, že nemá odvahu spáchať samovraždu.

Nefertari ju jemne vyzvala, aby ju nasledovala.

- Praje si vás vidieť kráľovná.

- Nepohnem sa odtiaľto.

- Tuja nerada čaká.

Helena sa vzdala. Opäť raz nebola paňou svojho osudu.

Šikovnosť egyptských tesárov Menelaa prekvapila. Zdá sa, že chýry o faraónových lodiach, ktoré sa môžu plaviť celé mesiace, boli pravdivé, lebo mennoferské lodenice opravili a spevnili grécke lode

obdivuhodne rýchlo. Kráľ Lakedaimonu videl aj obrovské vlečné člny s plochým dnom, čo uniesli celé obelisky, rýchle plachetnice i vojnové lode, na ktoré by veru nerád útočil. Egyptská odstrašovacia sila neboli len prázdne slová na oklamanie nepriateľa.

Rýchlo zahnal tieto chmúrne myšlienky a radostne sa začal venovať prípravám na cestu domov. Zastávka v Egypte mu prospela. Znovu nadobudol svoj zvyčajný elán, jeho vojaci boli dobre živení a posádky lodí pripravené na odchod.

Menelaos zamieril bojovým krokom k palácu veľkej kráľovskej manželky, kde Helena bývala po návrate z Merveru.

Prijala ho Nefertari a hneď ho uviedla k manželke.

Helena v egyptských ľanových šatách s ramienkami mu pripadala takmer nehanebne. Našťastie, tu sa mu ju žiadny ďalší Paris nepokúsi uniesť! Mravný poriadok faraónov zakazoval tento druh praktík. O to prísnejšie, že ženy tu boli oveľa nezávislejšie ako v Grécku. Nežili zatvorené v ženskej izbe, ale sa voľne pohybovali po vonku s odhalenou tvárou, odvrávali mužom a zastávali vysoké funkcie. Tieto poľutovaniahodné zvyklosti Menelaos rozhodne do svojej krajiny neprevezie!

Keď sa pri nej objavil, Helena si nedala námahu vstať a ďalej sa venovala tkaniu.

- To som ja, Helena.
- Viem.
- Nemala by si mi prejsť úctu?
- A začo?
- Som predsa tvoj manžel a pán!
- Tu je jediným pánom faraón.
- Odchádzame do Lakedaimonu.
- Ešte nie som ani zďaleka hotová so svojou prácou.
- Vstaň a pod'.
- Odídeš sám, Menelaos.

Kráľ sa vrhol na manželku a pokúsil sa ju chytiť za zápästie. Dýka, ktorú naňho namierila, ho prinútila cúvnuť.

- Nechaj ma na pokoji, lebo zakričím o pomoc. V Egypte sa znásilnenie trestá smrťou.

- Ty si ale moja žena! Patríš mi!

- Kráľovná Tuja mi zverila vedenie tkáčskej dielne. Je to pre mňa veľká pocta a ja mienim dokázať, že som jej hodná. Chystám modely pre dvorné dámy. Odídeme, až ma to prestane baviť. Ak si veľmi netrpezlivý, choď, nedržím ťa tu.

Menelaos dolámal dva meče a tri kopije na žarnove, ktorý používal pekár v jeho vile. Služobníctvo jeho besnenie tak vydesilo, že nebyť Šenarovho zásahu, boli by dali šialenca zatknúť políciou. Starší faraónov syn v dostatočnej vzdialenosti vyčkal, až gréckeho hrdinu prejde záchvat zúrivosti. Keď sa konečne Menelaova ruka unavila, Šenar mu podal čašu silného piva.

Lakedaimonský kráľ ho hltavo vypil a sadol si na žarnov.

- Tá potvora... Čo mi to zas vyviedla?

- Chápem vašu zlosť, ale je zbytočná. Helena sa môže slobodne rozhodnúť.

- Slobodne! Slobodne! Civilizácia, ktorá priznáva ženám toľko práv, si zaslúži zmiznúť z povrchu zemskeho!

- Ostanete v Mennoferi?

- Mám azda na výber? Ak sa vrátim bez Heleny, zosmiešnim sa. Môj národ si bude zo mňa robiť posmech a niektorý z mojich verných dôstojníkov ma v spánku zavraždí. Potrebujem tú ženu!

- Úloha, ktorú jej Tuja zverila, nie je predstieraná. Kráľovná si vašu manželku vysoko cení.

Menelaos udrel rukou do žarnova.

- Nech je Helena prekliata!

- Lamentovaním nič nevyriešite. Odteraz máme spoločný záujem. Grék spozornel.

- Ak sa stanem faraónom, odovzdám Helenu do vašich rúk.

- Čo mám urobiť?
- Pripraviť so mnou odstránenie Ramzesa.
- Setchi môže žiť sto rokov!
- Deväť rokov vlády ho utáhalo. Vynakladá na Egypt toľko úsilia, že ho to pripravuje o sily. A znovu opakujem, že potrebujeme čas. Keď bude počas obdobia smútku vyhlásené uvoľnenie trónu, musíme okamžite a rázne udrieť. Nezniesie to žiadnu improvizáciu. Menelaos sa zničene prihrbil.
- Ako dlho budeme musieť čakať...
- Šťastie sa obráti, verte mi. Máme však pred sebou kopu chýlostivých úloh.

Homér sa opieral o Ramzesa a obzeral si svoje nové sídlo. Vila s obytnou plochou dvesto metrov štvorcových, stála uprostred záhrady asi tristo metrov od krídla paláca, ktoré bolo vyhradené spolukráľovi. K dispozícii bude mať kuchára, komornú a záhradníka. Básnik vyhlásil, že hlavne potrebuje poriadnu zásobu nádob s olivovým olejom, anízom a koriandrom na okorenenie vína, ktoré chcel mať nádherne opojné.

Pretože zle videl, nakláňal sa tesne ku každému stromu, ku každému kvetu. Zdalo sa, že s ich rozmanitosťou nie je veľmi spokojný. Ramzes sa zl'akol, že sa mu tento krásny, práve vybudovaný dom, azda máli. No zrazu sa básnik rozžiaril.

- Konečne citrónovník! Ďaleko od neho sa nedajú skladať krásne verše. Majstrovský výtvar stvoriteľ'a! Niečo na sedenie, rýchlo!

Ramzes priniesol trojnohú taburetku. Homérovi zjavne vyhovovala.

- Dajte mi doniesť usušené šalviové listy.
- Potrebujete sa liečiť?
- Všet'ak uvidíte. Čo viete o Trójskej vojne?
- Že bola dlhá a zničujúca.
- To je len málo poetické zhrnutie! Ja zložím dlhú báseň, ktorá bude rozprávať o hrdinských činoch Achilla a Odysea, a nazvem ju

Iliada. Moje spevy sa budú niešť stáročiami a nikdy nevymiznú z pamäti ľudí.

Spolukráľovi sa videl Homér trošku domýšľavý, no páčila sa mu jeho zanietenosť.

Z domu vybehla čierno-biela mačka a zastavila sa meter pred básnikom. Po krátkom zaváhaní mu vyskočila na kolená a zapriadla.

- Mačka, citrónovník a korenisté víno! Nepomýlil som sa, keď som sem prišiel. Iliada bude majstrovské dielo.

Šenar bol hrdý, ako Menelaos zvládol. Grécky hrdina sa nezmieril s osudom a prijal jeho hru. Aby si naklonil kráľa aj kňazstvo, venoval chrámu v Kurne, zasvätenému faraónovmu Ka, grécke amfory ozdobené žltými pruhmi a lotosovými pukmi. Všetky tieto nádherné predmety boli uložené do chrámovej pokladnice.

Keď grécki vojaci a námorníci zistili, že ich pobyt v Egypte sa môže riadne predĺžiť, ba možno tu ostanú aj navždy, usadili sa na predmestiach Mennoferu a začali obchodovať. Vymieňali balzamy, voňavky a šperky za potraviny. Úrady im dovolili otvoriť si obchodíky a malé dielne, kde mohli uplatniť svoju zručnosť.

Dôstojníkov a elitných vojakov začlenili do egyptskej armády. Využijú ich na verejnoprospešné práce pri údržbe kanálov alebo oprave hrádzí. Väčšina z nich sa ožení, narodí sa im deti, postavia si domy. Všetko bude vyzeráť tak, akoby nadobro splynuli s egyptskou spoločnosťou. Setchiho ani Ramzesa ich prítomnosť nebude znepokojovať: nový trójsky kôň, oveľa dômyselnejší než ten prvý, práve zaujal svoje miesto.

Menelaos opäť navštívil Helenu, tentoraz v prítomnosti Tuji, a správal sa k nej úctivo, tak ako sa na manžela patrí. Odteraz ponechá ich stretnutia na ňu a nebude ju ničím obťažovať. Hoci Helena neverila v jeho úprimnosť, musela priznať, že Menelaos skrotol ako šelma chytená do siete.

Lakedaimonskému kráľovi sa podaril aj ďalší krok, ešte oveľa háklivejší: zmiernil Ramzesovu averziu voči svojej osobe. Krátke prijatie malo oficiálny charakter a ani jeden, ani druhý sa nenechali uniesť. Významný hosť Menelaos sa podriadi požiadavkám dvora a bude sa usilovať o čo najlepšie vzťahy so spolukráľom. Aj keď sa k nemu Ramzes stále správal odmerane, nebezpečenstvo otvoreného konfliktu bolo zažehnané. Šenar a jeho grécky priateľ môžu nerušene konať.

Aša s nahladko oholenou tvárou, dokonale pristrihnutými fúzikmi, vymanikúrovanými nechtami a očami iskriacimi inteligenciou si pochvaľoval kvalitu piva, ktoré mu naservírovali v kajute Šenarovej lode. Tak, ako sa dohodli, ich stretnutia ostanú aj naďalej tajné.

Starší kráľov syn sa mu zmienil o Menelaoovom a Heleninom príchode, no pretože mladému diplomatovi celkom nedôveroval, do svojich najnovších plánov ho nezasvätil.

- Ako sa vyvíja situácia v Ázii?

- Je čoraz komplikovanejšia. Malé kniežatstvá sa rozpadajú a každý malý vládrik sníva o federácii, samozrejme za predpokladu, že ju bude ovládať on. Táto rozdrobenosť je pre nás výhodná, ale nepetrvá dlho. Na rozdiel od svojich kolegov som presvedčený, že Chetitom sa podarí všetkých tých ambiciózných nespokojencov zmanipulovať a spojiť ich pod svojou štandardou. V ten deň sa Egypt ocitne vo veľkom nebezpečenstve.

- Koľko času na to budú potrebovať?

- Niekoľko rokov. Vyžaduje si to veľa darov a rokovaní.

- Bude o tom faraón informovaný?

- Nie správne. Naši vyslanci sú ľudia minulosti, nevedia predvídať budúcnosť.

- Máte dobrú pozíciu na získavanie podstatných informácií?

- Ešte nie, ale podarilo sa mi spriatelit' s viacerými šedými eminenciami. Vídame sa mimo oficiálneho rámca a k istým dôverným údajom som sa dostal.
- Minister zahraničných vecí Meba sa so mnou veľmi zbližil. Sme takmer priatelia. Ak bude naša spolupráca pokračovať, prihovorím sa za vás a urýchlim vaše povýšenie.
- V Ázii vaša povest' neutrpela. Ramzes je tam celkom neznámy.
- Keby sa vyskytlo niečo dôležité, hneď ma upozornite.

45. kapitola

V desiatom roku svojej vlády sa Setchi rozhodol, že nechá Ramzesa urobiť najdôležitejší krok. Aj keď mal princ iba osemnásť rokov, bez zasvätenia do Usirových mystérií by nevedel vládnuť. Faraón by bol radšej vyčkal, až syn celkom dozrie, lenže osud mu už možno nedopraje veľa času. A tak sa aj napriek riziku, že tento krok mladíka hlboko rozruší, rozhodol zaviesť ho do Abydosu¹⁹.

Hoci bol Setchi mužom boha Sutecha, vraha svojho brata Usira, postavil Usirovi obrovský chrám, najväčší zo všetkých jeho egyptských svätýň. Svojím menom faraón prevzal na seba Sutechovu desivú ničivú silu, no premieňal ju na silu životodarnú. Vo večnosti vrah Sutech nosil na svojom chrbte žiarivé telo Usira, víťaza nad smrťou.

Ramzes, kráčajúci za otcom, prešiel monumentálnou bránou v prvom pylóne. Keď mu dvaja kňazi v kamennej nádrži umyli ruky a nohy, vykročili k priečeliu krytého chrámu. Pred každou sochou kráľa v podobe Usira boli kytice kvetov a koše plné potravín.

- Toto je kraj svetla, - prezradil mu Setchi.

Brána z libanonského cédra potiahnutá elektrom²⁰ pôsobila nepriechodným dojmom.

- Želáš si ísť ďalej?

Ramzes prisvedčil.

Dvere sa pootvorili.

Pohľad na kňaza v bielom šate a s vyholenou hlavou primäl Ramzesa, aby sa poklonil. Len čo vykročil po striebornej podlahe, zmocnil sa ho pocit, že sa ocitol v nejakom inom svete, kde vládla vôňa kadidla.

¹⁹ Egyptský Ebozev. (Pozn. prekl.)

²⁰ Elektrum - prírodné zlato s obsahom striebra. (Pozn. prekl.)

Pred každou zo siedmich kaplniek postavil Setchi sošku bohyne Maat, ktorá sama o sebe symbolizovala všetky druhy obetí. Potom zaviedol syna do chodby predkov, kde boli vyryté mená faraónov, čo vládli Egyptu od Meniho, zjednotiteľa Obidvoch krajín.

- Sú mŕtvi, ale ich duch *Ka* žije. On bude inšpirovať tvoje myšlienky a povedie tvoje činy. Tak dlho ako bude jestvovať nebo, bude jestvovať aj tento chrám. Tu budeš v duchovnom spojení s bohmi a spoznáš ich tajomstvá. Staraj sa o ich pozemský príbytok, udržiavaj svetlo, ktoré tvoria.

Otec so synom si prečítali stĺpce hieroglyfov. Prikazovali faraónovi budovať chrámy a pevne ochraňovať kráľovskú funkciu, zrodenú na počiatku čias. Ak bude na oltáre bohov prinášať obetné dary, urobí ich šťastnými a ich šťastie prežiarí zem.

- Mená tvojich predkov sú navždy na hviezdnom nebi, - povedal Setchi. - Ich anály sú dlhé milióny rokov. Vládni podľa Božského poriadku, vlož si ho do srdca, lebo on uvádza do súladu všetky formy života.

Jeden výjav Ramzesa ohromil. Zazrel na ňom chlapca, loviaceho s faraónovou pomocou býka! Sochári zvečnili chvíľu, keď sa zvrtol jeho život, tú chvíľu, čo prežil každý budúci kráľ, neuvedomujúc si, že sa stáva súčasťou veľkého osudu.

Setchi s Ramzesom vyšli z chrámu a zamierili k vršku, vysadenom stromami.

- Usirov hrob. Len málo ľudí ho videlo.

Zišli schodmi k vchodu do podzemia a prešli asi stometrovou klenutou chodbou, ktorej steny boli pokryté textami, prezrádzajúcimi mená brán onoho sveta. Pravouhlý ohyb doľava ich doviedol k neobyčajnej stavbe: na akomsi ostrove obkolesenom vodou sa týčilo desať mohutných stĺpov, podopierajúcich strechu svätyne.

- V tomto obrovskom sarkofágu Usire každý rok počas celebrowania jeho mystérií vstáva z mŕtvych. Je totožný s vrcholcom pravrchu, ktorý vytryskol z oceánu energie, keď sa Jeden stal Dvoma a

vytvoril tisícky tvarov bez toho, aby prestal byť Jedným. Z tohto neviditeľného oceánu je napájaný Níl, z neho pochádza záplava, rosa, dážď, pramene vody. V ňom sa plaví slnečná bárka. Obklopuje celý náš svet, obostiera všetok vesmír. Nech sa doňho ponorí tvoj duch, nech prekoná hranice viditeľného a čerpá silu z toho, čo nemá začiatok ani koniec.

Nasledujúcej noci bol Ramzes zasvätený do Usirových mystérií. Vypil čerstvú vodu pochádzajúcu z neviditeľného oceánu a zjedol obilie vyklíčené z tela vzkrieseného Usira. Potom ho obliekli do jemného ľanu a zaradil sa do procesie verných bohu, vedenej kňazom s maskou šakala. Cestu im zahradili Sutechovi prisluhovači, rozhodnutí pobiť ich a zmámiť Usira. Začal sa rituálny boj, sprevádzaný desivou hudbou. Ramzes, vyzvaný hrať rolu Hora, Usirovho syna a následníka, pomohol synom svetla zvíťaziť nad deťmi temnôt. Žiaľ, počas boja bol jeho otec zabitý.

Jeho verní ho okamžite odniesli na posvätný pahorok a začali smútočné bdenie pri mŕtvom. Zúčastňovali sa na ňom i kňazky, medzi nimi aj kráľovná Tuja, stelesňujúca Veľkú čarodejnicu Eset. Tá pomocou účinných zarietok rozmetané časti Usirovho tela a vzkriesila mŕtveho boha.

Ramzes si uchoval v srdci každé slovo, čo zaznelo v tú noc. Obrad nevykonávala jeho matka, ale bohyňa. Zasväcovanie strhlo Ramzesovho ducha do hlbín tajomstiev zmŕtvychvstania. Viackrát zakolísal, presvedčený, že stratil akékoľvek spojenie so svetom ľudí a rozplýva sa v onom svete. Vyšiel však z tohto zvláštneho boja víťazne, jeho telo ostalo spojené s dušou.

Ramzes pobudol v Abyde niekoľko týždňov. Meditoval pri svätom jazere, obklopenom obrovskými stromami. Tu sa počas mystérií plavila Usirova bárka, dielo svetla, nie ľudskej ruky. Dlhé hodiny trávil spolukráľ aj pri „schodisku veľkého boha“, popri ktorom boli

stély mŕtvych, ktorých duša bola pred Usirovým súdnym tribunálom vyhlásená za spravodlivú. V podobe vtáka s ľudskou hlavou opúšťala onen svet a prilietala do Abydu, aby sa nasýtila každodennými obeťami, ktoré kládli kňazi na oltáre.

Otvorili preňho chrámovú pokladnicu, obsahujúcu zlato, striebro, kráľovské plátno, sochy, sväté oleje, kadidlo, víno med, myrhu, vonné maste a vázy. Ramzes sa zaujímal o sklady, v ktorých sa zhromažďovali potraviny, prinášané z abydských pozemkov, a odslúžil obrad ich sposväťňovania, po ktorom boli rozdelené medzi obyvateľstvo. Požehnanie dostávali aj tučné kravy, teľce, kozy a hydina. Niektoré zvieratá zahnali do chrámových stajní, no väčšina sa vracala nazad do okolitých dedín.

Podľa nariadenia, vydaného v štvrtom roku vlády Setchiho, mal každý človek pracujúci pre chrám poznať význam svojej úlohy a nikdy sa jej nespreneveriť. Preto je každá osoba zamestnaná na abydskom panstve chránená pred zneužívaním moci, verejnými prácami a vojenskou službou. Vezír, sudcovia, ministri, starostovia a hodnostári dostali príkaz riadiť sa týmto dekrétom a dbať, aby sa dodržiaval. Či už išlo o lode, somáre alebo pôdu, nikto nesmel siahnúť na abydský majetok. A tak vidiečania, roľníci, vinohradníci a záhradníci žili v pokoji pod dvojitou ochranou faraóna a Usira. Aby všetci o tomto dekréte vedeli, Setchi ho dal vytesať ešte aj hlboko v Núbii, kde na ploche dva metre na meter päťdesiatšesť priam bil do očí. Ktokoľvek by sa pokúsil chrám pripraviť o nejakú pôdu, alebo proti jeho vôli odvieť niektorého z jeho služobníkov, dostane dvesto palíc a budú mu odrezané uši alebo nos.

Ramzes, ktorý sa aktívne zúčastňoval na každodennom živote chrámu, si uvedomil, že veci posvätné a hospodárske nie sú od seba oddelené, hoci sa jedno od druhého prísne rozlišovalo. Keď bol faraón v svätyni svätých v duchovnom spojení s bohom, materiálny svet prestal existovať, no bolo treba génia architektov a sochárov, ktorí svätyňu postavili a dali prehovoriť kameňu. A len vďaka

namáhavej práci roľníkov mohol kráľ obetovať Neviditeľnému tie najlahodnejšie jedlá.

V chráme sa neučilo nijakej absolútnej pravde, žiadna dogma neuzatvárala myseľ do fanatizmu. Bolo to miesto inkarnácie duchovnej energie, kamenný koráb, ktorého nehybnosť bola iba zdanlivá. Chrám očisťoval, pretváral a sposväťoval. Bol srdcom egyptskej spoločnosti, žijúcim z lásky spájajúcej božstvo s faraónom, a táto láska dávala život ľuďom.

Ramzes sa viackrát vrátil do chodby predkov a lúštil mená kráľov, ktorí budovali krajinu v zhode s poriadkom Maat. Pri chráme boli aj hroby monarchov prvých dynastií. Neodpočívali tam však ich múmie, tie boli uložené vo večných príbytkoch v Sakkáre, ale ich neviditeľné a nesmrteľné telo, bez ktorého by faraón nemohol ďalej žiť.

Zrazu sa Ramzesovi zdala jeho budúca úloha zdrvivúco ťažká. Bol iba osemnásťročný mládenec zaľúbený do života, a aj keď v ňom horel mocný oheň, nedokázal by ísť v šľapajach týchto velikánov! Ako by mohol byť taký bezočivý a domýšľavý a nastúpiť na trón, ktorý patril Setchimu?

Nechal sa unášať snami, no Abydos ho postavil tvárou v tvár skutočnosti. Hlavne preto ho sem otec zaviedol. Kto by mu jasnejšie odhalil jeho malosť, ak nie táto svätyňa?

Spolukráľ vyšiel z hradieb chrámu a vykročil k rieke. Nastala chvíľa vrátiť sa do Mennoferu, oženiť sa s krásnou Iset, osláviť to s priateľmi a oznámiť otcovi, že sa vzdáva funkcie spolukráľa. Keď si jeho brat tak veľmi praje vládnuť, prečo mu v tom brániť?

Zamyslený Ramzes zabľúdil a ocitol sa na mokradiach pri brehu Nílu. Rozhrnul trstie, čo mu stálo v ceste, a vtom ho uvidel.

Divý býk s ovisnutými ušami, nohami hrubými ako piliere, hnedo-čiernou srst'ou, tvrdými fúzmi a rohami tvoriacimi prilbicu s ostrými hrotmi, sa naňho díval rovnako uprene a prenikavo ako pred štyrmi rokmi.

Ramzes necúvol.

Nech o jeho osude rozhodne býk, nositeľ najvyššej moci v prírode a kráľ zvierat. Ak sa proti nemu vyrúti, napichne ho na rohy a udupe, na egyptskom dvore bude o princa menej a ľahko ho nahradia iným. Keď mu ponechá život, už nebude patriť jemu a urobí všetko, aby bol hodný tohto daru.

46. kapitola

Menelaos bol čestným hosťom na väčšine banketov a osláv. Helena pristala, že sa bude objavovať po jeho boku, a všetkých bez výnimky si získala. Ostatní Gréci zapadli medzi obyvateľstvo, dodržiavali zákony krajiny a nezavdávali nijakú príčinu, aby sa o nich muselo hovoriť.

Zásluha za tento úspech bola pripísaná Šenarovi. Na dvore chválili jeho nadanie pre diplomáciu a potichu kritizovali spolukráľa, ktorý dal tak vyzývavo najavo nevraživosť voči lakedaimonskému kráľovi. Ramzes neprejavil dostatok obratnosti a porušoval konvencie! Nebol to jasný dôkaz, že nemá schopnosti vládnuť?

V priebehu niekoľkých týždňov Šenar znovu dobyl stratené územie. Dlhý bratov pobyt v Abyde mu rozviazal ruky. Titul spolukráľa síce nenosil, ale nevyrovnal sa mu svojou dôležitosťou?

Hoci sa nikto neodvážil spochybniť Setchiho rozhodnutie, niektorí dvorania si už kládli otázku, či sa nezmýlil. Ramzes vyzeral oveľa lepšie ako Šenar, ale stačí hlave štátu iba impozantný zjav?

Nebola to ešte zd'aleka otvorená opozícia, len skrytý nesúhlas, ktorý sa však prehĺbi, a keď príde rozhodujúca chvíľa, Šenar bude môcť rátať aj s ich podporou. Starší kráľov syn sa poučil: Ramzes je nebezpečný protivník. Ak chce nad ním zvíťaziť, musí naňho zaútočiť odrazu z viacerých strán a nedopriať mu, aby sa znovu nadýchol. Šenar na tom vytrvalo a úporne pracoval.

Práve sa mu podarilo uskutočniť najdôležitejšiu súčasť svojho plánu. Do bezpečnostných služieb poverených ochranou kráľovského paláca boli prijatí dvaja grécki dôstojníci. Spriatelili sa so žoldniermi, ktorí tam už boli, a postupne vytvorili odbojnú skupinu, ktorú použije v rozhodujúcom dni. Jedného z nich dokonca možno zaradia do spolukráľovej telesnej stráže! S pomocou Menelaa to Šenar docielil.

Od príchodu kráľa Lakedaimonu sa mu budúcnosť javila v tom najpriaznivejšom svetle. Ostávalo mu ešte podplatiť niektorého z kráľových lekárov, aby mal dôveryhodné informácie o otcovom zdravotnom stave. Isté je, že Setchi nevyzeral najlepšie, no súdiť iba podľa zdania by mohlo viesť k mylným záverom.

Šenar si neprial náhlu otcovu smrť, lebo jeho bojový plán nebol ešte celkom naplnený. Aj keď si dravý Ramzes myslí opak, čas nehrá preňho. Ak Šenarovi osud umožní uväzniť ho v sieti, ktorá je z mesiaca na mesiac pevnejšia, zadusí sa v nej.

- Je to krásne, - uznal Ameni, keď si prečítal prvý spev Iliady, ktorý mu nadiktoval Homér, sediaci pri svojom citrónovníku.

Básnik s bujnou bielou hrivou postrehol náznak rezervovanosti v hlase svojho spoločníka.

- Čo sa ti nevidí?

- Vaše božstvá sa priveľmi ponášajú na ľudí.

- V Egypte to tak nie je?

- V príbehoch rozprávačov občas áno, ale to sú iba zábavné historky. Učenie chrámov je iné.

- Čo asi o ňom môže vedieť taký mladý pisár ako ty?

- Pravdupovediac iba málo, ale viem, že božstvá sú tvorivé sily a že s ich energiou musia veľmi starostlivo narábať odborníci.

- Ale ja skladám epos! Vaši bohovia by neboli dobrými postavami. Aký hrdina by potom premohol takého Achilla alebo Patrokla? Keď spoznáš ich chrabré činy, nebudeš čítať nič iné!

Ameni si nechal svoj názor pre seba. Homérov zápal zodpovedal povesti gréckych básnikov. Starí egyptskí autori radšej hovorili o múdrosti ako o masakroch, nech boli akokoľvek veľkolepé, no hádam nebude poučat' staršieho host'a.

- Dávno ma nenavštívil spolukráľ, - post'ažoval sa Homér.

- Je už dlhší čas v Abyde.

- V Usirovom chráme? Tam sa vraj učia veľké mystériá.

- Áno.
- Kedy sa vráti?
- Neviem.

Homér pokrčil plecami a vypil čašu opojného vína, okoreneného anízom a koriandrom.

- Vyhnanstvo navždy.

Ameniho myklo.

- Čo tým chcete povedať?
- Že faraón, sklamaný synovou nespôsobilosťou vládnuť, z neho urobil kňaza a doživotne ostane zatvorený v abydskom chráme. Nie je to v takom zbožnom národe, ako je tvoj, najlepší spôsob, ako sa zbaviť nepohodlného človeka?

Ameni bol zničený.

Ak Homér videl dobre, Ramzesa už nikdy neužrie. Rád by sa bol poradil s priateľmi, no Mojžiš bol v Karnaku, Aša v Ázii a Setau v púšti. Osamotený a plný úzkosti, pokúšal sa nájsť pokoj v práci.

Jeho spolupracovníci mu na police v pracovni pokládali úctyhodnú kopu nepriaznivých správ. Napriek dôkladnému pátraniu nenašli nijakú stopu po majiteľovi dielne vyrábajúcej zlé atramenty a nepodarilo sa im odhaliť ani autora listu, ktorý vylákal kráľa so synom do Asuánu.

Do mladého pisára vošla zlosť. Ako je možné, že pri všetkom tom úsilí nemôžu na nič prísť? Vinník zanechal po sebe stopy, a aj tak ujde pred spravodlivosťou? Ameni si sadol do písárskej, pózy a znovu začal študovať nazhromaždený materiál vrátane svojich prvých nálezov na smetiskách.

Pri úlomku s písmenom R, ktoré bolo posledným písmenom v Šenarovom mene, dospel k hypotéze o konaní toho záludného muža, k hypotéze, ktorá sa zmenila na istotu, keď si overil rukopis listu.

Teraz už bolo všetko jasné, avšak Ramzes, navždy zatvorený v chráme, sa nikdy nedozvie pravdu a vinník ostane nepotrestaný.

Táto nespravodlivosť mladého pisára pobúrila. S pomocou priateľov dostane toho odporného človeka pred súd!

Krásna Iset naliehala na Nefertari, aby ju okamžite uviedla ku kráľovnej. Tuja sa však práve dohovárala s predstavenou Hathoriných kňaziek na príprave náboženského sviatku, a tak musela mladá žena čakať. Od nervozity si toľko skrúcala koniec dlhého rukáva, až ho pretrhla.

Napokon Nefertari otvorila dvere na audienčnej sále. Krásna Iset sa hodila k nohám veľkej kráľovskej manželky.

- Veličenstvo, úpenlivo vás prosím, aby ste zasiahli!
- Aké nešťastie vás postihlo?
- Ramzes si nepraje stráviť život chráme, som si tým istá! Čím sa previnil, že ho postihol taký tvrdý trest?

Tuja zdvihla krásnu Iset zo zeme a ponúkla jej stoličku s nízkym operadlom.

- Žiť v zastrešenej časti chrámu vám pripadá také príšerné?
- Ramzes má osemnásť rokov! Len starcovi by sa mohol páčiť taký osud. Byť zatvorený v jeho veku v Abyde...
- Kto vám to povedal?
- Jeho osobný sekretár Amení.
- Môj syn sa zdržiava v Abyde, ale nikto ho tam neväzní. Budúci faraón musí byť zasvätený do Usirových mystérií a do najmenších podrobností poznať chod chrámu. Keď sa skončí jeho výučba, vráti sa.

Krásna Iset sa cítila smiešne, a zároveň jej nesmierne odľahlo.

Nefertari so šálom na pleciah bola ako zvyčajne prvá na nohách. V duchu si prebrala všetky denné povinnosti a kráľovnine stretnutia. Na seba príliš nemyslela. Domácnosť veľkej kráľovskej manželky ju úplne pohlcovala a vyžadovala si sústavnú pozornosť. Aj keď bola jej práca veľmi vzdialená od rituálneho života kňazky, po

ktorom túžila, Nefertari si rýchlo zvykla na Tujine požiadavky, pretože pociťovala ku kráľovnej hlboký obdiv. Tuja, rovnako prísna na seba ako na iných, oddaná veľkosti Egypta a jeho tradičným hodnotám, stelesňovala na zemi bohyňu Maat a musela svojím konaním ustavične pripomínať nevyhnutnosť dodržiavania zákona pravdy, spravodlivosti a poriadku. Keď Nefertari pochopila ťažkú kráľovninu úlohu, uvedomila si, že ani jej funkcia sa neobmedzuje len na svetské veci. Domácnosť kráľovnej, ktorú spravovala, musela byť vzorom. Nijaký chybný krok by jej nebol prepáčený. Kuchyňa zívala prázdnotou. Služky si ešte voľkali vo svojich izbách. Nefertari zaklopala na každé dvere, no spoza žiadnych sa neozvala odpoveď. Zdalo sa jej to čudné, a tak do každých nazrela. Všetky izby boli prázdne.

Čo preletelo cez nos tým zvyčajne dochvíľnym a svedomitým ženám? Nebol predsa sviatočný ani voľný deň, a keby aj bol, službu by zabezpečovali náhradníčky. Miesto, kde každé ráno čakal čerstvý chlieb, koláče a mlieko, bolo prázdne. A o necelú štvrt-hodinu má kráľovná raňajkovať!

Nefertari to úplne vyviedlo z miery. Taká pohroma!

Bežala k žarnovu. Možno tam utečenkyne nechali nejaké jedlo. Našla v ňom však iba obilie. Zomlieť ho, zamiesiť cesto na chlieb a upiecť ho v peci by zabralo priveľa času. Tuja oprávnene obviní svoju správkyňu z nedbalosti a neprezieravosti a vyhodí ju.

K pocitu poníženia sa pridružil smútok, že bude musieť odísť od kráľovnej. Nešťastná udalosť Nefertari odhalila, ako veľmi si obľúbila veľkú kráľovskú manželku. Ak jej nebude môcť slúžiť, budú to pre ňu muky.

- Čaká nás nádherný deň, - zaveštil vážny hlas.

Nefertari sa pomaly otočila.

- Vy, spolukráľ, na takom mieste...?

Ramzes sa s rukami skríženými cez prsia opieral o stenu.

- Prišiel som azda nevhod?

- Nie, ale...
 - S raňajkami pre moju matku si nemusíte robiť starosti. Služky jej ich donesú vo zvyčajnom čase.
 - Ale... Ani jednu som tu nevidela!
 - Nie je vašim najobľúbenejším ponaučením: „Dokonalý výrok je skrytejší než zelený drahokam, a predsa ho nájdeš aj u služok drviacich obilie?“
 - Mám to chápať tak, že ste všetok personál poslali preč, aby ste ma sem prilákali?
 - Predpokladal som vašu reakciu.
 - Prajete si, aby som aj rozdrvila obilie? Môžem to urobiť, ak vás to uspokojí.
 - Nie, Nefertari, prajem si ten dokonalý výrok.
 - Ľutujem, ale musím vás sklamať. Nemám ho.
 - Ja som presvedčený o opak.
- Bola žiarivo krásna a jej pohľad mal hĺbku nebeských vôd.
- Možno vás zarmúti moja úprimnosť, ale považujem váš žart za vrcholne nevkusný.
- Zdalo sa, že spolukráľ zneistel.
- Ten výrok, Nefertari...
 - Všetci si myslia, že ste v Abyde.
 - Včera som sa vrátil.
 - A vaša prvá starosť bola podplatiť služby kráľovnej, aby ste narušili moju prácu!
 - Pri Níle som natrafil na divého býka. Stáli sme zoči-voči a on držal môj život na hrotoch rohov. Kým na mňa uprene hľadel, prijal som vážne rozhodnutia. Pretože ma nezabil, stal som sa opäť pánom svojho osudu.
 - Som šťastná, že ste prežili, a prajem si, aby ste sa stali kráľom.
 - To je matkin názor alebo váš?
 - Nemám vo zvyku klamať. Môžem odísť?

- Ten výrok, vzácnejší než zelený drahokam, vy ho naozaj máte, Nefertari! Doprajete mi to šťastie a vyslovíte ho?

Mladá žena sa poklonila.

- Som vašou pokornou služobníčkou, spolukráľ Egypta.

- Nefertari!

S hrdým pohľadom v očiach sa vystrela. Jej vznešenosť bola oslňujúca.

- Kráľovná ma čaká na náš ranný rozhovor. Oneskoriť sa by bol vážny priestupok.

Ramzes ju vzal do náručia.

- Čo mám urobiť, aby si súhlasila, že sa za mňa vydáš?

- Požiadať ma o to, - odvetila nežne.

47. kapitola

Setchi zahájil jedenásty rok svojej vlády obetovaním obrovskej sfinge v Gíze, strážiacej vyvýšeninu, na ktorej stáli pyramídy faraónov Chufeva, Chafrea a Menkaura²¹. Vďaka jej ostražitosti nemohol nikto nezasvätený vniknúť do tohto posvätného priestoru, prameňa energie celej krajiny.

Ramzes ako spolukráľ sprevádzal otca do malého chrámu, postaveného pred touto kolosálnou sochou, predstavujúcou ležiaceho leva s kráľovskou hlavou a očami zdvihnutými k nebu. Sochári vztýčili stélu, na ktorej bolo vidieť Setchiho, ako zabíja oryxa, zviera boha Sutecha. Bojujúc proti temným silám, ktoré púštne zviera stelesňovalo, plnil faraón svoju najdôležitejšiu úlohu, symbolicky znázornenú touto poľovačkou: nastroľoval poriadok namiesto chaosu.

Miesto na Ramzesa hlboko zapôsobilo. Mocná sila, čo z neho vyžarovala, prestúpila každé vlákno jeho bytosti. Po tom, čo zažil a precítil v Abyde, bola preňho Gíza tým najpresvedčivejším potvrdením prítomnosti Ka, tejto neviditeľnej a všadeprítomnej sily, ktorá si v živočíšnom svete vybrala za svoje zhmotnenie divého býka. Tu malo všetko večnú platnosť. Pyramídy pretrvávajú čas.

- Znova som ho videl. Stretol som ho pri Níle, - povedal Ramzes. - Stáli sme oproti sebe a prenikal ma pohľadom ako vtedy po prvý raz.

- Chcel si sa zriecť funkcie spolukráľa a vzdať sa trónu, - odvetil Setchi, - a on ti v tom zabránil.

²¹ Známe aj pod gréckymi menami Cheopsova, Chefrenova, Mykerinova. (Pozn. prekl.)

Otec mu čítal myšlienky. Možno sa sám Setchi premenil na toho divého býka, aby synovi pripomenul, aké je jeho poslanie.

- Neprenikol som do všetkých tajomstiev Abydu, ale vďaka tej dlhej odlúčenosti od sveta som spoznal, že mystérium je v samom srdci života.

- Vracaj sa tam často a bdej nad tým chrámom. Celebrovanie Usirových mystérií je jedným z hlavných kľúčov k rovnováhe krajiny.

- Prijal som aj iné rozhodnutie.

- Matka ho schvaľuje a ja tiež.

Mladík mal chuť vyskočiť od radosti, no dôstojnosť miesta ho od toho odradila. Bude vedieť jedného dňa čítať v srdciach ľudí ako Setchi?

Ramzes ešte nikdy nevidel Ameniho tak nesmierne vzrušeného.

- Viem všetko! Odhalil som ho! Je to neuveriteľné, ale je to tak! Pozri sa, dobre sa pozri!

Mladý pisár, obvyčajne taký prísny na poriadok, sa vynoril spomedzi neskutočnej hromady papyrusov, drevených tabuliek a vápencových úlomkov. Znova a znova skúmal nazhromaždenú dokumentáciu, až kým nedošiel k bezpečnému záveru.

- Je to zaručene on! - tvrdil. - Je to jeho písmo! A dokonca sa mi podarilo zistiť, že aj za tým vozatajom sa skrýva on! Bol to jeho zamestnanec. To znamená, že aj ten koniar bol v jeho službách! Uvedomuješ si to, Ramzes? Je to zlodej a zločinec! Prečo to robil? Spolukráľ tomu najprv nemohol uveriť, no napokon musel uznať fakty. Amení odviezol obdivuhodnú prácu. Nezavdávala príčinu k najmenším pochybnostiam.

- Opýtam sa ho na to.

Ramzesova staršia sestra Dolente a jej manžel Sary, ktorý bol čoraz tučnejší, krmili exotické ryby, hmýriace sa v bazéne ich vily. Dolente mala zlú náladu. Teplo ju unavovalo a nedarilo sa jej znížiť

sekréty svojej mastnej pokožky. Bude musieť zmeniť lekára a maste.

Sluha ohlásil Ramzesa.

- Konečne prejav úcty! - zvolala Dolente a pobožkala brata.
- Vieš, že na dvore si mysleli, že ostaneš v Abyde?
- Dvor sa často mýli, lenže krajine nevládne on.

Vážnosť tónu manželov prekvapila. Mladý princ sa úplne zmenil.

To už nehovoril nejaký mladík, ale spolukráľ Egypta.

- Konečne prichádzaš zveriť manželovi dohľad nad sýpkami?
- Mala by si na chvíľu odísť, drahá sestra.

Dolente sa urazila.

- Môj manžel nemá predomnou tajomstvá.
- Si si tým istá?

Zo Saryho sa vytratila jeho zvyčajná žoviálnosť. Bývalý Ramzesov profesor bol napätý a znepokojený.

- Spoznávate toto písmo?

Ramzes im ukázal list, na základe ktorého sa Setchi so synom vydali do kameňolomov v Asuáne.

Ani Sary, ani jeho žena neodpovedali.

- Na tomto liste je falošný podpis, ale písmo je tvoje, Sary. Dokazuje to porovnanie s inými dokladmi...

- To je falzifikát, dokonalá napodobenina...

- Tvoje postavenie profesora sa ti málilo, tak si si vymyslel kšeftovanie s atramentom podradnej kvality, ktorý si predával ako výrobok najvyššej akosti. Keď si zacítil nebezpečenstvo, pokúsil si sa zničiť každú stopu, ktorá by viedla až k tebe. Pretože poznáš archívy aj remeslo pisárov, nebol to pre teba nijaký problém. Zachoval sa však úlomok kópie zmluvného dokladu, ktorý môj osobný sekretár našiel na smetisku. Takmer zaplatil životom za hľadanie pravdy. Dlho sme si obaja mysleli, že vinníkom je Šenar, ale potom Ameni prišiel na svoj omyl. Z mena majiteľa dielne ostalo iba písmeno R. Nebolo to však posledné písmeno Šenarovho

mena, ale jedno z písmen tvojho, Sary. Navyše si viac než rok zamestnával vozataja, ktorý ma zavliekol do pasce. Môj brat je nevinný, jediným vinníkom si ty.

Bývalý Ramzesov profesor zatínal zuby a vyhýbal sa pozrieť na spolukráľa. Dolente nevyzerala ani rozrušene, ani prekvapene.

- Nemáš nijaký rukolapný dôkaz, - povedal Sary. - Súd ma neodsúdi na základe takých chabých argumentov.

- Prečo ma nenávidíš?

- Pretože nám stojíš v ceste! - zajačala Ramzesova sestra. - Si iba domýšľavý krásavček, a myslíš si o sebe ktovie čo! Môj manžel je znamenitý muž, vzdelaný, inteligentný a obratný. Nechýba mu nič, prečo by nemohol vládnuť Egyptu. Vďaka mne, dcére kráľa, má na to legitímne právo!

Dolente chytila manžela za ruku a potiahla ho dopredu.

- Ctibažnosť z vás urobila šialencov, - skonštatoval Ramzes. - Aby som ušetril rodičov krutej bolesti, nepodám žalobu. Nariad'ujem vám však opustiť Mennofer. Usadíte sa v niektorom malom provinčnom meste a viac sa z neho nepohnete. Pri najmenšom priestupku vás neminie vyhnanstvo.

- Som tvoja sestra, Ramzes.

- To je aj dôvod mojej slabosti a zhovievavosti.

Napriek krutému zaobchádzaniu, ktoré ho takmer stálo život, Ameni súhlasil, že nepodá žalobu. Pre Ramzesa bol tento prejav priateľstva ako balzam na ranu, ktorú mu zasadila sestra a bývalý profesor. Keby bol Ameni žiadal spravodlivú pomstu, nebol by sa postavil proti. Mladý pisár však už myslel iba na to, aby zhromaždil spolukráľových blízkych na jeho sobáš s Nefertari.

- Setau sa s množstvom jedu práve vrátil do laboratória. Mojžiš príde do Mennoferu pozajtra. Ostáva už iba Aša... Vydal sa na cestu, ale ktovie, kedy sem dorazí.

- Počkáme naňho.

- Teším sa s tebou... Nefertari je vraj najkrajšia z najkrajších.

- Ty si to nemyslíš?
 - Viem posúdiť krásu papyrusu alebo básne, ale ženskú krásu...
Nechci odo mňa priveľa.
 - Ako sa má Homér?
 - Už sa ťa nevie dočkať.
 - Pozveme ho.
- Ameni vyzeral nervózne.
- Nejaké starosti?
 - Áno, kvôli tebe... Zatiaľ sa mi to darilo nejako uhráť, ale dlhšie to už nepôjde. Budeš sa musieť stretnúť s krásnou Iset.

Krásna Iset mala v úmysle neskrývať zlosť a zahrnúť milencami nadávkami a výčitkami. No len čo sa pred ňou objavil, cítila sa celkom maličká. Ramzes sa zmenil, veľmi zmenil. Nebol to už len horkokrvný mládenec, do akého bola zaľúbená, ale aj naozajstný spolukráľ, čoraz väčšmi prestúpený vážnosťou svojej funkcie.

Mladá žena mala dojem, že stojí oproti bytosti, ktorú nepozná a nad ktorou už nemá nijakú moc. Jej podráždenosť sa rozplynula a vystriedal ju pocit bázne a úcty.

- Tvoja návšteva... Tvoja návšteva je pre mňa cťou.
- Matka mi povedala, ako si sa za mňa prihovárala.
- Áno, bola som znepokojená. A tak veľmi som túžila, aby si sa vrátil!
- Si sklamaná?
- Dozvedela som sa...
- Zajtra sa žením s Nefertari.
- Je veľmi krásna... A ja, ja som tehotná.

Ramzes ju nežne vzal za ruku.

- Myslela si si, že ťa opustím? Bude to naše dieťa. Ak ma časom osud povolá vládnuť, vyberiem si za veľkú kráľovskú manželku Nefertari. Ale ak si to budeš priať a ona s tým bude súhlasiť, budeš žiť v kráľovskom paláci.

Pritúlila sa k nemu.

- Lúbiš ma, Ramzes?

- Abydos a divý býk mi odhalili moju pravú podstatu. Bezpochyby nie som človek ako ostatní, Iset. Môj otec mi položil na plecia bremeno, ktoré ma možno zadlávi, ale ja sa napriek tomu chcem s ním popasovať. Ty si vášeň a túžba, ošial mladosti. Nefertari je kráľovná.

- Zostarnem a ty na mňa zabudneš.

- Som náčelník rodu a ten nikdy nezabúda na svojich. Praješ si k nemu patriť?

Ponúkla mu pery.

Sobáš bol súkromnou vecou a nespečatľoval sa žiadnym náboženským obradom. Nefertari si želala jednoduchú oslavu v prírode, v palmovom háji medzi poľami s obilím a zakvitnutým bôbom, neďaleko kanála s bahnitými brehmi, kam chodili piť zvieratá.

Mladá žena bola, rovnako ako kráľovná Tuja, odetá v krátkych ľanových šatách a zdobili ju lazuritové náramky a karneolový náhrdelník. Najelegantnejší zo všetkých bol Aša, ktorý len ráno prišiel z Ázie a nevychádzal z údivu, že sa ocitol až v takom prostom prostredí v spoločnosti veľkej kráľovskej manželky, Mojžiša, Ameniho, Setaua, slávneho gréckeho básnika, leva s obrovitánskymi labami a dobiedzajúceho psa. Diplommat by bol rozhodne uprednostnil okázalú slávnosť v priestoroch paláca, no zdržal sa akejkol'vek kritiky a poslušne sa s ostatnými zúčastňoval na vidieckom pohostení. Setau ho pobavene pozoroval.

- Zdá sa, že nie si celkom vo svojej koži, - prehodil zaklínač hadov.

- Je to tu čarovné.

- Ale krásne šaty máš celé zničené od trávy, však? Život dá človeku zabrať... Hlavne, keď nie je nablízku nijaký plaz.

Homér bol napriek slabým očiam uchvátený Nefertarinou krásou.

Aj keď nerád, ale musel pripustiť, že ňou prekoná ešte aj Helenu.

- Vďaka tebe prežívam po dlhom čase skutočne oddychový deň, - povedal Mojžiš Ramzesovi.

- V Karnaku si ho nemôžeš dopriať?

- Tá stavba má také kolosálne rozmery, že najmenšia chybička by ju ohrozila. Znovu a znovu overujem každý detail, aby stavba úspešne pokračovala.

Setchi sa na oslave nezúčastnil. Hoci kráľ synov sobáš schvaľoval, nemohol si dovoliť deň voľna. Egypt mu ho neposkytol.

Bol to prostý a šťastný deň. Po návrate do hlavného mesta vzal Ramzes Nefertari do náručia a preniesol ju cez prah jej nového domova. V očiach zákona boli manželmi.

48. kapitola

Šenar prekypoval aktivitou. Behal od jedného hodnostára k druhému, usporadúval obedy, večere a recepcie, pozýval na súkromné rozhovory. Nepatrilo azda k jeho funkcii šéfa protokolu starať sa o čo najlepšie vzťahy medzi dôležitými osobnosťami kráľovstva?

V skutočnosti sa však Šenar iba usiloval čo najviac vytážiť z neslýchanej bratovej chyby. Ako sa mohol dopustiť takej hlúposti a vziať si nearistokratku z bezvýznamnej rodiny so zámerom urobiť z nej veľkú kráľovskú manželku? Aj keď sa podobné prípady už vyskytli a nijaké obmedzenia v tomto smere nejestvovali, starší Setchiho syn sa usilovne snažil vydávať Ramzesov výber za urážku šľachty a dvora a bol s tým veľmi úspešný. Spolukráľovo voľnomyšlienkarstvo v blízkej budúcnosti iste ohrozí ich výsadné postavenie. A ako si bude počínať Nefertari? Opojená mocou, o ktorej sa jej ani nesnívalo, obklopí sa spoločnosťou na jej úrovni, na úkor starých a vplyvných rodov.

Ramzesova povest' čoraz väčšmi bledla.

- Akú máš strhanú tvár! - prekvapil sa Šenar pri pohľade na Dolente.
- Si nešťastná?
- Väčšmi ako si vieš predstaviť.
- Moja milovaná sestra... Čo keby si sa mi zdôverila?
- Sme s manželom vypovedaní z Mennoferu.
- Žartuješ?
- Ramzes sa nám vyhráža.
- Ramzes? A prečo?
- S pomocou toho svojho prekliateho Ameniho obvinil Saryho z tých najpodlejších skutkov. Ak neposlúchneme, zavelečí nás pred súd.

- Má dôkazy?

Doletne urobila grimasu.

- Nie... zopár bezcenných indícií. Lenže poznáš súdnictvo. Mohli by rozhodnúť v náš neprospech.

- To znamená, že ty a tvoj manžel ste ozaj niečo kuli proti Ramzesovi?

Princezná zaváhala.

- Ja nie som sudca, sestrička, povedz mi pravdu.

- Čosi sme podnikli, to je pravda... no nehanbím sa za to! Ramzes nás jedného po druhom odpíše!

- Nekrič, Dolente. Mňa o tom nemusíš presviedčať.

Zatvánila sa sklúčene.

- Takže... Takže ty sa na mňa nehneváš?

- Naopak, ľutujem, že tvoj pokus zlyhal.

- Ramzes považoval za vinníka teba.

- Vie, že som odhalil jeho pravú tvár, ale myslí si, že som stratil chuť bojovať.

- Prijímaš nás, Saryho a mňa, za spojencov?

- Práve som ti to chcel navrhnúť.

- Žiaľ, na vidieku toho veľa nezmôžeme!

- To nie je také isté. Usídlite sa vo vile, ktorú vlastním pri Vesete, a nadviažete styky s civilnou aj cirkevnou vrchnosťou. Viacerí hodnostári nie sú Ramzesovi naklonení. Treba ich presvedčiť, že jeho nástup na trón ešte nie je hotová vec.

- Vieš, ako si ma povzbudil? Si taký dobrý.

V Šenarovom zraku sa objavilo podozrenie.

- To sprisahanie, čo ste pripravovali... Kto mal z neho ťažiť?

- Chceli sme jednoducho... odstaviť Ramzesa.

- Mala si v úmysle dostať na trón svojho manžela, čo? Ved' si dcérou faraóna! Ak chceš byť mojím spojencom, tak rýchlo zabudni na podobné chůtky a slúž iba mojim záujmom. Vládnúť budem ja. A potom odmením svojich verných.

Aša neodišiel do Ázie, kým sa nezúčastnil na jednej zo Šenarových skvostných recepcií. Podávali sa na nej vyberané jedlá, počúvala nádherná hudba, viedli dôverné reči. Hostia jedným dychom kritizovali spolukráľa a jeho mladú manželku a spievali chvály na Setchiho. Nikoho neprekvapovalo, že sa starší kráľov syn v ústraní rozpráva s mladým diplomatom, o ktorom sa jeho nadriadení stále vyjadrovali len v tom najlepšom.

- Váš postup je zabezpečený, - povedal mu Šenar. - O necelý mesiac vás vymenujú za šéfa tlmočníkov, povereného ázijskými záležitosťami. Vo vašom veku je to veľký úspech.

- Ako vám vyjadriť svoju vd'ačnosť?

- Tým, že ma budete aj ďalej informovať. Zúčastnili ste na Ramzesovej svadbe?

- Áno, spolu s jeho najvernejšími priateľmi.

- Padli nejaké nepríjemné otázky?

- Žiadne.

- Požívate teda stále jeho dôveru?

- Bez najmenších pochybností.

- Vypytoval sa vás na Áziu?

- Nie, neodvažuje sa zasahovať otcovi do riadenia štátu, radšej sa venuje svojej mladej žene.

- Pokročili ste?

- Významným spôsobom. Viaceré malé kniežatstvá vás radi podporia, ak budete veľkorysý.

- Zlato?

- Bolo by vítané.

- Môže ním nakladať len faraón.

- Nič vám nebráni aspoň im ho sľúbiť, mojím prostredníctvom, samozrejme, teda tajne.

- Vynikajúci nápad.

- Až kým sa neujmete vlády, dary budú nebezpečnou zbraňou všetkých. Ale opíšem vás ako jediného vládcu, schopného uspokojiť túžby jedných aj druhých. Až príde váš čas, vyberiete si svojich ministrov.

Na veľké prekvapenie celého dvora Ramzes ani Neferatri nezmenili svoj spôsob života. Spolukráľ ďalej pracoval v otcovom tieni a jeho manželka slúžila Tuji. Šenar vysvetľoval tento naoko taký pokorný postoj ako prejav nesmiernej prešibanosti. Kráľ a kráľovná si vôbec neuvedomujú, že si na prsiach chovajú zmijs.

Jednotlivé súčasti jeho stratégie začínali do seba pekne zapadať. Škoda, že sa mu nepodarilo získať aj Mojžiša. Skôr-neskôr však uspeje aj ňho.

Možno do tábora jeho spojencov prebehne ešte jedna osoba. Za pokus to v každom prípade stojí, aj keď to bude dosť chúlостivý krok.

Počas otvorenia veľkej vodnej nádrže v háreme Merver, kde si dievčatá budú môcť pohodlne zaplávať a vychutnávať potešenie z člnkovania, Šenar oslovil krásnu Iset, ktorá tiež patrila k čestným hosťom. Jej tehotenstvo bolo už viditeľné.

- Ako sa cítite?

- Po zdravotnej stránke výborne. Porodím syna, ktorý bude robiť Ramzesovi česť.

- Stretli ste sa s Nefertari?

- Je to veľmi príjemná žena. Sme priateľky.

- Vo vašej situácii...

- Ramzes bude mať dve manželky. Ak ma bude milovať, zmierim sa s tým, že sa nestanem kráľovnou.

- Vaša šľachetnosť je dojemná, ale nebudete v najpríjemnejšom postavení.

- Vy nemôžete pochopiť Ramzesa ani tých, čo ho milujú.

- Závidím bratovi, že má také šťastie. Zato o tom vašom pochybujem.
- Nie je najkrajším titulom byť matkou syna, ktorý sa stane jeho nástupcom?
- Predbiehate udalosti. Ramzes ešte nie je faraón.
- Spochybňujete azda Setchiho voľbu?
- Prirodzene, že nie... No všeličo sa ešte môže stať. Veľmi si vás vážim, moja drahá, však viete. Ramzes sa voči vám zachoval neospravedliteľne kruto. Váš pôvab, vaša inteligencia a urodzený pôvod vás predurčujú stať sa veľkou kráľovskou manželkou.
- Ten sen sa zrútil a ja som sa zmierila so skutočnosťou.
- Ja však nie som sen. Dám vám to, o čo vás Ramzes pripravil.
- Ako sa odvažujete ponúkať mi čosi také, keď nosím jeho dieťa?
- Rozmyslite si to, Iset. Veľmi dobre si to rozmyslite.

Napriek absolútnej diskretnosti a lákavým ponukám sa Šenarovým prostredníkom nepodarilo podplatiť ani jedného zo Setchiho osobných lekárov. Že by boli takí nepodkupní? Nie, určite iba opatrní. Väčšmi sa báli Setchiho ako jeho staršieho syna. Zdravie faraóna bolo štátnym tajomstvom. Ten, kto by ho porušil, by bol tvrdo potrestaný.

Pretože terapeuti sa ukázali neprístupní, Šenar zmenil taktiku. Vedel, že lieky kráľovi predpisujú, to znamená, že ich výroba je zverená laboratóriu niektorého chrámu. Stačilo zistiť, ktorému.

Nanajvýš opatrné pátranie mu dalo zabrať, no napokon sa skončilo úspechom. Tekuté lieky aj tabletky určené Setchimu pripravovali v Sachmetinej svätyni. Podplatiť vedúceho laboratória, starého zámožného vdovca, predstavovalo priveľké riziko. Dal teda oťukať jeho asistentov. Jeden z nich, štyridsiatnik s oveľa mladšou ženou, sa pošťazoval na nízku mzdu, ktorá mu neumožňuje nakupovať svojej milovanej toľko šiat, šperkov a vonných masť, ako by si prial.

Zdalo sa, že sa stane ľahkou korisťou. Aj sa ňou stal.
Podľa liekov predpisovaných otcovi Šenar usúdil, že Setchi trpí na vážnu, pomaly postupujúcu chorobu. O tri, najviac štyri roky sa trón uvoľní.

Počas žatvy Setchi obetoval víno jej ochrannej bohyni, blahodarnej kobre, ktorej čadičová socha chránila polia. Roľníci, vnímajúci kráľovu prítomnosť ako požehnanie, sa zhŕkli okolo neho. Panovník sa s obľubou stretával s prostými ľuďmi a mal ich radšej ako väčšinu dvoranov.

Po skončení obradu si uctili bohyňu hojnosti, boha obilia a faraóna, lebo iba vďaka nemu sa mohli všetky tieto božstvá prejavíť. Ramzes si uvedomil, akej veľkej popularite sa teší jeho otec. Hodnostári sa ho báli, ľud ho miloval.

Setchi a Ramzes si sadli k studni v palmovom háji. Akási žena im doniesla hrozno, datle a chladné pivo. Spolukráľ mal pocit, že kráľ si ďaleko od dvora a štátnych záležitostí doprial chvíľočku oddychu. Mal zatvorené oči a z tváre mu vyžaroval zvláštny pokoj.

- Až budeš vládnuť, Ramzes, skúmaj dušu ľudí, hľadaj si hodnostárov s pevnou a priamou povahou, ktorí sa neboja nestranne vysloviť svoj názor, a pritom neporušia prísahu poslušnosti. Vymenuj každého z nich na to správne miesto, aby konali podľa zákona Maat. Buď nemilosrdný ku korupčníkom. K tým, čo uplácajú, aj k tým, čo sa dajú uplacať.

- Vládnite ešte dlho, otče. Ešte sme neoslávili vaše jubileum.

- To by som musel byť na egyptskom tróne tridsať rokov... Toľko ich nedosiahnem.

- Ved' ste pevný ako žulový balvan!

- Nie, Ramzes. Kameň je večný, meno faraóna pretrvá veky, no moje smrteľné telo zanikne. A tá chvíľa sa blíži.

Spolukráľom prenikla páľčivá bolesť.

- Krajina vás priveľmi potrebuje!

- Prešiel si mnohými skúškami a rýchlo si dozrel, si však iba na začiatku života. Nezabudni počas tých dlhých rokov na pohľad divého býka. Nech ťa inšpiruje a dodáva ti silu. Budeš ju potrebovať.
- Po vašom boku je všetko také jednoduché... Prečo by vám osud nedoprial dlhé roky vlády?
- Najdôležitejšie je, aby si sa pripravil.
- Myslíte, že ma dvor prijme?
- Len čo zomriem, postaví sa ti do cesty mnoho závistlivcov a pred nohami ti vykopú pasce. Vtedy budeš musieť sám vybojovať svoju prvú bitku.
- Nebudem mať nijakého spojenca?
- Nikomu nedôveruj. Nebudeš mať ani brata, ani sestru. Práve ten, komu si veľa dal, ťa zradí. Bedár, ktorého si urobil bohatým, ti zasadí ranu od chrbta a ten, ktorému si podal pomocnú ruku, bude proti tebe podnecovať vzburu. Dávaj si pozor na svojich podriadených a blízkych, spoliehaj sa len sám na seba. V deň nešťastia ti nikto nepomôže.

49. kapitola

Krásna Iset, ktorá sa usídlila vo vesetskom kráľovskom paláci, porodila nádherného syna. Dostal meno Cha²². Mladá žena prijala návštevu Ramzesa, a potom zverila dieťa dojke a vložila sa do rúk ošetrovateliek, aby pôrod nezanechal na jej tele nijaké stopy. Ramzes bol veľmi hrdý na svojho prvorodeného syna. Šťastná Iset mu sľúbila, že mu dá aj ďalšie deti, ak ju bude ľúbiť.

Po jeho odchode však na ňu doľahol pocit osamelosti a na um jej prišli Šenarove jedovaté slová. Ramzes od nej odišiel za Nefertari, ktorá ju až dráždila svojou diskretnosťou a pozornosťou. Bolo by také prosté nenávidieť ju! No z hlavnej Ramzesovej manželky vyžarovalo čosi také podmanivé, že si celkom mimovoľne získavala srdcia i mysle. Ešte aj krásnu Iset tak očarila, že celkom Ramzesa chápala.

Samota ju však ťažila. Chýbal jej lesk mennoferského dvora, nekonečné rozhovory s priateľkami z detstva, výlety po Níle, kúpanie v bazénoch honosných víl. Veset bol bohatý a nádherný, lenže Iset sa tu nenarodila.

Možno mal Šenar pravdu, možno nemala Ramzesovi odpustiť, že ju odsunul na miesto vedľajšej manželky.

Homér rozdrvil sušené šalviové listy na prášok a nasypal ho do veľkej slimačej ulity. Potom do nej zastrčil trstinu, zapálil tú čudnú zmes a s pôžitkom začal fajčiť.

- Zvláštny zvyk, - prehodil Ramzes.
- Pomáha mi písať. Ako sa darí vašej úchvatnej manželke?
- Nefertari ďalej vedie kráľovninu domácnosť.
- Ženy v Egypte sú veľmi na očiach. V Grécku sú nenápadnejšie.

²² Presnejšie Chamvese, „Ten, ktorý sa zjavuje vo Vesete“. (Pozn. autora.)

- Prekáža vám to?

Homér si potiahol zo slimačej ulity.

- Pravdupovediac... Nie. V tomto máte zrejme pravdu. Mal by som však mnohé iné výhrady.

- Rád by som ich počul.

Ramzesova výzva básnika prekvapila.

- Prajete si zažiť výprask?

- Ak nám vaše postrehy pomôžu urobiť každodenný život šťastnejším, privítam ich.

- Čudná krajina... V Grécku trávime celé hodiny v dišputách, rečníci sa rozohnia a hádajú sa až do krvi. Ale tu? Tu nikto nekritizuje faraónove slová.

- Jeho úlohou je presadzovať do života zákon Maat. Keby zlyhal, nastal by neporiadok a bezprávie, po ktorých ľudia tak dychtia.

- Vy vôbec neveríte v človeka?

- Pokiaľ ide o mňa, tak nie. Ponechajte ho samého na seba, a zavládne vierolomnosť a nízkosť. Treba narovnávať pokrivenú palicu, opakujú ustavične mudrci.

Homér si znova potiahol.

- V mojej Iliade je veštec, ktorého som dobre poznal. Videl do prítomnosti, minulosti aj budúcnosti. O prítomnosť nemám veľké obavy, lebo váš otec je hodný mudrcov, ktorých ste spomenuli. Avšak budúcnosť...

- Nebodaj ste aj vy veštec?

- Ktorý básnik ním nie je? Vypočujte si tieto verše prvého spevu:
„Zostúpil Apolón z olympských kopcov a hneval sa v svojom srdci, majúc na pleci luk a tuľajku, z oboch strán krytú. Ako sa pohol, zmorený hnevom, tu na jeho pleci odrazu zrinčali šípy. I kráčal podobný noci... Spočiatku vysielal strely len do múl a do rýchlych

*psiskov, potom však sústavne metal a strieľal pichľavé strely do samých ľudí, a hranice mŕtvol im horeli stále.*²³“

- V Egypte sa pália iba zločinci. Taký prísny trest sa dáva za spáchanie mimoriadne ohavného činu.

Homér vyzeral podráždene.

- Egypt žije v mieri... Ale dokedy? Mal som sen, princ Ramzes, a videl som, ako z mračien vystreľujú nespočetné šípy a prepichujú mladých mužov. Vojsko sa blíži, vojsko, ktorej sa nemôžete vyhnúť.

Sary a jeho manželka Dolente si horlivo plnili úlohu, ktorú im Šenar zveril. Keď si všetko zvážili, rozhodli sa, že ho poslúchnu a stanú sa jeho oddanými služobníkmi. Nielenže sa pomstia Ramzesovi, ale ešte aj získajú význačné postavenie na Šenarovom dvore. Spojenci v boji ostanú spojencami i po víťazstve.

Dolente nemala najmenšie ťažkosti preniknúť do najlepších vesetských rodín, celých preč od šťastia, že môžu prijímať takú vysokourodzenú osobnosť. Setchiho dcéra zdôvodnila ich pobyt na Juhu túžbou lepšie spoznať túto nádhernú provinciu, vychutnať čaro vidieka a byť bližšie k Amonovmu chrámu v Karnaku, kam sa aj s manželom mienila viackrát utiahnuť.

Pri recepciách a v súkromných rozhovoroch šírila zasvätené dôvernosti o Ramzesovi. Kto iný ho mohol lepšie prekuknúť ako ona? Setchi bol veľký kráľ, panovník, ktorému niet čo vyčítať, no Ramzes bude tyran. Vysoká vesetská spoločnosť už nebude zohrávať v štátnych záležitostiach nijakú rolu, Amonov chrám dostane menšie príspevky a ľudia neurodzeného pôvodu, ako taký Ameni, zaujmú miesta šľachty. Po troškách dávala dokopy odpudzujúci portrét mladšieho kráľovho syna a nadväzovala čoraz užšie kontakty s jeho odporcami.

²³ Preklad Miloslav Okál. (Pozn. prekl.)

Sary zas hral zbožného muža. On, ktorý riadil slávnu inštitúciu Kap, prijal skromné miesto učiteľa v jednej z pisárskych škôl v Karnaku a vstúpil aj do skupiny obetníkov poverených zdobiť oltáre kvetmi. Jeho pokora bola ocenená. Vplyvní príslušníci cirkevnej hierarchie s ním radi nadpriadali rozhovor a pozývali ho k svojmu stolu. Rovnako ako jeho manželka, aj on trúsil žľčovité reči.

Keď Sary dostal povolenie navštíviť veľkú stavbu, kde pracoval Mojžiš, pochválil prácu svojho bývalého žiaka. Žiadna stĺpová dvorana sa po dokončení nevyrovná tej karnackej. Jej rozmery ozaj zodpovedajú veľkosti bohov.

Mojžiš ešte väčšmi zmužnel. S bradatou, slnkom ošľahanou tvárou sedel v tieni obrovskej stĺpovej hlavice a premýšľal.

- Aký som rád, že ťa znovu vidím! Ďalší z mojich žiakov, čo skvelo obstál...

- Len aby ste to nezakríkli. Kým neuvidím stáť posledný stĺp, nebudem mať pokoja.

- Všetci vychvaľujú tvoju šikovnosť a pracovitosť.

- Ja iba overujem prácu iných.

- Tvoje zásluhy sú oveľa väčšie, Mojžiš. Som na seba hrdý.

- Prišli ste sa pozrieť do Vesetu?

- Nie, Dolente a ja sme sa tu usadili, bývame vo vile neďaleko mesta. Vyučujem v škole v Karnaku.

- To vyzerá na stratu vášho postavenia.

- Áno.

- A prečo?

- Želáš si pravdu?

- Nechám to na vás.

- Nie je ľahké ju vysloviť...

- Nemám v úmysle nútiť vás.

- Zapríčinil to Ramzes. Vzniesol proti vlastnej sestre a mne príšerné obvinenia.

- Bez dôkazov?

- Bez jediného dôkazu. Ináč by nás predseda postavil pred súd, nie? Tento argument Mojžišom otriasol.
- Ramzes sa dal opiť mocou, - pokračoval Sary. - Jeho sestra sa previnila iba tým, že ho žiadala o väčšiu zdržanlivosť. Napokon, vôbec sa nezmenil. Jeho neústupčivá a neskrotná povaha sa zle znáša so zodpovednou funkciou, ktorá mu bola pridelená. Ver mi, že ja prvý to ľutujem. Aj ja som sa ho pokúšal priviesť k rozumu, no márne.
- Neťaží vás príliš toto vyhnanstvo?
- Och, vyhnanstvo je prisilný výraz! Tunajší kraj je nádherný, chrám vnáša do duše pokoj a ja som rád, že môžem odovzdávať svoje vedomosti deťom. Obdobie, keď som mal iné ambície, je už za mnou.
- Považujete sa za obeť nespravodlivosti?
- Ramzes je spolukráľ.
- Zneužívanie moci je trestuhodné.
- Takto je to lepšie, ver mi. Ale dávaj si na Ramzesa pozor.
- Prečo?
- Som si istý, že sa pod hocakou zámienkou postupne zbaví všetkých starých priateľov. Prekáža mu už samotná ich prítomnosť, rovnako ako jeho manželke Nefertari. Od ich svadby im záleží len na nich dvoch. Tá žena mu skazila srdce i dušu. Dávaj si pozor, Mojžiš! Pre mňa je už príliš neskoro, no aj ty prídeš na rad. Hebrej premýšľal dlhšie ako zvyčajne. Svojho bývalého profesora si vážil a nenašiel v jeho slovách nijaké známky agresivity. Žeby sa Ramzes ozaj vydal nesprávnou cestou?

Lev a žltý pes prijali Nefertari. Okrem Ramzesa iba ona mohla dravca pohladkať bez strachu, že ju poškriabe alebo pohryzie. Každých desať dní si vzali mladomanželia deň voľna a vybrali sa aj so zvieratami na vidiek. Zabijak bežal popri voze, Strážca ležal schúlený pri pánových nohách. Obedovali na okraji poľa,

obdivovali let ibisov a pelikánov, pozdravovali sa s dedinčanmi, očarenými Nefertarinou krásou. Mladá žena vedela s každým nájsť spoločnú reč a zvoliť tie správne slová. Viackrát sa diskretným spôsobom postarala o pomoc chudobnému roľníkovi, sužovanému starobou alebo chorobou.

Či stála Nefertari pred Tujou alebo pred slúžkou, vždy ostávala sama sebou, pozorná a pokojná. Mala všetko, čo Ramzesovi chýbalo. Trpezlivosť, miernosť a jemnosť. Každý jej čin niesol v sebe pečať kráľovnej. Ramzes od prvého okamihu vedel, že bude preňho nenahraditeľná.

Láska, ktorá v nich ustavične mocnela, bola úplne odlišná od tej, ktorú Ramzes pociťoval ku krásnej Iset. Aj Nefertari sa vedela naplno oddať milovaniu a vychutnávať rozkoš, ktorú jej dával, no ešte aj vo chvíli, keď sa ich telá spojili, svietilo jej v očiach iné svetlo. Nefertari na rozdiel od krásnej Iset poznala najtajnejšie Ramzesove myšlienky.

Keď nadišla zima dvanásteho roku Setchiho vlády, Ramzes poprosil otca o dovoľenie vziať Nefertari do Abydu, aby jej umožnil zažiť Usirove a Esetine mystériá. Kráľovský pár, spolukráľ a jeho manželka odišli spoločne do svätého mesta, kde bola Nefertari zasvätená.

Na druhý deň po obradoch jej Tuja odovzdala zlatý náramok, ktorý bude odteraz nosiť pri vykonávaní náboženských rituálov ako pomocníčka veľkej kráľovskej manželky. Mladá žena bola dojatá až k slzám. Napriek tomu, že sa odchýlila od cesty, ktorou sa chcela pôvodne vydať, život ju neoddialil od chrámu.

- Nepáči sa mi to, - vyhlásil Ameni.

Ramzes poznal šomravú povahu svojho osobného sekretára, a tak ho občas počúval iba jedným uchom.

- Vôbec sa mi to nepáči, - zopakoval Ameni.

- Dodali ti nekvalitný papyrus?

- Môžeš si byť istý, že by som ho neprijal. Nič okolo seba nebadáš?
 - Faraónovo zdravie sa nezhoršuje, moja matka a manželka sú najlepšie priateľky na svete, krajina žije v mieri, Homér v pokoji píše... Čo by som si ešte mohol priať? Ach áno! Ešte ty by si si mal nájsť nejakú snúbenicu!
 - Nemám čas na také malichernosti. Nič iné si si nevšimol?
 - Naozaj nie.
 - Máš oči len pre Nefertari. Ale môžem ti to vyčítať? Ja našťastie bdiem a počúvam.
 - A čo počuješ?
 - Veľmi znepokojujúce klebety. Niektorí sa pokúšajú zničiť tvoju povesť.
 - Šenar?
 - Tvoj starší brat je v posledných mesiacoch mimoriadne tichý. Napriek tomu sa na dvore ozýva čoraz viac kritických hlasov.
 - Bezvýznamné.
 - Ja si to nemyslím.
 - Zmetiem všetkých tých tárajov z cesty!
 - Vedia to, - poznamenal Ameni. - Práve preto budú proti tebe bojovať.
 - Kde by na to vzali odvahu? Tú majú len v palácových kuloároch a prijímacích sálach svojich honosných víl.
 - Teoreticky máš pravdu. Lenže ja sa obávam, že je to organizovaná opozícia.
 - Setchi vybral svojho následníka. Všetko ostatné sú iba klebety.
 - Myslíš, že sa Šenar vzdal?
 - Sám si povedal, že sa utiahol.
 - Práve to sa mi nevidí. Vôbec to s ním nejde dokopy!
 - Príliš sa znepokojuješ, priateľko. Setchi nás ochraňuje.
- „Kým žije,“ pomyslel si Ameni, pevne rozhodnutý dôrazne Ramzesa vystríhať pred nebezpečným ovzduším, ktoré čoraz väčšími hustlo.

50. kapitola

Ramzesova a Nefertarina dcérka žila iba dva mesiace. Slabučká, bez chuti do jedla, vrátila sa do kráľovstva tieňov. Mladú ženu to tak hlboko ranilo, že lekári si o ňu robili vážne starosti. Setchi ju tri týždne denne magnetizoval, aby jej dodal energiu potrebnú na prekonanie bolesti.

Spolukráľ sa svojej manželke oddane venoval. Nefertari sa ani jediný raz nepostážovala. Smrť uchvatiteľka si rada brala kojencov a nepozerala pritom na ich pôvod. Z lásky, ktorú cítila k Ramzesovi sa narodí iné dieťa.

Zato malý Cha sa mal k svetu. Starala sa oňho dojka, kým krásna Iset zaujímala čoraz významnejšie miesto vo vesetskej spoločnosti. S prekvapením si vypočula náreky Dolente a jej manžela a nevychádzala z údivu nad Ramzesovou nespravodlivosťou. V tomto veľkom južnom meste sa obávali nástupu spolukráľa na trón. Považovali ho za budúceho tyrana, ktorý si nebude robiť veľké starosti so zákonom Maat. Krásna Iset sa im pokúšala protirečiť, no zahrnuli ju toľkými dôkazmi, že úplne stratila reč. Takže ľúbi tyrana, ktorý baží iba po moci? Netvora bez štipky citu?

Znovu jej prišli na um Šenarove slová.

Setchi si už nedoprial nijaký odpočinok. Len čo sa mu v časovom rozvrhu objavila malá medzera, hneď si dal zavolať Ramzesa a v palácovej záhrade sa s ním zhováral. Setchi, ktorý neobluboval písanie, odovzdával svoje učenie synovi ústne. Iní králi spísali pre svojich následníkov ponaučenia, aby ich pripravili vládnuť. On dal prednosť starými ústami ich odovzdať mladým ušiam.

- Len s týmito vedomosťami nevystačíš, - upozornil ho. - Sú ako pre pešiaka štít a meč. Umožnia ti brániť sa a zaútočiť. V dobrých časoch sa každý hrdí, že je to jeho zásluha. Keď príde nešťastie, jediným vinníkom budeš ty. Ak urobíš chybu, neobviňuj nikoho

iného, len seba a naprav sa. Správne vykonávanie moci spočíva v ustavičnom naprávaní mysle a činov. Nadišiel čas, aby som ťa poveril úlohou, pri ktorej ma budeš zastupovať.

Ramzesa toto rozhodnutie vôbec nepotešilo. Bol by rád ešte dlhé roky počúval otca.

- Jedna malá núbijská dedina sa sťažuje na miestokráľovu administratívu. Správy, ktoré som dostal, sú dosť hmlisté. Zájdi tam a rozhodni v mene faraóna.

Núbia bola stále rovnako podmaňujúca. Až tak, že Ramzes úplne zabudol, že necestuje len pre vlastné potešenie. Spadli z neho všetky starosti. Vlažný vzduch, vietor v dumových palmách, oker púšte a červeň skál mu oblažili dušu. Mal pokúšenie poslať vojakov nazad do Egypta a sám sa ponoriť do tohto úchvatného kraja.

No už sa pred ním ukláňal núbijský miestokráľ, utáraný a podlízavý.

- Boli moje správy dostatočne vyčerpávajúce?

- Setchi ich považuje za zmätené.

- Situácia je predsa jednoznačná! Tá dedina sa vzbúrila! Treba ju zničiť.

- Utrpeli ste nejaké straty?

- Nie. Ale iba vďaka mojej opatrnosti. Čakal som, až prídete.

- Prečo ste okamžite nezasiahli?

Miestokráľ začal bľabotať.

- Ako som mal vedieť, či... či ich je veľa, či...

- Zaveďte ma tam.

- Pripravil som malé pohostenie a...

- Odchádzame.

- V tejto horúčave? Myslel som, že vhodnejší bude podvečer.

Ramzesov voz sa pohol.

Núbijská dedinka driemala na brehu Nílu v tieni palmového hája. Muži dojili kravy, ženy pripravovali jedlo, nahé deti sa kúpali v rieke. Pred chatrčami spali chudí psi.

Egyptskí vojaci sa rozvinuli na okolitých kopcoch. Zdalo sa, že sú v drvivej prevahe.

- Kde sú vzbúrenci? - spýtal sa Ramzes miestokráľa.

- Toto sú oni... Nedajte sa oklamať ich pokojným správaním.

Prieskumníci nezistili na okolí nijakého núbijského bojovníka.

- Náčelník tejto dediny neuznáva moju právomoc, - vyhlásil miestokráľ. - Musí byť exemplárne potrestaný. Ináč sa vzbura prenesie na ďalšie kmene. Prepadnime ich a pobime. Bude to dobrá výstraha pre všetkých Núbijčanov.

Jedna zo žien zbadala egyptských vojakov a spustila krik. Deti vybehli z vody a utekali sa s matkami schovať do chatrčí. Muži sa vyzbrojili lukmi, šípmi a oštepami a zhromaždili sa v strede dediny.

- Pozrite! - zvolal miestokráľ. - Nemal som pravdu?

Náčelník vykročil. S dvoma dlhými pávimi perami v kučeravých vlasoch a červeným závesníkom cez prsia pôsobil veľmi hrdo. V pravej ruke držal dvojmetrovú kópiu ozdobenú stuhami.

- Zavelí k útoku, - vystríhal miestokráľ. - Naši lukostrelci by ho mali pribiť k zemi.

- Rozkazy dávam ja, - pripomenul mu Ramzes. - Nech sa nikto nespráva útočne.

- Ale... Čo chcete urobiť?

Ramzes si zložil prilbu, pancier a náhlenice. Položil na zem meč a dýku a pustil sa dolu svahom.

- Veličenstvo! - vykrikol miestokráľ. - Vráťte sa, zabije vás!

Spolukráľ kráčal rovnomerným krokom ďalej a nespúšťal pohľad z Núbijčana. Asi šesťdesiatročný muž bol štíhly, takmer až kostnatý.

Keď bojovo zdvihol kopiju, Ramzes si pomyslel, že predsa len neuvážene riskuje. Je však náčelník núbijského kmeňa nebezpečnejší ako divý býk?

- Kto si?
- Ramzes, syn Setchiho a spolukráľ Egypta.
- Núbijčan sklonil zbraň.
- Ja som tu náčelník.
- Ostaneš ním tak dlho, kým budeš ctiť zákon Maat.
- Nie ja, ale miestokráľ, náš ochranca, ho zradil.
- To je vážne obvinenie.
- Ja som splnil svoje záväzky, a miestokráľ nedodržel dané slovo.
- Upresni to.
- Sľúbil nám obilie výmenou za naše tribúty. Kde je?
- Kde sú tribúty?
- Pod'.

Keď Ramzes nasledoval náčelníka, musel prejsť pomedzi jeho bojovníkov. Miestokráľ bol presvedčený, že ho zabijú alebo zajmú, a zakryl si oči. Nestalo sa však nič.

Náčelník ukázal spolukráľovi vrecia naplnené zlatým prachom, leopardie kožušiny, vejáre a pávie vajíčka, obľúbené v šľachtických rodinách.

- Ak nedodrží slovo, budeme sa biť, aj keby sme mali zomrieť.
- Nikto nemôže žiť vo svete, v ktorom neplatí dané slovo.
- Žiadny boj nebude, - ubezpečil ho Ramzes. - Obilie dostaneš, tak ako ti bolo sľúbené.

Šenar by bol rád Ramzesa obvinil, že sa pred núbijskými vzbúrencami zachoval zbabelo, no miestokráľ mu neodporúčal použiť proti nemu tento argument. Počas ich dlhého tajného rozhovoru mu miestokráľ hovoril o vzrastajúcej Ramzesovej popularite medzi vojakmi. Obdivovali jeho odvahu, zápal a schopnosť rýchlo sa rozhodnúť. S takým veliteľom sa neboja nijakého nepriateľa. Označiť Ramzesa za zbabelca by sa obrátilo proti Šenarovi. Starší faraónov syn dal miestokráľovi za pravdu. Ovládnuť armádu sa mu teda nepodarí. Bude to síce nevýhoda, ale akonáhle sa stane

panovníkom Obidvoch krajín, podriadi sa jeho rozkazom. V Egypte na vládnutie nestačí hrubá sila. Zato súhlas dvora a veľkňazov je nevyhnutný.

Ramzes sa čoraz väčšmi javil ako neohrozený a nebezpečný bojovník. Kým drží opraty moci Setchi, nebude vyvíjať nijakú iniciatívu. Ale potom... Čo ak sa z túžby bojovať s nepriateľom vrhne do šialeného vojnového dobrodružstva, v ktorom môže Egypt všetko stratiť?

Šenar zdôrazňoval, že aj sám Setchi radšej uzatvoril s Chetitmi prímerie, než by zaútočil na ich územie a vychýrenú pevnosť Kadeš. Bude Ramzes rovnako múdry? Hodnostári nenávideli vojnu. Nažívali si v blahobyte a pokoji a mali sa na pozore pred horkokrvnými generálmi.

Krajina nepotrebuje hrdinu, schopného rozpútať veľké boje a uvrhnúť Blízky východ do ohňa a krvi. Podľa správ vyslancov a poslov, poverených misiami v zahraničí, si Chetiti zvolili mierovú cestu a vzdali sa úmyslu dobyť Egypt. Preto sa taká osoba ako Ramzes stávala nepotrebná, ba priam nebezpečná. Keby zotrval na svojich dobyvateľských postojoch, nebude ho treba odstrániť?

Šenarove úvahy sa zahniezdili v mnohých myšliach. Všetci ho považovali za rozvážneho a realistického. Nedávajú mu azda fakty za pravdu?

Počas cesty do Deltý presvedčil dvoch správcov provincií, aby ho po Setchiho smrti podporili, a prijal na palube svojej lode Ašu. Kuchár pripravil vynikajúce jedlá a čašník vybral biele víno mimoriadne lahodnej chuti.

Mladý diplomat bol ako zvyčajne stelesnením elegancie a pôsobil trochu povýšeneckým dojmom. Jeho bystrý pohľad občas Šenara zneisťoval, ale jeho vláčny hlas a neochvejný pokoj vzbudzovali dôveru. Ak mu Aša ostane verný, urobí z neho skvelého ministra zahraničných vecí.

Aša si len sem-tam niečo zobol a pery si vo víne iba omáčal.

- Nechutí vám ten obed?
 - Prepáčte mi, ale nemám myseľ na jedlo.
 - Nejaké súkromné problémy?
 - Nie.
 - Hádže vám niekto polená pod nohy?
 - Naopak.
 - Ramzes... Je za tým Ramzes! Prišiel na našu spoluprácu!
 - Upokojte sa, nikto neodhalil naše tajomstvo.
 - Čo vás teda znepokojuje?
 - Chetiti.
 - Správy prichádzajúce na dvor sú nanajvýš povzbudivé. Upustili od svojich dobyvateľských chůťok.
 - Oficiálna verzia je naozaj taká.
 - Čo sa vám na nej nepozdáva?
 - Jej naivita. Ibaže by moji nadriadení nechceli Setchiho znepokojovať pesimistickými výhľadmi.
 - Môžete byť presnejší?
 - Chetiti nie sú nijakí obmedzení primitívi. Ozbrojená konfrontácia im nevyšla, tak sa chytili ľsti.
 - Kúpia si zopár tamojších tyranov a budú spriadať úbohé intrigy.
 - Áno, taký je názor odborníkov.
 - Váš nie?
 - Čím ďalej, tým menej.
 - Čoho sa obávate?
 - Že Chetiti rozhodili siete v našich protektorátoch a že sa ocitneme v pasci.
 - To je ozaj málo pravdepodobné. Pri najmenšom náznaku zrady Setchi zasiahne.
 - Setchi nie je informovaný.
- Šenar nebral varovanie mladého diplomata na ľahkú váhu. Až doteraz sa vždy dalo spoľahnúť na jeho pozoruhodnú predvídavosť.
- Hrozí bezprostredné nebezpečenstvo?

- Chetiti zvolili stratégiu pomalých a postupných krokov. O takých päť-šesť rokov budú pripravení.
- Pozorujte ďalej ich aktivity, ale nikomu okrem mňa o nich nehovorte.
- Žiadate odo mňa ozaj veľa.
- Veľa aj dostanete.

51. kapitola

Rybárska dedina žila pomalým, pokojným životom. Ležala na brehu mora a požívala ochranu policajnej čaty, zredukovanej na dvanásť mužov, ktorá mala na starosti sledovať premávku lodí. Nebola to nijaká náročná práca. Keď občas zamierila niektorá egyptská loď na sever, veliteľ čaty, bruchatý šesťdesiatnik, zapísal na tabuľku jej meno a dátum plavby. Náborníci, čo sa vracali z cudziny, vchádzali iným ústím Nílu.

Policajti pomáhali rybárom vyťahovať siete a udržiavať lode. Napchávali sa rybami a v sviatočné dni veliteľ dovolil, aby sa s nimi podelili o prídel vína, ktoré im každé dva týždne dodávala miestna správa.

Najobľúbenejšou zábavou malého spoločenstva boli hry delfínov. Nevedeli sa vynadávať na ich plavné skoky a šialené naháňačky. Večer im starý rybár rozprával legendy: neďaleko odtiaľ sa v bažinách ukryla so svojím novorodeným synčekom Horom bohyňa Eset, aby ho zachránila pred Sutechovou zlobou.

- Veliteľ, nejaká loď.

Bol čas siesty a policajtovi polihujúcemu na rohoži sa nechcelo vstať.

- Daj jej znamenie a poznač jej meno.

- Plaví sa k nám.

- To sa ti len zdá... Pozri sa lepšie.

- Bezpečne ide k nám.

Veliteľ sa znepokojene zdvihol. Dnes nebol deň vína. Sladké pivo nemohlo spôsobiť až také halucinácie.

Z brehu bolo naozaj vidieť veľkú loď, ktorá mierila rovno k dedine.

- Nie je egyptská...

Žiadna grécka loď nesmela pristáť na tomto mieste. Rozkazy boli jednoznačné: zastaviť votrelca a prikázať mu, aby sa odplavil západným smerom, kde sa ho ujme faraónovo námorníctvo.

- Ozbrojte sa, - rozkázal veliteľ mužom, ktorí už pomaly zabudli narábať s prakom, mečom, lukom a štítom.

Na palube čudného plavidla boli chlapi s tmavou pokožkou a kučeravými fúzmi. Na hlavách mali prilbice ozdobené rohmi, hrud' chránenú kovovým pancierom a v rukách zvierali veľmi špicaté meče a okrúhle štíty.

Na prove sa týčil skutočný obor. Bol taký desivý, že egyptskí policajti zaspätkovali.

- Démon, - zašepkal ktorýsi.

- Je to iba človek, - opravil ho veliteľ. - Zrazte ho.

Dvaja lukostrelci vystrelili. Prvý šíp odletel ktovie kam, no druhý smeroval presne do obrovej hrude. Ten ho však mečom pret'al ešte než ho stihol zasiahnúť.

- Tam! - zareval jeden z policajtov. - Ďalšia loď!

- Invázia, - usúdil veliteľ. - Ustúpime.

Ramzes spoznával šťastie.

Každodenné šťastie, silné ako južný vietor a lahodné ako severný vánok. Nefertari obohacovala každý okamih jeho života, stierala starosti, obracala jeho myšlienky k svetlu. Dni s ňou boli prežiaté pokojným jasom. Mladá žena ho vedela tmiť, a pritom nedusiť oheň, ktorý v ňom plápolal. Akoby bola nositeľkou tej zvláštnej, takmer znepokojujúcej budúcnosti, akou bolo blížiac sa panovanie.

Nefertari ho prekvapovala. Bola by sa mohla uspokojiť s pokojným a nádherným životom, ale ona vlastnila dokonalú eleganciu kráľovnej. Akým riadením osudu sa z nej mala stať panovníčka alebo slúžka? Nefertari bola tajomstvom. Tajomstvom s

podmanivým úsmevom, takým podobným úsmevu bohyne Hathor, ktorú videl v hrobke Ramzesa prvého, svojho predka.
Krásna Iset bola zem, Nefertari nebo. Ramzes potreboval jednu i druhú, no k tej prvej pociťoval len vášeň a túžbu.
Nefertari bola láska.

Setchi pozoroval zapadajúce slnko. Keď ho Ramzes pozdravil, palác už zahaľovalo prítmie. Kráľ nezapálil lampu.

- Prišla znepokojujúca správa od polície z Delt, - oznámil synovi. - Moji poradcovia si myslia, že ide len o drobný incident, ale ja som presvedčený, že sa mýlia.

- Čo sa stalo?

- Na rybársku dedinu na brehu Stredozemného mora zaútočili piráti. Policajti hliadkujúci na pobreží ustúpili, ale tvrdia, že majú situáciu pod kontrolou.

- Myslíte, že klamú?

- O tom sa musíš presvedčiť ty.

- Prečo im nedôverujete?

- Tí piráti sú obávaní lupiči. Ak sa pokúsia preniknúť do vnútrozemia, zanechajú za sebou spúšť.

Ramzes sa rozhorčil.

- Pobrežná polícia nie je schopná zaistiť našu bezpečnosť? - Velenie možno podcenilo nebezpečenstvo.

- Okamžite odchádzam.

Kráľ sa opäť zahľadel na zapadajúce slnko. Bol by rád syna sprevádzal, znovu sa pozrel do vodnatého kraja Delt a na čele vojska stelesňoval autoritu štátu. Lenže po štrnástich rokoch vlády ho zožierala choroba. Našťastie, sila, ktorá ho pomaly opúšťala, prechádzala do Ramzesovej krvi.

Policajti ustúpili do mestečka, ležiaceho asi tridsať kilometrov od pobrežia, pri jednom z nílskych ramien. Narýchlo postavili drevené

opevnenie a čakali na pomoc. Keď dorazili oddiely vedené spolukráľom, povyliezali z úkrytov a s bruchatým veliteľom na čele sa rozbehli v ústrety svojim záchrancom.

Veliteľ sa vrhol pred spolukráľovým vozom na zem.

- Sme bez strát, Veličenstvo! Ani jeden zranený.

- Vstaňte.

Spontánnu radosť vystriedala mrazivá atmosféra.

- Nebolo... nebolo nás dost, nemohli sme sa postaviť na odpor.

Piráti by nás boli pobili.

- Čo viete o ich postupe?

- Nevzdialili sa od pobrežia a zmocnili sa ďalšej dediny.

- Pre vašu zbabelosť!

- Veličenstvo... Bol by to nerovný boj.

- Uhnite mi z cesty.

Veliteľ ledva stihol odskočiť nabok. Zahalený prachom nevidel, ako sa spolukráľov voz rúti k admirálskej lodi mohutnej flotily, ktorá priplávala z Mennoferu. Len čo bol Ramzes na palube, vydal rozkaz, aby pokračovali v plavbe na sever.

Nazúrený na pirátov aj neschopných policajtov, hnal veslárov, aby zo seba vydali všetku svoju energiu. Ich oduševnenie sa prenieslo na celú výpravu. Všetci si želali čo najskôr obnoviť poriadok na prímorskej hranici Egypta.

Piráti usalašení v dvoch dedinách, ktorých sa zmocnili, váhali, čo ďalej. Majú pokračovať vo svojom víťaznom ťažení po pobreží, alebo sa s lupom nalodiť a po nejakom čase znovu zaútočiť?

Ramzesov prepad ich prekvapil pri obede, keď si opekali ryby.

Piráti napriek obrovskej prevahe Egyptanov bojovali s neuveriteľnou zúrivosťou. Len sám obor odrazil zo dvadsať pešiakov, no napokon podľahol ich presile.

Viac ako polovica pirátov bola zabitá, ich koráb horel, ale ich veliteľ odmietol skloniť hlavu pred Ramzesom.

- Tvoje meno?

- Serramanna.
- Odkiaľ prichádzaš?
- Zo Sardínie. Premohol si ma, ale ďalšie sardínske lode ma pomstia. Chceme bohatstvá Egypta a dostaneme ich.
- Prečo sa neuspokojíte s vlastnou krajinou?
- Zmyslom nášho života je dobýjať. Vaši mizerní vojaci nám nebudú dlho odporovať.
Jeden z pešiakov, šokovaný pirátovou drzosťou, zdvihol sekeru a už-už mu chcel rozraziť lebku.
- Ustúp! - prikázal mu Ramzes a obrátil sa na vojakov. - Kto z vás si chce zmerať sily s týmto barbarom?
Nikto sa neprihlásil.
Serramanna sa zaškeril.
- Tomuto hovoríte vojaci?
- Po čom túžiš?
Otázka obra prekvapila.
- Po bohatstve, samozrejme! A po ženách, po najlepších vínach, vile s pôdou a...
- Keď ti to všetko dám, staneš sa veliteľom mojej osobnej stráže?
Obrovi od úžasu vyliezli oči z jamôk.
- Zabi ma, ale neposmievaj sa mi!
- Pravý bojovník sa vie okamžite rozhodnúť. Praješ si slúžiť, alebo zomrieť?
- Nech ma rozviažu!
Dvaja pešiaci mu so strachom uvoľnili zápästia.
Ramzes bol vysoký, ale Serramanna ešte o hlavu vyšší. Urobil dva kroky ku spolukráľovi. Egypťskí lukostrelci zacielili. Ak sa vrhne na Ramzesa a vyprovokuje zápas muža proti mužovi, aby ho mohol uškrtiť tými svojimi labami, podarí sa im vystreliť tak, aby nezasiahli Setchiho syna?

Ramzes čítal v Sardínčanových očiach túžbu zabiť ho, no ostal stáť s rukami skríženými na prsiach, akoby sa nič nedialo. Jeho protivník nepostrehol na spolukráľovi ani najmenší náznak strachu. Serramanna pokľakol na jedno koleno a sklonil hlavu.

- Rozkazuj, a ja poslúchnem.

52. kapitola

Vysoká mennoferská spoločnosť bola pobúrená. Nedáva azda armáde dosť udatných synov, hodných zabezpečovať spolukráľovu ochranu? Vidieť na čele jeho telesnej stráže takého barbara bola urážka šľachty, aj keď podľa všeobecnej mienky Serramanna, ktorý si ponechal svoje sardínske oblečenie, pôsobil vskutku odstrašujúco. Ostatných pirátov poslali za plienenie do baní, kde si odpykávali trest, a ich veliteľ zastával závideniahodné miesto! Keby Ramzesa od chrbta napadol, nikto by ho nepoľutoval.

Šenara ďalšia bratova chyba nesmierne potešila. Spolukráľovo poburujúce rozhodnutie dokazovalo, že ho priťahuje iba hrubá sila. Či neopovrhoval aj banketmi a recepciami? Namiesto toho sa donekonečna preháňal na koni po púšti, urputne sa zdokonaľoval v streľbe aj v narábaní mečom a oddával sa nebezpečným zápasom so svojím levom.

Serramanna sa stal jeho najobľúbenejším partnerom. Vzájomne si odovzdávali svoje bojové umenie v zápasení s holými rukami i so zbraňou v ruke, až kým sa obom nepodarilo spojiť silu jedného s obratnosťou druhého. Egyptania, ktorým obor velil, sa naňho ani raz nestážovali. Aj oni absolvovali náročný výcvik, po ktorom sa z nich stali skvelo ubytovaní a živí elitní vojaci.

Ramzes dodržal sľub. Serramanna sa stal majiteľom vily s ôsmimi miestnosťami, so studňou a záhradou vysadenou stromami. Pivnicu mal plnú amfor starého vína a v jeho posteli sa striedali nevelmi plaché Líbijčanky a Núbijčanky, uchvátené cudzincovou statnou postavou.

Aj keď ostal Sardínčan verný svojej prilbe, pancieru, meču a okrúhlemu štítu, na Sardíniu celkom zabudol. Tam bol chudobný a poznal iba pohrdanie, kým v Egypte bol bohatý a vážený človek! Jeho vďačnosť k Ramzesovi nepoznala hraníc. Nielenže mu

zachránil život, ale ešte mu ho aj urobil takým, po akom vždy túžil. Len nech sa spolukráľovi pokúsi niekto ublížiť! Uvidí, ako dopadne.

Záplava v štrnástom roku Setchiho vlády sa ukazovala slabá. Ak hladina vody dostatočne nestúpne, hrozí krajine hlad. Len čo toto podozrenie kráľovi potvrdili odborníci, ktorí v Asuáne sledovali rieku a preštudovali si podrobné záznamy z minulosti, zavolať Ramzesa. Napriek únave, ktorá ho už neopúšťala, zaviedol syna do Džebel Silsily, na miesto, kde sa brehy rieky k sebe približovali. Podľa dávnych tradícií tu z dvoch jaskýň vychádzal Hopej, zúrodňujúca sila Nílu, vytvárajúca čistú a životodarnú vodu.

Aby obnovil harmóniu, Setchi obetoval rieke päťdesiatštyri džbánov mlieka, tristo bielych chlebov, sedemdesiat koláčov, dvadsaťosem misiek medu, dvadsaťosem košov hrozna, dvadsaťštyri fíg, dvadsaťsedem datlí, granátové jablká, ovocie jujuby a persey, uhorky, fazuľku, fajansové sošky, štyridsaťosem nádob kadidla, zlato, striebro, meď, alabaster, koláče v tvare teľaťa, husy, krokodíla a hrocha.

O tri dni hladina vody stúpila, avšak nie dostatočne. Ostávala už len malá nádej.

Dom života v Heliopole bol najstarší v Egypte. Boli v ňom knihy ukrývajúce tajomstvá neba a zeme, tajné rituály, mapy oblohy, kráľovské anály, veštby, mytologické texty, diela z medicíny a chirurgie, matematické a geometrické štúdie, kľúče k vysvetľovaniu snov, hieroglyfické slovníky, príručky architektúry, sochárstva a maliarstva, zoznamy rituálnych predmetov, ktoré museli vlastníť chrámy, kalendáre sviatkov, zbierky magických formulí, Ponaučenia spísané dávnymi predkami a texty o „premene na svetlo“, umožňujúce cestu do iného sveta.

- Pre faraóna niet dôležitejšieho miesta, - povedal Setchi. - Keď sa ťa zmocnia pochybnosti, príd' sem a poraď sa s archívami. Dom

života je minulosť, prítomnosť i budúcnosť Egypta. Osvoj si jeho učenie a budeš vidieť, ako som videl ja.

Setchi požiadal predstaveného Domu života, starého kňaza, ktorý už nemal styk s vonkajším svetom, aby mu priniesol Knihu Nílu. Úlohy sa ujal obradník, ktorého Ramzes okamžite spoznal.

- Nie si ty Bachen, dozorca nad kráľovskými stajňami?

- Bol som ním, no súčasne som vykonával aj funkciu chrámového služobníka. Od svojich dvadsiatych prvých narodenín som sa vzdal svetských povinností.

Statný Bachen s hranatou a nevľúdnou tvárou, zbavenou krátkej briadky, ktorá ho voľakedy robila tvrdším, s mocnými rukami a vážnym chrapľavým hlasom sa neponášal na vzdelanca, ponoreného do múdrosti predkov.

Rozvinul na kamennom stole papyrus a vzdialil sa.

- Všímaj si toho muža, - odporučil mu Setchi. - O niekoľko týždňov odíde do Vesetu a vstúpi do služieb karnackého Amonovho chrámu. Jeho osud sa znova skríži s tvojím.

Kráľ sa zahľbil do úctyhodného dokumentu spreď tisíc tristo rokov, ktorý po sebe zanechal jeden z jeho predchodcov z tretej dynastie. V spojení s duchom Nílu uvádzal, čo treba urobiť pre jeho uspokojenie v prípade slabých záplav.

Setchi našiel riešenie: obeta prinesená v Džebel Silsile sa musela zopakovať v Asuáne, Vesete a Mennoferi.

Setchi sa vrátil z tejto dlhej cesty veľmi vyčerpaný. Keď mu poslovia oznámili, že záplava bude takmer normálna, dal správcom provincií príkaz, aby zvlášť starostlivo dbali o stav hrádzí a zberných nádrží. Katastrofa bola síce odvrátená, ale nesmela sa premárniť ani kvapka vody.

Setchi, ktorého tvár bola čoraz vpadnutejšia, každé ráno prijal Ramzesa a hovoril mu o Maat, bohyni spravodlivosti, symbolizovanej ženou krehkého zjavu alebo perom, riadiacim let vtákov.

Napriek tomu ona jediná musí všetkému vládnuť, aby ľudia žili v harmonickom celku. Ak sa bude ctiť božský poriadok, slnko bude ochotne žiarieť, obilie rásť, slabý bude chránený pred silným a vzájomnosť a solidarita budú každodenným zákonom Egypta. Faraón musí hovoriť a konať Maat, presadzovať pravdu, poriadok a spravodlivosť. To všetko je dôležitejšie než tisíc oslňujúcich činov. Ramzes sa nechával unášať otcovými slovami a neodvažoval sa ho opýtať na jeho zdravie. Cítil, že panovník sa už odpútava od každodennosti a upiera pohľad do iného sveta, ktorého energiu odovzdáva synovi. Uvedomoval si, že nesmie premrhať jedinú minútku z tohto učenia. Prestal sa venovať Nefertari, Amenimu a svojim blízkym, aby mohol do seba vstrebávať otcov hlas. Ramzesova manželka schvaľovala jeho počínanie. S Ameniho pomocou ho odbremenila od kopy povinností, aby mohol žiť len Setchim a stal sa dedičom jeho mocnej sily.

Informácie, ktoré Šenar získal, vylučovali akékoľvek pochybnosti. Setchiho choroba nadobúdala znepokojujúce rozmery. Skormútený Šenar so slzami na krajíčku rozšíril hroznú správu na dvore a dal ju doručiť aj Amonovmu veľkňazovi a správcom provincií. Lekári dúfajú, že sa im podarí predĺžiť faraónov život, ale obava z jeho osudového konca pretrváva. A túto drámu ešte znásobí ďalšia katastrofa, Ramzesova korunovácia.

Tí, čo si ju prajú odvrátiť a podporiť Šenara, musia byť pripravení. On sa samozrejme ešte pokúsi brata presvedčiť, že nie je schopný zastávať najvyššiu funkciu, ale bude hlas rozumu vypočutý? Keby si to vyžadovala ochrana štátu, možno bude treba použiť iné metódy, zdanlivo odsúdeniahodné, ale je to jediný spôsob, ako zabrániť tomu dobrodruhovi, aby zničil Egypt.

Umiernene a realisticky znejúce Šenarove slová padli na úrodnú pôdu. Všetci si priali, aby Setchiho vláda trvala ešte dlho, no zároveň sa chystali na najhoršie.

Menelaovi grécki vojaci, zmenení na obchodníkov, už leštili zbrane. Na rozkaz svojho kráľa vytvorila milíciu, ktorá bude o to účinnejšia, že nikto nečaká ozbrojený úder zo strany pokojných cudzincov, začlenených medzi domáce obyvateľstvo. Ako sa povstanie blížilo, lakedaimonský panovník bol čoraz rozohnenejší. Už sa nevedel dočkať, kedy sa bude môcť oháňať svojím ťažkým mečom a s rovnakým zápalom, ako na bojovom poli v Tróji, prebodávať bruchá a hrude, odtínať končatiny, prerážať hlavy. -Keď bude po všetkom, vráti sa s Helenou domov a odplatí sa jej za všetky previnenia a neveru.

Šenar bol optimistický. Všade mal kvalitných spojencov. Jedna osoba mu však prekážala: Sardínčan Sarramanna. Tým, že ho Ramzes vymenoval za veliteľa svojej telesnej stráže, nevedomky urobil staršiemu bratovi škrt cez rozpočet. Grécky dôstojník, ktorého Šenar šikovne nastrčil do spolukráľovej ochranky, sa nedostane cez obra k Ramzesovi. Vnucoval sa jediný záver: Menelaos musí Sardínčana zabiť. Jeho smrť sotva vyvolá nejaké pobúrenie.

Šenarov bojový tím bol pripravený. Stačilo počkať na Setchiho smrť a dať povel k spusteniu akcie.

- Dnes ráno ťa otec neprijme, - povedala s ľútosťou Tuja.
- Pohoršilo sa mu? - spýtal sa Ramzes.
- Chirurg upustil od operácie. Naordinoval mu na utíšenie bolesti silný uspávací prášok z mandragory.
- Tuja vyzerala dôstojne ako vždy, no z jej slov prerážala bolesť.
- Povedz mi pravdu. Ostáva ešte nejaká nádej?
- Neverím. Má priveľmi oslabený organizmus. Aj keď tvoj otec prekypoval zdravím, mal si dopriať viac odpočinku. Ako však presvedčiť faraóna, aby sa menej staral o šťastie svojho národa?
- V matkiných očiach sa objavili slzy. Ramzes si ju pritúlil na hrud'.

- Setchi sa nebojí smrti. Jeho večný príbytok je dokončený a on je pripravený postaviť sa pred Usira a jeho sudcov na onom svete. Keď sa vedľa neho narovnajú všetky jeho skutky, nemusí sa vôbec obávať príšery, požierajúcej tých, čo zradili Maat. Taký rozsudok vynesiem ja na tejto zemi.
- Ako ti môžem pomôcť?
- Priprav sa, syn môj. Priprav, sa naveky uchovať živé meno tvojho otca, kráčať v šľapajach predkov, čeliť neznámym tváram osudu.

Keď sa začalo stmievať, Setau a Lotos vyšli z domu. Voda z nížin sa už stiahla a krajina nadobudla svoj zvyčajný vzhľad. Hoci záplava nebola mohutná, očistila zem. Zbavila ju množstva hlodavcov a plazov, ktoré sa utopili v svojich dierach. Tie, čo prežili, boli najodolnejšie a najprefíkanejšie. Preto mával jed z konca leta výnimočné vlastnosti.

Lovec hadov si brúsil zuby na celkom presné miesto vo Východnej púšti, ktoré už dobre poznal. Žili tam nádherné kobry, ktorých uštipnutie bolo smrteľné. Setau zamieril k pelechu tej najväčšej z nich. Dobre poznal jej nemenné zvyky. Lotos s bosými nohami kráčala za ním. Hoci bola skúsená a chladnokrvná, Setau jej nedovolil, aby sa vystavovala čo aj najmenšiemu riziku. Pekná Núbijčanka držala palicu s rozdvojeným koncom, plátenné vrece a fiolu. Pritlačiť hada k zemi a prinútiť ho vystreknúť časť jedu bola pre ňu hračka.

Púšť osvetľoval spln mesiaca, ktorý hady dráždil a vytáhoval ich ďaleko z ich zvyčajného územia. Setau potichu spieval, zdôrazňujúc nízke tóny, ktoré mali kobry rady. Na vytipovanom mieste, v priehlbine medzi dvoma ploškými kameňmi bolo vidieť vlnistú stopu po obrovskom plazovi.

Setau si sadol a ďalej pospevoval. Kobra meškala.

Lotos sa zrazu vrhla na zem ani plavkyňa skáčuca do bazéna. Ohromený Setau videl, ako zápasí s čiernou kobrou, na ktorú striehol. Boj bol krátky. Núbijčanka ju strčila do vreca.

- Chcela na teba odzadu zaútočiť, - vysvetlila.

- To nie je normálne, - povedal Seatu. - Ak už hady strácajú hlavu, chystá sa nejaká pohroma.

53. kapitola

*„Lebo už nebude ani len najmenšia prestávka v bitke,“
zadeklamoval Homér, „kým nepríde noc, čo preruší bojovnosť
chlapov. Niekomu z mužstva sa spotí remenec okolo hrude od
ťarchy veľkého štítu a kopija unaví ruku.“²⁴*

- Ohlasujú tie verše z vašej Iliady návrat vojny? - spýtal sa Ramzes.
- Ja hovorím len o minulosti.
- Nie je predobrazom budúcnosti?
- Egypt ma začína uchvacovať. Nerád by som ho videl upadnúť do chaosu.
- Prečo tie obavy?
- Mám ucho na svojich krajanov. Ich vzrušenie ma znepokojuje. Človek by prisahal, že v nich vrie krv ako pred hradbami Tróje.
- Čo o tom ešte viete?
- Som iba básnik a zrak mi slabne.

Helena sa poďakovala kráľovnej Tuji, že ju prijala, aj keď prežíva také bolestné chvíle. Na rafinovane nalíčenej tvári veľkej kráľovskej manželky sa nezračila ani stopa po utrpení.

- Neviem ako vám vyjadriť...
- Slová sú zbytočné, Helena.
- Je mi to úprimne ľúto, prosím bohov, aby kráľ vyzdravel.
- Ďakujem vám. Aj ja vzývam Neviditeľné.
- Bojím sa. Veľmi sa bojím...
- Čoho?
- Menelaos je zrazu veselý, príliš veselý. Nejde to s ním dokopy. Zvyčajne je stále zachmúrený, ale teraz akoby triumfoval. Môže to

²⁴ Preklad Miloslav Okál. (Pozn. prekl.)

znamenat' len jedno: je presvedčený, že ma čoskoro odvedie do Grécka!

- Aj keby Setchi umrel, budete pod ochranou.
- Obávam sa, že nie, Veličenstvo.
- Menelaos je môj hosť. Nemá nijakú moc rozhodovať.
- Chcem ostať tu, v tomto paláci, vo vašej blízkosti!
- Upokojte sa, Helena, nič vám nehrozí.

Napriek kráľovninmu upokojovaniu sa Helena bála Menelaovej podlosti. Jeho správanie nasvedčovalo, že chystá sprisahanie, aby mohol svoju ženu konečne odviesť z Egypta. Nevyužije naň blízku Setchiho smrť? Helena sa rozhodla vypátrať, čo jej manžel podniká. Čo ak je v nebezpečenstve aj Tujin život? Keď Menelaos nedostane, čo si praje, stáva sa násilnícky. A táto násilnosť sa už dlho, veľmi dlho neprejavila.

Ameni prečítal list, ktorý Dolente napísala Ramzesovi.

Môj milovaný brat,

môj manžel i ja si robíme starosti o Tvoje zdravie a ešte väčšie o zdravie nášho cteného otca, faraóna Setchiho. Doniesli sa k nám chýry, že je vraj ťažko chorý. Nenastal čas odpustenia? Moje miesto je v Mennoferi. Verím v Tvoju dobrotu a som presvedčená, že zabudneš na previnenie môjho manžela a dovolíš mu, aby po mojom boku prejavil svoju lásku k Setchimu a Tuji. V týchto ťažkých chvíľach si vzájomne budeme poskytovať útechu, ktorú všetci potrebujeme. Nie je najdôležitejšie, aby sme znovu vytvorili súdržnú rodinu a neboli otrokmi minulosti?

Veriac v Tvoju zhovievavosť, Sary i ja očakávame netrpezlivo Tvoju odpoveď.

- Prečítaj to ešte raz, a pomaly, - požiadal ho spolukráľ. Ameni nervózne poslúchol.
- Ja na to odpovedať nebudem, - zašomral.

- Vezmi nový papyrus.
- Musíme im ustúpiť?
- Dolente je moja sestra, Ameni.
- Moja smrť by ju nebola rozplakala. Ja ale, prirodzene, nepatrím do kráľovskej rodiny.
- Čo ťa to pochytilo?
- Zhovievavosť nie je vždy najlepšia radkyňa. Tvoja sestra a jej manžel myslia len na to, ako ťa zradiť.
- Píš, Ameni.
- Bolí ma zápästie. Nechceš si to odpustenie napísať sám?
- Píš, prosím ťa.

Ameni zlostne zovrel trstinu.

- Text bude krátky: „Pod trestom predvedenia pred vezírov tribunál nepomýšľajte na návrat do Mennoferu a držte sa ďaleko od faraóna.“

Ameniho trstina sa veselo rozbehla po papyruse.

Dolente ukázala krásnej Iset urážlivú Ramzesovu odpoveď a dlhé hodiny do nej húdla. Vari si Iset neuvedomuje, že spolukráľova neústupčivá a násilnícka povaha nesľubujú pre jeho druhú manželku a syna nič dobré?

Či chce, či nechce, musí pripustiť, že Šenar, odsudzujúci bratove nedostatky, má pravdu. Zaujíma ho iba absolútna moc. Bude okolo seba všetko ničiť a rozosievať nešťastie. Napriek láske, ktorú k Ramzesovi cíti, nemá inú voľbu, len sa pustiť do neľútostného boja proti nemu. Aj Dolente, jeho vlastná sestra, to musela urobiť.

Budúcnosť Egypta je Šenar. Krásna Iset musí zabudnúť na Ramzesa, vydať sa za nového spoluvládca krajiny a založiť si skutočnú rodinu.

Sary dodal, že aj Amonov veľkňaz a mnohí hodnostári zastávajú rovnaký názor ako Šenar a po Setchiho smrti ho podporia, keď si uplatní nárok na trón. Patrične informovaná krásna Iset môže vziať osud do vlastných rúk.

Keď Mojžiš krátko po úsvite vošiel na stavbu, nenašiel tam ani jedného kamenára, hoci bol všedný deň. O profesionálnej zodpovednosti týchto elitných remeselníkov pritom nemal najmenšiu pochybnosť. V ich bratstve musela byť každá neprítomnosť v práci ospravedlnená.

Stĺpová dvorana v Karnaku, ktorá bude po dokončení najväčšia v Egypte, bola celkom pustá. Po prvý raz mal Hebrej možnosť vychutnať ju v tichu, nerušenom spevom drevených kladív a dlát. Zablúdil sa na postavy bohov vyryté na stĺpoch a obdivoval obetné scény, spájajúce faraóna s božstvami. Posvätné tu bolo vyjadrené s výnimočnou silou, povznášajúcou ľudskú dušu.

Mojžiš ostal niekoľko hodín sám, ani čo by mu patrilo to magické miesto, kde budú zajtra prebývať tvorivé sily, potrebné na prežitie Egypta. Boli však tým najlepším vyjadrením božského? Napokon zazrel majstra, ktorý si prišiel po náradie, zabudnuté pri podstavci stĺpa.

- Prečo je prerušená práca?
- Nikto vás neupozornil?
- Prišiel som rovno z kameňolomu v Džebel Silsile.
- Ráno nám staviteľ oznámil, že výstavba sa prerušuje.
- Z akého dôvodu?
- Faraón nám mal osobne odovzdať úplný plán stavby, ale nemohol opustiť Mennofer. Kým nepríde do Vesetu, nemôžeme pokračovať...

Jeho vysvetlenie Mojžiša neuspokojilo. Čo okrem vážnej choroby mohlo Setchimu zabrániť v ceste do Vesetu a venovať sa takej významnej stavbe?

Setchiho smrť... Kto by si to bol pomyslel? Ramzes musí byť zúfalý.

Mojžiš nastúpil na prvú loď odchádzajúcu do Mennoferu.

- Pristúp bližšie, Ramzes.

Setchi ležal na posteli z pozláteného dreva, umiestnenej pri okne, cez ktoré vnikalo do miestnosti svetlo zapadajúceho slnka a osvetľovalo mu tvár. Ramzesa prekvapil pokoj, vyžarujúci z panovníkovej tváre.

Opäť je tu nádej! Setchi má znova silu prijať syna a nezračia sa na ňom nijaké známky bolesti. Nezvíťazil v boji so smrťou?

- Faraón je obrazom stvoriteľa, ktorý stvoril sám seba, - povedal Setchi. - Dbá, aby bola Maat na tom správnom mieste. Konaj skutky, oblažujúce bohov, Ramzes, buď pastierom svojho národa, dávaj život ľuďom, veľkým i malým, bdej v noci ako vo dne, hľadaj každú príležitosť byť užitočný.

- To je vaša úloha, otče, a ešte dlho ju budete plniť.

- Videl som moju smrť, už je blízko. Jej tvár je tvárou Panej neba, mladej a usmievavej. Nie je to porážka, Ramzes, ale cesta. Cesta do nekonečnosti vesmíru, na ktorú som sa pripravil, a na ktorú sa aj ty musíš pripravovať od prvého dňa svojej vlády.

- Neodchádzajte, prosím vás!

- Narodil si sa, aby si prikazoval, a nie prosil. Pre mňa už nadišiel čas prežiť smrť a podstúpiť skúšku premien v Neviditeľnom. Ak bol môj život spravodlivý, nebo prijme moju bytosť.

- Egypt vás potrebuje.

- Od čias bohov je Egypt jedinou krajinou svetla a syn Egypta sedí na tróne prežiarenom svetlom. Prichádza tvoj čas, Ramzes, aby si ma vystriedal, aby si pokračoval v mojom diele a ďalej ho zveľadľoval. Ty, ktorý nosíš meno „Syn svetla“.

- Mám pre vás ešte toľko otázok, toľko sa toho ešte chcem od vás dozvedieť...

- Pripravoval som ťa od prvého stretnutia s divým býkom, lebo nikto nepozná okamih, kedy osud zasadzuje svoje rozhodujúce rany. Ty však budeš musieť odhaľovať jeho tajomstvá, pretože povedieš celý národ.

- Nie som pripravený.

- To nikto nikdy nie je. Keď tvoj predok, prvý Ramzes, opustil túto zem a vzniesol sa k slnku, cítil som rovnakú úzkosť, akú cítiš dnes ty. Kto túži vládnuť, nemá zdravý rozum, alebo je neschopný. Len ruka Božia sa zmocní človeka a urobí z neho bytosť. Ako faraón budeš prvým služobníkom svojho národa, služobníkom, ktorý nebude mať právo na oddych a pokojné radosti iných ľudí. Budeš sám, nie zúfalo sám ako zablúdenec, ale ako kapitán lode, ktorý musí vybrať správnu cestu, vycítiť, kde je pravda vo všetkých tých tajomných silách, čo ho obklopujú. Miluj Egypt väčšmi ako seba samého a cesta sa ti odhalí.

Pokojnú Setchiho tvár zalialo zlato zapadajúceho slnka. Z faraónovho tela vyžaroval zvláštny jas, ani čo by bol zdrojom svetla on sám.

- Tvoja cesta bude plná nástrah, - predpovedal faraón, - a budeš musieť čeliť strašným nepriateľom, lebo ľudstvo dáva prednosť zlu pred harmóniou. V tvojom srdci však bude vždy dosť sily zvíťaziť, ak ho budeš mať dostatočne veľké. Nefertarina magická moc ťa ochráni, lebo jej srdce je srdcom veľkej kráľovskej manželky. Buď sokolom, ktorý sa vznáša vysoko v nebi, syn môj, dívaj sa na svet a ľudí jeho prenikavým pohľadom.

Hlas Setchiho zmlkol, oči sa zdvihli k onomu svetu slnka, k inému horizontu, ktorý mohol vidieť iba on sám.

Šenar ešte váhal dať svojim spojencom pokyn k útoku. O tom, že Setchi umiera, nikto nepochyboval. Musí však počkať na oficiálne oznámenie o jeho smrti. Prílišná uponáhľanosť by sa obrátila proti nemu. Kým faraón žije, akákoľvek vzburá by bola neospravedliteľná. Neskôr, počas obdobia voľného trónu, ktoré potrvá sedemdesiat dní, čas potrebný na mumifikáciu, Šenar už nezaútočí proti kráľovi, ale proti Ramzesovi. A Setchi tu už nebude, aby ho presadil za svojho následníka.

Menelaos a Gréci horeli netrpezlivosťou. Dolente a Sarymu sa podarilo získať krásnu Iset a zabezpečili aj zhovievavú neutrálnosť Amonovho veľkňaza a aktívnu podporu mnohých vesetských hodnostárov. Minister zahraničných vecí Meba sa zas pousiloval na dvore.

Pod Ramzesovými nohami sa roztvorí priepasť. Mladý dvadsaťtiročný spolukráľ sa mýlil, keď si myslel, že mu postačí otcovo slovo, aby si zasadol na trón.

Čo s ním potom Šenar urobí? Ak bude rozumný, prideli mu nejaké čestné miesto v oázach alebo v Núbii. Ale čo, keď si začne hľadať spojencov, akokoľvek úbohých, aby sa mohol proti nemu postaviť? Pri jeho dravosti sa iba ťažko uspokojí s trvalým vypovedaním. Nie, treba ho navždy zastaviť. Najlepším riešením je smrť, no Šenara odpudzovalo zabiť vlastného brata.

Najmúdrejšie by bolo zveriť ho Menelaovi, vyhlásiť, že bývalý následník trónu sa vzdal funkcie faraóna a má chuť cestovať. Kráľ Lakedaimonu ho uväzní vo svojej vzdialenej krajine, kde Ramzes, všetkými zabudnutý, navždy zhasne. A pokiaľ ide o Nefertari, tú zatvorí do niektorého provinčného chrámu, ako si to napokon pôvodne želala.

Šenar si dal zavolať kaderníka, manikéra a pedikéra. Budúci pán Egypta musí pôsobiť bezchybným dojmom.

Veľká kráľovská manželka osobne oznámila dvoru úmrtie Setchiho. V pätnástom roku vlády obrátil faraón tvár k onomu svetu, k svojej nebeskej matke, ktorá ho každú noc porodí, aby sa na úsvite znovu zrodil ako nové slnko. Jeho bratia bohovia ho prijmú do raja, kde bude oslobodený od smrti žiť Maatou.

Okamžite sa začalo obdobie smútku.

Chrámy sa zatvorili a až na ranné a večerné smútočné spevy sa nekonali nijaké náboženské obrady. Sedemdesiat dní sa muži nebudú holiť, ženy si rozpustia vlasy a nikto nebude jesť mäso a piť

víno. Pracovne pisárov ostanú prázdne, správa krajiny bude v útlme.

Smrťou faraóna zostal trón prázdny a Egypt vykročil do neznáma. Všetci sa obávali tohto obdobia, plného nebezpečenstiev, počas ktorého sa mohla navždy vytratiť Maat. Napriek kráľovnej a spolukráľovi tu teraz chýbala najvyššia moc. Temné sily, priťahované touto situáciou sa prejavia tisícorakým spôsobom a budú sa usilovať zbaviť Egypt životnej sily a zmocniť sa ho.

Armáda na hraniciach bola uvedená do stavu pohotovosti. Správa o Setchiho smrti sa rýchlo rozšíri po cudzine a vzbudí žiadostivé chůtky. Nezaútočia Chetiti a iné bojovné národy na stravec Deltý? Alebo pripravujú mohutný útok, o ktorom snívajú aj piráti a beduíni? Setchi v nich už svojím zjavom vzbudzoval pocit bezmocnosti. Teraz, keď zomrel, bude sa vedieť Egypt ubrániť?

Ešte v deň úmrtia previezli Setchiho mŕtvolu do očisťovacieho stanu na západnom brehu Nílu. Veľká kráľovská manželka predsedala tribunálu, ktorý súdil mŕtveho kráľa. Ona sama, jej synovia, členovia rady múdrych, najvyšší hodnostári i služobníctvo jeho domácnosti po zložení prísahy o pravdivosti svojich slov vyhlásili, že Setchi bol spravodlivý panovník a nemajú naňho nijakú sťažnosť.

Živí vyslovili svoj rozsudok. Setchiho duša mohla ísť v ústrety prevozníkovi, preplaviť sa cez rieku onoho sveta a plávať k hviezdnemu brehu. Ešte bolo potrebné premeniť jeho smrteľné telo na Usira a mumifikovať ho podľa kráľovských rituálov.

Keď mumifikátori vyberú vnútornosti a pomocou nátronu a slnečného žiarenia telo vysušia, obradníci zavinú zosnulého kráľa do ovínadiel a Setchi poputuje do Údolia kráľov, kde mal v skale vytesaný svoj večný príbytok.

Ameni, Setau a Mojžiš si robili starosti o svojho priateľa. Ramzes sa uzatvoril do ticha. Poďakoval sa priateľom, že prišli, a znovu sa

utiahol do svojich apartmánov. Len Nefertari sa podarilo vymeniť si s ním zopár slov, ale nevytrhla ho zo zúfalstva.

Ameni bol o to nepokojnejší, že sa mu nevidelo Šenarovo správanie. Okázalo dal najavo nevyhnutný zármutok a vzápätí rozvinul až prekvapujúcu aktivitu. Skontaktoval sa so zodpovednými pracovníkmi rôznych ministerstiev a vzal na seba správu krajiny. Vezíra presviedčal, že tým nesleduje nijaký iný zámer, než zachovanie prosperity krajiny aj napriek obdobiu smútku.

Tuja by mala staršieho syna vyhrešiť. No kráľovná neopúšťala svojho manžela. Stelesňujúc bohyňu Eset, plnila magickú úlohu, nevyhnutnú k vzkrieseniu. Až do chvíle, kým nebude Usire Setchi uložený do sarkofágu, „pána života“, veľká kráľovská manželka sa nebude venovať záležitostiam tohto sveta.

Šenar mal voľné pole.

Lev a žltý pes sa túlili k svojmu pánovi, akoby chceli zmierniť jeho utrpenie.

So Setchim sa mu videla budúcnosť taká jasná! Stačilo počúvať jeho rady, poslúchať ho a brať si z neho príklad. Pod jeho velením by bolo také radostné vládnuť!

Ramzes si ani na chvíľu nepripustil, že sa ocitne sám, bez otca, ktorého pohľad rozháňal tieň.

Pätnásť rokov vlády. Aké boli krátke, príliš krátke! Abydos, Karnak, Mennofer, Heliopolis, Kurna, a práve toľko chrámov, ktoré budú navždy ospevovať slávu tohto staviteľa, hodného faraónov Starej ríše. No už tu nebol, a Ramzesovi pripadalo jeho dvadsaťtri rokov primálo na vládnutie a súčasne priveľa na to, aby ich mohol uniesť.

Zaslúži si skutočne to ťaživé meno Syn svetla?

Poznámka redakcie

Ďalšie časti románovej série Ramzes vyjdú pod názvom: Chrám miliónov rokov, Bitka pri Kadeši, Pani z Abú Simbel, Pod západnou akáciou.

CHRISTIAN JACQ

RAMZES

SYN SVETLA

Z francúzskeho originálu Ramsés, Le Fils de la lumière,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Robert Laffont, Paris, 1995,
preložila Tamara Zemková.

Zodpovedná redaktorka Božena Mitterová.

Obálku navrhol Branko Kocian.

Vydalo vydavateľstvo Motýľ, P. O. Box 19, 840 02 Bratislava 42.

Vydanie prvé. Rok vydania 1997.

Vytlačila Trnavská tlačiareň, LIAMA, s. r. o.

ISBN 80-88775-41-8